

secunda incipit. et hoc etiam non potest stare per principium huius legis ubi non mutatur qualitas possessoris ex post facto: ut illa que fuit iusta incipiat esse iniusta ratione violentie. et hoc voluit in effectu glo. in vers. si qua vscq. ad vers. sed quid si hic. **C**onclude qd non habet nisi naturalis: et absens ciuilem. Sed retenta opin. 230. qd non sit nisi naturalis yterq. habet naturalem sed ingressus habet eam naturaliter: et absens ciuilem. et hoc vult glo. in fi. que incipit. s. ciuile. **S**ecundus passus est qua possessione habet iste ingressus postea aliquod illorum duorum interuenit. et dic qd non solum h3 naturalem qua prius acquisiuit: sed etiam acquirit ciuilem quam ille absens perdit et quodammodo iure accrescendi ad eum peruenit. vt not. in l. seq. Sed illa naturalis remanet clademina sicut prius qd non potest immutare qualitate s3 ciuilem est violenta. Nam sicut ambe in iste possunt esse apud eundem. ita et ambe iniuste diuersis iniustis. et ex hoc sequitur qd teg. in fi. dum dicit magis debet intelligi comparatiue quasi dicat possidet clam et vis: sed magis vis: et ideo magis vis: quia ciuilem est dignior naturalis: propter diuiores effectus: qd sufficit ad acquisitionem domini directi et fructuum qd non est in naturali: vt dixi. s. eo. l. iij. s. ex contrario. et dum dicit non clam debet egredi. s. m. qd possidet clademina naturaliter: et vis: ciuilem. et hoc voluit glossa pen. sup. ver. bo magis. et gl. si magna. in prin. vscq. ad ver. non ergo. **T**ertius articulus est qd remedium datur absenti postea perdidit ciuilem pro ipsa recuperanda. glo. hic in vers. item qui iam dicit competere interdictum vnde vi. et qd de hoc non est dubium: sed tu aduerte qd aut loquimur in casu quo reuersus non fuit ad missus: et tunc procedit quod dicit glossa. qd tunc patitur violentiam in ciuili et ab illa videtur deiectus. tamen adhuc remanet mihi dubium quomodo fiet sibi restitutio de ista ciuili dicitur. **P**atet p. qua sola agitur illo interdicto. potest dici qd solo verbo. Aut loquimur quando fuit suspicatus se posse repelli. et isto casu fuit magnum dubium inter antiquos: qd h3 perdat possessionem ciuilem: tamen in ea non est passus violentiam: ideo dixerunt quidam non competere interdictum vnde vi. glossa. tam. men. j. vnde vi. l. i. s. siue autem super verbo possessionem. plene disputando tenet 3m dic vt ibi no. **Q**uartus articulus est qd remedium datur pro recuperanda naturali clandestine acquisita. et gl. si. hic tenet qd interdictum vti possidetis sane qd illud non datur directo p. naturali recuperanda: qd est interdictum retinende pos. non recuperade: nec datur pro ipsa retinenda: qd ipsam non h3. sed datur p. retinenda ciuili et ne in illa inquietetur: et hoc fieri non potest nisi ille ingressus dimittat naturalem condonatur ad ipsam dimittenda: et sic in consequentia datur pro ipsa recuperanda p. hoc optimus teg. in c. pilanis. de resti. spo. circa fi. **E**x hoc sequitur qd dictum glo. non procedit nisi in casu quo absens ciuilem nondum perdidit: qd non fuit suspicatus posse se repelli et reuersus non iuit ad fundum ne faceret rigam: sed intentauit interdictum vti possidetis. ppter qd ciuilem non perdidit. vt. s. dixi. **S**i autem ipsam perdidisset non posset intentare interdictum vti possidetis: nisi primo ciuilem recuperasset per interdictum vnde vi. et hoc vult in effectu glo. mag. in ver. sed an noie naturalis vscq. in fi. **D**icit etiam duo notas biliter qd eo casu quo potest intentare interdictum vti possidetis nomine solius ciuilis qua habet potest cum illo cumulare etiam rei vindicationem ratione naturalis qua habet aduersarius: qd inuicem non contrariantur cum dentur diuersis respectibus als interdictum vti possidetis rei vindicationem non concurrunt. vt no. j. eo. naturaliter. s. nihil commune. et l. si de vi. s. de iudi. **D**icit etiam glo. aliud notabile in fi. qd sicut interdictum vnde vi. non solum datur ad recuperandam possessionem: sed etiam ad interese: vt. l. i. circa prin. j. vnde vi. ita interdictum vti possidetis. et sic etiam si non possidet potest illud copetere p. interesse. Sed vltra glossa. dicit in hoc articulo qd pro recuperanda naturali clandestina: datur aliud remedium de directo. s. possessorium. l. si. C. vnde vi. siue fuerit occupata naturalis tñ vacans siue etiam ciuilem: vt ibi no. in gl. j. et hoc qd dolo vel lata culpa als datur possessorium. l. inuasor. eo. ti. et primum est penale secundum non. vt ibi plene no. per Bar.

Quemadmodum. **N**ot. hic qd sunt necessaria ad acquirendum sunt necessaria ad perdendum. facit l. si vt pponas. C. de nup. et aut. et si contra. C. de repu. **C**onsequenter ibi nulla etiam naturalis de ciuili em constat: qd retinetur aio sed naturalis retinetur corpore: et ideo videtur sufficere soli corpus qd qd desinat instituire corporaliter: vt naturalis perdat h3 habeat animam retinendi. vt. s. eo. clademina. s. si. Sol. verum est qd naturalis retinebat solo corpore vt ibi qd habebat ciuilem et naturalis anteq. recederet: post recessum retinet ciuilem et perdit naturalis: si naturalis retinet animam: vt illa qua

habet usufructuarius qui non possidet nisi naturaliter. et ideo qd animus non operatur in retentione ciuili: operatur in retentione naturalis etiam in absentia: vt not. in l. i. in prin. s. eo. in glo. si magna ibi. idem dico in quarto et tunc h3 locum qd hic dicitur qd ad perdendam illam naturalem non sufficit solam animam: sed etiam requiritur etiam animus: et ita intelligit Bar. in. s. qui ad nundinas. hic non habetis alia.

Generaliter quis quis. **C**onfide in tanto adiens non solum retinet ciuilem aio suo sed etiam naturalem corpore illius. b. d. **C**ille autem cuius nullum habet sed solum detinet vel in possessione est. et ista sunt diuersa. vt. l. i. progi. potest etiam dici qd possidet non sibi sed alteri. et ita soluitur contrarium gl. de l. cdi diuidendo. s. verum neq. s. comu. diui.

In actibus factis eodem instanti non presumitur quis velle si bñpñ contrariari sed in factis ex intervallo sic. Non videtur quis velle se incontinenti corrigere: sed ex intervallo sic.

Si quis ab vno condugisset et ab alio precario rogasset nulla necessitate cogente non recedat a primo.

Vnitatis non est numerus sed principium numeri.

Locatio facta vno nummo an valeat.

Merces in contractu locationis dicitur pretium sicut in contractu emptionis et venditionis.

Quis ante. **D**ue cause ex quarum vna possideatur et altera re. sed per secundam a prima receditur nisi secunda sit inualida secus si ex neutra possideatur. b. d. vscq. in fi. **R**atio est: qd primo casu sunt contrarie. nam possidere non possidere sunt contraria que non possunt simul esse in eodem subiecto: vt no. in. s. qui ad nudu. ras. in gl. si. ver. illud etiam. et s. de insti. l. si pupillus. s. p. et j. pro suo. l. si ancillam. **C**onsequenter secundo casu non sunt contraria. Et diuide qd primo ponitur vnum dictum qd quis eandem rem condugit et postea ex intervallo eadem rem precario rogauit vel econuerso qd per scdm decretum cessatur recessum a primo: qd ex vno possideatur. s. ex precario saltē naturaliter ex altero. s. ex locato non possideatur sed detinetur. et hoc vscq. ibi. idem pponitur. **P**ostea ponuntur due limitationes ad hoc dictum. vna qd est verum nisi fuerit expresse actus qd ex precario non possideatur sed detineatur. qd tunc non datur contractui locationis. scda quia est verum nisi contractus locationis esset nullus: qd factus vno nummo tunc em per ipsum non recedit a priori contractu precarii. s. si in testamento. qd per scdm non censetur quis voluisse recedere a primo nisi scdm valeat. vt. l. si iure. de leg. iij. **C**onsequenter ibi: postea precario rogauit. sup. ex intervallo et ab eodem nam si eodem instanti et in eodem instrumento vt actum qd ex precario non possideatur. vt. l. i. no. solum in fi. qd non videretur voluisse facere actus contrarios eodem instanti qd no. et tene mēti facit qd no. Bar. in l. fina. s. idē quēfuit. de condic. indebi. et l. y. in l. cum falsa. in fi. de iur. et fac. ignoran. C.

Sic ergo no. qd in actibus factis eodem instanti non presumitur quis velle sibi ipsi contrariari. vt. d. s. si. Sed in factis ex intervallo sic quod facit ad id qd not. in l. nam ad ea. de condi. et de mon. qd non videtur quis velle se incontinenti corrigere sed ex intervallo sic. **C**onsequenter ibi: Item si ab vno condugisset et ab alio precario rogasset non recederetur a primo qd non est in potestate ab illo se liberare. **C**onsequenter intellige qd nulla necessitate cogente hoc fecit alias secus etiam si sit necessitas causativa vt si dedit mibi rem pignori et sic possideo ciuilem et naturaliter fm veram opi. glossarum vt no. in l. cum notissim. C. de pñcip. xxx. an. postea volens mibi satisfieri facio me mitti in tenutam illius eiusdem rei ex primo decreto: licet ex ista causa secunda non possideatur: sed detineatur. vt hic circa medium non video: renuntiasse possessioni prime: quia non feci vt mibi preiudicarem: sed magis vt prouiderem vt possem obtinere dominium ex secundo decreto. facit. l. alia. j. de nouat. et ita tenent hic doc.

Notabiliter. **C**onsequenter glo. pe. ibi: at vnitatis non est numerus: sed prin. numeri. **N**o. ista glo. que semper allegatur tamē ista ratio non est bona: qd h3 hoc sit verum tamen idem iudicandum est de vnitatis seu de principio numeri sicut de ipso numero. vt p3 in simili in marito qui non est affinis: sed principium affinitatis.

Tamē idem iudicatur de ipso sicut de affinis: et sicut affinis potest agere pro affine sine mandato: vt. l. sed et be. s. de pñcurato. ita maritus pro vxore. vt. C. de procu. l. maritus pro vxore. et ibi not. per l. y. **D**icit ergo qd aut locatio vno nummo facta est ex necessitate et valet indistincte vt. l. si usufructu. de iudic. **A**ut ex voluntate et tunc aut res non erat digna maiori mercede. et non valet et ista vltimo casu debet intelligi hic. **C**onsequenter glo. ibi:

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

fi. glo. ibi. sit actus saltē tacite sed nonne videtur actus ex eo ipso qd contrarius non appareat ex quo alio modo non potest valere. vt. l. Quoties. de pñcip. ver. **R**espondeo no. et ibi loquitur qd non solum at que contractus partes facere voluerunt qd tunc recurrimus ad contractum in nominatu. et actione pñcip. ver. que ex illo dicit. sed qd constat qd voluerunt facere contractum nominatum vt fuit hic si non valet vt agit non valet vt valere potest. vt. l. i. s. cum qui de cōstit. pe. et hoc voluit dicere ista glo. **C**onsequenter ultimo no. teg. in verbo pretio qd merces in contractu locationis dicitur pretium sicut in contractu emptionis et venditionis qd facit ad no. in l. cotē. s. si. s. de publica. vbi allegant istum teg.

Potest quis in causa propria esse executor de mandato iudicis.

Statutum qd quis non possit intrare possessionem rei hereditarie nisi heres sub certa pena et aliquis ingrediatur auctoritate iudicis an incidat in penam.

Iste possidet. **C**onsequenter ibi: Autozitas iudicis pñbet iustā causā possidendi. b. d. **H**abes ergo loco tituli qui habet a puato. et sicut ille est cā acquirendi dñij si habet a do. et minovel vscapiendi conditionis si a non dñio. vt. l. clauibus. de contrahē. ita et auctoritas iudicis. et ad hoc est facta ista. l. siue sit sententia diffinitiva. vt. l. e. pōpo. s. si iussu. siue interlocutoria scda decreti. vt hic: secus si primi. vt. s. eo. l. iij. s. si. **C**onsequenter glo. ibi h3 non recte quo ad ius litigatoris hoc pñbet in sententia diffinitiva que sit recte lata est h3 non recte respectu iuris agētijs valet. l. cū putare fami. heret. et. l. pñsens. j. de re iudi. Sed si loquimur in interlocutoria primi et secda decreti. si quidē defecit in iustitia ex parte agentis non valet ipso iure. et sic non tribuitur iustam causam possidendi per. l. i. s. bec verba. j. ne vis fiat ei. et qd not. in l. fulcinius. s. i. quibus ex cau. in pos. ea. et. l. si vero subuenit. de fideicō. libe. Si vero non ex parte agentis: sed conuenit vel rei super qua lata est adhuc potest procedere ista glo. vt si eras debitor meus et obtinui contra te primū decretum in bonis suis nuntius curie misit me in possessionē cuiusdam rei per te possesse tanq. me non esset tua s3 titij. certe iuste possideo. et agro causam pñscribēdi contra illum si obtinui scda decretum ita potest intelligi ista gl. **C**onsequenter quod si sciebā re alienā certū est qd qñ habeo titulu a persona pñuata ista scientia facit vt non iuste possideam et acquiram causam pñscribēdi. s3 que ritur quid iuris quādo habeo causam a iudice et sic de publico vt non nocere per. l. et generaliter. s. de noga. sed dic qd ibi loquitur in causa nogali vel quasi nogali et est speciale. alias secus p. l. qui fundum. s. qui bonafide. in fine. j. pro empto. vbi est casus et ita videtur velle Barto. in l. pōpo. s. si iussu. j. eo. **C**onsequenter glo. ibi qd non potest demandari fm 30. doc. tenent primam opinio nem quia eo casu quo iudex potuit demandare nuntio curie qd me induceret in possessionē rei potest etiam dare mibi licentiam qd propria auctoritate ingrediari tñ talis licentia debet intelligi fm doc. si non reperio resistentem. als secus per. l. mō est singularis. de regu. iur. et ar. in l. equissimus. s. de usufruct. **E**t ista glo. semper allegatur qd in causa pñua potest esse executor de mandato iudicis nec obstat qd executio est de ipso. vt. l. inbere cauere. de iurisdic. om. iudi. ibi. et in pos. mittere et. **E**t ea que sunt de imperio non possunt demandari vt eo. tit. l. imperiū. et quod ibi no. qd verus est quo ad hoc vt transeat imperiū delegatū. secus qñ ad merā executionē facti. quia illa si cut potest committi nuntio iurisdictionis. ita et parti qd obtinuit sententiam.

Consequenter ultimo querit statutum est hic qd nullus possit intrare possessionem rei hereditarie nisi heres sub certa pena aliquis ingrediatur auctoritate iudicis. qd debebat recipere a defuncto vt tunc incidat in penā Barto. vt hic sentire qd non si decretū iudicis fuit validū et rite interpositū et si statutum d3 intelligi qd propria auctoritate ingrediatur et istud habui de facto sed si decretū esset nullū et qd talis possit puniri et de lata culpa qd pro pena talis statū regit dolo vel lata culpa iuxta not. per eum in l. i. s. si quis test. li. esse ius. fuerit. l. filius. s. procuratorem verum. s. de procu. et ibi no.

Licet exclusio colono vel inquilino dominus perdat non solum naturalem quam tenebat corpore illius sed etiam ciuilem que illi naturali videbatur adherere expulso tamen usufructuario vel usufruario a naturali proprietarius non perdit suā ciuilem.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

Si non est exclusus ille qui habet naturalem an habens ciuile possit eam perdere.

quitur magnus effectus. qd h3 exclusio colono vel inquilino dñis perdat non solum naturalem quam tenebat corpore illius. imo etiam ciuilem que illi naturali videbatur adherere. vt. j. e. peregre. s. quibus explicitis. expulso tñ usufructuario vel usufruario a naturali proprietarius non perdit suā ciuilem. qd non censet illi coherere vel in ea requiescere vt est glo. ordinaria notabilis. s. usufructu. quād. ca. in l. i. s. si. quā oino vide. **C**onsequenter autē contra si non est exclusus ille qd h3 naturalem an habens ciuile possit eam perdere. dic vt no. in l. i. s. non aut. j. de vi et vi ar. **C**onsequenter ista glo. pñbet in possessione ipsius rei corporalis. s3 ipm ius usufructu. incorporeale quasi possidet per usufructuarius non solum naturaliter per actus naturales quas egeret in recolligendo fructus. imo etiam ciuilem animo. et patientia proprietarij per glo. notabilem in l. ait pretor. s. item ei. s. ex qui. cau. maio. et j. vii. pos. l. si. et de vi et vi ar. l. si plures. sed respectu alterius qd non est ciuilem quasi possideri: qd ista quasi possessio consistit in patientia proprietarij sicut in alijs seruitutib. vt. l. quod tñ. s. de seru. et aqua. l. ij.

Petitorij et pos. an habeant aliquid comune inter se et an possint eodem tempore intentari. et. s.

Possessorio agens et succumbens an prohibeatur agere peti. et quid econuerso.

Et quid si lis esset finita et succubisset agens an obstat ex ceptio in possessorio.

Dominium bodie potest etiam queri sine possessione per solā traditionem facti.

Dominium et proprietates cadit in iuribus incorporealis libet non cadat pos. seu quasi possessio.

Concursum petitorij et pos. an et quando admittatur et vtruz eorum prius terminari debeat.

Sententia lata in peti. pro reo an pariat exceptionē rei indiciate in possessorio retinende possea intentando per actorem.

Possessorio intentans post litem contest. super peti. an procedatur super vtroq.

Nihil commune. **C**onsequenter ibi: Petitorij et possessorij retinende possunt simul concurrere quando intentatur diuersis respectibus: vide licet petitorij pro detentione vel naturali possessione aduersarij et possessorij pro ciuili possessione intentantis. ad hoc allegatur iste teg. secundū intellectū quē ponit glo. magna. in ver. vel dicitur. **E**t intellige simul siue in eodem libello h3 iste teg. de hoc no. loquat siue in diuersis eodē tpe porrectis: s3 etiam de hoc non loquat hic siue in diuersis tēporibus porrectis fuit vnus supvno et lis cōtest. postea porrigit super altero. et de hoc loquitur iste teg. qñ primo fuit porrectus super petitorio: tñ idē est econuerso. **E**t sic qd simul concurrunt: sup vtroq. procedit et quādo fuerunt intentata eodē libello eadē sententia debent terminari permittendo possessorij et postea petitorij. et eodē modo in singulis actibus iudicialijs vt in. c. ij. et in. c. cū ecclia. et. c. c. super. de cau. pos. et pñcipia. **E**t idē videtur qd diuersis libellis eodem tpe porrectis. Sed quādo diuersis tēporibus tollunt sunt diuersis instantiis: et diuersis sententijs possunt terminari. **H**ec curandū a quo incipiat. ar. in l. no. idcirco. s. de iudi. **E**t bec vera etiam in alijs possessorijs que regulariter concurrunt cum petitorio vt adipi. vel recuperā. possessionis vt in dictis iuribus. et in. c. pastoralis. et. et. **E**t no. qd iurisdiction. hic premittit. **P**rimo vnū ad euentiam decisionis ex quo tollit vna obiectio qd possit fieri contra illā vscq. ibi: et ideo. **S**ecundo decidit vnū dubiū vscq. ibi: non enim. **T**ertio tollit aliā obiectiōne que fieri possit. **C**onsequenter ibi: proprietates cū possessione ex hoc tollit vna obiectio contra secundū libellū: vscq. dependentia litis sup eandē re et alium libellū datū in rei ven. nā si dedi libellū sup vna re: litis contest. sup eo. do alii libellū sup eadē re siue intentare eadē actionē siue aliā: tñ ex eadē causa non d3 recipi iste secundus libellus a ne obstat exceptio litis pendens et duplicatis: qd non debeo te diuersis libellis vegare pro eadē re. vt not. p. doc. in l. edita. C. de eden. sed d3 expediti primū iudiciū. vt in aut. q. semel. C. qd et qñ indeg. **S**ed ad hoc respondeat qd hic non datur secundus pro eadē re. qd primus fuit datus pro proprietate. secundus datur pro possessione qd est res diuersa a proprietate cūz nihil habeant inter se comune. vt. j. eo. l. pñmiseri. l. ista iura petant sup eadem resed non d3 attendi idēitas rei: sed diuersitas iurij pro quibus agit. vt. d. exceptio non obstat. **C**onsequenter ibi: qd cepit re vendicare supple et sup vdi. fuit lis contest. als no. diceret cessare vendicare: sed velle incipere. vt. l. amplius no. peti. re. ra. babe. **E**t supple qd procedit super vtroq. libello: si enim suspenderetur in primo vel suspenderetur primū iudiciū non diceret cessare: qd cōcursum attendit respectu pñcipis. sed cōter iste. s. allegat qd cōcurrunt igitur oēs lec. glo. excepta vltima non videtur bone: qd in eis no. est cōcursum: imo super solo possessorio procedit.

Puniri. hoc limita nisi auctoritate principis decreti esset interpositi sciēter ita voluit Bella mera. decis. sua. cy.

qđ patet. j. eo. l. *legitus contrarius* sic. tñ videtur qđ nenter cōcur
sus admittitur sed qđ primo debeat finiri questio possessionis
z postea incipi questio proprietatis. bic aut inuenerit cōtrarius
dum dicit qđ pendente iudicio p̄prietatis pōt moneri iudiciū
possessionis siue ergo dicamus qđ sup vtroq; procedatur siue
qđ pcedatur sup secundo z suspendat primū. dicemus cōtra il
las leges que vidētur. p̄hibere concursum propter hoc in effe
ctu voluit ponere duas solutiones. p̄ma tñ subdiuidit in tres
et secunda in duas: sic colligūtur quinque le. quas Barto. bic
solēnter prosequitur. prima ergo solatio est qđ imo bic nulla
fit cōcurrētia quia tēpore quo intentat iudiciū scđm possessio
nis primū sup p̄prietate erat iam finitū vel illo tūc finiebat et
sic non pendebat. z hoc pōt p̄tingere altero de trib' modis. scz
qđ erat finitū p̄tentatiā diffinitūā latā contra actorē p̄ quem
reus fuit absolutus: si enim fuisset lata p̄o actorē non expedit
uissit sibi intentare possessionē. Secūdo pōt cōtingere qđ sit fi
nitū qđ renuntiavit actor ei ep̄ssē. Tercio qđ renuntiat tacite
eo ipso qđ intentat possessionē cuius asserat se possidere z in p̄mo
iudicio asseruit cōtrariū z sic vidēt ab illo recedere. z si dicat
si hoc est ergo: cū primū intentauit videt renūtiāse secūdo ea
dē rōne z sic nō audiet. cōtrariū bic dicit in tē. responde vt in
gl. vt dixi sup. tñ inuenerit ergo ifa gl. qđ si primū non esset fini
tū nec finiret intentādo secundū: qđ forte p̄tēstet qđ a primo nō
intendit recedere non admittere libellus sup secūdo: qđ resul
taret concurrentia sicut eōuērso si primo intentasset possessio
riū non admitteret libellus super petitorio vel quousq;
primū esset expeditū. vt in dictis legibus: hoc non placet: qđ vt
gl. licet possessionē sit in hoc p̄mū legibus respectu petitorio
quia est tanquā preparatorium ad ipsum. vt. l. liberis. §. j. de li
be. cau. non fit eōuērso ideo ad illas leges potest de facili re
spōderi qđ nō contrariātur cū i illis dicat qđ q̄nto possessionē
debeat primo cognoscere z terminari postea. qđ proprietatis ad
hoc vt sciatur quis fit actor z quis reus in causa proprietatis:
z cui incumbat onus probandi bic aut nō dicit cōtrarius: sed so
lum dicitur qđ fuerit motū iudiciū proprietatis nō p̄hibetur
monere iudiciū possessionis: certe pōt intelligi scđm illas leges
qđ pcedatur in isto secundo: z superfideatur in p̄mo quousq;
scđm sit expeditū. Sed illud qđ plus obstat est rō vna: quia
intentando primū videt asseruisse se nō possidere: sed aduer
sarius nunc intentādo scđm asserit contrarium z sic videt qđ non
sit audiendus. vt in l. ij. qđado appell. sit. Item intēdando
primū cū videtur se asserere non possidere etiā si uere possidebat
videtur amittere possessionē vt dixi super tē. ergo non audi
tur intentādo scđm: qđ non pōt in illo obtinere nec ad ifas ra
tiones respondetur per ea que gl. dicit: quia posito qđ p̄mum
sit finitū modis quibus gl. dicit adhuc remanēt dicte rōnes: qđ
uerū est dicere qđ sibi est cōtrarius: qđ licet primū sit finitū
nō recuperat possessionē sine actu corporali: ideo l. z Barto. dicat
qđ iste le. glo. sunt in se vere. l. z continet diuinationē mihi vi
detur qđ non possint pcedere eo casu quo foret sibi cōtrarius z
a quo videt renuntiasse possessioni. Et ideo gl. ponit aliā so
lutionē qđ imo p̄mum iudiciū durat: z super vtroq; proce
ditur nec est sibi contrarius: nec videtur per primū renuntiasse
possessioni. tñ ad hoc vt istud procedat opz ponere casum alte
rō de duobus modis. vel qđ tēpore p̄mū iudiciū inchoatū non
possidebat sed aduersarius: post illud inchoatum peruenit
ad ipsum possessionē: p̄o illa intentat possessionem certe proce
detur super vtroq; nam non est sibi contrarius propter diuer
sitatē temporis. quia verum fuit tunc qđ nō possidebat z verū
est bodie quod non possidet: sic etiā nō pōt dici qđ renūtiāse
rit per primū possessioni quas adhuc non habebat. Et si dicat
postq; habet possessionē. ad quid expedit procedi super primo
cum habeat ad id quod petit. responde quod imo non habet
quia petit se declarari dominum qđ ad hoc factum nō est. vnde
declarabitur qđ reus quia nō possidet absoluitur. z qs sit effe
ctus huius sententię. dic vt. l. si a te. §. j. de except. rei iudi. vbi
est tē. cū gl. singularis. z ista est bona posicio in se l. z continet
diuinationē: tunc ad p̄trariū respondetur qđ pcedit qđ resul
taret contrarietas qđ bic nō est. Pōnit etiā alio modo qđ p̄mū
iudiciū fuit intentatū respectu naturalis possessionis que erat
apud aduersariū vel detentionis. secundū intentat respectu
ciuilis qđ est apud ipsum agentē: sic nulla resultat contrarie
tas z p consequens per primū nō videtur renūtiāse secūdo. igit
procedet super vtroq; z effectus huius scdidi erit qđ cum
aduersarius non possit desistere a molestia nisi restituat natu
rale vel detentionē condēnabitur ad ipsam restituendam vt
not. in l. clam possidere. §. qui ad nundinas. in fine magne glo.
§. e. etiam si dicatur illud idem consequi per rei ven. ergo non
debet admitti hec cumulatio: quia videtur obstat ratio di
plicitatis. respondetur qđ attento eo qđ venit in istis iudicijs
principaliter

Imponius. Et Rerū mobiliū p̄di-
mus possessionē ciuilez
co ipso q̄ p̄diūmus naturalem. ⁊ nō est in p̄tate no-
stra ipsam adipisci excepto seruo. h. d. d. c. v. t. s. e. o.
l. iij. §. nerna filius. tū in casu huius. l. qñ perditur naturalis p-
pter occupationem aque etia si sit res immobilis perditur ci-
uilis. vt. s. e. l. iij. §. labeo. ⁊ no. hic in glo. oñium tū non perdit
vt bic in teg. C. In teg. ibi possessionē. l. etia ciuilem: vt dicitur
rat a seruo fugitivo de quo statim subijct. alias non esset dif-
ferentia. nam etiam in seruo fugitivo perditur naturalis. s. z re-
tineat ciuilis quousq̄ sit occupata p̄ aliū. vt. l. i. §. per seruū. s. e.
C. In teg. ibi ne ipse nos priuet no. hanc rationem. Et etia
de qua. j. e. l. rem que nobis. Et propter istam rationem multa
statuuntur in seruo fugitivo que non in alijs rebus mobilib⁹
vt in l. i. C. de seru. fugi.

2 ¶ *¶* Malafides autem an noceat singulari successori 2. nu. 3.
3 *¶* Quid in successore vniuersali.
1 **Tum quis.** C. l. tractat quatuor q's pōt contingere
possessionē suā ad finē prescribendū vel vsucapiendū. nā si possē
di rē tuā titulo 2 bonafide tpe sufficiēt ad vsucapiendū vel
prescribendū puta triēnio si erat res mobilis. v. l. aut. xx. an
nis si erat immobilis. 2 erat res vsucapibilis vel prescriptibilis.
3 si non erat affecta vitio reuli. puta furti vel violentie: cer
tū est q' tibi agenti rei veni. possum obijcere exceptionē vsuca
pionis vel prescriptionis cōplete. q' est exceptio litis finite. vt
l. i. in fi. j. ad tertul. Sed qd si tps nō erat cōpletus q' possederat
rē immobilē quinq' annis sed auctor meus a quo emi possede
rat alijs quinq'. Ego volo iungere tpe sinū cu3 meo 2 dicere q'
cōpleta est p'scriptio longi t'pis possum dūmodo auctor meus
possederit bona fide posito etia3 q' sine titulo. 2 sic vtraq' pos
sessio erat iusta. ita vocat accessio de qua in l. accessionibus. j.
de diuer. 2 tēp. p'scri. secus si possedit mala fide. q' tūc sitc illa
possessio non poterat prodesse sibi si haberet tit. ita nec mihi. et
hoc vult iste tex. 3 si illa possessio nō tollē cōiungere. cū mea q'
ego possedissem sufficiēt tpe malafides illius non noceret mi

bi isto iure qz est vitium personale non reale bodie vero qd iuris sit dic vt in aut. malefidei. C. de pſcri. longi. tēp. ¶ In glo. j. no tandū q legit iſſū. q. quatuor modis ⁊ tres primi loquunt in ſingulari ſucceſſore q vult vti adminiculo ex perſona ſui autoris. quartus loquit in vniuerſali ſucceſſore. Primus eſt quando vult vti adminiculo poſſeſſiōis ſui autoris vt poſui in caſu ⁊ iſta eſt vera lec. Secundus quz vult vti adminiculo. i. tūc ex pſona ſui autoris iſta non eſt vera qz eſſet ſenſus q ſi emi rez tuā a titio bonafide ⁊ poſſedi eā p longū tps ⁊ ſic nō habeo necesse inungere tps ſui cū meo tū ex quo vgor tū. quem habui ab ipſo pōt mihi obijci de malafide ſua. ⁊ hoc vltimus eſt falſum iure iſſo. qz hoc eſt vitium personale q nō egrediſ pſonā ſuā. vt. l. an pti tū. j. de dīuer. ⁊ tēp. pſcri. ⁊. C. de pſcrip. longi tēpō. l. j. ¶ Sed bodie p aut. malefidei ibi poſitas ⁊ in corpore vtr ſumit in. g. rursus allegato bici ⁊ gl. diſtinguiſt an oñs ſcīret rez ſuā per illū poſſideri ⁊ remanēt iura vetera incorrecta an ignoret et tunc malafides autoris nocet ſucceſſori ſingulari etiam volenti vti poſſeſſione ex perſona ſui autoris. Iſ iure iſto diſtinguebat an volebat vti. ⁊ tunc nocebit. vt bic. Aut nolebat vti. q. ſua ſufficiebat. ſed ſolo tū. ⁊ tunc ſibi non nocebit. vt. s. pgi. s. ⁊ in legibus. s. allegatis. Quando aut vitium eſſet reale. puta furti vel violentie tū olim qz bodie indiſtincte nocet etiā ſi nolit vti adminiculo ex pſona defuncti quo ad pſcriptionē longi tēporis vel vſucapionez vt inſi. de vſuca. s. furtiue ⁊. C. de acqui. poſ. l. vitia. nō longiſſimi tps. vt bic in. l. oēs. C. de pſcri. xxx. an. ⁊. n. j. e. l. ſi. ⁊ boc in effec. voluit gl. in ver. qd aut ſi vult vitium. qz ver. reſeras ad primū caſum ſeu ad primū modū legendi in glo. Tertius modus eſt vt loquat in ſingulari ſucceſſore habente cauſam lucratiuā cui pōt obijci de malafide autoris. ſecus in habente cauſam oneroſam. vt. j. de doli excep. l. apud celſum. s. ſi quis aut. Iſta lec. nō eſt bona. qz contra reg. q loquit de empto ⁊ re habente oneroſam. ⁊ iſta diſtinctione pcedit qz ſingularis ſucceſſor nō ageret. ſed qñ cōueniſ ⁊ vult ſe defendere nō diſtinguendo inter habentem cauſam lucratiuā vel oneroſam. imo in vtroqz caſu ſi nō vult vti poſſeſſione actiois nō pōt ei obijci de malafide illius Iſ vta titulo ex perſona illius. ſed ſi vult vti ſecus. vt. s. dīgi. Quarto mō poſit caſus in ſucceſſore vniuerſali. vt herede cui pōt obijci de malafide defuncti ſi vult vti adminiculo. i. poſſeſſione defuncti ad pſcriptionē cōplendam. et in hoc iſta lec. eſt vera in ſe tñ non cōgruit litere loqētū de venditore ⁊ emptore. Si aut non vult vti poſſeſſione defuncti. tūc ſecus vñ non poſſit obijci. ⁊ in hoc iſta lec. eſt falſa. ⁊ glo. ipm re prebendit q reputat eadē pſona cū defuncto. vt. cum beres et ibi plene no. de diuerſis ⁊ tempo. pſcrip. et in hoc diſſert beres ab alio ſingulari ſucceſſore. vt etiam no. j. e. l. queſtium in glo. ¶ Et ex p̄dictis collige diſtinctionē per te. Aut loquimur in ſucceſſore vniuerſali ⁊ nocet ſibi indiſtincte malafides defuncti. ſi ſit vitium pſonale. Aut in ſingulari ⁊ tūc aut agit aut cōueniſ. Primo caſu diſtinguiſt aut habebat cauſam lucratiuā vel oneroſam. Secō caſu non diſtinguiſt hoc mō ſed ſolū an volebat vti adminiculo. i. poſſeſſione defuncti ⁊ ſibi nocebat olim ⁊ bodie. vt bic aut volebat vti adminiculo. i. titulo non poſſeſſione defuncti. ⁊ tunc iure iſto nō nocebat. vt bic in glo. ⁊ in. l. j. C. de pſcri. lon. tēp. ſed de iure nono diſtinguiſt. vt. s. dīgi ex vitio aut reali indiſtincte nocet. ¶ In glo. ſequētū ibi. ſed. xxx. bodie ⁊ c. ep̄p̄lica glo. hoc modū q titius poſſedit rez tuā malafide. xxx. annis poſtea vendidit mihi beneficiū emptori. ego poſſedi poſtea quinqz ſi agis cōtra me poſſum obijcere pſcrip. longiſſimi tps. et iungere poſſeſſionē titij cū mea quia malafides ſua non nocet quo ad iſtā pſcriptionē. Iſ quantū ad pſcriptionē longi tēporis Iſ ſi poſſediſſem. x. annis inter preſentes non exp̄dīret iūgere poſſeſſionē ſuā cū mea. qz mea ſola ſufficit ad pſcriptionē lōgi tps. ⁊ ſic no. ex iſta gl. q etia de vitio ſa pſcriptione ſit acceſſio ad pſcriptionē lōgiſſimi tps. vt etia no. j. e. l. s. ſi. ¶ In glo. ibi qd nō placet. tu dic q in clauſeſtina diſtinguiſt aut res nūq ſuit poſſeſſa per oñm. ⁊ tūc clauſeſtina non inducit vitium reale ſicut nec ſubſtactio inducit vitium furti de re q p oñm nūq ſuit poſſeſſa. vt no. Bar. in. l. cūz que rebatur. C. vnde vi. Aut ſemel fuit poſſeſſa per oñm ⁊ nunc vacat. ⁊ tunc idem inducit vitium reale quaſi violentie per illā. l. cū querebatur. vt ibi per eundē. ⁊ ſic non poterit pſcribi longo ipe etiam cū titulo ⁊ bonafide ſicut nec rez furtina vel violentia poſſeſſa. tene menti. Sed in precaria diſtinguiſt an daret voluntas concedentis ⁊ tunc eſt inſta. vt. j. e. l. ſi ſi qui ⁊ ibi no. aut non. et tunc fecus. nec efficitur violenta quaſi internat poſſeſſionem. vt. s. e. l. iij. s. ſi rem. ⁊. j. vnde vt. l. colonus ⁊ ita no. in. l. rura. C. eo. per doc.

Tale fidei. ad
de q̄ voluit old.
conf. glj.

Intererea queritur. Sicut emptor potest uti accessione ex psona venditoris. ita et contra si contingat venditionem solui. b. d. C. In reg. ibi q. venditoris et resolutio redhibitorum quasi dicat non est venditio nec emptio sed emptio resolutio et facit haberi eam pro non facta propterea videbatur q. venditor non posset uti accessione ex psona emptoris q. non habet ab illo causam per hac redhibitionem. T. et regula est q. non potest q. uti accessione ex psona illius a quo causam non habet. vt. j. p. g. sed dic q. ex psona illius a quo non habeo causam et q. nec a me habet causam. T. sic non dicit meus successor nec meus autor non possum uti accessione ne vt ibi sed illius a quo causam habui. T. sic dicit meus autor vel qui causam a me habuit. T. sic dicit meus successor. b. n. possum uti accessione. et iste est casus hic que no. facit q. habet. j. ea. l. s. ex facto et quod ibi no. glo. fi.

Si liber homo. C. Summarius istius. s. col. ligat ex bis q. supra prime digi. et d. poni casus h. q. liber homo p. me bonafide possessus vel seruus alienus q. fuit non ex re mea nec opera sua. t. n. noie meo aliquam rem a non dno. certe non q. fuit mibi dñus nec quasi ex quo non ex re mea nec ex opa sua s. b. n. q. fuit sibi dñus q. est liber homo vel dno q. est seruus alienus. et emit a dno rei vsucapiendi conditionem q. non dno. t. n. mibi fuit q. sita possessio de facto postea directam libertate restitui sibi vel vero dno suo illa rem. certe si cōueniat a vero dno illius rei. et ipse obijciat prescriptionem. et velit iungere possessionem meam cum sua non potest q. nullam habet a me nec ego ab ipso. sed habui ab illo venditore. ego autem restitui rem tanquam suam non tanquam meam vt infra. s. ex facto.

Adedum impertinens impedit extrema coniungi. Si quis contraxerit matrimonium cum concubina an legitime proles sit fuit aliud matrimonium intermedium inter natiuitatem proles et contractum matrimonium cum concubina.

Adalafides heredis an noceat quando defunctus cepit possidere et prescribere.

Questum est. C. Possessionis non continuatur non sit accessio. b. d. vsq. ad versum. non aut. Sic ergo si habet causam a te si tibi medio tempore qui dā tertius possedit. et postea possessio ad me peruenit non possum iungere possessionem tuam cum mea ad prescriptionem complere nam sine sim singularis successor sine vniuersalis. b. d. T. Et sic not. q. medium impertinens impedit extrema coniungi facit. l. tua pedia. de serui. pedia. rufi. Et est ar. q. si q. contraxerit matrimonium cum concubina proles non legitime sit fuit aliud matrimonium intermedium inter natiuitatem proles et contractum matrimonium cum concubina. t. n. contrarij tenent doc. de quo in regula sine culpa in mercuria. l. j. r. r. a. b. a. l. bonorum. per Bar. et l. cum mibi s. si. de solu. p. eudem. C. In glo. s. ibi. nā malafides heredis non nocet q. defunctus cepit possidere et prescribere. naz. sicut si ipse supueneret malafides ipsius postea supueneret non interrumpet vsucapionem vel prescriptionem iure isto. et l. j. s. hoc tantum modo. de vsucapio. transfor. C. ita nec interrumpitur si succedat sibi beres malafidei. q. reputat eadem psonam viuere non sic in singulari successore qui non ita representat psonam sui autoris vt colligitur hic. d. dicit q. n. plenius est. et naz. inspicit initium sue possessionis non sui autoris vt in legibus h. allegatis p. glossas. Hodie de iure cano. malafides supueneret etiam in persona eius de interrumpit prescriptionem vt in c. malafidei. de regu. iur. lib. vi. d. dicit nullo tpe prescribit et ibi no. p. d. y. Et hoc q. dicit glossa. procedit quo ad interruptionem prescriptionis. s. quo ad acquisitionem fructuum malafides heredis inspicit vt impediatur ea fieri licet defunctus fuerit bonafidei. vt. s. ti. j. l. questum.

Non autem ea tamen. C. Scdm ve b. d. C. Beres cum possessione sua potest iungere non solum possessionem defuncti q. fuit apud eum tempore mortis sed illas que apud nullum fuit post eius mortem si fuit vacans. b. d. Et probat per l. ceptā. j. ti. j. sed si fuisset per alium occupata secus. q. nec ipsa possessionem nec possessionem defuncti vt in pcedenti. s. Glossa ponit hic casum tribus modis. sed nullus est bonus et tertia. l. c. est falsa. quia vult q. si ipse defunctus desijt possidere in eius vita q. d. t. n. beres eius potest iungere cum sua possessione illam quam habuit defunctus anteq. defineret possidere quod est falsum s. m. doc. imo interrumpitur prescriptio per l. naturaliter. j. ti. j. et idem et fortius in singulari successore.

Aditose possessioni an fiat accessio.

In dote quoq. C. In re datayel resti accessione ex persona vxoris. et conuerso. b. d. C. In reg. ibi res supple aliena non vxoris quā tñ vxor bonafide possidebat. et tradidit vt suam. et maritus bonafide recepit eam. C. In glo. ibi

als factus dñs non vsucapit. vt. j. ti. j. l. sequitur. s. lana. C. In glo. seq. ibi est ar. q. ipse est dñs rei dotalis. scilz q. mulier tradens erat. et probatur hoc modo. naz. sicut eo casu quo quis est dominus transfert dominium si non est dominus? transfert vsucapiendi conditionem. ita conuerso eo casu quo non dñs transfert vsucapiendi conditionem dñs transfert dñum ista sunt conuertibilia vt. l. clauibus. de contraben. emp. sed hic ptz q. mulier si non est dña transfert in maritum vsucapiendi conditionem ergo sicut dña transfert dñum et hoc verum. vt. l. doce ancillaz. C. de rei vendi. vxor tñ fingitur dña constante matrimonio: vt l. rebus. C. de iure do. licet maritus sit vere dominus. et matrimonio soluto ipso iure transfertur dominium in vxorem. C. In glo. ibi q. vir possidet. nam non possident non datur accessio vt. j. p. g. s. sed hic datur viro ex persona mulieris si res est apud eum ergo ipse possidet. et non mulier sed possidet. C. In glo. ibi vir autem cepit vsucapere. supple et cōpleuit. et sic censetur habuisse dominium a muliere a qua habuit causam ipsuz acquirendi. et ideo solu. matri. tenetur sibi ipm restituere sicut si ab ipsa dominum habuisset lz ante et etiam nunc si mulier malafidei ar. s. de do. cau. mor. l. si alienam. in princ. et l. qui alienā et hoc vult ista glo. quā no. singulariter pro declaratione illa rum legum. T. et etiam. s. si. j. e. l. vbi d. q. vitiose possessioni non sit accessio. et hic possessio mulieris est vitiosa si est mal. si quia illud est verum ante cōpletam prescriptionem. sed ista glo. loquitur post ipsam cōpletam ideo tene eam menti.

Accessio fit possidenti de presenti possessione quaz alius olim habuit.

Si is qui pro precario. C. Si q. non possidet non dat accessio ex psona possessoris. sed et qui possidet dat ex psona alterius qui olim possedit. et ab ipso causam habuit. b. d.

C. No. hic ergo regulā q. accessio fit possidenti de presenti pos. quā alius olim habuit. vt in si. huius. s. sed de pos. quaz alius habet de presenti non sit accessio ad possessionem quā nūc non habeo sed in futurum spero habere. vt in pmo casu huius. s. C. In glo. i. in si. ibi non esset accessio supple etiam in ultimo casu huius s. post ruptū precariū cuius contrarij hic d. C. In glossella seq. ibi. q. non possidet. et etiam q. sibi non expedit naz. cum nullo modo possideat non potest cōueniri rei vendi. a dno vt not. in glo. seq. ergo sibi non expedit uti accessione. C. In glo. seq. ibi. nam dñs expone. i. concedens precario. als si esset dñs non pcederet q. sequitur in glo. q. definit prescribere q. si erat dñs non prescribat. C. In glo. ibi. et sic tēpora non continuabūt. ista ratio nihil valet: q. post ruptū precariū receptaz possessionem possum uti accessione de possessione quā ille habuit ad possessionem. quā bodie habeo vt si ille possedit precario per quinque annos et ego post ruptū precariū per aliud quinque annos. et hoc sufficit ad prescriptionem complendam. et cessat oppositio glo. q. hic non est interrupta sed si vellē coniungere has possessiones pri me quā habebam anteq. cōcederem precario tūc pcederet oppositio glo. q. illa possessio. et etiam prescriptio incepta per eam fuit interrupta et annuillata et sic nihil mibi proficit sed oportet inchoare prescriptionem de nouo ex istis duabus possessionibus vitimis. ideo glo. frustra super hoc laborauit. C. In glo. ibi. vel dic non vsucapit sibi: sed domino. ista glossa. sentit contrarium eius quod s. digerit q. prima possessio et vsucapio quam incepit anteq. traderet precario non est interrupta s. continuatur per eum cui facta est confessio sicut nec illa quaz habebat debitor in re tradita pignori. quia continuatur per creditorem. et sic omnes possessiones possunt simul coniungi tam illa quam habebat anteq. concederet q. etiaz illa quā habuit ille cui concessit q. etiaz illa quā habuit post recuperatam possessionem. et ista glo. est notabilis. sed volēdo fugere contrariū potest solui alio modo. vt. s. digi. C. In glo. ibi. itez an durante precario. ista questione non video quō procedit nisi ponat q. ille cui facta erat confessio cōueniebatur rei ven. a vero dno. et cōcedens veniebat ad defensionem illius et tunc dico q. non solum potest uti accessione ex psona sui autoris. s. etiaz ex psona sua. de possessione quā habuit anteq. concederet precario. et iungere ipsas cum possessione quā habet cui concessit. et sic oēs simul iuncte sufficiunt repellat agētem. q. ista prescriptio cōpelletur ad vilitatem concedentis. vt. s. digi. glo. et sic potest venire ad defensionem. vt necessarius procurator. vt. l. procurator. ad exhiben. s. j. r. r. a. ba. Et isto casu limitatur iste s.

Ex facto queritur. C. Ex psona illius a quo non habeo causam non possum uti accessione. b. d. Et dico non habere causam q. n. restituit mibi rem tanquam meam non tanquam suam et sic non habet a me rem tradendi dñum sed restituendi possessionem tantū vt hic. et s. ea. l. s. si liber homo. hoc tñ verum nisi restituat eam iussu iudicis. vt. j. p. g.

vt. j. p. g. s. C. Et pone hic casum q. possidebat rem tuā ti. et bona fide et q. tradidi eā seruo in peculium postea ipsum manu misi. et non donauit expresse peculium nec cēsetur tacite donatum vel dic q. expresse fuit actū vt non cēsetur donatum. vt in glo. i. Ipse aut illam rem fecit alportauit certe priuauit me possessione. ne. et etia interrupta est vsucapio quā contra te inceperā. postea ipsam mibi restituit incipia vsucapere de nouo nec possum uti possessione que fuit apud eum. sed necesse habeo retinere eam per tēpus legitimum a die restitutionis.

Si egi publiciana vel etiaz triticaria p. re q. non erat mea et obtinui an acquirā dñum si erat illius contra quē obtinui et vsucapiendi conditionē si non erat illius.

Si iussu iudicis. C. Si iussu iudicis restituta mihi res tanquam mea nec est mea nec etia restituentis ppter iudicis auctoritatem trāssert in me vsucapiendi vel prescribendi padio sicut transferret dominium si restituentis esset et possum uti accessione ex persona ipsi b. d. in effec. reg. cum glo. et dicit docto. ipsum declarantium. Quid contra si iussu iudicis vel illius sententia res dimittat apud possessorem conuentum. q. absoluitur a rei ven. actoris qui re vera erat dñs an ex tali absolutio dñum acquiratur ipsi conuento absoluto. vide. j. de ecce. rei iudi. si quis rem. Et est speciale q. regulariter secus. q. si mibi restituerit rem tanquam meam non transferet dñum si ipse est dñs. vt. l. iij. s. subtilius. s. de condi. ob cau. nec vsucapiendi conditionē si non erat dñs. Et per hoc etiam soluitur contrarium de. s. pcedenti. et de. s. si liber homo. s. e. l. de quo glo. opponit quia in illis fuit mibi restituta non iussu iudicis. Et hoc predicta vide p. glo. in si. de offi. iud. s. si. et l. statuliberi. s. j. de statulibe. Ad tñ auctoritas iudicis operatur q. si sim malafidei possum prescribere longo tempore. vt. j. p. empto. l. qui fundum. s. qui bonafidei in fin. nisi in causa rogali. vt. l. generaliter. s. de noga. Et potest intelligi iste tex. in sententia diffinitiva. et etiam haberet locum interloquia si effem missus in possessionem ex scdo decreto rei tanquam meum cum non essem. vt si ille contra quē facta est immissio erat dominus acquiram dñum alias vsucapiendi conditionem. T. Et notādum q. Barto dicit ex ista glo. colligi. q. si egi publi. vel etiam triticaria pro re que non erat mea. et obtinui acquirō dñum si erat illius contra quē obtinui et vsucapiendi conditionem si non erat illi. Et certe ista glossa. sentit expresse contrarium quicquid ipse dicat dñi facit differentiationem inter rei ven. et publi. vel dic q. Bart. bene dicit. quia glo. vult q. si egi rei vendi. non transferatur dñum nec vsucapiendi conditio fin quosdā sed si egi publi. sic q. non restituit mibi res vt mea sed certe lz non vt mea tñ nec etiaz vt illius contra quē egi. q. non tradidit suam. sed tanquam habet in ipsa quasi dñum. quia prescribēbā vel vsucapiēbā. si ergo transfertur q. egi rei ven. et ipse erat dñs eadem rōne videt transferri si egi publi. q. lz non dicit rem me dñm non tñ me negabam esse dñm. sed si egi triticaria debet distinguī an pro nuda possessione vel non. quod dic vt hic per Barto.

Sed et legatario. C. Legatarius in re legata uti accessione et psona beredis magime si legatū fuit conditionale. et beres pendente conditione possedit. et conditio postea eggit. Si aut legatum esset purum. glo. hic tenet q. tempus quo beres possedit non proficiat legatario. si beres fuit in malafide vel in mora soluendi legatum per l. questum. s. ti. j. sed illa loquitur quo ad acquisitionem fructus. sed quo ad interruppendam prescriptionem malafides beredis non attendebatur iure isto. vt not. s. e. l. s. questu in glo. si. nec etiam mora beredis d. esse legatario notia. et ideo potest hic subaudiri magime q. legatū fuit conditionale q. beres non nisi iuste potest possidere respectu legatarij cum non possit ipsum in mora cōstitueri. tñ idē videt q. purum lz tunc possit in mora cōstitui et sic iniuste respectu legatarij tñ hoc non d. legatario nocere. vt impediatur uti accessionem ne ne addatur afflictio afflictio.

Quinq. casus in quibus non datur accessio.

Accessiones. C. Ad possidentem non dat accessio nec etia possidenti vitiose seu vitiose possessionem nec ecotra de vitiosa possessione ad non vitiosas. hoc dicit. T. Et sic no. hic tres casus quib. non datur accessio ad de alium. s. e. l. s. si liber. et s. ex facto. Item alium de possessione non continuatur. vt. s. ea. l. s. questum. C. In reg. ibi vitiose. se. scilz vitio reali vel etiam personali. Et ita etiam intellige in casu seq. et patet. s. e. l. s. cum quis quia neutrum est sufficiens ad vsucapiendum vel prescribendum longo tempore. sed longissimo sic. et quo ad prescriptionem longissimi temporis bene posset fieri accessio de vitiosa ad non vitiosam et conuerso. et etiam de vna vitiosa ad aliam vitiosam etiaz si sint affecte vitio.

tio reali. vt. l. sicut. C. de prescrip. xxx. an. et ibi etiam fur vel pcedo prescribit longissimo tempore. Hoc tamen de iure ciui. secus de iure canonico. q. sicut malafidei possessor non prescribit. ita nec potest uti accessione ex persona malafidei possessoris. quia possessio que erat inutilis sibi: non potest utilis esse mibi. licet sim bonafidei.

Seruus vel filius meus.

Qui habet causam a seruo de voluntate dñi vel et a legitimo administratore potest uti acquisitione ex persona dñi vel illius cuius negotia ministrantur. b. d.

Differentia inter possessionem reuobilis et immobilis.

Ille qui nobis acquirit vt filius vel seruus non potest nos possessione priuare.

Interdictum vnde vi non datur pro recuperanda possessione rei mobilis nisi existat in re immobili et quid in alijs interdictis possessorijs.

Em que nobis surrepta.

Rei subtrahit pōimus possessionem et ciuile nisi subtrahat nobis p illū q. est in potestate nostra. q. si cut ille non potest nobis interuere possessionem suam psona nec aliter rei. b. d. C. T. No. differentia inter possessionem rei immobilis et mobilis. nam lz per dā naturalē possessionem rei immobilis me absentado non tamē perdo possessionem ciuile etiam si naturalis sit per alium occupata. nec sit in potestate eam recuperare dūmodo hoc ignorem. vt. j. eo. l. quāuis. sed in rebus mobilibus per dā naturalē etiam facultate eam recuperandū: q. sit per alium occupata vel etia oberrauerit p dō ciuile etiaz ignoras. vt. hic. et s. e. l. iij. s. nerna filius. q. dignior est possessio rei immobilis q. mobilis: et ad hoc allegat ista. l. et. j. eo. l. si rem mobilē. T. Et no. q. ille q. nobis acquirit. vt filius vel seruus non potest nos possessione priuare quod est verū quocūq. res est apud eū: lz habeat animū priuandi nos vel interuertiendi possessionem. secus si in alium transferat. vt. s. eo. l. iij. s. q. seruus et hoc dum dicit quādiu apud ipsum sit. C. In glo. i. in si. ibi et ab extraneo sit furtū. ista glo. bene loquitur. q. per solā inficiationē de positarij nec priuatur deponens possessionem nec de positaris facit furtum sed si rem contrectet tunc sit furtū et etiaz deponens priuatur possessione. vt. s. e. l. iij. s. si rem. C. In glo. iij. ibi aliquid possessorium hoc restringit ad possessorium recuperandū. i. interdictum vnde vi. nam in illo procedit ista glossa. q. non datur pro recuperanda possessione rei mobilis nisi existat in re immobili de qua quis fuit spoliatus sed alia interdicta possessoria bene possunt competere pro re mobili puta adipsi scende possessionis. et quorum bonorum et quorum lega. Et retinende. vt in interdictum vtrobi. et vide q. d. no. l. yn. in l. i. in iij. q. C. vbi causa status. Habent etia locū alia remedia pro possessione rei mobilis recuperanda. scilz actiones lz non interdictum recuperandū: vt conditio incerti si ille qui cecidit a possessione habebat ius in re vel actionem tritica. si non haberet ius in re. sed solam possessionem. Vel officij iudicis si habebat nudam detentionem q. d. vt not. plene in l. manifestissim. mi. sed cum in scda. C. de fur. tangitur etiam hic per Barto. Item etiam possessorium. l. cum querebatur. C. vnde vt. lz illa videatur loqui in re immobili. cuius possessio vacabat. et ab ea que bēno. Bart. Adde no. in c. illud. de presump. in nouella. C. In glo. que incipit etiam dominicariū ibi. secus in peculiat. q. in illa non cōmittit furtū lz malo aio ipsum contrectet. et ratio est quia non videtur contrectare contra voluntatem dñi postq. dñs eam sibi concessit in peculium. secus in re dñica non peculiari. q. in illa potest fieri cōtractatio contra voluntatem dñi. ideo in illa cōmittit furtum non tñ datur actio furti nec priuatur dñs possessione. vt. j. de furtis. l. serui. et filij. in princ. et hic et. o. l. i. C. de serui. fugi.

Quod vxor viro. C. Ex donatione facta iter quinq. casus si nulla si donas erat dñs sicut non trāssert dominium ita non transfertur vsucapiendi conditio. lz trāssertur possessio: q. dicitur possessio iniusta et donatarius dicitur possidere pro possessore. i. sine causa vel tit. b. d. in effectu reg. cum glo. C. Et pro declaratione glossa. distinguē duos casus in donatione facta inter coniuges. nam aut donatarius sciebat donationem non valere aut credebatur eam valere. Pri mo casu nec vsucapit vel prescribit longo tempore contra donantem nec etia efficitur dñs fructuum re tñ perempta non tenetur restituere ultra q. sit factus locupletior vt in legib. hic allegatis in glo. et hoc videt verum etiam si res donata non erat donantis sed aliena. q. non poterat dici b. d. fid. possessor. si credebatur esse nullū. lz re vera esset validus. q. donans non fies

2 Res que occupantur ab aqua et ille que capiuntur ab hominibus an equiparentur ut sint in deperdito.
3 Emphyteota si propter guerram et timorem inimicorum nunquam coluit vel colere potuit rem emphyteoticam et sic nullos fructus percipit an teneatur ad pensionem.

1 **Quod ex naufragio.** Res capta ex naufragio vel ex iactu non potest usufructu per capientem quia defecit si non fuit habitata pro derelicto nec per alium qui habuerit causam ab eo si ipse sciebat naufragium vel iactum quia fuit effecta furtiua. hoc dicit in effect. tex. cum gl. Si autem fuisset habitata pro derelicto quod aliquando contingit in actu. vt. l. fal. §. si iactum. j. de fur. et ibi no. tunc si ille qui iacet erat dominus capiens statim efficitur dominus. si non erat dominus acquirit usufructum condictione. Et ita intelligo glossam. hic in illo. ergo qui cepit non distinguat scilicet vel ignorauerit rem fuisse expulsum ex naufragio vel iactata timore periculi quod etiam si ignorat non usufructu capere non habet habitata pro derelicto sed si habitata fuit tunc dicitur. §. q. vel statim efficitur dominus vel incipit usufructu capere. sed in eo quod habet causam ab illo et sic habet titulum distinguat utrum ille qui titulu dedit sciebat vel ignorauerit primo casu non usufructu capere fuit effecta furtiua. secundo si quod non est furtiua nec defecit tit.

2 **Ultimo Jac. de ra. vt refert Ly. in l. j. C. de iure emphy. in dicit istum tex. dicit quod tales res sunt in deperdito quod occupantur ab aqua et alibi habet quod tales res et ille qui capiunt ab hominibus equiparant. vt. j. de bo. auto. iudi. pos. l. c. v. v. §. si. f. q. si emphyteota propter guerram et timorem inimicorum nunquam coluit vel colere potuit rem emphyteoticam et sic nullos fructus percipit non teneatur ad pensionem dubium erat. quod ipse teneat nisi res in totum pereat et si pereat pro parte ut habet in d. l. j. sed hic non videtur perempta. licet non fuerit cultiuata. ipse dicit contra. rium per hunc tex. quasi idem sit esse peremptam vel habitam pro deperdita. et dictum suum est vtile. et quotidianum licet in directo sit satis extraneum. quod aliud est rem esse peremptam quo casu non speratur recuperari. ut si fundus casinate perierit. aliud est in deperdito. quia speratur recuperari. tamen Bart. hic videtur illud dictum tenere tanquam equum non tamen facit rationem quam. §. d. i. g. i.**

1 **Quia alienam rem.** Qui primo rogat precario postea conducit eandem rem ab eodem censet a precario recessisse. et possessionem quam habebat ex illo in locatore transiit. b. d. §. in prima leg. glo. et tunc dicitur. §. e. si quis ante. vbi ponitur iste casus fm aliam leg. dicitur quod qui primo rogauit precario a possessore postea condugit. a non possessore possessionem quam ex precario habebat in illis locatorem transfert. hoc dicit. Et tunc exponit text. ibi. precario rogauit. fabilio qui ciuiler et naturaliter possidebat. et sic acquisiuit naturalem. et apud concedentem remansit ciuiler. vt not. in l. 2. §. 3. §. e. qui. j. de prec. et dñi postea subdit si eandem rem a dño. supple non possessore. et idem si condugisset ab alio non dñi nec possessore. unde non est fienda differentia an alius quis illam fuerit dñs vel neuter fm verum intellectum. Sed ubi bium est hoc casu quando primo rogauit precario ab vno possessore et sic remansit apud eum ciuiler. et ego acquisiui naturalem postea conduco ab alio non possessore certum est quod illa naturalis in illum transfertur. sed verum principem illius qui mihi concessit precario sua ciuiler. et sic transferatur etiam ista in secundum iure quodammodo accrescendi postquam apud eum est naturalis iura. §. e. l. sed si noluit in glossa. §. l. notabiliter hic tenet quod sic per. l. peregre. §. quibus. j. eo. T. Sed ille. §. nihil facit. quod loquitur quod colonus vel inquilinus expellit vel quando ipse vere tradit alteri animo priuandi locatorem possessionem ne sed quando ipse non expellitur nec vere tradit sed fidei conducendo ab altero tunc etiam si illi pensionem soluat non priuatur primam locatorem sua possessione vt est casus singularis j. eo. l. quauis. §. j. de Bar. sustinent istam glossam. quod illud verum in simplici colono qui nullo modo possidet. §. detinet. gl. vero loquitur in eo qui habet precario et sic possidet naturaliter. unde tunc conducendo ab altero transfert in illam naturalem. et priuatur illam qui sibi concesserat sua ciuiler quasi ista naturalis sit potentio: ad trahendum ad illam ciuilem per actum fictum sit nuda detentatio. Et hoc perpetuo tene menti. quia non est alibi ista glossa. Sed ego limito. vt pcedat in eo qui habebat naturalem ex contractu precarii et sic nullum ius habebat in re sed solum possessionem naturalem quam videbatur tenere nomine concedentis cum esset in potestate illius renouare precarium. et ideo ciuiler videtur requiescere in naturali et per consequens translata naturali transfertur ciuiler sed si ponemus quod haberet ius in re. vt erat usufructuarius tunc illam naturalem habebat suo nomine non proprietarii et si ipse

expelleretur vel vere traderet fundum alteri non priuaretur proprietarium sua ciuiler. quia tunc ciuiler non videtur requiescere in naturali vt est glossa singularis in l. j. in §. usufructu. quemadmodum. ca. eadem ratione. et fortius dico quod si traderet fidei conducendo ab altero non priuaretur proprietarii sua ciuiler. ad quod videtur de l. pompo. §. qui. mo. usufructu. amit.

1 **Non videtur.** Sicut ille qui possessionem perdidit non videtur perdidisse si habet interdictum vel actionem ad eam recuperandam. vt. §. eo. si quis vi. ita qui possessionem acquisiuit non videtur acquisiuisse si tenetur aliquo interdicto vel actione ad eam restituendam. hoc dicit textus. cum glossa. Intellige quo ad effectum de quo ibi dicitur. scilicet verum computetur in bonis suis vel non.

1 **Um heredes.** Per additionem hereditatis omnia iura que erant apud defunctum. per mortem non fuerunt extincta ipso iure transiunt in heredes. sed possessio non quia licet illa sit ius tamen per mortem possessio defuncti fuit extincta ideo necesse habet heres iterum possessionem apprehendere et erit noua possessio non vetus que erat apud defunctum hoc dicit in effect. tex. cum suppletionibus necessariis. Ratio autem quare possessio defuncti extinguatur per mortem et non alia iura vt dominium et actiones actiue et passiuę et quia possessio licet sit ius tamen habet plurimum facti quia non retinetur nisi a iure vel corpore. et sic oportet hoc factum interuenire quod ad sit animus aut corpus. sed illo mortuo neutrum adest sed alia iura vt dominium et actiones nihil facti habet admittum quia retinentur etiam sine a iure vel actu corporali et ab ignorantia. et pro ista ratione facit. §. sequens. C. in reg. ibi ad nos transierunt. Et iste transitus est mere de iure ciuili potestio. quia non interuenit aliquis actus naturalis. et ideo glossa in l. j. §. t. i. dicit quod ista est acquisitio de iure ciuili. istud est vtile. quod princeps non potest auferre alicui dominium quantum de iure naturali vel gen. nisi ex causa publice utilitatis. vt. l. item si verberatum. §. j. de rei vendi. sed quid si est delatum mihi ius adeundi vt iurum possit mihi princeps illud auferre non ex causa publice utilitatis. Vel quid si iam adiui. et sic quę sunt dominium vt iurum possit mihi auferre. et his diebus allegabatur quod sic per rationem predictam sicut potest auferre actiones que sunt de iure ciuili. vt no. in l. si. C. si contra ius vel vt. publi. per docto. et per Jnn. in. c. que in ecclesiis. de consi.

2 **In his qui.** Per fictionem postliminii non recuperatur possessio si alia iura sic b. d. videbat contrarium quod sicut per captiuitates perdit possessio ita perduntur alia iura si ergo per reuerfionem ipso iure recuperatur dominium et actiones fictione postliminii. quod fingitur tanquam captus: ita etiam videbat recuperari possessionem. sed contrarium est quod alia iura sunt mere iura et nihil facti habent admittum. secus in possessione vt dicit in prin. huius. l. ideo non recuperatur ipso iure nisi interueniat actus corporalis cum a iure. ista est vera ratio quod dicit Bart. T. hoc ob. quod hic fictio semper fit super his que sunt facti non super his que sunt iuris. unde potest fingi et recuperari possessio iure postliminii. §. sit facti cum sup facto ius fingat quod fateor hoc quantum ad materiam super qua fingitur in his que sunt iuris non expedit fingere quia possunt introduci fm veritatem sed in his que sunt facti sic. quod illud quod est factum non potest fm veritatem non esse factum vel e conuerso. sed fingi potest quod habetur pro non facto quantum vero ad effectum fictionis. dico quod non fingitur in his que sunt facti quod fictio non operatur effectum in illis. nam bene est verum quod fingitur ille nunquam captus et in hoc fictio est super facto quod vere fuit captus sed non habet effectum in his que sunt facti vt faciat recuperari possessionem ipso iure nisi interueniat factum. scilicet animus et corpus sed bene operatur in illis in quibus non requiritur factum vt in recuperatione dominii vel actionum non tamen erit dominium fictum vel actio ficta iure verum seu vera.

2 **Ecclesia an possideat conuersum.** Dominus castri an possideat vasallos.

1 **Item quero.** Liber homo non potest possideri ab eo qui sit ipsum liberum esse etiam si teneat ipsum vincit. nec etiam alie res per eum. b. d. Sed per illam qui credit ipsum esse seruum bene potest possideri in glo. C. in glo. ibi. sed an ecclesia possideat conuersum dicit quod non idem in domino castri quod non possidet suos vasallos quod sunt liberi homines sed bene quasi possidet ius superioritatis in eos. et idem in ecclesia. vt. §. de rei vendi. l. j. §. per banc. et j. ad mul. de iure. et quod in eis no. C. in glo. ibi. item an ratibabitio exigatur. dicitur scilicet eo casu quo ratione possessionis potest acquirere vt si credes

bam ipsam esse seruum meum et acquisiuit ex re mea vel ex opere certe sua tunc acquirit mihi ignorantia sine alia ratibabitio. ne sicut acquireret mihi generaliter si esset seruus meus. imo etiam me inuito vt. j. de verbo. ob. l. seruus vetante. Sed quando non acquirit mihi ratione possessionis sed alia ratione vt erga rem meam vel operam. suam. aliquid faciendo meo noie vt dicit glossa in versu. nisi hoc gerat. et tunc bene ratibabitio requiritur si non habebat ab hoc mandatum sicut in quolibet alio non possessio. vt. l. si ego. cum ibi no. §. de nego. gest. et adde ad istam glo. quod not. in l. j. §. per procuratorem. §. eo. et l. qui mihi. §. de dona.

2 **Possessio iniusta appellatur possessio corporalis et potest etiam dici naturalis et ciuiler.**

1 **Quod seruus.** Possessio iniuste que sita per seruum non acquiritur domino. secus si fuit acquisita iniuste. b. d. Et est notabilis. §. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino iniuste acquisito. certe illud non potest acquiri nisi adit voluntas domini rei vt. l. id quod nostrum. de reg. iur. pone exemplum in domino acquiritur. J. de pot. dici in filio. et quolibet alio per quem acquirimus ratione alicuius iuris quod habemus in eo. vt in monacho quod non acquirit monasterio. puid aut in domino

locis. scilicet in l. nomen debitoris. §. si de leg. iij. et l. cum pater. §. dulcissimis. de leg. ij. alleg. in gl. in casibus ergo in quibus quis etiam inuitus possessionem perdit. de quibus. §. eo. qui vniuersas. §. i. et sequentibus. etiam furiosus perderet. sed est alius modus perendi possessionem solo animo vt. l. iij. §. in amittenda. §. eo. et l. si quis vi. §. differentia. est per illum modum furiosus non potest perdere. et hoc vult iste tex. ¶ In glo. si ibi cum homo sane mentis perdat per obliuionem. §. non solum vt bac l. sed cum cursu decennij. vt digi. §. eo. si id quod super glo. et sic non ob istud contrarium. Sed tunc quero quid si stetit in furore per decennium videtur quod non perdat. quod sibi non potest imputari ne negligentia. et gl. ista sentit quod propter lapsus temporis perdat ratione negligentie. tunc Bar. hic sentit contrarium per id quod no. in d. l. si id quod. quidam dicant glo. melius sentire. quod ibi illis in quibus potest negligentia imputari hic non. sed certe gl. ibi loquitur etiam quod negligentia non potest imputari vt qui ignorabat se possidere nec vnde sciuit. vt qui nesciebat fundum. vel nesciebat sibi que sitam esse possessionem. et ideo videtur quod circumspecta omni negligentia si coniungatur obliuio cum lapsu decennij perdatur possessio. ciuilibis. tene menti.

¶ Per conductionem etiam inuitus conductor priuat se possessione et transfert in locatorem sicut per vitalem contractum interueniente vera traditione.

¶ Quando subest verus titulus et vera traditio transfertur dominium. idem si vera traditio et fictus titulus vel si verus et ficta traditio.

¶ An due fictiones possint circa idem concurrere. remiss.

¶ Si condugit a te rem aliquam et tu nunc agis contra me. an possim tibi obijcere exceptionem dominij ad excludendum te.

¶ Aliquam rem. ¶ In idem ista. l. in tres partes quod primo format vnā questionem si dominus et possessor alius cuius fundi condugit ipsum a non domino et non possessoris fore vtrum transferat in illam possessionem quam habet ibi multis refert. Et licet illa questio videatur determinata in l. qui bona. in prin. §. eo. quod sic. tamen non plene. ideo hic reassumit. Secundo pro decisione istius dubij facit vnā distinctionem trimembrem vltima ad ver. nam et si. ex qua distinctione colliguntur quatuor casus. ¶ Primus est quod ipse ignorabat se possidere. Secundo quando sciebat et condugit rem tanquam non suam. sed tanquam illius a quo condugit quod forte credebatur esse illius potest etiam esse quod sciebat esse suam et tamen condugit tanquam illius. et ita videtur intelligere glo. Tertius est quod sciebat esse suam. et condugit eam tanquam suam respectu proprietatis quod in dubio presumitur. Quartus casus est quod condugit eam respectu possessionis tantum vt qui ita dicit expresse alias non presumitur. Et in nullo istorum casuum iuriscōsul. determinat quid iuris sit sed glo. et doc. circa istos casus laborant determinando in quolibet eorum quid iuris sit et ex hoc resultat prima difficultas huius. l. item resultat ex alio quod iuriscōsul. solum querit vtrum transferat possessionem in alium. sed glo. et doc. querunt de duobus alijs. scilicet an valeat contractus conductionis et an in illa transferatur dominium. et ista tria consistunt in iure. vtrūque etiam difficultas in alio quod consistit in facto quia hoc potest contingere tribus modis. scilicet quod ignorabat se possidere et sciebat esse suam vel quod sciebat se possidere et etiam dominum vel quod sciebat se possidere sed non dominum vel quod sciebat vtrumque in quolibet istorum videndum de illis tribus an transferat possessio. et an valeat contractus et an transferatur dominium. Aduertendum tamen quod intentio iuriscōsul. est dicere quod in ultimo casu quod sciebat se possidere et etiam dominum et condugit rem tanquam suam. et sic sciebat esse suam tamen condugit ratione possessionis quod tunc transferat possessionem et vbi contractus. et ad hoc probandum in versu. nam et si. et ibi est tertia pars adducit casum si miles quod ipse esset dominus et non possessor et eam conduceret a possessoris ratione possessionis quod vbi contractus et possessio remanet apud locatorem et apud dominum sola detentatio. et sic tenet illi solus re pensionem sicut etiam possidet a tali possessore emere rem suam ratione possessionis et etiam precario rogare. et tenet illi solvere pretium. et etiam teneretur interdictum de precario eodem modo si ipse met possidet et condugit a non possessore. quia transfert in illum possessionem. et apud se remanet detentatio nuda. et tenetur solvere pensionem vt. §. digi. tamen aduerte ad vnā limitationem singularem. quod tunc est verum quod si condugo rem meam ab eo qui possidet ratione possessionis vel etiam emio vbi conductionis et emptio quod ille in iudicio possessionis esset potior me. et tunc video ab illo emere commodum illius possessionis quod ad eum pertinet. secus si ego esset potior. quod tunc commodum ad ipsum non deberet pertinere. ista limitationem colligitur ex l. si empt. §. rei sue. §. de contrab. empt. et miror quod glo. et doc. non faciunt hic mentionem cum sit substantialis et declarat istam. l. cum simi. Et eadem ratione videtur de

condugendum quod si sum in possessione et eam conduco a terdone possessoris tunc transferat possessionem. et vbi conductionis quod tu poteras illam possessionem a me auocare. et in illa eras potior et hoc videtur fuisse de mente gl. si. mag. circa si. ibi §. quomodo et alibi etiam commodum illius possessionis deberet ad me pertinere. ergo non de beo tibi pro illo dare pretium vel mercedem. nunc ergo reassumendo dictos casus in primo quod ignorabat me possidere clarum est quod possessionem in te non trāfero quod non habeo animū transferendi. et hoc dicit hic glo. ij. p. l. si me in vacua. §. eo. nec vbi conductionis. et h. d. gl. si. mag. in primo membro distinctionis. rō est in primo ptu. quod apud eundem non potest esse possessio. et etiam conductionis quia sunt tria vt. §. eo. si quis ante. nisi sit conductionis ad non modicum tps. vnde si possessio ab eo non recedit sequitur quod conductionis non valet et multominus trāfertur dominium si est dominus etiam si sciat se dominum et plus videtur etiam si pcedat cā habilis ad transferendum dominium. quod non sufficit sine traditione vt. l. traditionibus. C. de pac. et hic non videtur interuenisse traditio postquam non tenet conductionis nec fuit trāslata possessio propter hoc quod ignorabat se possidere. ¶ In secundo casu quod condugit fundum tanquam tuum. hoc potest contingere tribus modis primo quod vera erat tuus. et tunc non est dubium quod valet conductionis et transit in te possessio. vt. §. eo. qui bona. in prin. ¶ Secundo potest contingere quod erat meus et ignorabat me licet scire re me possidere. ¶ Tertio quod sciebat etiam me dominum et in his duobus casibus glo. mag. tenet quod non vbi conductionis. l. qui rem. C. lo. ca. quod videtur facta ratione proprietatis in dubio. Et quod non transit dominium quod deficit cā habilis nec finit donatio et in his duobus bene dicit nec ab aliquo rependit et probatur in l. qui rem. C. loca. sed bene transferat possessio fm glo. Bar. contra in hoc quod si non essem possessor. sed tu locator ego dominus conduco a te re cuperarem possessionem et tu defineres possidere vt est casus singularis in l. ei a quo. §. i. et ergo si sum possessor multo magis debeo retinere. ar. in l. i. §. quod ait de superficiebus. tu dic Bar. dicere verū si ignorabat me dominum et ita loquitur tex. in l. ei a quo. §. glo. diceret verū si ego sciebam quod tunc non recuperarem si non eram possessor. vt no. per glo. in d. l. ei a quo. ergo non retineo sed transfero si sum possessor quod cessat ratio Bar. et imputatur mihi cur condugit eam vt tuā cum scirem meā. quod volui mihi preiudicare in possessione et potui nuda voluntate non sic potui preiudicare in dominio. vt. §. eo. si quis vi. §. differentia. et l. nunquā nuda. §. ti. i. ¶ Et sic no. suppletionem. ad l. qui bona. §. eo. quod p conductionem etiam inuitem conductor priuat se possessione. et transfert in locatorem sicut et per inuitem contractum interueniente vera traditione vt. §. eo. l. i. §. si vir. ¶ In tertio casu quando condugit tanquam meum ratione proprietatis si vera non erat meus sed tuus non est dubium quod valet contractus et transferat possessio inspecta veritate. hic vt digi. glo. notabiliter. Sed dubium est quod erat meus et condugit tanquam meum et in hoc differt iste casus a precedenti. et tunc dicit glo. quod non vbi contractus hoc bene sicut non est emptio rei meae ratione proprietatis tamen dicit quod hoc non obstante trāfero in te dominium si sciebam esse meum supple. et multo magis possessionem fm Azonē. secus si ignorabat et motum Azonis potuit esse. quia debet esse aliqua differentia inter istum casum quando condugit vt meum et precedentem quando tanquam tuum. quod iuriscōsul. facit differentias sed in precedenti casu non transfero dominium indistincte etiam si dicam meum licet transferam possessionem. ergo in isto casu de beo transferre etiam dominium alias nulla esset differentia. doct. cōter reprobat istā opi. quod Azonē sibi contrariatur. nā si verum est quod dicit azo quod transferat dominium et possessio non esset verum quod primo dicit quod non valet contractus. quod tunc non conduceret rem suam sed alienam. et nulla ratio potest esse quare non valet nisi quia conducit rem suā. ¶ Preterea dominium etiam ex vera traditione non transferat nisi pcedat cā habilis. l. nunquā nuda. §. ti. i. multominus per fictā. et sic tenent quod non valeat contractus nec transferatur dominium sed in possessione distingui. vt. §. digi. licet Bar. indistincte dicat quod nec possessio. sed per hoc non respondetur ad ar. quod §. sed pro azo quia tunc non esset differentia inter istum casum et precedentem. ideo sustinendo doc. possumus dicere quod sit differentia in possessione quod in casu precedenti an transferatur possessio distinguendum est vtrum sit esse dominum vel non. sed in isto casu quando condugit vt meum siue scia siue ignorem me dominum ex modo conductionis apparet quod volui possessionem in te transferre. et sic transferatur. ar. in l. qui iur. militari. de testa. mili. sed quantum ad dominium non est distinguendum quod siue sciam siue ignorem me dominum non trāfero. quod non possum non subsistente vero titulo. quidam tamen volentes sustinere azonem dicunt quod hic subest fictus titulus donationis. arg. l. cuius per erro. de reg. iur. doc. contra dicentes verba multum notanda que semper alleg. et quod quando subest verus titulus et vera traditio sine dubio transferatur dominium. vt. l. traditionibus.

traditionibus. C. de pac. idē si vero traditio et fictus titulus. vt d. l. cuius per erro. idē ecōtra si verus titulus et ficta traditio. vt. l. quedā mulier. de rei ven. C. de do. l. quicquid. sed vbi esset ficta traditio et non verus titulus non possumus ipsum fingere ad finem trāferendi quod due fictiones circa idē non debent concurrere. iuxta not. in l. i. C. de dotis promiss. de quo articulo an due fictiones possunt concurrere. vide plene per Bar. l. i. si §. q pro emptore. in v. l. q. §. ti. i. et ista est cōis opi. et theozica doctōrū. ¶ Circa quartū et vltimū casum quod condugit vt meū rōne possessionis. dic quod vbi conductionis. et illā possessionem in te trāfero. sed non dominium. et ad hoc probandum factus est versu. nā si si. Et ex bis recollige quod in primo casu quod ignorauit me possidere nec vbi conductionis nec trāferat dominium nec possessio. In secundo casu quod scini condugit tanquam tuū non vbi conductionis nec transferat dominium siue scia siue ignorem me dominum. sed in possessione distingui an scini me dominum vel ignorem. In tertio casu quod condugit tanquam meū respectu proprietatis non vbi conductionis nec transferat dominium sed possessio. sic indistincte siue scini siue ignorem me dominum. In quarto et vltimo casu vbi conductionis et transferatur possessio. sed non dominium. et ex bis remanent oēs casus declarati. ¶ Ex predictis apparet si condugit a te rem aliquam et tu nunc agis contra me vtrum possim tibi obijcere exceptionem dominij ad excludendum te. nā aut dico quod tu non es dominus sed tertius et hoc non possum dicere. quod posito quod hoc sit verum tamen tenet locatorem alie sicut videtur in l. non in preiudicium domini. aut volo obijcere quod ego sum dominus et tu autem tu agis ad resti. rei con ducte ex. l. si quis conductionis. C. loca. et non possum obijcere. quod illa conductionis est huiusmodi ad similitudinem interd. recuperande possessionis in quo non potest obijci etiam si sum paratus incōtinenti probare. vt no. in l. si de vi. §. de ind. et d. l. si quis conductionis. aut magis ad pensionem actionis ex locato. et tunc aut condugit rōne possessionis et non possum obijcere. quod §. de ius vt hic. in si. aut rōne proprietatis vel simpliciter et possum. quod non tenet nec obli go. ad pensionem. vt. l. qui rem. §. de positi. et l. qui rem. C. loca. et opponendo et denegando pensionem videoz inuenerere possessionem quam in te transtulisti in casibus supradictis. et sic re neretur ad me. vt. l. colonus. §. de vi et vi ar.

¶ Possessionem pupillū. ¶ Pupillus non potest definire a se possidere sed corpore sic. h. d. Et in tellige quod possidebat ciuilitate et naturaliter. nā ciuile non potest a se abijcere sine auctoritate tutoris sed naturalē sic egeundo de fundo nec dānsificatur postquam retinet ciuile sicut quilibet alius. sed si haberet tamen naturalē vt fructuarius quod illa etiam solo a se abijcere egeundo de fundo vel deponendo animū possidēdi. et sic potest in telligi. l. alleg. in gl. pro §. i. et §. i. pupill. no. §. eo. l. quedāmo dum. sed alijs modis quibus perdit possessio etiam sine a se ab in uito. et in casibus positus. in l. i. §. bene possidet definire possidere quod tunc auctoritate. l. perdit non facto suo vel a se fm Jaco. de are. et bene. Et opponere et solue vt. §. de vfu. pro empt. l. i. §. si pupil. ¶ Qui possidet vniuersaliter et tunc non censet possidere quilibet particulam eius vel res singulares. h. d. vnde possidens domū non dicit possidere lapides veligna. vt. l. et q edes. §. ti. i. ¶ In tex. ibi. singulas res non intelligas de rebus exi stentibus in domo vt supellectilia et alia mobilia. nā illa possidet quod sunt sub eius custodia. vt. §. eo. l. i. §. nerna. sed intelligas de lapidibus cementis et tignis de quibus domus cōficitur. ¶ Possessio an transeat in alium sine apprehensione.

¶ An per statutu vel consuetudinē possit induci quod transeat sine apprehensione.

¶ Possessionem. ¶ Iuriscōsultus vbi ad §. quod p colonū ponit aliquos casus in quibus perdit possessio etiam ab ignorante vel inuito et sic illis modis etiam pupillus vel furiosus perdit vt digi. in l. precedenti. et l. si quis a se. Et primus modus est permutatio rei quod de re probana effecta est religio vel de seruo effectus est liber: vel de materia effecta est species vt in hoc. §. et in ver. item si id quod possidebam. ¶ Alius est facto indicis: vt in §. itē cum pretor. et intellige quod illud nocet solum illi cui ipse possidebat. et cōtra quod interposuit scdm decretum si ipse possidebat non alteri tertio cui nocere non voluit si penes illū erat possessio: vt no. per Azonē. in c. qui frequenter. circa si. vt lit. non confest. et p Bar. in l. i. C. vbi in rem act. et §. l. pompo. §. si §. q pro tor. in si. mag. glo. ¶ Tertius casus est per occupationes facta ab aqua quod dicit vt digi. §. eo. l. i. §. yabeo. ¶ Quartus casus si transeat in potestatem alienam: quod tunc etiam possessio trāsit. et hoc no. singulariter. tñ per hoc p §. i. quis ingreditur monasterium: quod transeat in potestatem abbatis vel monasterij non solum dominium rerum suarū transeat ipso iure: vt est in aut. ingressi.

C. de sacrosan. eccle. imo etiam possessio. et probatur. §. de p. ca. l. si adoptauero. scdm oēs doc. regulariter possessio non transeat sine corporali apprehensione etiam in casibus in quibus trāsit dominium ipso iure vt. §. eo. l. cū heredes. in prin. et no. in l. cū duobus. §. idem respondit. §. pro fo. sed fallit quod possessor transeat in potestatem alienam vna cū domino rerū suarū quod si transeat perso na multo magis possessio. Hoc vult Azonē. in c. in presentia. circa si. de proba. ver. oino. vide sed non sic transeat in cōsequentiā dominij Toicit tñ Bal. et Ang. bene possidet per consuetudinē vel statutum induci quod possessio transeat sine apprehensione: per c. ij. de cōsuetudine: et hoc etiam videtur notare Lyn. in l. ea. l. C. de cōdi. ob cau. in consuetudine gallicana que est quod vnius scilicet mat mortuū vel ecōneruo quod est vocabulū gallicanum. et impo tat quod heres succedit in possessione defuncti quod transeat in eū sicut dominium vnde extinguitur morte.

¶ Except. dñij. adde p Alex. cō si. gñ. iij. lib.

¶ Possessio probatur per solutionem mercedis.

¶ An probetur per solam locationem.

¶ Quod per colonum. ¶ Etiam possessio quā quis et an mo suo et corpore coloni per mortē extinguitur et ad heredē non transeat: sed necesse huius de nouo apprehendere. ¶ Itē heres locando rem hereditaria vacante censetur per colonū possessiones apprehendere. h. d. notabiliter in vtroque dicto: et semper alleg. Et primo loquitur de illo qui condugit a defuncto quod per allega. cōtinuatur possessio in heredē. cōtrarium videbatur. quod licet possessio quā defunctus detinebat animo et corpore suo extingua tur per mortem suam: quod vtrūque instrumentū extinguit illa tamen quā tenebat animo suo et corpore coloni: non videbatur extingui quod non extinguitur instrumentum coloni tamē contrarium est quod substantia possessionis erat apud ipsum defunctum: et colonus prestabat nūdū ministeriū circa illā substantiā retinēda extinguit ergo persona defuncti necessario extinguitur omnis substantia que illi cohererebatur: ergo necessario extinguitur instrumentū coloni quod tanquam accidens sine substantiā stare non potest huius ergo necesse heres apprehendere et si colonus sibi solueret pensionem censetur hoc ipso apprehendere et ita sentit glo. si p si. huius. §. qui sic potest intelligi. alio modo potest intelligi ille finis quod loquatur in eo qui condugit ab herede rem hereditariam eius possessionem heres nondū apprehenderat. nam eo ipso vide tur apprehendere et si colonus transeat in heredē possessionem que non erat apud eum nec apud alium: sed vacabat vt digi. §. eo. l. qui bona. in prin. non sic erat apud alium vt. §. eo. quāuis. §. i. potest et tertio modo intelligi quod non dicat heredē incipere possidere per colonū sed dicit quod vscapit per colonū illud quod vscapiebat defunctus nimirum: quod etiam si nullus esset colonus ipsa hereditas iacens cōpleret vscapionē. vt. §. ti. i. l. ceptam.

¶ Vlti. alleg. ad hoc §. glo. si. huius. §. q p solutionē mercedis probatur possidē si volo. pbare possidē re aliquā sufficit probare quod loquatur in eo qui condugit ab herede rem hereditariam eius possessionem heres nondū apprehenderat. nam eo ipso vide tur apprehendere et si colonus transeat in heredē possessionem que non erat apud eum nec apud alium: sed vacabat vt digi. §. eo. l. qui bona. in prin. non sic erat apud alium vt. §. eo. quāuis. §. i. potest et tertio modo intelligi quod non dicat heredē incipere possidere per colonū sed dicit quod vscapit per colonū illud quod vscapiebat defunctus nimirum: quod etiam si nullus esset colonus ipsa hereditas iacens cōpleret vscapionē. vt. §. ti. i. l. ceptam.

¶ Quod etiam per veram traditionem factā ab illo qui possidet seu detinet meo nomine non prius possessione et quando hoc procedat.

¶ Quo ad possessionem retinendam perdendā non inspicitur animus secundi conductoris seu commodatarij vel depositarij: sed animus primi.

¶ Si aliqua ciuitas vtatur mero imperio non iure suo sed precario a superiore cōcesso et postea in illa ciuitate insurrexit aliquis tyrannus qui vltus fuit illo imperio tanquam propter ipsum ciuitas tunc non recognoscendo ab illo superiore quod superior prius possessionem illius imperij.

¶ Si ego tibi. ¶ Si depositarius commodatarius vel colonus penes alterū deponat commodet vel locet primus possessor retinet possessionem etiam si ille scdm non vtatur re noie primi possessoris. h. d. no. l. tps ergo per istū tex. quod etiam per verā traditionem factā ab illo qui possidet seu detinet meo nomine non prius possessione quod non est facta a se me priuandi quod presumitur quod est facta ex aliquo scdm non habili ad translationē dominij. secus quod est ad hoc aptus quod tunc videtur facta animo priuandi me. ita loquitur l. iij. §. q si seruus. §. eo. eadē distinctio adhibet quod ille qui meo noie detinet non tradit alteri: sed dimittit possessionem vacuā recedēdo de fundo. vt. §. i. l. pro xi. cum ibi no. Quando aut tradit fidei tunc etiam si a se me priuandi non priuat: vt. l. quāuis. §. i. Item no. singulariter quod non inspicitur animus secundi conductoris seu commodatarij vel depositarij. sed animus primi. facit. §. de iti. actus. p. l. i. §. si tibi

¶ Except. dñij. adde p Alex. cō si. gñ. iij. lib.

¶ Possessio. ad de Ant. Bar. cō si. l. x. q habent in l. i. presentia. de proba.

¶ Transeat. ad de Bar. §. iij. lib. Bal. in margarita sua i ver bo ciuitas.

¶ Mercede. in bac materia per Fran. cur. plene cōsi. leg. cōsi. gñ. lib.

- fundum tibi ibi Bar. inducit ad questionem de facto si aliqua ciuitas utat micro iperio nō iure suo sed precario a superiore cōcesso postea in illa ciuitate insurrexit aliquis tyrannus q̄ vult fuit illo imperio tanq̄ proprio ipsius ciuitatis non recognosceat ab illo superiore quod superior non priuatur quasi possessione illius imperij: imo retineretur per ipsum tyrannum: q̄ inspicitur animus ciuium qui primo retinebat: 7 sic in perpetuum nō prescribitur cōtra superiorem nisi per alium modū in terna sa esset possessio: cōtra possidentem nō prescribitur vt. l. male agere. de prescrip. xxx. annorum.
2. Locatoz qui possidet per colonum si tradat vel spoliatur. an perdat suam ciuilem.

Colonus nō deserēde.

1. Si colonus egijit fundū non animo deserēdi possessionem locatoz nec ciuilem nec possessionē naturalem p̄dit. b. d. no. Si ergo colonus retinet detentationē suā solo animo: q̄ cum animus eius nō possit operari in retentione ciuilem possessionis vel etiam naturalis q̄ nullam possessionem h̄z operatur in retentione nude 7 corporalis retentionis. ita dicit glo. per istū teg. in l. i. §. eo. in gl. ij. mag. post mediū. in ver. si autem per alium. Quid aut si egeat aīo deserēdi possessionem q̄ in dubio non presumitur q̄n alteri nō tradidit. si ponamus q̄d conflet tunc de ciuile possessione locatoz nō est dubium q̄ non perdit: sed dubium est de naturali que retinet de corpore 7 animo coloni: 7 hic deficit vtrūq̄ in glo. sunt opi. p̄ma q̄d illa perditur. ar. hic a contrario sensu. 7 §. eo. si de eo. §. i. ver. aliud. Alij cōtra pro quibus. j. pro emptore. l. qui fundum. in p̄m. de ista. q. plenius tractat glo. in l. i. §. cōtra. de vfuca. 7 videtur glo. tenere primā partem. 7 etiā doc. per l. i. §. eo. §. i. eo. in ver. aliud. scdm cōm intellectū. mibi videt dicendū q̄ in re isto f̄op. ista sit vera: sed bodie 7 l. i. §. eo. ti. de acqui. pos. nō perdit etiam naturalis q̄ malignitas coloni nō d̄z nocere locatoz in aliquo vt p̄t ibi expresse: sed si perderetur naturalis in aliquo noceret. 7 pro hoc. C. de agri. 7 censit. l. si per colonū. lib. ij. hoc est verū etiam si colonus egeundo de fundo clā 7 dolo: se aliqua intromittit: q̄d dicit prodere vt. l. i. §. si mulier v̄tris noīe si autē tradat ex aliquo scdm tunc intra vetera remanent incorrecta: 7 quid iuris sit dicit digi in §. p̄cedenti. aut tradit vere aut ficez: in primo casu aut tradit aīo priuandi locatoz aut nō. Si autē colonus nō egeat fundum nec tradat. sed moria tur vel sc̄piat furere dicit vt. §. eo. l. i. §. id q̄d. §. i. 7 d. l. si de eo. §. i. j. eo. Quid aut si spoliat dic vt. l. peregre. §. q̄bus. j. eo. 7. Quid autē cōtra si ipse locatoz qui possidet p̄ colonum tradat vel spoliatur an perdat suā ciuilem: dicit vt no. j. de vi 7 vi ar. l. i. §. nō autem. in glo. 7 l. i. §. vnde vi. C. in glo. ibi. vt. C. eo. l. i. §. si glo. intelligit illam. l. in ciuile q̄d non perdit malignitate coloni certe scdm intellectū istum illa. l. nihil introducter de nouo: quia etiam iure veteri hoc erat postq̄ alij nō tradebat: tamen contrarium p̄t ex illa. l. que vult aliquid de nouo inducere vñ intelligit glo. in naturalis possessione vt digi. §.
2. Statutū q̄ mulier nō possit se obligare sine certa solennitate: puta sine cōsensu mariti an habeat locum si mulier faciat aliquem actum tanq̄ procuratrig.

Quis pupillus.

1. Quid quis possessionem etiā si locatio sit inutilis. 7 per mandatarium: 7 mandatū sit inutile ad obligandū. b. d. teg. cū glo. no. C. sicut ergo per conductionēz inutilem perdit quis possessionem q̄ transfert in locatoz vt no. in l. i. §. rem. §. eo. ita 7 per locationem inutilem eam retinet vt hic est casus. hoc est verum nisi sit inutilis ex eo: q̄ conductor apparet de eius voluntate. 7 ipse ignorabat se d̄m. quia tunc locatoz perdit possessionē 7 transfertur in conducto: quod est notabile vt est casus in l. ei a quo j. ti. i. 7 ibi Bar. hoc dicit alleg. istā. l. C. in glo. ij. ibi. nō obligatur mandato sed acquirit nobis 7 c. per istam glo. cum teg. dicit Ang. se obtinuisse florentie. vbi est statutū q̄ mulier non possit se obligare sine certa solennitate puta sine cōsensu mariti vel mundualdi. pone ergo q̄ mulier fuit cōstitutā procura: trig ad aliquem actum extrajudicalem sine cōsensu mundualdi cōstat q̄d ex illo mandato nō obligat: vt teneat ad interesse si nō impleat queris si implet q̄d habuit in mandatis vtrū valeat cōtractus in preiudiciū mandantis: dicit ipse q̄ sic p̄ istū teg. cū glo. q̄d nō perpetuo. Et hoc ideo contingit: q̄ facit scdm mandatū. id est voluntatem mandantis: licet mandatū non sit obligatorium. teg. tamen hic 7 glo. loquitur in actu fauorabili mandati. 7 ipse loquitur in actu preiudiciali. tamen eadem est ratio si bene consideretur.
2. Secundus conductor non soluendo primo locatoz non priuat ipsum possessione nisi fuerit requisitus vt soluat 7 deseruerit.
3. Per solutionē mercedis factā vni an probetur possessio illius Cantale pro illo qui vult probare se possessore ex eo q̄ alius cōstituit se suo nomine possidere vel q̄ ab eo condugit.
1. Si cōductor. Per factam traditionem color possessionem nō perdit ad hoc semper alleg. intellige. sc̄z ciuile non etiam naturalē. q̄ colonus adducit remanet in detentatione: nec sic alteri tradat conducendo ab illo vel constituendo se illius noīe possidere. C. in teg. ibi vendiderit. 7 sic p̄ q̄d habuit animum interuerti possessionē primi locatoz. 7 ipsum priuandi possessionē: gl. hic dicit contrariū. C. in teg. ibi. 7 vtrūq̄ mercedis prescribitur. idem si neutri vel sc̄do tantū locatoz: q̄ non soluendo primo nisi fuerit requisitus: vt soluat 7 deseruerit nō priuat ipsum possessionē: vt. l. male agitur. C. de prescrip. xxx. an. 7 ibi no. Si autē vere tradidisset emptori: tunc etiā si primo locatoz pensionem soluisset ipsū tamē priuat possessionē tam ciuile. q̄ naturalē: vt. l. p̄m. p̄. §. quibus mod. vflufr. amit. que est singularis in hoc: 7 no. in spe. de prescrip. §. i. ver.
3. pone colonus. Sic ergo p̄t. ex isto teg. q̄d per solutionē mercedis factam vni non probat possessionē illius si apparet de alio possessore: secus si nō apparet. vt no. in l. qui vniuersas. §. q̄d per colonū. §. eo. dicit Ang. etiam per istum teg. q̄d quis esse catus q̄ vult probare se possessore ex eo q̄ constituit alius se suo noīe possidere vel ab eo condugit per l. q̄d meo. 7 l. qui bo: nafide. in p̄m. §. eo. q̄d ipse probet illū qui hoc fecit fuisse possessionem tempore quo fecit: alius nihil p̄desse cōstitutio: q̄d p̄t esse q̄d nō erat possessio ille: 7 esset detentatio: 7 sic nō trāstulit possessionem quā nō habebat per istū actū sicut vt est casus hic. si autē habebat possessionem etiā solā naturalem tūc illam transfert 7 etiam ciuilem que erat apud alium vt no. §. eo. l. interdum. §. si in glo. q̄d limita vt ibi digi 7 vide q̄d no. Bar. j. de iti. actūq̄ p̄t. l. i. §. si tibi fundum. ante si dicit etiā Bar. no. fm Jaco. bu. in l. celsus. j. ti. j. q̄d licet apud conducto: nō esset possessio sed apud alium. si tamen erat ad vtilitatem cōducto: ris pone exemplum obligasti mibi aliquā re 7 constitui te meo noīe possidere. certum est q̄d transfers in re ciuilem 7 naturalem scdm verā opi. 7 remanet in nuda detentatione. tū illa possessio est ad tuā vtilitatem q̄ si illam rem prescribas prodest tibi ad complendāz prescriptionem. vt. §. eo. l. i. §. per seruu cor: poraliter. pone ergo q̄d postea vendis illam rem alteri 7 constitui te temporis nomine possidere constat me nō priuari possessione vt hic sed an transfers in illū d̄m q̄d erat apud te vel quasi dominium si prescribas dicit q̄d sic 7 fuit dictum Jac. bu. originaliter. 7 sic ex traditione ficta etiam ex qua non transfertur possessio transfertur dominium 7 vluapiendi cōdictio que erat apud tradentem sicut trāstretur ex vera traditione licet ex ea non transfertur possessio vt no. in l. si fundus de fundo dotali per glossam.

Infans possidere.

Infans per seipsum non p̄t incipere possidere sine tutoris auctoritate sed per seruam eius si fed maior infante bene potest etiam sine tutoris auctoritate. dicit vt. §. eo. l. j. §. ad ipse m̄m.

2. Licet inde mandauerit nuntio q̄d mittat me in possessionem non possum ingredi propria auctoritate sine nuntio. secus si mandasset mibi.

Undi venditor.

1. Tradit non tñ emptor debet propria auctoritate accipere ante q̄ sibi tradatur hoc dicit notabiliter. videbatur cōtrarium q̄ postq̄ mandauit tradit apparet de eius voluntate. 7 sic emptor ingrediendo nō videbat ingredi contra voluntatem: sed certe imo videt q̄ non videtur adesse voluntas venditoris quonq̄ p̄ mandatariū facta sit executio. nā illud tēpus videt voluntas suspēsa. ar. j. eo. qui absenti. in p̄m. C. Et sic p̄t per istū teg. q̄d l. i. inde mandauerit nuntio q̄d mittat in possessionē nō possuz ingredi propria auctoritate sine nuntio. secus si mandasset mibi q̄ bene potuit facere me executore: in cā. p̄p̄ia vt no. l. meminerim. C. vnde vt. l. i. finitā. §. iul. de dam. 7 in fec. per Bar. j. de re iudi. l. miles. §. si nisi vacuā tradat nō liberat: vt. l. ij. ibi no. de act. emp. bene tamen trāstretur d̄m postq̄ vacuā non tradat. ingta no. in l. si fundum. §. de fund. dot.

2. Abicūq̄ reperitur mandatū nō finiri morte mandantis poterit tamen reuocari per heredem.

3. In quibus casibus heres non possit tale mandatū reuocare. Si inde commissit executionem 7 ante eam factam finitum sit officium iudicis non est finita commissio. secus si talis commissio esset facta pro executione alicuius sententie late.

Item si

Item si amicus.

1. Mandatū factum super morte eius nō finitur bene tñ p̄t reuocari per heredē eius ad hoc semp alleg. iste teg. 7 ita intelligit gl. §. de do. l. ij. §. sed si q̄ 7 forte de iure ciuili. non ita bene reperitur alibi: sed de iure cano. probatur clarius in c. si sup gratia. de offi. dele. l. i. vbi habetur q̄d si sit datus executor super gratia iam facta mandatū eius nō egtinguitur morte ipsa sicut nec ipsa gratia 7 ratio est q̄ postq̄ gratia erat facta tenebatur ipsam mandatum executioni 7 dare possessionē. C. in teg. ibi. amicus v̄ditoris. supple cui venditor mēdauit: vt emptori traderet. vt in p̄m. l. C. in teg. ibi priusq̄ id sciret subaudi magis: q̄ si mandatū nō est finitum morte: vt glo. 7 doc. intelligunt nō est curandū vtrum sciuerit mortē vel ignorauerit. dūmodo p̄ heredē nō reuocetur 7 ideo q̄d infra subiicit: aut nō p̄hibentibus: d̄z egponi aut pro 7 vel stat proprie 7 est sensus q̄d si ignorauit mortē vel sciuit: heredēs nō prohibuerint 7 eodē modo in fi. ibi. aut cū sciuit: tñ iste teg. videt probare h̄m eius ad q̄d alle. si nollemus: subaudi dire magis quare ergo facimus istam subaditionem ad destruedū teg. r̄deo: q̄d si esset finitū morte non esset curandum de prohibitione heredis vel de voluntate: nā etiā si nō p̄hiberet vel de eius voluntate nō appareret nō possit mandatū executioni mandare: sed teg. in hoc facit vim ergo opz intelligere q̄ nō sit finitū per solā mortē. Item q̄ si esset finitū etiā si ignoraret mortem tradendo nō trāstretur d̄m. vt. l. qua in p̄uincia §. quas vero §. si cer. pe. 7 d. l. ij. §. sed 7 si quis. §. de do. sed iste teg. inuit h̄m. dū dicit q̄d recte possessio tradita est. nam in nūit q̄d habeat effectum quem deberet habere si esset tradita mandatore viuentē: ista sunt que vigent ad tenēdū intellectū glo. 7 doc. l. per eos multū male declarat 7 l. teg. videat prima

2. facie sonare h̄m. C. Et no. q̄d per istū teg. dicimus q̄d vbiq̄ reperitur mandatū nō finiri morte mandantis q̄d est in quibusdam casibus vt no. in d. §. sed 7 si quis per Bar. 7 in l. man: datur. C. mādati. per l. y. poterit tñ reuocari per heredē. vt hic simile in casibus in quibus hereditas non adita transfertur nam heres poterit repudiare sicut poterat 7 defunctus q̄ non transfertur vt adita sed vt adēda: vt. l. si quis filij. §. i. 7 ibi no. de acqui. here. C. in glo. ibi. ar. cōtra. sc̄z q̄ heres imo non possit reuocare l. defunctus poterit cuius h̄m hic innuit in verbo nō prohibentibus sed solue q̄d ibi est speciale fauore dotis vel matrimonij vt licet defunctus potuerit penitere nō tñ possit heres eius. C. Et alius casus specialis fauore libertatis. §. de ser. expor. l. i. 7 regulariter secus q̄d permittitur de functo 7 heredi eius vt. j. de reg. iur. l. heredē. C. in glo. ibi. itē contra. sc̄z q̄d etiā si mandatarius ignoret mortē non recte tradere possit 7 ad hoc tendit hoc h̄m cū sequenti. sed responde q̄d loquuntur eo casu quo mandatū fuit morte finitum q̄ non erat factū super eo ad q̄d mādans tenebat. Et querebatur vtrum mittendo ipsum executioni transfertur d̄m: 7 in illis legibus habetur q̄d nō: q̄ ignorantia mādarij nō operat trāstlationem d̄m que dependebat a voluntate mādantis: 7 illa erat iam finita p̄ morte: vt. l. id q̄d nostrū. de reg. iur. sed in bis q̄d dependebant a voluntate mādantis bene operat ignorantia mādarij vt mandatū habeat p̄o nō finitū: vt. l. si mandassem. §. mādati. sed in casu nostro mandatū nō erat finitū per ea que §. digi. 7 ita intelligit glo. in d. §. sed 7 si q̄s. C. Alimo iste teg. inducit q̄d si inde commissit executionem: ante eaz factā finitū sit officium iudicis nō est finita commissio: q̄ facta est super eo ad q̄d inde tenebatur postq̄ finitū tulerat q̄ transfuerat in re in di. 7 probat in l. v̄ditor. in fi. §. de iudi. secus si talis commissio nō esset facta pro executione alicuius sententie late: puta si cōmisi q̄ aliquē citare. nā expiraret commissio. ideo p̄ successorem opz reuocari. 7 ita intelligit q̄d hic no. Ang. adde q̄d no. in l. 7 quia. de iurif. om. iur. 7 facit. l. si de penis. cum ibi no.

2. Dictio quodammodo est nota improprietatis.

Me in vacuam.

1. Honis acquisitionem. secus si sit error in noīe tantum. Item qui rem tradit nō videt habere animum perdendi possessionem si recipiens dissentiat in sibi acquirendo. b. d. secus si non dissentiat: 7 etiā nō cōsentiat: vt q̄ est furiosus. ita loquit l. q̄d meo. §. si furiosus. §. eo. de quo gl. hic opponit: sic ergo colligit q̄d cum traditor queritur an velim a me possessionem abdicare bene inest ista conclusio. si non dissentias: vt tibi acquirat vt hic sed ista cōditio si tibi acquiratur non inest: vt in l. contra rita. C. in fi. glo. ibi in persona accipientis tñ egpone. i. in qualitate persone: q̄ putatur sane mentis cum sit furiosus. secus si esset error in substantia persone q̄ putabatur titius cū esset sempronius: q̄ tunc non transfertur possessio fm Jaco. de ra. vt. j. de fur. l. si vendidero. §. pe. rationē autē diuersitatis inter errorem

2. p̄sone 7 rei digi. §. Alimo no. glo. que. §. digi de dictione quo dammodo quod est nota improprietatis.
2. Quāntū ad actus extrajudiciales possuz cōstituere seruū alienū 7 seruus alienus p̄t esse neg. gest. sicut liber homo sed requiritur ratibabitio.

Sed si non mibi.

1. Cū res traditur procuratori ad hoc vt possessio queratur domino sufficit q̄d alter ipsorum non erret: licet alter erret in rei substantia. Item etiam per seruū alienum recipientem meo nomine potest mibi acquiri possessio. hoc dicit vlsq̄ in fi. l. 7 Et hoc vltimum semper alleg. q̄d quāntū ad actus extrajudiciales possuz cōstituere procuratorem seruū alienū. 7 q̄d seruus alienus potest esse nego. gest. sicut liber homo requiritur tamen ratibabitio domini: vt sibi queratur vt l. si ego. de neg. gest.
2. Quando sit executio vt possit perueniri ad fideiussores vel pignorum possessores quod non sufficit relatio nuntij reperta in actis q̄d nihil reperitur de bonis principalis 7 qualiter requiratur pronuntiatio iudicis vt possit perueniri ad pignorum possessores.
3. Qualiter sufficiat pronuntiare super maleficio q̄d talis ipsum commissit.

Titus cōtrouerfie.

1. Qui vincit in interdic. vt pos. in iudicio proprietatis obtinet partes rei. qui vero vincitur obtinet partes actoris. b. d. in effectu. Est autē vltius tenere partes rei. q̄ nō incumbit sibi onus pbandi de iure suo: sed actori sic: nisi p̄bet etiā si reus nil p̄bet de iure suo absoluitur eo iure quo possessores sunt potiores vt. l. vti frui post p̄m. §. vflufr. pe. 7. C. de re ven. l. si. Item q̄ nō cogit pro uocare ad iudiciū. sed actor sic. C. in teg. ibi egitus controuerfie. id est effectus sententie late super cōtrouerfia possessionis: q̄d erant duo quozū quilibet dicebat se d̄m 7 possessionē cuiusdāz fundi. oportet ergo primovidere quis sit possessor. 7 pro hoc al leg. contrariuz. alter non intentauit interdi. vt pos. asserendo se possidere. 7 per aduersarium turbari in possessione. 7 petendo declarari hac 7 aduersario imponi silentiū a molestia. 7 sic istud interdi. est duplex. q̄d quilibet istorū erit actor 7 reus. si ergo pronuntietur pro vno contra alterum: tunc scimus qualiter de beat ordinari iudiciū super proprietate q̄ ille qui fuit victus in possessione habebit necesse agere 7 p̄bare se d̄m nō ille qui vicit. C. Alimo Bar. per istum teg. ibi pronuntiet determinat quando sit executio vt possit perueniri ad fideiussores vel pignorum possessores quia non sufficit relatio nuntij reperta in actis q̄d nihil reperitur de bonis principalis. imo requirit q̄d inde pronuntiet executioem legitime factam non autem oportet q̄d subiungat in pronuntiatione posse per hoc perueniri ad pignorum possessores seu fideiussores: quia iste est qui dam effectus iuris super quo non expedit iudicem pronuntiare. 7 ita itelligit quod ipse no. in l. stipulatio. in fi. §. de no. ope. nun. 7 simile videmus q̄d sufficit pronuntiare super maleficio q̄d talis ipsum cōmisi. 7 sic sup facto nec est opus pronuntiare super pena q̄ est statuta a iure cōmuni vel municipali. vt. l. i. post. p̄m. j. ad turp. 7 isto modo intelligit q̄d no. in fi. in l. sancti mus. C. ad treb. tene menti perpetuo.
2. Qualiter rem propriā possit quis precario rogare 7 etiā conducere a vero possessore.

Apignoris.

1. Debitor fingitur possidere rem pignori traditam quantū ad cōplendā vlu. licet creditor vere possideat 7 potest ab ipso creditore precario rogare vel cōducere nec per hoc vluca. interpellatur. b. d. cū. l. seq. C. in teg. ibi. intelligit. q̄d non vere possidet sed fingitur possidere quo ad duos effectus qui ponuntur in glo. sed vera possessio est apud creditore vt. j. sequitur ibi cum creditoris possessor 7 c. sc̄z tam ciuilis q̄ naturalis. C. in teg. ibi. que per diutinam possessionē capiet videbatur contrarium quia precaria possessio non sufficit ad prescribendum. vt. §. de publi. l. quicq̄. §. interdum. sed respon de quod non prescribit ex illa possessione precaria cum si eam non haberet prescriberet ratione fidei possessionis que fingit esse penes eum. 7 cui fidei possessioni non esset vera possessio creditoris. multo ergo magis vluapiet cum precarium ba: beat veram possessionem naturalem. 7 sic non debet esse dete: rioris cōditionis ex hoc quod plus iuris habet 7 hoc vult teg. sequens 7 ad hanc rationem. vide teg. cum glo. in l. in libello §. si quis seruū. j. de captiuis. C. Alimo not. quod rem propriā potest quis precario rogare 7 etiam conducere a vero possessore qui in possessione est potior eo. 7 dic q̄d isto casu quā do conducit tanq̄ a creditore suo videtur conducere ratione possessionis etiam si expresse hoc non dixerit per bos teg. licet

Per heredē. si ergo sine bere de decesserit finitū mandatū vt hic dicit Audo. ro. de quo p̄ So. 31. consi. gl. ij.

Contra cōmif. fio. adde no. per So. an. i. p̄mio segri vbi inter alia ponit an si gnata supplicatone de bñificio si moria suppli cans ante babi. tas lras an bñficiū dicat vaca re p̄ morte suam vel p̄decessoris 7 p̄ do. §. ro. decisi. vlti. de rescript. in nouis. vbi dicit q̄d gra ex ceta 7 cōmissa ali cuius lras faciat quod non expi: rat mortuo ipo.

Error. dicit bellamera decisi. flo. cccc. gl. ij. de rescript. q̄d error nois proprii possessoris 7 quem commissio ipetra: tur p̄ cognitionē dicte pos. defignati non vitiat rescriptum.

C. in fi. vide q̄ ibi posui post ipsum Pau.

als requiratur q specialiter. h. d. als videretur cōducere rōne proprietatis: vt. s. eo. si aliqua rem in si. in ver. specialiter.

Si absentis seruo. ¹ Dispositio que confertur in absentē p epistolā censet suspensā vt in tempus quo epistola ad illū pueniret r cōsentiet. h. d. ² Et vide bonā glo. que alleg. istū teg. in c. apostoli. de cleri. exco. mi. nā ista. l. loquit in actu fauorabili absentis. illa glo. vt dicere idē in actu odioso: vt si exco. abfens. Cetera dic vt. l. abs. sentis. s. de do. effectus autē huius. l. est magnus. qz pōt penite. re ante q littera pueniat ad absentē r tūc nō poterit fieri liber: si postea ad eū pueniret vt. l. iij. j. de manu. vindi. qd no. in. l. i. in si. de ben. emp. r qd dicit. s. eo. l. fundus. s. itē si amicus. fal. lit in casu in quo penitere nō pōt quousqz de diffensu absentis appareat qz habet in. c. si tibi absentis. de preben. lib. vi. sed ibi quia in clericis magis reprobat incōstantia: vt in cle. cū illuso. de ren. un. r ibi vide optimā glo.

³ Si transiero in te dñum r possessionē alicuius rei cū pacto qd nō alienes hoc pactū nō pōt ipedire te quominus possis alienare dominium r quid operetur tale pactum.

⁴ An sit reperire aliquem modū q alienare non possis.

Si quis possessionem. ¹ Dñi possunt transferri in alterū sub cōditione de presenti vel de futuro. r nisi conditio sit vera vel existat habetur pro nō translata. h. d. ² Et vide vna glo. que multū alleg. l. z reprehendat q in dicit istū teg. ad vna. q. Nam certum est q si transiero in te dñum r possessionem alicuius rei cū pacto qd nō alienes hoc pactū nō pōt impedire te quominus possis alienare r dñum in alterūz trāsferre. r sic non potero ab illo hoc petere: sed operatur hoc pactum: vt habet cōtra te cōditionē ob cām ad interesse vt. l. ea. l. c. de cōdi. ob cau. Terit ne reperire aliquē modū qd aliena re nō possis. r qd si alienas dñum reuertat ad me r possim ab illo vēdicare. r glo. vult q sic per istū teg. l. z transferam in te dñum sub cōditione si nō alienabis. qz si alienabis habet pro non translato. Et vide velle glo. q si dicā ista verba transiero in te ne alienes video: trāsferre sub conditione. secus si dicā vt nō alienes. aliqui habent econuerso. Certe neutri est verū: et ista glo. reprehenditur. Primo inquantū facit differentiā inter vt. l. ne. q nulla est differentiā: neutra istarū facit conditio nem sed modum vt. l. quibus diebus. s. si. de cōdi. r demon. r. l. cū pater. s. titio. in gl. super verbo. retineat. in si. de lega. ij. cum ergo de natura modi nō sit actū suspendere dñum esset vtroqz casu translatū pure. r ideo nō posset reuerti ad trāsferentem ipso iure ex illis solis verbis sine traditione vt. l. traditionibz. C. de pac. r no. s. de dona. l. i. in glo. mag. ³ Cetera si transfer retur sub conditione nō responderet ad propositum q nos ques rimus qn est intentio mea trāsferre dominium r q sit apud te quousqz alienes: r qd si alienes reuertatur ad me. Sed si fieret translatio in te sub conditione nō esset apud te ante impletam conditionem. r sic ante qd defineres posse alienare. Et ideo doc. dant aliā practica. vt dicat qd nō alienes r si ad aliquem actum alienationis peruenies statim dñum reuertat r ex tunc con situitis te meo noie possidere. tunc enim qz interuenit ficta tra ditio pōt me reuerti. de hoc plene per l. z Bart. non alleg. in. l. i. c. de re. alie. non alie. alia practica est qd obliges mibi il lam rē pro meo interesse. r tunc impediret alienatio post q ba beo ius in re per casum singularem. in. l. i. creditor. in si. s. de o. strac. pig. qui nō est alibi scdm vnā lec. sicut qz haberē dñū o. rectum in illa re r tu vtile. nā impediris alienare. vt. l. i. c. de iur. empby. Tu potes ponere aliā practica: vt dicat q veditio vel donatio vel alius contractus habeat pro non facto in casu quo ad aliquem alienationis actū peruenias. nā istud pactum resolutum bz vim pacti. l. commissio. C. de pac. inter empt. r vendi. r no. per glo. in. o. l. i. s. de do. nam l. z illud pactū proprie fiat in contractu venditionis: r qn apponit cōditio: si nō soluat pretiū pōt tñ ad similitudinē fieri etiam in alijs dñibus: r sub alijs cōditionibus: qz eadem est ratio vt ibi dicit. r hoc sentit eg pisse Bal. in. l. ea. l. c. de cōdi. ob cau. vbi etiā ponit aliā practi cam vt dicatur transiero in te dñum duraturum apud te vsqz ad tēpus quo alienare incipias. nam tunc cōsolidabit cum pri stino dñio per. l. i. c. de le. que practica nō plz: qz ibi loquit in vltima voluntate in qua pōt dñum trāsferri ipso iure post tem pus vt. l. titia. s. si. de leg. ij. nō sic in contractibus sine traditio ne nisi in casibus supradictis. Si autēz diceretur si alienaueris dñum ad me reuertat vel habeat venditio pro non facta istud pactū nō operaret quicqz qz cōferret in tēpus alienatiōis per fecte. ppter verba alienaueris qd est preteriti imperfecti r sic in tēpus quo alteri esset questus dñum qd non posset sibi auferri sine suo facto. casus est singularis in. l. i. cibus seruus meus

⁴ Adde. tu etiā addas Bal. pñ. ccc. incip. tres marchiones. l. iij.

⁵ Sequestratio nis. vide eundez Pan. cōfi. ccc. x. Old. cōfi. d. v. l. ad. r. cōfi. ccc. lxxviii.

⁶ Vel exigit. adde vt p bellameram cōcln. suis de cā pos. r proprietatis concla. ciiiij.

⁷ De manu. testa. Adde qd no. Bar. in. l. qui rome. s. flauius. de verbo. obliga.

⁸ Si is qui titio.

⁹ Per seruū: cuius dñum

¹⁰ nō peruenit ad heredē ex ad

¹¹ tione hereditatis qz nondū erat in hereditate: l. z peruenit oc

¹² casione hereditatis: r ppter actionē hereditariam pōt heres

¹³ acquirere possessionē rerū hereditariarū. h. d. r est nouus casus.

¹⁴ In teg. ibi viderit supplē r nō tradiderit. r si dñum eius

¹⁵ nō erat in hereditate. r sic heres adeundo nō acquirit domi

¹⁶ nium per additionē: sed per traditionem serui sibi postea facta

¹⁷ nunqz ergo videf fuisse hereditarius: licet occasione heredita

¹⁸ tis sit questus: r per actionem hereditariā r sic nō ob. l. i. s. ve

¹⁹ teres. s. eo. ²⁰ In teg. ibi tradiderit glo. intelligit. scz ante ad

²¹ tam hereditatem quod nō plz: qz est diuina r qz teg. dicit: quia

²² tradidit hereditatē: sed tunc nō diceret tradita hereditas vt. l. i

²³ si in diem. in prin. de cōdi. r demon. ²⁴ Itē qz tunc videtur heredi

²⁵ tatem adire qz est actus qui nō pōt fieri citra r nomen he

²⁶ redis nisi poneremus qd esset institutus sub cōdi. r tūc esset alia

²⁷ magna diuinitio. intellige ergo vt dicit r procedit plane.

²⁸ De materia sequestrationis vide aliqua remis.

²⁹ Necessitas non. habet legem.

³⁰ Interesse puto.

³¹ Rei sequestrate de

³² voluntate partiū per

³³ datur possessio nisi expresse sit actum in contrarium r

³⁴ ideo interpellatur vsucapio ad hoc semp alleg. ³⁵ Et Barto.

³⁶ ponit hic aliqua de materia sequestrationis ad que remitti

³⁷ tur per legistas r adde qd habetur per eum r alios in. l. oleū.

³⁸ s. de dolo. r per canonistas. in. c. locupletari. de reg. iur. l. vi. p

³⁹ Jo. an. in mercu. r in. c. examinata. de iudi. r. s. depositi. licet.

⁴⁰ s. i. adde quod habetur. s. eo. qui vniuersas. s. item cum pteor.

⁴¹ In teg. ibi. r boc aperte fuerit approbatum quod est fin do

⁴² cto. eo ipso q non appareat contrarium si de communi consen

⁴³ su partium sit: secus si compulsi sunt per iudicem reus r poss

⁴⁴ sessor ppter suspicionem vt. l. i. si dñi. s. si. qui satis. cog.

⁴⁵ qz necessitas nō habet voluntatem vt. l. rem leg. de alie. leg. ⁴⁶ Cetera dic vt hic per Bar.

⁴⁷ De eo fundo.

⁴⁸ Per deiectionē fa

⁴⁹ ctam seruo pprio nō

⁵⁰ perdit quis possessionem. hoc dicit.

⁵¹ Quantum tempus requiratur vt dicatur quis negligēs

⁵² r perdat.

⁵³ In hereditate alicuius dicit esse etiaz res que nō erat sua. sed

⁵⁴ per eum detinebatur iuste.

⁵⁵ Heres qd teneatur in inuentario ponere etiaz res cōmodatas

⁵⁶ aut depositas apud defunctum aut ab eo conductas: cū veniat

⁵⁷ in petitione hereditatis.

⁵⁸ Si forte colonus.

⁵⁹ Si colonus exigit fun

⁶⁰ dum non aio derelin

⁶¹ quēdi possessionē. locatoz nō perdit etiā naturalē possessionē.

⁶² Si vero moriat vel exigit aio possessionē derelinquendi locatoz

⁶³ perdit naturalem non ciuilem nisi negligat naturalem adipi

⁶⁴ sci: qz tunc perdit etiam ciuilem. r nisi naturalis fuerit per alium

⁶⁵ occupata: r locatoz negligat recuperare: qz videf tunc suspica

⁶⁶ tus se posse repelli. r sic perdit etiā ciuilem. h. d. iste. s. difficilis se

⁶⁷ cundū intellectū glo. r doc. Et sic ponunt hic tres casus scdm

⁶⁸ scdm lec. gl. que cōter tenef p doc. ⁶⁹ Primus est qz colonus

⁷⁰ exigit fundū nō animo derelinquendi possessionē r querit an

⁷¹ dñs perdat naturalem quā tenebat corpore coloni vsqz ibi quo

⁷² mortuo. r tunc in verbo ppter utilitatem ponitur responsio

⁷³ qd non: imo qd retinetur r continuatur animo coloni. de hoc

⁷⁴ etiam est casus. s. eo. si colonus. ⁷⁵ Scds casus est quando co

⁷⁶ lonus mortuus est quo casu ponitur pro constanti qd natura

⁷⁷ lis perdit sed queritur de ciuili an etiam illa statim perdat. r

⁷⁸ videbat qz sic quasi coheret naturali r eaz sequatur sicut si co

⁷⁹ lonus esset expulsus quo casu perdit naturalē perdetur etiaz

⁸⁰ ciuilis etiā ab ignorante. vt. l. eo. peregre. s. quilibet. sed cōtra

⁸¹ respondetur q nō interpellatur nec perditur quousqz negle

⁸² rit adipisci. scz recuperare naturalē: ex illo verbo adipisci p3

⁸³ qd naturalis erat perdit: vt in simili habet in. l. iij. s. nerna. s.

⁸⁴ eo. r hoc tenuit Jo. vt no. s. eo. l. i. id qd. s. i. in glo. aliter r hoc

⁸⁵ vsqz ibi aliud. ⁸⁶ Ibi est tertius casus quando colonus exigit

⁸⁷ animo deferendi possessionem quo casu est idem quod in pro

⁸⁸ gimo precedenti quando mortuus est: aliud qz in primo. vnde

⁸⁹ quidam habent aliud quidam autem idem: r primo casu refer

⁹⁰ tur ad primum casum secundum refertur ad secundū: r hoc vsqz

⁹¹ ibi sed hic ita. ibi ponitur vna limitatio ad secundum casum

⁹² sed certe etiam cadit in tertio r possit etiam cadere in primo qz

⁹³ quando colonus decessit non animo deferēde possessionis: ve

⁹⁴ rum est qd non perdit naturalis nisi per alium fuerit occupa

⁹⁵ ta: quia tunc bene perditur: tamen hoc non placet. licet Ange.

⁹⁶ videatur

¹ videatur hoc tenere: quia cum illa naturalis tunc nō vacet: sed

² retinetur animo coloni alius ingressus eaz nō acquirit. nisi in

³ gressus sit cum tanta potentia r. vt. s. quod meo. s. si. Sed in

⁴ hoc scdo r tertio casu bene cadit: qz licet per ingressum ille non

⁵ acquirat nisi naturalē quē reperit vacare. si tamē locatoz negli

⁶ gat eam recuperare cū possit ciuilem perdit sicut si non esset p

⁷ alium occupata in vno tñ est differentia: qz qn non est per aliū

⁸ occupata requirit: tanta negligentia qd permittat rē destrui r

⁹ alias nō perdit. r ita intelligit Bar. illum scdm casum ibi adi

¹⁰ pisci neglexerit multū notabiliter: sed qn est per alium occupa

¹¹ ta etiā si nō permittat destrui. si tñ negligit ab illo recuperare

¹² eo ipso perdit. r ita intelligit finis huius. s. ¹³ Extra istos ca

¹⁴ sus quantū tps requirit vt dicat quis negligens r perdat glo.

¹⁵ in. l. id qd. in prin. s. eo. l. z qd decennū. Inno. multū notabili

¹⁶ ter. in. c. querelam. de ele. r in. c. ij. de resti. in integ. dicit esse res

¹⁷ linquendū arbitrio iudicis r ibi vide oīno ad intellectus istius

¹⁸ s. r eorum que. s. dicit. r qd no. hic Bar. l. z Inno. nō alleget. Et

¹⁹ scdm istas lect. cū primo casu huius. s. concol. l. si colonus. s. eo.

²⁰ Scds autem casus in ver. quo mortuo cū eo qd dat in si. ver.

²¹ sed hoc ita. qui venit ad limitationē huius secundi casus limi

²² tat qd habetur in. l. id qd. s. i. s. eo. vbi dicit q mortuo colono

²³ locatoz nō definit possidere. nam hoc intelligitur. scz ciuiler

²⁴ sed naturaliter sic vt hic colligitur in verbo possessione adipi

²⁵ sci. nam nō pōt intelligi nisi de naturali. si ergo adipiscit sequit

²⁶ qd erat deperdit. Item limitat in alio qz etiā ciuilis perditur

²⁷ si negligit naturalem adipisci r qualiter intelligat negligere

²⁸ dicit. s. qz aut nō est per alium occupata r tunc qn tantum negli

²⁹ git qd destruit vt hic aut est per aliū occupata. r tunc etiā z ad

³⁰ de qd dicitur in glo. iij. in si. ³¹ Et tertio casu in ver. aliud soluit

³² dubitatio quā facit gl. in. l. si colonus. s. eo. qz discessit colonus

³³ aio derelinquendi possessionē an perdatur naturalis. nā teg.

³⁴ ibi innuit qd sic contrario sensu sed quidā dicebā contrarium

³⁵ sed pro prima parte est casus hic dñ dicit aliud qz in primo vbi

³⁶ discessit nō animo derelinquendi possessionem. cōstat enim qz

³⁷ in illo nec ciuilis nec naturalis perditur ergo in isto perditur

³⁸ saltem naturalis. ³⁹ Et ultimo casu in ver. sed hoc ita not. qd

⁴⁰ in hereditate alicuius dicit esse etiā res que nō erat sua sed per

⁴¹ eum detinebatur iuste. r dicit Ange. fuisse consultum ⁴² Derelicti

⁴³ per istū teg. r per. l. r nō tātū. de peti. here. ⁴⁴ qz heres tenetur in

⁴⁵ inuentario ponere etiā res cōmodatas aut depositas apud de

⁴⁶ functum aut ab eo conductas cū veniant in petitione heredita

⁴⁷ tis. ⁴⁸ Scdm aut primā lect. glo. nō ponunt hic nisi duo princi

⁴⁹ pales casus. ⁵⁰ Primus qz colonus decessit an derelinquendi. r tūc

⁵¹ alius quando discessit animo possessionem derelinquendi. r tūc

⁵² primo ponitur questio vsqz ibi. ppter utilitatem postea poni

⁵³ tur vnū ad euidētiā si colonus vniueret quid iuris. r est inter

⁵⁴ positio verborū vsqz ibi: quo mortuo: ibi ponitur rñsor: ista

⁵⁵ lec. fundatur: qz quidā habent in teg. decessit: sed scdm primā

⁵⁶ quā. s. tenui habet discessit ista lec. nō tenetur. nā scdm istam

⁵⁷ in ver. aliud hoc verbū illud nullo modo posset stare. in litera

⁵⁸ qz tunc nō esset aliud: sed idem qd in precedenti casu: qz sicut qn

⁵⁹ moritur perdit naturalis r non ciuilis nisi interueniente negli

⁶⁰ gentia. ita r qz discessit animo derelinquendi possessionē r ta

⁶¹ men. quidā habent aliud quidā habent idē: sed tenendo scdm

⁶² lect. glo. quā primo loco posuit vtrūqz verbū pōt bene stare in li

⁶³ tera referendo ad diuersos casus vt. s. dicit. ⁶⁴ In glo. iij. que in

⁶⁵ cipit sed quā in si. ibi. tu dic glo. nō reprehendit precedentes in

⁶⁶ quantum dicunt qd hic loquit de ciuili qd perdat per negli

⁶⁷ gentiam: qz istud est verū in se sed reprehendit inquantū dicit

⁶⁸ qd verbū adipisci ponitur hic improprie pro retinere. nā imo

⁶⁹ ponitur proprie: qz per negligentiam in adipiscendo naturalē

⁷⁰ perditam perdit etiam ciuilem. ⁷¹ Tamen aduertendū: qz glo.

⁷² in si. dicit vnū verbū qd nō eundō ad fundū obliuiscit. r sic per

⁷³ dit ciuilem: innuit ergo gl. qd hic ciuilis perdit per obliuionē.

⁷⁴ r ita est requirere cursus decennij: vt no. in. l. id qd. in pn.

⁷⁵ s. eo. nec sufficeret sola obliuio: vt in. l. i. s. qui. s. eod. sed certe

⁷⁶ iste teg. dicit qd perditur per negligentiam. r ita dicit glo. seq. r

⁷⁷ ista pōt committi etiā sine cursu tanti temporis vt in casibus

⁷⁸ quos. s. dicit. r etiam extra illos prout bono i

ca fin. C. de constitutu. pecu. non per rationem Barto. fm Dyn.

talis titulus apud personam suam remanet et nō acquirit domino: licet

ca fin. C. de constitutu. pecu. non per rationem Barto. fm Dyn.

talis titulus apud personam suam remanet et nō acquirit domino: licet

talis titulus apud personam suam remanet et nō acquirit domino: licet

mino: licet

c **I**mpediēdū.
de multis excep.
impedientibus
litis cōtest. vide
p Soz. 2. si. ccij.
et consi. ccc.

erat res peculiaris non sufficit sed debet redire in potestatem
dñi ad hoc vt vitium purgetur: si vero seruus dño surripiat rē
nō peculiarem sufficit q̄ eam reponat in eodē loco vnde surri-
puit etiā domino ignorante si furtū ignorauit vel eo sciēte si sci-
uit ad hoc vt vitium purgetur: sed si eam sibi retinuit cuz animo
vt sit in peculio nō dicitur vitium purgari nisi dñs hoc consen-
serit. b. d. v. q̄. s. item labeo. et est difficilis. ¶ Et primo lo-
quitur quando res mea surripitur seruo meo vsq̄ ibi adeoq̄.
¶ Secundo quādo ipse seruus meus eaz mibi surripuit ⁊ quibet
pars cōtinet duos casus. 1. si primus est quando res erat pecu-
liaris. vsq̄ ibi. nec enim. Scōs quādo nō erat peculiaris. Item
in sēda parte primus casus est quādo seruus qui surripuit eaz
reposit in eodē loco vsq̄ ibi: itē si eam. Scōs quando nō repo-
suit sed eā retinuit aior vt esset in peculio an hoc sufficiat ad pur-
gandū vitium. Et notandū est q̄ in primo casu glo. intelligunt
quādo res peculiaris fuit surrepta seruo q̄ si dñs hoc sciuit nō
sufficiat redire in potestātē serui nisi etiā dñs hoc sciāt: si autē
ignorauit cā esse surreptam tunc etiā si ignorauit eam esse re-
uersam vitium purgatur: ⁊ p̄o ista distinctione facit text. i. in
ver. si sciui: sed mibi videt intentionem text. esse aliam q̄ etiā
si ignorauit an sit reuersa in potestātē serui postq̄ erat pecu-
liaris hoc sufficiat siue ignorauit siue sciuit eaz fuisse sibi surrepta:
vt ptz hic dñi dicit surrepta sit me ignorante: ⁊ postea dicit etiā
si sciuerō debet intelligi. scz eam esse surreptā: tamen iuriscō-
nis in distinctione dicit sufficere eam reuersā in potestātē serui: q̄
in rebus peculiaribus sufficit scientia ⁊ animus serui nec atten-
ditur ignorantia domini vel scientia. vnde etiā ignorans do-
minus vsucapit per seruū tales res: vt. l. i. e. l. si quis qui p̄o empto-
re. ¶ In glo. magna quēstio est confute recitat vnam distinctionē
tu autem clarius distingue vt eg text. hic colligitur q̄ aut res
mea surripitur seruo meo per extraneus: aut surripitur mibi
per ipsum seruū. Primo casu aut erat peculiaris aut nō. p̄i-
mo casu sufficit q̄ redeat in potestatem serui etiā me ignorā-
te siue sciuerim forefactum siue ignorauerim: vt in primo ca-
su buius. s. Scōdo casu debet redire in potestātē meā: me scien-
te. vt hic in ver. conmodius. q̄ sui priuatus possessione: vt. s. i.
eo. tit. i. l. re q̄ nobis. ⁊ nō dicitur reuersa in potestātē meā nisi
etiā possessionē recuperarem: vt. l. ea. l. s. tunc in potestate.
sed nō recupero nisi sciā q̄ possessione finio non acquirit. l.
i. si. s. tit. i. ¶ Scōdo casu principali quādo seruus surripuit: aut
illa erat res peculiaris ⁊ nō fit furtiuā nec mutat cōditionem: ⁊
iste casus nō ponitur hic. sed. l. de furtis. l. interdu. s. cū autem.
Aut non erat peculiaris ⁊ tunc efficitur furtiuā: l. non compe-
tat actio furti: vt nō. l. ea. l. s. si rem: non tamen priuor posses-
sio ne. vt. l. rem q̄ nobis. s. tit. i. l. s. secus quando extraneus surri-
puit ⁊ propter hoc q̄ possessione non priuor si ignorauit furtus
sufficit q̄ reponat in eodem loco ⁊ me ignorante. vt in ver. ideo
q̄. sed si sciui furtum factum debeo etiā scire q̄ sit reposita: nunc
sic si extraneus mibi furtiuissimē ignoranti. et postea in eodem
loco reposuisset me ignorātē q̄ enim fuerim priuatus possessio
ne etiā ignorans non recupero eam ignorans: ideo non dici-
tur in meam potestatem reuersā: q̄ requiritur q̄ recuperē pos-
sessionem vt in. s. tunc in potestate. Si autem non reponeret in
eodem loco l. 3. eam teneret etiam malo animo sed tanq̄ in pecu-
lio hoc non sufficeret ad purgandum vitium nisi in consen-
tirem: q̄ non debet esse in sua potestate constituere sibi peculū
de re mea p̄ter meam voluntatem: et iste est vltimus casus
huius. s.

2 **¶** Emphyteota vel feudatarius si alienat rē dñi nō requis-
sito ⁊ sic incidit ī cōmissum nō euitat banc penā l3 eā recuperet
redimendo.

Item labeo. ¶ Si depositarius vel comodatarius preter voluntatē dñi rem alienat cōmittit furtū et efficitur res furtiva si tamē ea recuperat alienatū furti purgat. b.o. ¶ In glo. j. ibi solvunt ibi. et etiā vt colligitur ex glo. huius. s. nam quo ad purgandū vitium rei bene sufficit redemptio vel reuerſio vt hincſed quo ad evitandū penam quā incurrit depositarius alienandū q. incipit teneri de casu vbi primo nō tenebatur nisi de dolo non sufficit reuerſio vt. o. l. j. s. rem. s. depositi. nec quanti ad evitandum penā furti: vt. l. i. qui ea mente. j. de fur. 7. hic in glo. fin. ¶ Et per hoc determinatur si emphyteota vel feudatarius alienat rē domino nō requiritur: et sic incidit in cōmissum nō evitat banc penā lz eam recuperet redimendo: de hoc est casus in. c. j. quid iuris: si sit post alienationem feudi vassallus illud recuperavit in vñbus feudum. ¶ In glo. que incipit fide qualiter ista glo. voluit sic opponere nam vt habetur in glo. p. ce. quando ignorat depositarium alienasse tunc etiam si ignoret ipſum redemisse dicitur reuerſa in posse potestati. contra q. ipse p. nautat me etiam ignorante in possessionem alteri tradendo. vt. s. titu. l. j. iij. s. q. si servus et

ignozans nō possum possessionē recuperare. vt. d. l. iij. in prin.
ergo non dicit reuerſa in meā poteſtatē cum requiratur recupera
tio poſſeſſionis. vt. j. in. §. tunc in poteſtatē. gl. iſtud cōtrarium
nō ſoluit. Bar. dicit qd ſi ignorauit ipſm alienaſſe habeo animū
ad huc retinēdū poſſeſſionem per eū l3 non retineat: eſt aſim? op
eratur vt poſtea redimat acquirā de nouo: qz animus reti
nendi ſufficit etiā ad nouam acquiſitionē: vt no. in. d. l. iij. in pñ.
§. tit. i. de quo videſ bic caſus intelligendo iſto modo pro quo
etiā gl. ſequens que dicit igitur in poſſeſſionē &c. Alij autem
dicunt cōtrarium qd nō recuperet poſſeſſionē: vt habet in gloſ.
ſequē. & dicit non eſſe neceſſariū qd poſſeſſionē recuperet vt of
catur reuerſa in poteſtatē per. §. tunc in poteſtatē. in ſiſed hoc
non placet per prin. illius. §. nec ob. finis: qz ibi recuperat pre
tium rei: ſic ſatis videbat recuperāſſe poſſeſſionē arg. in l. qbi
petio. §. de uſuſu. ¶ Ultimo opponit de. §. qd aut. §. ea. l. vbi
non ſufficit redire in poteſtatē depoſitarij ſo. vt ibi d. i. q. ibi
egreſſans ſurripuit depoſitario: hic ipſe depoſitarij ſurri
puit oſio alienando.

Si pupilli res. † In re surrepta pupillo vel adulto sufficit redire in potestatem tutoris vel curatoris ut purgetur vitiū vel sufficit sciētia ipsorum de reuersione, hoc dicit.

Tunc in potestate. [†]Ad hoc vt res dicat
reuerſa in potestatem
dñi requirunt tria. ſ. qd dñs recuperauit poſſeſſionē. item qd ta
liter qd ab eo nō poſſit auelli. itē qd ex certa ſcientia tanq̃ de re
ſua nō per errorem tanq̃ de re aliena. Et qui litis eſtimationē
recipit re furtiua cenſetur poſſeſſionē recuperaffe ⁊ purget vi
tium. hoc dicit.

Partus ancille furtive an possit vsucapi.
 Si supueniat sciētia bonefi. possessori q̄ ancilla sit aliena l̄ eā
 postea ictet non tñ efficitur fur nec partus efficitur furtivus.

¶ **Theres qui in ius.** † Hic incipit tractare de alio articulo. scz de par-
tu^o ancille furtive vtrum sit furtiuus et vtrum possit vscu-
 pi. Et scire debemus q in tribus casibus sine dubio est furti-
 uus. scilicet quando erat in vtero tempore quo mater fuit fu-
 bta: nam cum sit pars viscerum contractas matrem continet
 etiam partum: et sic in vtroq committit furtum. Idem si
 tunc non erat in vtero sed postea concepit apud frem. nā no-
 uiter contractando licet non committat nouum furtum in ma-
 tre. si dominus. cum ibi not. i. de fur. 2. l. cum qui. j. de fur. be-
 ne tamen committit nouum furtum in partu nouiter creato
 etiam si apud eum non pariat: sed apud benefidei possessorem
 in quem postea ipse transiit. Tertius casus est quando nō co-
 cepit apud frem: sed apud alium malefidei possessore in quem
 fur postea transiit: nam et ipse fur est nouiter contractando:
 vt hec habentur et probantur in l. ancille. C. de fur. Et de hoc
 articulo non intendunt isti text. tractare: sed presupponunt: si
 autem conciperetur apud benefidei possessorem in quem fur
 transiit tunc non esset furtiuus siue esset vniuersalis succes-

¶ Item si quis fundum suum in alium transfundat sine
 causa et sine iure singularis. ¶ Secundus articulus est utrum
 talis partus possit vsucapi: et clarum est qd in casibus in qua-
 bus dicitur ipsum esse furtiuum non potest vsucapi etiam per ha-
 bentem titulum et bonam fidem nisi vitium sit purgatum. sed
 dubium est quando non est furtiuus. vt quia conceptus penes
 bonefidei possessorem qui tamen habuit causam a fure: constat
 qd sola perceptione non fit bonefidei possessor: quia non est
 in fructu. vt. l. in pecudum. §. de vsuris. et dicitur. §. ea. l. §. fructus.
 queritur ergo utrum saltem possit vsucapere titu. pro suo. qd
 natus est ex ancilla quam putat suam: si hoc esset verum esset
 suus ergo ista credulitas dat iustum titulum pro suo: quia pro-
 uenit ex causa que si esset vera sufficeret ad acquisitionem do-
 minij: et de hoc articulo intendit tractare iste text. cum §. sequē.
 de quo etiam tractatur. j. eo. l. iusto. §. et si possessionis. et. l. an
 ancilla. j. pro suo. et. §. de publi. l. si ego. §. partus. et tibi vide glos-
 magistra. et in d. lancille. ¶ In ista autem text. colligitur talis
 distinctio qd aut ille bonefidei possessor qui habuit causam a fu-
 re erat vniuersalis successor vt heres et non vsucapit etiam si
 velit incipere tempus ex persona sua: quia mala fides auctoris
 sibi nocet: quia est vitiuorum et culpe successor. vt. l. cum heres.
 de diuer. et tempo. prescrip. Aut erat successor particularis cui
 non tantu nocet mala fides autoris. vt. l. c. de prescrip. longi.
 tempo. et tunc aut fur erat in sua potestate. et idem vt mala fides
 furis ei nocet. vt in. §. de illo. in prin. vsq. ad ver. sed si fur non
 erat in sua potestate et tunc aut ad ipsum peruenit notitia qd
 ancilla erat furtiua vel aliena anteq. conciperet postq. ad eum
 peruenit bona fides: et idē vt impediatur vsucapere aut post par-
 tum natus est: sic postq. incipit vsucapere: quia vsucapio non
 incipit nisi postq. est natus: quia prius non est res de per se et
 tunc

tunc nō impeat vsucapionem complere iure isto: qz hoc est re-
gulare qđ malafides superueniens post ceptam vsucapionem
ipsam non interrumpebat. vt. l. j. C. de vsucapi. transf. bodie se-
cus de iure canonico. ⁊ sic vsqz ad. s. lana. ponit quantoz casus
istum tamen vltimū intellige sane quando post ceptam vsuca-
pionem prouenit notitia qđ ancilla aliena: non tñ qđ esset furti-
ua: si autem etiam qđ esset furtiua iste quintus casus non poni-
tur hic. Sed quid iuris sic. dic vt. in. d. l. si ancilla. j. pro suo. que
est notabilis in ista materia. Item omittitur sextus casus qđ si
peruenit ad eū notitia qđ erat abortus post partum conceptū
⁊ añqđ esset editus. ⁊ dic qđ tūc non nocet sicut nec nocet qñ post
editū. ⁊ iste casus ponitur. j. e. iusto. s. ⁊ si possessoris. ver. velu-
ti. qui videt hunc contrariari: sed solue vt dixi etiam in text. hic
dum dicit si anteqđ pariat subaudi et etiam anteqđ concipiat.
Omittitur ⁊ septimus casus ⁊ vltimus quando nunc superue-
nit scientia qđ ancilla esset aliena quousqz durat tempus vsu-
capionis: et tunc sine dubio vsucapit. vt. d. l. si ego. s. partus. de
publi. j. tit. j. non solum. in prin. ¶ In primo casu sup prima
glo. ibi. sed qđ in mala fide succedit. Et sic patz qđ cum istud non
sit vitiiū reale sed personale: l3 beres nō posset vsucapere alius
tñ singularis successō: bene posset vsucapere hunc partū si ha-
beret causam a non dño postqđ fuit conceptus apud beredem
bonafidei: si non erat furtiuus. ¶ Item intellige qđ beres
non vsucapit etiam si velit incipere vsucapionem ex persona
sua: l3 martinus cōtrarium teneat. cuius opi. confanditur per
istum tex. de quo in. l. cum beres. de diner. ⁊ tempo. p̄scrip. sin-
gularis autem successō potest incipiendo ex sua persona sed si
vult iungere possessionem sui actoris male fidei nō posset. dic
vt. l. pompo. s. cum quis. s. tit. i. ¶ Item scias qđ Dy. in. c. ij. de
regu. iur. lib. vj. in fi. tenuit istud. s. et similes: non habere los-
cum de iure canonico qđ considerat solum vere malam fidem:

sed beres nō dicit vere habere malam fidem sed ficta^asi defunctus habebat: sic vult qd beres possit vscapere vel prescribere qd defunctus non poterat ppter malā fidem. Hoc non placet falsa sui paceri: ius cano. venit ad impediendū vscapionem vel prescriptionem in casibus in quibus de iure civili malefidei possessor poterat prescribere: non autē venit ad inducendum in casibus in quibus nō poterat. Et fateor qd loquatur de vera mala fide non de ficta vbi cūq; ergo de iure civili mala fides ficta non nocet nec etiam nocet de iure canonico: sed vbi cūq; noceret. vbi et in casu sequenti per ius cano. hoc nō corrigitur nec immutatur: vbi autē mala fides vera de iure civili non nocebat de iure cano. nocet. et iura civilia corrigunt. postea ergo qd huic beredi non nocebit dispositio iuriscō. nocet tamē dispositio iuris civilis. qd non est correctum. per. l. si non

men in p[ro]prietate iuris cuiusq[ue] non est cor[re]ctam p[er] se non
leg[is] de heredi. in fi. ¶ In secundo casu ibi q[ue] possessio supple[re]
7 mala fides serui non autē nocet vitium reale: q[ui]a isto casu p[ar]
tus non est fortuitus sicut in precedenti. vnde per alium in cuius
potestate iure fur non esset bene posset vsu capi vt in sequenti ca
su. Et aduertendum q[ue] glos. intelligit istum casum quando ad
dñm peruenit scientia q[ui] ancilla anteq[ua]m cōcipere. 7 hoc p[er] text.
in ver. seq. tu dic cōtra q[ui] etiam si nunc ad eum peruenit scien
tia non potest vsu capere: quia mala fides serui nocet sibi sicut
in precedenti: q[ui] reputatur eadem persona postq[ua]m est in sua po
testate. Et idem in patre 7 filio. vt. j. eo. heres. §. fin. in casu autē
sequenti non erat in sua potestate. ¶ In tertio et quarto ca
su in ver. sed si. no. q[ui] si superueniat scientia bonæ fidei possessio
ri q[ui] ancilla sit aliena: 13 eam postea contrectet non propterea
efficitur fur nec partus efficitur fortuitus: 13 nunc sit malefidei
quod ergo dicitur in l. ancille. in fi. C. de fur. habet locum in eo
qui a principio fuit malefidei: 7 tunc committit furtum tam in
ancilla q[ua]m in partu. secus si bonæ fidei 13 efficitur malefidei: q[ui]
initium inspicitur. vt. j. eo. l. iusto. §. et si possessionis. et ideo si
post partum conceptum superueniat scientia de re aliena non
impeditur vsu capere. vt. d. §. et si possessionis. quod non esset si
efficeretur fortuitus.

2 ¶ Nemo vsucapit rem suam quādo erat irrenocabiliter sua
alias secus.

Lana ouium. † Lana ouium furtiuarum si fuit de tonfa penes furem est furtina ⁊ per nullum potest vsu capi. si vero penes bonafidei poffefforem non est furtina: ⁊ sic est vsucapibilis per alium q̃ per bonafidei poffefforem: quia ipse efficitur dominus eo ipfo q̃ percipit: et idem in agnis ouium furtiuarum. hoc dicit. ¶ Primum dictum istius. §. procedit sine scrupulo q̃ lana de tonfa penes furem est furtina: quia postq̃ est de tonfa consideratur de per se vnde cum fur ipsam contrectet contra volũtatem dñi nouum furtum facit tanq̃ in re noua ⁊ diuersa ab ouibus. Sed secundus ⁊ tertius casus nõ videntur procedere: q̃ posito q̃ sit de tonfa penes bonafidei poffefforem si tamen erat in esse perdu-

cta tempore quo oves fuerunt subtrahere vel postea apud furē
videtur qđ in ea cōmittatur furum sicut in partu qm tūc erat
in vtero vel qui concipitur postea penes furem: qđ sicut cōtre-
ctando matrē cōtrectat etiam partum qui est portio viscerum.
vt. l. j. de ven. in pos. mit. ita cōtrectando oves cōtrectat etiam
lanam que est apud eas non dectōsa: ergo in ea cōmittitur fur-
tum: l. 3 postea tondatur penes bonefidei possessorem nō pro-
pterea vitium furti purgatur sicut nec in partu nato penes eū.
Et idem per omnia in agnis ovium furtivarū: qđ est casus ex-
pressus de hoc in l. qui vas. §. si ancillam. ver. idem in pecudi-
bus. j. de fur. vbi dicit esse idem in agnis qđ in partu ancille.
Et hic dicitur contrarium qđ est idem qđ in lana ovium gloss. que
sensit istud contrarium intelligit istum teg. quādo agni fuerūt
concepti nati penes bonefidei possessorem. secus si erant con-
cepti tempore furti facti vel concipiuntur penes furē vt in con-
trario idem videtur posse dici in lana vt intelligatur de illa qđ
fuit in esse producta penes bonefidei possessorem et apud eum
detōsa. secus si erat tempore furti facti vel penes furem. Bar.
primum dictum de agnis videtur fateri: sed illud de lana non
quia intelligit etiam si tempore facti furtive penes furem fuit
in esse producta. Et ad contrarium respondit qđ non ita dicit
contrariari lana per contractum ovium sicut dicit contrariari
partus per contractum matris: quia partus consideratur de
per se sed lana nō. hoc videtur mibi triffa. nam partus ante qđ
nascat de per se: ideo qui emit ancillam non dicitur emisse
partum nec euicto partu cōmittitur stipulatio de euicto. vt. l. si
pregnans. cum seq. §. de euic. nec potest assignari bona ratio di-
uinitatis si subtiliter consideretur: dic ergo verum esse quod si
erat in esse producta vel agni concepti tempore furti facti vel
penes furem tam lana qđ agni sunt furtini sicut et partus ancil-
le. vt in d. §. si ancillam. ver. idem in pecudibus. sed si tondatur
vel nascatur penes bonefidei possessorem istud furti vitium
purgatur: quia cum incipiant esse eius eo: quia sunt in fructu
dicitur res reueria ad dominum: ideo sunt vsu capibiles per
alium. et si dicatur ex quo erant res furtive quomodo efficiū-
tur istius bonefidei possessoris. respondeo quia leg. attinia. im-
pediebat rem furtinam fieri alicuius etiam bonefidei posses-
oris per vsucapionem vel prescriptionem: et quando erant tales
res que non efficebantur statim sue sed ista lana et agni efficiū-
tur statim sui propter ista sola bonefidei fidem: qđ erant in fructu
et istud non phibet leg. attinia. et iste est verus intellectus per
quem tolluntur contraria difficultia. ¶ **¶** Ultimo allegatur iste
teg. qđ nemo vsu capere rem suam: sed dic hoc verum qđ erat
irreuocabiler sua: alias secus vt dicit. §. e. l. §. fructus. per. l. h.
bellos. §. si quis furem. de capti.

Sier lana. Glo. intelligit qñ malefidei possessor de
lana fecit vestimentū: secus si erat bone
fidei: tñ tunc cum materia transiit in materiam non debet
considerari materia de per se sed ipsum materiā qđ est diuer
sum: illud nunq̃ fuit subtrahcti per. ladeo. s. cum quis. j. ti. ij.
sed contra fm. dy. q. bona fidei successoris non purgat vitiū
furti quousq; res redeat ad dñm. solu. verum est nisi res furti
na esset translata in aliā speciem per istam glo. facit. s. de lega.
ij. l. lanam. r. de auro. r. arg. l. scia.

Si rem pignori. ¶ Quod si furripuit rem suam etiam et qui habebat instam causam detinēdit: et ius in re non efficitur res futina: et sic est viciabilis: et si furturn committatur. b. d. ¶ In glo. magna. a. ibi. fol. hic suam in contrariis alienam. et. Ita est diuinatio. pretere rem alienam non pot quis obligare. dico q. hic et ibi obligauit suam. et ad contrarium dic q. ipse furripuit rem que non efficitur futina quantum ad ius creditoris in hypo. fed bene efficitur futina. contra illud ius non possit preferri nisi res fuerit ad creditorem reuersa. vt. l. contraria. et dicit. s. col. ij. q. 8. autem. et ideo in si. glo. dum dicit. vel dic contra hypo. et. intellige de hypo. alterius creditoris q. illius qui fuit subacta vt contra illam possit preferri etiam per illum qui habuit causam a domino. et sic effectus dominus: sed non irruocabiliter. vt dicit in. §. lana.

Si tu me vi. dei possessore nō pōt vīlucapi vel pre scribi nisi vitium violenter sit purgatum: scilicet si non est violē ter possessa: licet possessor fuerit violēter expulsiis. Et non dici tur vitium purgari si res fuerit reuersa ad dominum violēter: licet ab ipso violenter fuerit possessa: quia non est reuersa irre uocabilitur. hoc dicit. vlt. ad. s. si viam. Q. et istum. s. intell. ge quando non dominus violenter deicit dñm de possessione fundi: tunc nō est dubium qd fundus afficit vitio reali: idem

Cficte. Adde
vt per Ancha. i
c. sine possessio-
ne. de regu. iur.
in. vj.

¶ Rem sua. ad
de Bart. 7 Bal.
in. l. iij. C. qd me.
cau. Bar. in. l. in
bello. §. si quis
seruū. et limita
vt p Bal. 7 doct.
in. l. j. C. de fur.
vide no. p Bal.
in. l. ancille. et. ti.
de furtis.

10

regu. iuris. lib. vi. quicquid dicat glo. f. de fur. l. bis enim casibus. f. no. glo. hic que sentit q ratio non debet esse eadem cum dicto: alio non est bona. ita etiam not. in l. fin. s. de offi. procu. celsa. qd not. ad dicta testium: q si interrogatus quomodo scit. respondet scio q non reddit bonam rationem ideo dictu suu non valeret ex quo fuit interrogatus de ratione p not. in l. solam. C. de testi.

Vscapionem. Res que no sunt in commercio nostro non possunt transire in dominu priuate persone per aliquem contractum vt sunt res de quibus hic in teg.

Aliena res. Scribitur titulo pro empto. Res requirit bona fides tam tpe contractus q etia traditionis. hoc dicitur. cum glo. Sed si alius titulus sufficit q tempore traditionis: l. no fuerit tempore acquisiti tituli. vt. j. pro emptore. l. ij. post prin. et que sit ratio dic vt ibi.

Hoc iure vtimur. Si seruus habens cam discontinuam non vsucapitur vel prescribitur longo tempore per se: sed si prescribatur fundus cui debetur vel acquisita est vna cum fundo transit ad prescribentem. hoc dicitur. cum glo.

Sceuola libro. Partus acille et fetus pecoris fortune conceptus et editus penes heredem furis bonefidei pot vsucapi p alium q p ipm heredem. h. d. fm veru intellectum. Per ipsum autem heredes l. non sit furinus: q mala fides defuncti nocet sibi vt. s. eod. l. sequitur. s. heres. l. non sic nocet singulari successori. vt ibi d. gi. In teg. ibi distractum iumentu non possit. i. scum natum ex isto boue seu vacca de qua. s. locutus est. Et mortuum istius forte fuit: q credidit qd dictus fetus sicut et part? ancille dicitur pars viscerum matris: et ideo sicut mater erat furina et p tus vel fetus: sed hoc est verum quousq est in vtero postea vero non: et hoc vult teg. ibi nec est. C. In teg. ibi etiam partu subaudi fm dy. s. conceptum et natum penes heredem furis: et tunc est veru q non est furinus nec pars rei furie post q natus est: ideo potest vsucapi: et sic refertur qd hic dicitur ad scdm casum supra positum quando conceptus penes heredem furis. non ad primu quando apud furem: q tunc est furinus sicut mater et non potest vsucapi. vt. l. qui vas. s. si ancillam. j. de fur. is. que signatur bicin gl. pro dia. et ita glo. ibi intelligit istum teg. et ponit l. dy. appropriet et hoc in ptu ancile: sed in fetu pecoris cum ille sit in fructu si sit conceptus penes heredem furis bonefidei nec est furinus nec vsucapitur imo statim eius efficitur propter bonam fidem. et sic. q. marcelli in tali fetu non procedit dum querit an vsucapiatur p eum cui heres vendidit q translatum est dominu cum heres sit dñs: sed quia marcellus reputabat talem fetum debere censi tanq partem matris penes quemq fuerit conceptus: et etia postq fuit natus si hoc esset veru pcederet questio. q esset furinus et sicut mater non esset in dominio bonefidei possessoris. ita nec dictus fetus. sed iste marcellus nesciuit quid diceret.

Abeoemas. Titulus nullus no dat scienti cam vsucapiendi. h. d. Nec etia ignoranti iuris ignoratia vt. j. eo. nuq. in prin. secus si sit ignorantia facti. l. progi. s. j. et l. no solu. s. i. j. pro empto. Quero ista leg habet locu qm indeq vetuit alienare cu auctoritate legis q erat prodigus: qd si ex alia ca vel simpliciter. respondeo adhuc videt q alienatio non valeat per. l. si creditoris. circa fi. de prin. l. credi. et. j. de pol. lita. l. pollicitationibus. in fin. de iure deli. ait pretor. et. s. qui et a quibus. l. prosperit. et non transfertur dñum nec vsucap. conditio. vt. l. iul. s. de cura. furio. et ibi not. de sben. empt. l. si sciens. et not. per Bar. in l. filius. s. diu. de lega. j. et sic videtur plus operari inhibito iudicis q testatoris: q primu valet etia sine causa. secunda non vt. l. pater filii. s. iul. agrippa. de lega. iij. propter auctoritatem iudicis. Et potest intelligi ista. l. q res erat istius prohibi. et sic non transfert dñum nec vsucap. conditione contra se vel q no erat eius: et sic no transfert contra aliu. et add. l. manda. distrabendarum. s. mandati.

Qualiter appareat q quis fuerit vsus iure suo. Actio nondum nata prescriptione no tollitur.

Ignorarem. Qui no possidet re tanq dñs cam non vsucapit vel prescribit. h. d. Etia si habeat iusta cam possident di vt hic pt. et id in iure incorporeali quo quis non vtit tanq suu vel sibi debitor: vt in l. fin. s. que admo. serui. amit. et. l. i. s. aristo. j. de aqua quoti. et est. et qualiter appareat q fuerit vsus iure suo. vide p Inno. notabiliter in. c. bone. de postu.

pra. el. grande. C. In glo. circa fi. ibi qm ad reiven. poterit ergo post. et. an. agere rei ven. et obtinebit si poterit probare dominu aliter non: sed non pot offerre debitu vt sibi nasca tur actio pigno. in qua no haberet necesse probare dñum sed sufficeret pbare qd habuit causas ab eo nec posset referre questionem dñi: vt. C. de pig. act. l. creditores. Docto. tñ tenent contrarium q etiam post. et. an. poterit offerre et nasci ei pig. in qua non habebit necesse probare dñum: q tale ius offerendi qñ ius copetit pro actione nondu nata: sed vt faciat eas nasci dicitur potius quedā facultas cui non prescribitur: vt. l. viam publicam. s. de via pub. qñ ius. sed si copeteret pro actione iam nata: vt contingit qñ secus creditor agit contra primu hypo. et offert illi q sibi debet. tunc enim dicit ius no facultas mera: et ideo sicut actio nata tollitur spatio. et. an. ita et ius offerendi qd est sequela ipsius sed actio nondu nata prescriptione non tollit. et ita not. in l. cu notissimi. C. de prescri. et. an. circa prin. et etiam hic tangit. Bar.

Eum qui a furioso. Titulus putativus in erroze interne niente tribuit iustam causam vsucapiendi. h. d. Et dic q hic ignorabat eum furiosum: et emit rem alienam. Quid aut si sua dicit. j. pro empto. l. i. s. si a pupillo. cu seq.

Si mandauero. Qui emit re pro alio vsu caput ad comodum illi. h. d. nota. Et pone casum q mandati tibi vt emeris tales rem pro me tu emisti et tpe emptionis non dixisti q emeris procuratorio nomine meo: certu est q si vendes erat dñs transiit in te dñum sed teneris mibi restituere per actiones mandati: vt. s. titu. ij. res et mandato. et. j. de ver. obli. si ita quis. s. scia cauit. si non erat dñs transiit in te vsucapiendi condi. et vsucapis ad utilitatem mea vt hic: sed si digisses q procuratorio note meo statim quereres mibi dñum re tradita et etiam vsucapiendi conditionem postq sciueris: vt. s. titu. j. l. possessio quoq. s. et si possessio. et sic non tu sed ego prescribam. facit. l. qui alienam. et l. si alienam. in prin. s. de dona. cau. mor. vbi quis vsucapit ad alienum comodum non ad suum.

Tempus venditoris. Singularis successor vitatur accessione ex persona sui antoris de possessione precedente titulu et traditionem non de sequente. h. d. Et pone casum qd incepti possidere et vsucapere rem aliena per annu postea ipsam tibi vendidisti et tu possidisti per aliu annum postea possidisti ad me reuersa est: ego possidisti per alios sex menses deinde reuersa est ad te: et tu possidisti per alios sex menses nunc cum conueneris a dño excipis de vsucapione et vis coniungere omnia ista tempora que faciunt trienniu certe no potes: q illi sex menses quibus possidisti post venditione tibi non proficiunt sed annus per quem possidisti ante venditione bene proficeret tibi si non cecidisses a possessione. sed q cecidisti nec ille proficit: sed necesse habes incipere vsucapionem de nouo q precedes fuit interrupta: vt. s. eo. l. naturaliter. C. In teg. ibi possidisti puple et traditioni con iunctum fuit: als contra: vt. s. titu. j. l. pompo. s. questum. ver. non autem. Jaco. de are.

In relegata. Legatarius vitis accessione ex persona defuncti sicut h. s. h. d. Et sem per allegat q in regula legatarius loco heredis habetur.

Captus ab hostibus si apud hostes moriatur fictione legis comelie an fingatur mortuus a prima boza captiuitatis.

Si reuertatur ab hostibus an recuperet possessione ita vt no dicatur fuisse interrupta et quid in dominio. et nu. 4.

Fictio postliminii fingit captum ab hostibus nunq fuisse captum si reuertatur.

Fictio ad hoc vt retrahatur qualiter requiratur habitas duorum extremorum. s. extremi a quo et extremi ad quod.

In questis per seruū ex causa peculiari hereditate iacente an possit incipi et finire vsucapio et hereditas ex ea augeatur.

Hereditas vere iacens q non representet personam defuncti in omnibus.

Is qui pro emptore. Titulus nullus no dat scienti cam vsucapiendi. h. d. Nec etia ignoranti iuris ignoratia vt. j. eo. nuq. in prin. secus si sit ignorantia facti. l. progi. s. j. et l. no solu. s. i. j. pro empto. Quero ista leg habet locu qm indeq vetuit alienare cu auctoritate legis q erat prodigus: qd si ex alia ca vel simpliciter. respondeo adhuc videt q alienatio non valeat per. l. si creditoris. circa fi. de prin. l. credi. et. j. de pol. lita. l. pollicitationibus. in fin. de iure deli. ait pretor. et. s. qui et a quibus. l. prosperit. et non transfertur dñum nec vsucap. conditio. vt. l. iul. s. de cura. furio. et ibi not. de sben. empt. l. si sciens. et not. per Bar. in l. filius. s. diu. de lega. j. et sic videtur plus operari inhibito iudicis q testatoris: q primu valet etia sine causa. secunda non vt. l. pater filii. s. iul. agrippa. de lega. iij. propter auctoritatem iudicis. Et potest intelligi ista. l. q res erat istius prohibi. et sic non transfert dñum nec vsucap. conditione contra se vel q no erat eius: et sic no transfert contra aliu. et add. l. manda. distrabendarum. s. mandati.

Qualiter appareat q quis fuerit vsus iure suo. Actio nondum nata prescriptione no tollitur.

Ignorarem. Qui no possidet re tanq dñs cam non vsucapit vel prescribit. h. d. Etia si habeat iusta cam possident di vt hic pt. et id in iure incorporeali quo quis non vtit tanq suu vel sibi debitor: vt in l. fin. s. que admo. serui. amit. et. l. i. s. aristo. j. de aqua quoti. et est. et qualiter appareat q fuerit vsus iure suo. vide p Inno. notabiliter in. c. bone. de postu.

ptam et finitā durante captiuitate: que tñ opi. vera non est hoc tertio et ultimo. h. d. ista. l. difficilis vsq ad. s. si seruus. Et diuis de in tres partes vt in sumario. scda ibi: quam si seruus. tercia ibi: marcellus. et ista tertia si habetur in fi. ista negatiua lo cum no haberet. subdiuidit in duas q primo ponit opi. marcelli vsq ibi: que admodu. Scdo ponitur reprehensio auctoris legis tenetis opi. iul. vsq in fi. Si vero habet litera affirmatiua siue no tunc no subdiuidit: imo totu ab illo ver. marcellus. vsq in fi. est de dictis marcelli qui primo ponit dictu suum in genere: postea ipm probat primo in fictione postliminii: postea in fictione. l. cor. deinde concludit. scda ibi: nam heredi. tercia ibi: ideoq. C. Circa primā partē legis notandū est q loquit qñ tēpore quo quis fuit captus incepit possidere aio et corpore suo et etia vsucapere postea mortuus est apud hostes dubitatur vtrū eius heres cōpleuerit vel cōpleuisset fingatur vsucapionem fictione legis cor. q fingit ipsum mortuus prima boza captiuitatis. et sic fingit eius hereditas iacuisse a tpe captiuitatis. Et videbatur q sic si vere fuisset mortuus tpe captiuitatis hereditas eius compleuisset vsucapione: vt. j. ead. l. cepit ergo et nūc cum fingatur mortuus fuisse. et ita tenuit Hugolinus antiquus glossator de quo facit mentionē gloss. si magna. in vers. si vero decesserit. et clarius in l. in bello. s. facte. j. de capti. et ad hanc questionem iurifcon. hic non rident clare sed presupponit aliqua et arguit in dñum q fictio legis comelie non sufficiat nec habeat locu. primo presupponit q captus desit possidere: q cum sit seruus possideat ab hostibus etiam post test ipse possidere: vt. s. eo. l. neq. seruus. et. s. tit. i. l. qd seruus. et l. cuz heredes. s. si. f. Scdm est qd sequit ex illo q vsucapio fuit interrupta naturaliter: vt. s. eod. l. naturaliter. Tertium est et hoc non ponit hic in teg. sed s. titu. i. l. cum heredes. s. i. l. eod. niq. s. quibus ex cau. maio. q si reuertatur ab hostibus no recupera possessionem et ratio est vt ibi dicit: q possessio habet plurimu facti et requirit animu et etiam actu corporale. Unde nisi de nouo apprehendat no reacquirat: no sic in dominio qñ sine actu corporali retinet: et ideo ipso iure recuperat sicut libertas. Et hoc sequitur quartu q si non recuperat possessionem non reintegratur vsucapio postliminii fictione: quia oportet fingere ipsum nunq desisse possidere sicut fingit nunq desisse esse dñm et fuisse cap. sed hoc fingi no pot: q cum bodie reuertitur nec reperitur possidere non pot fingi semper possidisse q ad hoc vt fictio locum habeat et retrahatur requirit habitas duorum extremorum. s. extremi a quo: et extremi ad qd vnde qm ad hoc vt fingat semper fuisse liber: ideo procedit fictio: quia bodie cu reuertit liber reperit: istud est extremu a quo tpe quo fuit captus erat liber: et hoc est extremum ad qd trahitur merito ista extrema coniunguntur vt videatur semper fuisse liber: ideo procedit fictio: non sic in possessione: q bodie cum reuertitur non reperitur possidere: ergo non potest fingi semper possidisse: hoc probat in simili qñ requiritur habitas in isto extremo a quo qd non fingitur retro in l. bonoru. j. rera. ba. et in l. necessario. s. q si pendente. de pericu. et comodo. rei ven. et idem si esset inhabilitas in extremo. ad quod vt no. p glo. in l. i. j. C. de inoffi. do. in donatione facta inter coniuges q l. morte confirmaretur no retrahitur retro ad tempus donationis facte dñum: q tunc nec habuit illud nec habere potuit Et bis ergo iurifcon. arguit q si fictione postliminii non reintegratur vsucapio nec etiam fictio. l. cor. si ibi moriatur: qz integritati. na primo casu subest persona vera que pot vere possidere: in scdo persona ficta que no sic pot. vt. l. i. j. s. scuola. si qs test. lib. esse ius. sue. ergo et. vt in aut. multo magis. C. de sac. san. ec. Ad rationem aut allegatam p Hugolinu respondet q pcedit qñ quis fuit vere mortuus non precedente morte ficta suo casu l. perdat possessio no interruptitur vsucapio: sed pnuat utilitatis causa: sed in casu nostro ante veram morte pecessit mors ficta per captiuitatem per qua vsucapio fuit interrupta: q leg. ignora bat vtrū deberet redire vel ibi mori vñ non intro duci q vere eius hereditas iaceret ex tunc sed expectauit exitum postq ergo fuit interrupta non reintegrat nec cōpletur p habitum: vt. s. tit. i. l. pompo. s. questum. Bar. aut assignat rationem quare non reintegratur per fictionem postliminii: q si ctio no inducitur contra equitatem. s. vt quis lucretur cu alie na iactura vt in d. l. deniq. que ratio non placet: q fm hoc se queretur q etia in rebus que tenebant animo et corpore serui vt ex causa peculiari non reintegrat vsucapio: q subest eadem ratio: tamen contrarium est verum. Sed in vno dubito quare cum fictio fiat super his que consistunt in factore q nunq fuerit captus vel q fuerit mortuus pte boza captiuitatis quare non fingit leg. q statim q reuertit fingatur interuenisse corporalem apprehensionem: sic q recuperet possessione cōstat em q hoc facere potuisset si voluisset et tñ extremu reperiretur ba

bile et reintegraretur vsucapio. respōdeo quia oportet fingere ad hoc q semper possederit et nunq amiserit animum possidendi cum tamen re vera amiserit: sed per animum fictu possessio non pot retineri vt ptz in l. i. j. s. scuola. si quis testa. lib. esse ius. et non sic in rebus que retinetur animo et corpore serui q ibi non oportet fingere circa animu dñi qui non requiritur: vt. j. eo. iusto. s. si. et ideo tunc reintegrat vsucapio: l. fuerit vere interrupta qz posito q fingatur nunq desisse possidere: no tamen possessio censetur fuisse deicta per animum fictum: sed per verbu ipsius serui. Qd aut dicitur in l. deniq. pcedit in restitutione que fit per iudicem vt no fiat ad ea que tendit ad lucrum cu aliena iactura nos loquimur in illa que fit per legē vnde potest fieri ad tale lucru in casu predicto. in rebus retentis p seruū ex causa peculiari: q cessant rationes impeditiue. Quid aut in rebus que tenebant animo suo et corpore alie no: vt per colonu vel seruū ex causa non peculiari. glo. et docto videntur dicere idem p omnia q qñ animo et corpore suo mibi videtur hoc veru preter q in vno. quia isto casu quando reuertitur recuperat possessionem per actum corporale ipsius coloni vel serui qui remanserunt in detentione non requiritur actus corporalis ipsius reuerfi per. l. qui vnuerfas. s. q p colonum. s. titu. j. l. z enim ille actus egerceatur per eos animo cōtinuandi possessionem dño tamen possunt inducere acquisitionem de nouo: vt no. in l. i. j. in prin. s. titu. i. C. Circa secundum casum notandū q loquitur quando tempore quo fuit captus no possidebat sed durante captiuitate seruus acquisiuit ex causa peculiari et ponamus q anteq reuertat retinuit per continuum triennium si postea dominus reuertitur fingitur res vititer fuisse vsucapta. et sic sustentatur fictio postliminii no tñ intelligas q re vera durante captiuitate possidet velsu capta: quia non suberat tunc persona penes quam possent esse ista iura: vt. s. eo. l. neq. seruus. sed cu reuertitur fingitur semper fuisse cu fingat nunq fuisse captum: l. z glo. in l. iusta. s. si. j. eod. videatur tenere q interim vere possideatur et vsucapiatur qd non est veru ratione predicta probatur hic ibi intelligi vsucapit et q denotat fictionem. q. d. vere non fuit vsucaptus: sed intelligitur vsucaptus. Si aut ibi moria et sic fingatur mortuus pte boza captiuitatis. et per pñs eius hereditate iacuisse dubium est vtrū dicta hereditas fingat vsucapisse: et sic inue fictione. l. cor. Jul. in hoc dubitauit et ratio fuit qz l. z hereditas iacens possit vsucapione captam cōplere non tñ potest eam in choare etiam in questis per seruū ex causa peculiari imo et tunc incipit a die adite hereditatis: vt. j. eod. l. in fin. tñ hoc non obstante idem ius. in l. in bello. s. facte. j. de capti. tenuit contrarium q imo etiam hoc casu inuenerit fictione. l. sicut in pcedenti fictione postliminii. Et est casus in l. pe. eo. ti. et. j. eo. l. iusto. s. si. in qbus habetur q iacente hereditate in questis p seruū ex causa peculiari potest incipi et finire vsucapio: q hereditas ex ea auge et tunc oportet dicere q adita postea hereditate cum addito trabatur retro ad tempus mortis: vt. l. heres quoq. de acqui. heredi. fingatur heres semper possidisse qz fingitur vero animo et corpore serui possidisse. vnde potest induci fictio. Nec ob st. l. si. j. eo. q debet intelligi qñ seruus que fuit no ex causa peculiari. Et teg. qui dicitur ibi expresse dñu dicere. expone vt ibi not. glo. Interim autem anteq reuertatur vel moriatur est in pendenti: q ignoramus ex qua fictione dicta vsucapio sustentari debeat. et ita intelligit iste text. oñ dicit in pendenti esse. quidā aut timore dicti contrarij. de l. si. in fi. j. eo. dixerūt pdicta pcedere quādo illi capto vel mortuo succellit heres suus quo casu statim a die mortis vere vel fite videtur fuisse heres cum non sit dare mediū inter mortē et additio nem hereditatis in suis: vt. l. si post mortē. de lega. j. et sic no fingitur cepta vsucapio per hereditate iacentē sed per heredem secus si extraneus. et ita loquitur illa. l. si. in fi. et hac opi. recitat glo. magna si in ver. si aut post captiuitatis: sed eam reprobat et bene vnde tene qd. s. d. gi. Circa tertiā vero partem in vers. marcellus. notandū q in fi. habet litera negatiua locū no habere vsucapione et. Ille ver. marcellus. refertur ad proximū precedentē casum in vers. q si seruus. dum loquitur in questis per seruū ex causa peculiari durante captiuitate q in eis pcedat vsucapio fictione postliminii et. l. cor. ne inuuit esse secus qñ ex causa non peculiari a dño sensu: sed marcellus dicit debere esse idem qñ ex causa non peculiari: et sic dicit fictiones predictas plenius debere accipi. sed iurifcon. auctor legis in vers. que admodum. ipsum reprehendit. primo qm ad fictionem postliminii: qz non debet dñs plus iuris habere in questis per seruū durante captiuitate ex causa non peculiari q in his que per seipsos possidebat et vsucapiebat tēpore captiuitatis secnte p seruū ex causa non peculiari ante captiuitatem: sed constat q in illis

per captiuitatem interruptit vsucapio et non reintegratur vt in pmo casu istius. l. ergo ex istis debet impediri inchoatio durante captiuitate quod fit facilius q̄ inchoata interruptatur argu. in l. patre furioso. de his qui sunt in uel alie. iur. ¶ Itē probat de l. comelia. q̄ hereditas vere iacens non representat personā defuncti in oibus: sed in quibusdā vt in retēione dōminij et actionū que potest fieri sine animo vero et sine actu cor porali: nō autem in retēione possessionis vel inchoatione vsucapionis que non possunt fieri sine vero animo et sine actu cor porali qui non cadūt in hereditate vere iacente: ergo nec in illa que fingitur iacuisse: ideo cōcluditur in illis vsucapionē lo cum non habere. Sed prout habetur litera affirmatiua locū habere tunc ille ver. marcellus. refert tam ad primū casum q̄ ad scōm vt marcellus videatur voluisse q̄ in primo casu vsuca pio reintegratur et in scōo inchoat non distincto per acquisi tionem ex causa peculiari vel non peculiari: nec etiam vtrum possideat per seipsum vel alium: et hoc verum pbat primo in fictione possimij q̄ dñs non debet esse melioris cōditionis in questis per seruū ex causa peculiari q̄ in questis p seipsum et que suo animo et corpore possidebat: sed in questis per seruū ex causa peculiari constat fm̄ iur. et omnes q̄ vsucapio reinte grati si fuerat cepta ante captiuitatem et inchoat si durante captiuitate acquisiuit. vt in pcedētē ver. ergo idē debet esse in his que animo et corpore suo possidebat et vsucapiebat tpe ca ptiuitatis: vt licet fuerit interrupta vsucapio tamē reintegrat eo reuerso fictione possimij et eo ficto fictione. l. cor. et durā te captiuitate quesitū inchoatur etiā si non ex causa peculiari: quia hereditas vicem persone sustinet: ideo locū habet vsuca pio. tamē hoc opi. marcelli reprobatur in d. l. in bello. §. facie. et sic tene distinctionem pcedentem.

2. Quid requiratur ad hoc vt perdamus possessionem seruū fugitiui.

1. Si seruus quem ¶ Seruū fugitiuū p alium possessionem ciuilem nisi pro libero se gerat vel deliberate sit parat⁹ litigare. h. d. ¶ Et glo. hic dicit q̄ quatuor requirunt ad hoc vt perdamus possessionē talis seruū. tu die aliter q̄ si p alium sit occupatus hoc solum sufficit: vt in l. i. §. per seruū qui in fuga. §. tit. i. si nō est occupatus tunc sufficit q̄ gerat se pro libero bona fide et ex iusta causa et tunc statim possessiones perdimus: vt l. liberis. §. si. de libe. cau. et not. per Bar. in d. §. p seruū. et ita debet intelligi primus casus: ideo glo. cum sup plet hic et diu. c. nō bene dicit. Si autē non bona fide vel non subsistente iusta cā tunc requirit q̄ diu se gesserit pro libero: et isto casu potest saluari glo. per l. iij. §. si seruus. §. tit. i. Si vero nō gerat se pro libero tunc aut preparat se aduersariū dñō: q̄ forte dicit talis tenebat me pro suo seruo: ego volo videre an sim seruus suus vel nō et intendo mouere litigium et sic pronō care de statu seruutis in statum libertatis et tunc videt disti nguendum sicut in casu pcedētē q̄ si habebat iustam cām hoc allegandi dñs perdat possessiones sicut si gereret se pro libero alio non statim sed post longum tempus. et ita intelligatur hic secundus casus. Si vero nec gerat se pro libero nec preparat se aduersariū dñō non perditur possessio quousq̄ fuerit occu patus etiam si diu steterit in fuga q̄ non potest dñō imputari negligentia quia nō recuperat naturalē possessionem propter malignitatem seruū: in rebus immobilibus perdat post de cennium per obliuionem: vt not. §. tit. i. si id q̄. in prin.

2. Ad hoc vt quis possit vsucapere l3 requiratur titulus et possessio non tamen requiritur q̄ illa possessio peruenit ad eum occasione illius tituli.

1. Si quis bona fide. ¶ Si vsucapio natu rali interrupta re incipit per ademptionem noue possessionis debet adesse bona fides tpe quo reincipitur: alio non prodest bona fides pterita hoc dicit notabiliter et etiā est hic not. glo. ¶ Extra glo. oppo. de lege. i. §. hoc pculdubio. C. de vsuc. trā. vbi mala fides super ueniens nō nocet. sol. ibi possessio et vsucapio non fuit interru pta hic fuit et reincipit de nouo. vnde d3 adesse bona fides tem pore quo reincipit. Nec ob. j. eo. iusto. §. si possessio. de qua glo. opponit ibi non inspicit tps noue possessionis adepte sed veteris q̄ ibi tractat de vsucapione rei accessorie vt partus an cille qui vsucapit ex titulo qui habetur in matre. vnde sufficit fuisse bonas fides tpe quo incipit possidere matrē: l3 tempore quo incipit possidere partum. cum nascitur nō adit bona fi des: sicut ergo in illo. §. et si possessionis. mala fides superue niens nō nocet in vsucapione matris si possit vsucapi: q̄ nō esset fictitia postq̄ est continuata possessio ita nocet in vsuca pione partus licet adit tpe quo partus incipit possideri: sed si defisset possidere matrē et postea reinciperet possidere et illo

tempore habere notitiam q̄ res erat aliena: videtur q̄ in par tu postea nato noceret talis mala fides sicut noceret in vsuca pione matris nouiter inchoanda vt hic. et ita debeat limitari ille. §. ¶ In glo. ibi ex pcedenti tit. not. istam glo. singulari ter fm̄ Bar. q̄ l3 requiratur vt nouiter incipiat possidere vt pos sit incipere noua vsucapio quando fuit naturaliter interrupta non tamen requiritur nouus titulus imo sufficit vetus. et ex hoc sequit q̄ ad hoc vt quis possit vsucapere l3 requiratur titulus et possessio non tamē requiritur q̄ illa possessio peruenit ad eum occasione illius tituli. nam ista possessio de nouo acquisita nō peruenit occasione veteris tituli. de isto passu subtili tractat j. eo. l. cum solus. et illam allegant §. eod. l. naturaliter ad hunc articulum. nō autē allegant hanc gl. que hoc dicit expresse. ideo eam ibi adde. et j. eo. l. cum qui.

2. Si venditor et emptor sciunt rem alienam nō tñ sciant q̄ sit fictitia an valeat venditio et si res euincatur an possit agi ad recuperationem pretij.

3. Si stipulator ate rem alienam et vterq̄ nostrū hoc sciat an va leat stipulatio.

1. Si ex testamento. ¶ In alio tit. q̄ emptio nis sufficit adesse bonā fidem tempore traditionis: l3 nō fuerit tpe acquisiti tituli. h. d. Sed in tit. emptio nis requiritur vterq̄ tpe vt j. pro empto. l. iij. et §. eo. l. si aliena. in prin. cum ibi not. ¶ In teg. ibi cūste poris estimatio: vt si tunc adit bona fides: licet tempore tituli questi non affuerit possit vsucapi. et tunc nō adit l3 tpe tituli questi affuerit nō possit vsucapi. ¶ In teg. ibi q̄ concessum pone hic casum hoc modo: q̄ supradictū fuit q̄ res aliena mi bi legata vel per stipulationē pmissa potest vsucapi titulo pro legato vel pro soluto si tpe solutionis habeo bonā fidem. vide detur dñum: q̄ isti tituli videntur nulli: q̄ non potest quis le gare vel per stipulationes promittere rem alienā cū promittat dare et hoc facere non potest: q̄ non habet dñum et dare est acci pientis facere: sed dñum est verius quod imo stipulatio valet q̄ licet nō possit dare pot tñ se obligare ad dandū rem alienā quia nō promittit impossibile cum possit eam a dñō redimere non ergo sunt isti tituli. nulli imo validi et sic sufficiunt ad vsuca pationem. et per hoc est expeditum dñum q̄ hic sentit gl. mag. et eius verba non sunt necessaria. ¶ In glo. ibi sed differunt q̄ in venditione si vterq̄ scit et. ista ratio nihil facit ad propo situm. q̄ posito q̄ esset verum id q̄ dicit glo. tamen ad huc ra tio posita in teg. ibi non sufficeret ad probandū q̄ in titulo pro legato et soluto sufficeret bona fides tempore traditionis. et ideo dicit vt digi super teg. q̄ non intendit probare illud sed inten dit remouere oppositū q̄ posset fieri q̄ illi tituli. nō sufficiunt ad vsucapiendū magis stipulatio de re aliena. Nec etiā istud quod dicit glo. est verum simpliciter q̄ quando vterq̄ scit rem alienam non valeat emptio: sed tunc q̄ vterq̄ scit rem alienā et etiam fictitiam: vel q̄ ficti fuerat prius factū. vel q̄ cōmitti tur tempore emptio nis: q̄ videt res aliena mobilis: et ita loqui tur. §. quem allegat gl. que est notabilis. nam ex hoc sequitur q̄ emptor non potest agere vt res sibi tradat nec venditor vt tradatur pretium: q̄ nulla actio oritur ex quo scus nō valet si sponte tradatur res ad pretij et postea res euincatur nō pot agi ad recuperationem pretij: q̄ imputet sibi cur scienter sol uit q̄ videt donasse ex quo nō poterat compelli. et isto casu pro cedet sine dubio id quod dicitur in l. si fundū sciens. C. de euic. et ita aut vterq̄ sciat rem alienā nō tñ sit fictitia nec contra hebatur furtū tempore venditionis q̄ erat res immobilis: tunc glo. in illo. §. item si emptor. tenet q̄ valeat venditio per l. rem alienam. eo. tit. et illam glo. tenent doct. ex quo sequitur q̄ em ptor pot agere vt res sibi tradatur et venditor vt tradat pretij vt not. per Pet. in d. l. si fundum sciens. Sed tunc est enbium si res euincatur an possit agi ad recuperationem pretij. illa si fundum. simpliciter dicit q̄ nō. in dñum facit: q̄ si potuit compelli ad pretium soluendum non videt donasse soluendo. et sic nō videtur sibi imputandū cur soluit. Sed tamen ad huc sta dum est illi legi q̄ l3 sibi non imputetur cur soluit ex quo erat obligatus imputetur tñ sibi cur emit et ad soluendum se obliga uit postq̄ sciebat rem esse alienam. ¶ Tlmo in o. glo. q̄ si stipu lor a te rem alienā l3 vterq̄ nostrū hoc sciat tñ valeat stipula tio et sic possum agere vt mihi detur videbat contrarium pro pter malam fidem. et sic sum indignus acquiri mihi ius ex tali stipulatione tamen hoc tollitur hic per istam glo. et idem si le gatur res aliena. tene menti predicta.

2. Quod tam actio ciuilis q̄ naturalis possessio rei pignora te vel obligate sit apud creditorem si fuit sibi res tradita et non apud debitorem et quando.

3. Rei vendicatio et actio ad exhibendū debet dari contra pos sessorē vel venditorē nō autem cōtra illū qui non detinet nec possidet

possi. det vere l3 fingat quo ad qd possidere et habere facultatē rei restituende.

¶ Creditor cōuentus qualiter poterit iudiciū enitare.

1. Erui nomine. ¶ Qui non possidet nec detinet l3 habeat facultatē rei restituende nō cōuenit rei ven. nec actio ne preparatoria ad illā. ¶ Item debito vtitur accessio ne ex psona creditoris et cōuerso. h. d. Et ppter vltimū facit ad titulu nō propter pñmū. ¶ Et not. hic expresse q̄ tam ciuilis q̄ naturalis possessio rei pignorate vel obligate est apud cre ditorem si fuit ibi res tradita non alibi: vt j. eo. l. non solum. §. si rem. in fi. nō aut apud debitorem l3 fingatur esse quo ad com plendum vsucapionem per enū inchoatam in qua sibi prodest possessio creditoris: ideo cōpleta vsucapione si creditor con ueniat a veteri dñō potest obijcere exceptionē vsucapionis ex persona debitoris p quā ius creditoris fuit confirmatū: q̄ ante ipsam cōpletam nō tenebat pignus: vt l. rem alie. de pig. act. sed ex iure superuenienti suo actori confirmat ius eius: vt j. eo. d. cum vir. et vter accessione tpe ipsius debitoris et hoc dicit in si. iungendo illud cū tempore quo ipse possedit et cōuerso.

2. ¶ Item not. q̄ rei ven. et actio ad exhibendū d3 dari contra possessorē vel venditorē non autē cōtra illū qui non detinet nec possidet vere l3 fingat quo ad qd possidere et habere facul tatē rei restituende q̄ poterat hic debitorē luere. videbat dñi possit potest hoc facere cū in rei vendi. petat quis declarari se dominū et aduersarium condēnari ad restituendū. et hoc addit in debitorem qui restituere potest. Aduertendum tñ q̄ credi tor cōuenit si vult enitare iudiciū poterit nominare in iu dicio debitorem: tunc absoluet dñm modo transferat possessio nem in debitore: et ita q̄ contra illū possit dari libellus non ali ter per l. iij. cum ibi not. C. vbi in rem actio. et si non nominaret iudiciū ageretur fecū snia lata contra eum non noceret de bitori si non fuisset citatus. iuxta no. §. tit. i. l. pompo. §. si is qui precario. in fi. mag. glo. et not. in d. l. iij.

3. Per errorem. ¶ Autozitas iudicis facit vt id qd mihi traditur tanq̄ meū cū nō sit meū vsucapere possit h. d. ¶ Et vt §. tit. i. l. pompo. §. si si iussu. Et intelligit Bar. istam. l. q̄ ille cui facta fuit adiudicatio non possidebat: sed tunc incipit possidere. nam interveniente traditione et au toritate iudicis si tradens fuisse dñs transfuisset dñm si nō erat dñs transferet vsucapiendi conditio etiam in parte que illi traditur tanq̄ sua nam de illa que traditur tanq̄ traditū nō est dubium §. si alterū istos defecisset vt q̄ nō intervenisset au toritas iudicis sed extra iudiciū inter se diuississent vel ante adiudicationem communiter possederunt non acquireret do minium nec vsucapiendi conditionem in partem quā tenebat vel sibi fuit tradita vt fuit: vt §. de condi. ob cau. l. iij. §. subtili us. et no. in l. cum putarem. §. fami. bericsum.

1. Clamuis aduersus. ¶ In bo nis vacan tibus fisco nō nuntiat pcedit vsucapio et pteris emptio cōtra fiscum titulo et bona fide sicut contra pri uatū l3 in bonis iam incorporatis in fisci nō procedat. h. d. ¶ Et distingue in ista materia q̄ aut erant bona iam effecta fi sci et incorporata in fiscum et tunc cōtra fisci nō pnt vsucapi vel pteribi nisi spatio. gl. an. etiam cū tit. et bona fide: vt in l. oēs. C. de prescrip. et an. et ita intelligitur primū dictū huius. l. ij. C. de de vsucap. Aut nondum erant effecta fisci. et nec incor porata vt sunt bona vacantia nōdum occupata per fiscum tūc aut fuerunt denuntiata et fiscus negligit occupare et tunc pteribit fiscum spatio quadriennij: vt l. iuxta quatuor. §. j. de diuer. et tempo. prescrip. et an. et ita quadri. prescrip. Aut nō fue runt denuntiata et tunc cum tit. et bona fide possunt vsucapi vel pteribi eo modo quo contra priuatum videlicet triennio si sunt bona mobilia vel decennio si sunt immobilia. h. d. ista leg notabilis: sed sine titu. prescribunt spatio. et an. vt l. in oibus. j. de diuer. et tempo. prescrip. et dic vt ibi per Bar. et per glo. et y. in d. l. i. C. de quadri. prescrip. et in d. l. ij. C. de communia de vsucap. et per predicta remanet glo. declarata.

2. An ex pacto resoluto contractus transferat dominium ipso iure sine traditione.

1. Si hominem. ¶ Resoluta vendi. tēpus quo emptor possedit pro fitit venditori ad vsucapionē continuandam. h. d. dicit v. s. l. pompo. §. pterea. ¶ In teg. ibi hominem. l. qui nō erat venditoris als non esset tractandum de vsucapione: vt §. eod. l. sequitur. §. lana. ¶ In teg. ibi retroacta venditio. i. venditio rescissa et retractata virtute talis pacti fm̄ dñm et vult dicere q̄ sicut si venditio resolueret auctoritate legis vt propter redib

bitiōnem ratione morbi posset venditor vt accessione ex per sone emptoris licet ab illo non videret habere causam: vt d. l. pompo. §. pterea. ita et si resoluatur ratione pacti. videbatur contrarium q̄ nō vultur quis accessione nisi ex persona illius a quo causam habet: vt d. l. pompo. §. ex facto. et ibi not. sed rīde vt digi in d. §. pterea. ¶ In autem ex hoc pacto resoluto re transferatur dñm ipso iure sine traditione si venditor erat dñs: vt in l. i. §. de dona. cum ibi not. et teneo q̄ sic l3 Bar. hic du bitet: q̄ simulatur pacto. l. commissorie et adiectionis in diem. vt tenet Bald. in l. ea lege. C. de cōdi. ob cau. et tetigi. §. titu. j. l. qui absenti. §. j. et in l. j. §. de donationibus.

1. Possessio testis. ¶ Tlres non pot vt acci cessione ex persona de functi nisi fuerit possessio pinnata. h. d. Siue ergo de fūct⁹ desit possidere ante mortē nō pot heres vt possessione quā prius habuit sine non sed post mortē eius alius occupa uit et postea ad heredem peruenit nō pot heres vt possessione quā habuit defunctus tpe mortis vt hic. et l. pompo. §. questum. §. tit. i. ¶ In teg. ibi possessio testatoris supple quā habebat tē pore mortis. ¶ In teg. ibi si medio tēpore. i. post mortē et ante apphebsam possessionem per heredem.

2. Casus in quo per locationem inutilem nō retinet locator possessionem quando est inutilis ex eo qd locator est dominus et hoc ignorabat.

1. A quo fundum. ¶ Qui res quā pteribit locat vero dñō desinit possidere et vsucapere: q̄ locatio nō valet. h. d. ista singularis leg. valet. ¶ In teg. ibi lo caui et eum supple tradidit. als nō transferrē in ipso possessio ne: vt j. eo. nō solū. §. si re tuā. in fi. ¶ Et not. hic casum in quo per locationē inutilem nō retinet locator possessionē q̄ est inuti lis ex eo qd cōductor est dñs: scilicet si alia ratione: vt §. tit. i. l. q̄ uis. in prin. et ibi tetigi. Qñ aut est utilis nō est dubium qd loca tor retinet naturalē per colonū vel inquilinū et ciuilem animo suo sed in casu huius. l. nec retinet ciuilem: l3 glo. hic in fi. de hoc dubitet: sed non est dubitandū per istū teg. dum dicit qd desinit vsucapere vel prescribere circa fi. quia si non desineret res ciuili ter possidere nō desineret prescribere cū illa sola sit sufficiens ad prescribendū: vt §. titu. j. l. i. §. per seruū qui in fuga. ¶ Et glo. intelligit istum teg. quādo cōductor ignorabat se dominū et tunc dominium qd est apud eū attrahit ad se possessionē que erat apud locatorem. et est mirabile et singulare in hac lege: qd hoc cotingit pter intentionem vtriusq̄. nam nec locator inten dit transferre possessionē nec conductor acquirere: sed nūdam detentionem: vt l. si quis ante. §. tit. i. et tunc transferatur absq̄ animo contra cōmunes regulas. §. tit. i. l. q̄ uis. et l. si me in va cuam. et hoc operatur dñm qd est apud conductorem et etiam ignorantia iusta: qd non est quid sibi imputet quare conduxit si aut sciuisset esse suam est quid sibi imputetur. et ideo possessio nem non acquirit nec perdit ille fm̄ glo. et bene in hoc qualiter cūq̄ conducatur nam et si possessio esset apud conductorem do minū conducendo a non dñō: non possessore scienter trāfferet in illum possessionē: vt no. in l. si aliquā rem. §. tit. i. in glo. ergo si non est apud eum sed apud locatorem non recedit ab il lo vt in hac glo. quam ibi allegant ad limitationē eius quod ibi not. Bart. Si aut queritur an tunc valeat locatio: l3 glo. hic dicat indistincte qd nō. tu tñ distingue qd aut cōdngi simpliciter et verum dicit glo. qd dicit conducere ratione proprietatis: aut conduxit expresse ratione possessionis et valet: vt d. l. si aliquā rem. in fin. qd tñ limita vt ibi digi per l. si in emptione. §. siue rei de cōtrahē. emp. ¶ In glo. mag. ibi: hoc si conductor fuit igno rans. nō ergo hanc limitationem ad hūc teg. qui loquitur sim pliciter et probatur ista limitatio. j. eo. non solum. §. si. rem. in verbo ignorantia tuam esse. ¶ In fin. glo. ibi consti. C. locati si quis conductionis: qd illa non est possessoria ad similitudines interdicti recupe. in quo non opponitur excep. dominij etiā si paratus est incontinenti probare. nam conductor denegando restituere videt quodammodo spoliare. sed certe videt qd in ca su isto hoc non procedat: qd p prius seipsum spoliauerat loca tor: vt in hoc teg. sed dic qd non debet audiri conductor hoc alle gans per hanc glo. si aut ageret actione ex locato succumberet qd admitteretur exemplo dñi ad probandum qd locatio nō va let: vt digi in d. l. si aliquā rem.

2. Ad valet. add Bal. in l. ad pro ba. C. loc. et aleg. in l. si alienaz. §. solu. matri.

1. Hereditas et heres. ¶ Hereditas nō adita represen tat personam defuncti. adita vero ea hereditas repre sentatur per personam heredis: quia amplius non est heredi tas. hoc dicit. Non sunt ergo due representationes sed vna. Et hoc intendit hic ista leg. Adde not. in l. nam et seruus. §. qui ne go. §. de nego. gestis.

¶ In fisco. add p frā. de are. la. te §. c. iij. vbi in facto cōsuluit.

¶ Ad valet. add Bal. in l. ad pro ba. C. loc. et aleg. in l. si alienaz. §. solu. matri.

¶ Hereditas nō adita represen tat personam defuncti. adita vero ea hereditas repre sentatur per personam heredis: quia amplius non est heredi tas. hoc dicit. Non sunt ergo due representationes sed vna. Et hoc intendit hic ista leg. Adde not. in l. nam et seruus. §. qui ne go. §. de nego. gestis.

- 2 **E**adem res non debet diuerso iure censi.
 3 **A**ctio ex empto ad interesse competit etiam pro rebus non venditis que tamē sunt accessorie vendite licet non sint pars quota ipsius sed actio ex stipulatu ad duplam non competit nisi pro re vendita vel parte quota seu integrali ipsius euicta.

Eam quiescedes. Totū integrale possidet non singule res eg quibus totum conficitur quousqz coherent ipsi totū sed postqz separate sunt et totum dissolutum est incipiunt per se possideri et etiam usufructu. eo. titu. quo usufructus piebat et possidebat totū. h. d. tota ista. l. v. q. in fi. et est pulchra et notabilis. et magis in hoc ultimo. Et pone casum q. titius de lapidibus et tignis seij edificauit domum in solo tuo debes scire si ipsa domus que dicitur totum integrale efficitur tua: q. edificium cedit solo nō tamē lapides vel tigna sed remanēt illius seij: quia aliud est domus aliud lapides et tigna eg quibus conficitur. Ille tamen licet sit dominus nō potest vendicare re vsqz quo coherent huic toto ne ruinis vibus deformetur licet possit agere actione de tigno iniuncto vt consequatur estimacionem illorum. Pone ergo quod quidam tertius puta sempronius vedit tibi illam domum et ego possedi ipsam bona fide per longum tempus. et sic prescripti contra te postea domus ruit. Ille seius vult a me vendicare dictos lapides et tigna. queritur vtrum possit. et videtur quod non: quia si prescripti contra te dominus domus: ergo cuiuslibet rei coherētis domus. et sic contra istum seium usufructu tigna et lapides. contrarium hic determinatur: q. si per mille annos possedisse domum nunqz usufructu tigna et lapides contra illum qui non potuit agere domo integra existente: q. licet possederim domum non tamen possedi singulos lapides nec tigna et sine possessione ne non procedit usufructus: vt. l. eo. sine. et hoc intendit dicere in principi. vsqz ibi nam. Et ad probandum q. interim non possedi lapides nec tigna adducit duas rationes. vnam naturalem vsqz ibi accidit alteram civilem vsqz ibi finant. ibi remouet quandam obiectionem que posset fieri fm predicta sequitur q. licet emerim domum et fuerit tibi tradita nō videoz emisse lapides et tigna et columnas nec videntur tibi tradite: q. aliud est domus. aliud sunt iste res sed contra: q. si euincat colūna et ias domo integra remanēt. possum agere ex empto de euict. sed si non esset vedita nō possem agere: vt. l. nane. s. de euict. l. rident q. q. utrum ad usufructuendū nō videoz singulas res emisse nec singule res videntur tradite vel possesse vt dictum est: q. tunc tracto de lucro captando cōtra dñm talium rerum singularium: sed q. utrum ad hoc vt possim agere re euicta cōtra veditorem bene videoz emisse et videntur tibi tradite: q. tracto de dāno vitando cum ille receperit a me pretium. et hoc dicitur in versi. finant tamē glo. hic dubitat quomodo potuit euinci domo integra stante: vt. l. d. i. et respondet q. non per rei ven. sed per actionem de tigno iniuncto et sic non fuit separata a domo sed solui estimacionem: nec propterea videoz emisse quo ad hoc vt possim agere ad duplam ex stipulatu: vt. d. l. nane. l. s. ex empto ad interesse. Tercio vltimo querit quid si postea domus ruat vtrum possim eg tunc incipere possidere et usufructu videri q. non: q. deficit titulus: l. s. enim habuerim titulu in domo nō videoz habuisse in singulis rebus cum sit diuersa: tñ contrariuz determinatur notabiliter q. eg tunc incipio illas res possidere de se et usufructu ex illo titu. quem habui in ipsa domo. hoc dicit in effectu. et istud not. pro eo q. not. glo. in. l. s. is qui pro empto. s. p. s. eo. q. eg noua possessione et ex veteri titu. possuz usufructu etiam ita contingit: q. possessio istarū rerum particularium est noua: q. nanqz illas possedi nisi nunc l. s. possederim domū: et tñ usufructu ex veteri titu. quē habui in domo vel potest dici q. usufructu titu. pro suo: q. si ille res particulares fuissent tue sicut ipsa domus tunc domo diruta essent mee vt hic glo. que incipit idest mutare. in versi. sed licet non possideat qui debet intelligi sicut in simili in partu ancille furtiue concessa pro et edito penes bonefidei possessorem: quia usufructu non eo. titu. qui habet in matre. sed titu. pro suo vt not. in. l. s. ego. s. partus. in fi. glo. mag. glo. s. de pub. C. in reg. circa prin. ibi nā si singulas. Ista ratio sic formatur: q. si vellemus dicere q. stante edificio videar possidere singulos lapides et tigna oportet et ipsos vel ipsas considerare de per se et tanqz separata ab edificio: quia quousqz coherent non dicuntur res diuersa ab edificio: et si hoc esset oportet considerare edificium esse dirutum et per consequens edificium me nō possidere. hoc autē est falsum quia edificium possideo ergo sequitur q. nō singulos lapides q. ista simul stare nō possent. sed ratio sequens validior est fm glo. ex qua not. id ad quod semper allegatur ista. l. et q. eadem res non debet diuerso iure censi: vt. etia habet in fi. buis. l.

a **D**iuerso iure. hoc limita verū fm Bal. in. l. s. in iij. opp. C. de ser. fug. corporali cōsiderationi s. in intellectu sic.

b **E**l prescriptio. vide Ale. cons. i. iij. lib. in vj. lib.

Item q. domus constat ex solo et superficie. sic. s. de rei ven. l. solam cum ibi not. sed fm dialecticos constat ex tribus: vt in glo. et Item not. in ver. finantem. q. actio ex empto ad interesse competit etiam pro rebus non venditis que tamē sunt accessorie rei vendite l. s. nō sint pars quota ipsius sed actio ex stipulatu ad duplam non competit nisi pro re vendita vel parte quota seu integrali ipsius euicta vt si euinceretur usufructu. vt. s. de euict. l. vacce.

Prohibita alienatione alicuius rei an in consequentiam videatur prohibita etiam usufructus vel prescriptio.

Bilex inhihet. Ratio dubitandi in hoc pri. poterat esse: q. videbat q. prohibitio legis deberet intelligi eo casu quo possessor esset male fidei vel saltem non bone l. s. nec male. Si autem bonefidei videbatur cessare: bona fides o. aliquid operari etia quo ad lucrum q. p. t. q. lucra fructus bonefidei possessor: vt. l. sed si lege. s. de pet. heredita. tamen contrarium est verum q. nihil operatur stante prohibitione. l. que debet intelligi eo casu quo est bonefidei alias nihil operaretur cum malefidei possessor non possit usufructu capere vel prescribere etiam non obstante alia prohibitione legis et etia res q. de se sunt usufructu capibiles. Et potest intelligi duobus modis ista. l. vt colligitur ex glo. s. quando egresse prohibetur usufructus vel prescriptio vt rei furtiue vel vi possessae. Item quando tacite: vt quia prohibetur alienatio alicuius rei. Nam in consequentiam videtur prohibita etiam usufructus vel prescriptio: vt in. l. alienationis verbo. de verb. signi. et hoc est notabile et quotidianum fm Bar. q. statuta frequenter prohibent alienationem in certis casibus videatur prohibita etia usufructus vel prescriptio in hoc tamen est considerandū qualiter loquitur lex vel statutum et vtrum cesset causa prohibitionis vel non: vt colligitur ex glo.

Interdum etiam. Potest heres usufructu p. ere id quod non poterat defunctus si in eius persona cessat causa prohibitionis que erat in persona defuncti. b. d. facit. s. de euictio. l. si per pudentiam. s. non autem vbi interdum conceditur heredi quod non concedebatur defuncto licet regulariter secus: vt. l. heredem. de regu. iuris.

Nunquam superficies. P. a. go per banc. l. nunqz. q. si soli non potest prescribi nec etia prescribitur superficies: vt. l. eod. l. si solam. per quam ista potest exemplificari. Et si usufructu superficies: quia soli sit usufructu capibile usufructu etiam solum nec potest usufructu sola superficies sine solo: q. ex illis duobus conficitur vnicum totum leum qui edes. in principi. s. eodem. s. sic quod iuris est de vno est etiam de altero tanqz conuego et indiuisibili. Intellige tamen banc. l. respectu directi domini et contra directum dominium: sed respectu domini vtiles potest bene quis usufructu superficiem sine solo sine illud vtile sit in esse productum: quia forte est dominus directus et titulus vtiles. l. superficies iuris. nam potes prescribere illud vtile dominium cōtra cum ab ipso q. prescribas directum dominium soli et per consequens superficiem contra me: vt si possedisti tanqz superficiarius meus res cognoscendo me in dominium directum. Idem si non esset in esse productum q. nullus erat superficiarius et ego eram p. ne ois directus tu aut cepisti possidere superficiem non tanqz directus dominus sed tanqz superficiarius titu. quem habui ab alio l. s. de facto et bona fide: q. dicebat se superficiarius cum non esset. nam prescribis vtile dominium superficiem cōtra me non autem solum nec dominium directum: vt probatur in. l. cum spōsus. s. in vectigalius. s. de publi. sicut posses prescribere usufructu. vt. l. s. ego. s. j. eo. tit. Et ita intelligi et declara glo. hic posita.

Ad usufructuendum vel prescribendum longo tempore requiritur titulus verus vel putatiuus iusto errore interne.

Quod etiam qñ non subest iusta causa credendi titulum interne nisse vel titulum valere si tamen ita credebatur l. s. perperā dicitur esse in bona fide.

An ista bona fides proit ad prescribendū longissimo tempore et an error iuris iniustus excuset a mala fide de iure cano.

Quando non subest verus titulus sed putatiuus si non subest iusta causa putandi subesse talis titulus putatiuus quicunqz sit non sufficit ad usufructuendum. Que dicatur tunc causa non iusta.

Licet sufficiat putatiuus titulus interne iusto errore vel iustissimo non tamen sufficit putatiua traditio etiam interne niente iusto errore.

Quod tunc

Quod tunc requirat traditio vera vel putatiua interne iusto errore iustissimo quando esset talis titulus ex quo sine traditione non transferretur dominium.

Quia dominium acquiritur sine traditione vt in ecclesia sufficit apprehensio iusta et sine vitio vt ecclesia possit prescribere.

Quod sint necessaria ad hoc vt procedat usufructus vel prescriptio longi temporis.

Essus libro. Qui nō hz titulum nec iustam causam crededi se habere non potest usufructu vel prescribere longo tempore. b. d. v. vel sic. Titulus putatiuus nō sufficit ad prescribendū etia cū bona fide si nō subest iusta causa putandi. b. d. Si autē subest tūc sufficit sicut si esset verus et in multis legibus hic allegat. post prin. gl. Et potest intelligi duobus modis primo q. nullus de istis titulis interne interueniat in facto l. s. putaretur interne iusto. scdo q. interne interueniat sed erat nullus: et putabatur valere neutro casu. sufficit bec opi. si nō est iusta ratione fundata. Et sic collige ex ista. l. quatuor. Primo q. ad usufructu pienduz vel prescribendū longo tempore requiritur titulus sic. C. de rei vendi. l. nullo. s. verus et putatiuus iusto errore interne niente alia secus vt hic. Et secundo not. ex verbo bona fide interne telligendo teg. prout dixi q. etia quando non subest iusta causa credendi titu. interne iusto vel titu. valere si tamē ita credebatur licet sic perperam dicitur esse in bona fide qd nō. et tene menti. ratio est q. iniustus error excusat a dolo et sic a mala fide: vt in. l. i. g. i. tur. s. de libe. cau. et not. in. l. i. s. si quis ius dicit. non obtē. in fi. mag. glo. Tercio not. q. isto casu ista bona fides non prodest ad prescribendū longissimo tempore sed prodest bodie de iure canonico ad prescribendum longissimo tempore quo poterat olim prescribi sine titu. et sine bona fide de iure canonico sine bona fide non potest sed sine titu. sic nisi habeat ius cōtra se vt in. c. j. de prescrip. lib. vi. nec requiritur isto casu q. bona fides sit ita iuste fundata sicut requiritur ad prescribendum longo tempore. et hoc est q. voluit glo. in. c. de quarta. de prescrip. q. titu. nullus qui putatur validus error iuris qui est iniustus sufficit ad prescribendum de iure canonico hoc etia modo interne tellige quod not. in. l. venditioni. C. de usufructu. pro empto. et l. si quis emptio. s. j. de prescrip. xxx. anno. Vbi videt plurimū dubitare vtrū error iuris causet bonā fidem: sed hic est casus q. sic non tñ prodest ad prescrip. lon. temp. vt. j. eo. l. nūqz in prin. sed longissimi sic tene menti: q. est singulare et als habui de facto et interrogaui quosdam magnos canonistas qui nesciuerunt mihi dicere vñ bonum verbum super hoc sed allegabant not. in. c. i. personae. de prin. li. vi. tu tene qd dixi q. est ipsa veritas prodest etia ista bona fides non iusta ratione fundata ad faciendū fructus suos: vt. l. sed et si lege. s. de pet. heredita. Canoniste dicūt et tenent q. error iuris sit iniustus. et nō excusat a mala fide si cōtra tenent sit a iure reprobatu. et per hoc dicunt q. emens rem ecclesie sine solennitate a iure requisita non potest illam prescribere l. s. crediderit illam non esse necessariā et sic errauerit in iure: q. talis error non excusat a mala fide vt not. glo. in. c. i. de bis q. sunt a maio. parte capi. et in. c. aposto. de do. et in. c. tna. de iurepa. et abbas in. c. cum non liceat. de prescrip. vbi limitat Bar. in. l. si. c. in qui. cau. in integ. resti. nō est neces. q. dicit q. qñ lex simplr prohibet alienationē videri prohibere prescriptionē: sed quando prohibet q. alienatio non fiat sine certa solennitate: vt in re minoris vel ecclesie nō vñ prohibere prescriptionē. Abbas autē intelligit hoc verum si prescribens credebat solennitatem seruata et sic errabat in facto: secus si errabat in iure: q. credebat solennitatem non esse necessariā: q. talis error non excusaret ipsum a mala fide. Ita q. ppter malā fidē presumptā prescribere non posset etiam per. gl. an. de iure cano. et idem et plenius dicit Abbas in. c. de quarta. eo. titu. de prescrip. et idem Butri. in. c. si diligenti. eo. ti. et Jo. de imo. in. c. si eo. titu. et idem vt tenere gl. et Bar. in. l. quedam modū. de agri. et cens. in. l. sed et si lege. s. de pet. heredita. vbi vult q. quando leg. resistit tñ ignorantia iuris nō excusat a mala fide: hoc si sit error iuris q. sit clarum sed si sit error iuris dubij ille excusat a mala fide etiam de iure canonico. vt not. glo. que sic debet intelligi fm Abbate ibi in. c. cū dilectus. de p. sue. super verbo constituti. Et ultimo no. intelligendo vt glo. intelligit q. cessus velit dicere q. hic non usufructu aliquo de istis titulis singularibus. nec etia titu. generali pro suo ad hoc vt sit bonafidusio eius qd illi dicebant q. vbi cessat titulus spalis cessat etia generalis pro suo certe hoc verū est qñ cessat vel ppter malā fidem: vel q. non subest iusta causa: vt p. t. in partu ancille furtiue quā quis credit esse suam iusta ratione motus. nam si hoc esset verū etia partus esset suus. sed si nō est verum partus nō est suus sed si usufructu tit. p. suo non eo. titu. qui habetur in matre. Item si quis caperet columbas alterius credens illas

esse syluestres et nullius et sic credit esse effectas eius sicut illa que celo terra mariqz capiunt. nam ista est iusta causa credendi: l. s. cesset alius titu. sing. b. s. locum titu. pro suo: vt. j. eo. l. si.

Est vna gl. mag. multū notabilis in aliquibus ex qua post medium recollige duo vel tria in substantia. primo q. qñ non subest verus titu. sed putatiuus si nō subest iusta causa putandi subesse talis titu. putatiuus quicunqz sit non sufficit ad usufructuendum. dicit autē cā non iusta quando erraret in facto proprio in quo non est tolerabilis ignorantia: vt. l. q. s. ad velle. et no. in. l. si. in fi. j. pro suo in glo. Item quando erraret in iure cū debeant iura ab oibus sciri: vt. l. leges. C. de legi. si vero subest iusta causa non tñ iustissima talis titu. putatiuus sufficit sicut verus quicunqz sit exceptio titu. emp. et vendi. vt. j. eo. nō solum. s. qd vulgo. ver. hoc amplius. et etiam in alijs allegatis in glo. post prin. Dicitur autē iustus non iustissimus quando erraret in facto proprio tñ inducitur ad errandū suasionē aduersarij vel alterius verisimilia sibi asserentis. argu. qd habet in. l. i. s. quando actio de peculio est annalis. Si vero interne nit erro iustissimus tunc sufficit etiam titulus emptionis et veditio. fm glo. que mouetur ad hoc dicendum ex eo: q. duobus temporibus requiritur bona fides: vt. j. p. emp. l. i. cū in alijs sufficiat tempore traditionis non tamen reperit hoc bene ex pressum q. requirat iustissima causa vel error. ideo no. glo. propter eius autoritatem. Et dicit error iustissimus in facto alieno. l. si. in. s. pro suo. vt si desiderat mandatū procuratoris de emendo vt ipse diceret se emisse cum tñ nō esset. vel si reperit rem in hereditatem et credidit defunctū emisse. in se enim potuit credere q. sine iusta causa non tenebat. Secundo collige ex glo. q. licet sufficiat putatiuus titu. interne iusto errore vel iustissimo non tñ sufficit putatiua traditio etia interne iusto in to errore: sed requirit vera traditio. et hoc sentit glo. in versi. sed cur sufficit tñ istud non bene reperitur expressum. ideo no. glo. ppter eius aut. que aut sit ratio diuersitatis. glo. ibi assignat duas rationes sed parum valent si bene inspiciantur. et postea cōtra secundā opponit glo. in ver. sed cum in vendi. et. et q. d. xim. videt disti. glo. postea mutat propositum dicens q. putatiua traditio forte sufficeret si adesset non iusta tamē sed iustissima causa erroris l. s. in titu. sufficiat iusta preter q. in titu. emptionis. doc. allegant ad hoc qd dicit glo. legem iusto. s. h. lius. j. eo. Tu potes assignare rationē diuersitatis quare non sufficit iustus error in putatiua traditione et tamen sufficit in putatiuo titu. q. titulus se habet vt causa remota ad acquisitionem domini per usufructuionem sed traditio vt causa proxima: vt no. s. titu. l. i. s. p. aribus. in glo. et ideo traditio debet esse magis iustificata tāqz magis influēs: binc est q. in usufructuione ex quo quicunqz titulo precedente requiritur bona fides tempore traditionis et illa sufficit licet non fuerit tempore titu. acquisiti vt. s. eo. si aliena. in prin. exceptio titu. emptionis. et ista ratio melius concludit licet doc. eam non ponant et declarat et iustificat dictum glo. Tercio et vltimo videtur ex glo. q. tunc requirit traditio vera vel putatiua interne iusto errore iustissimo q. esset talis titu. ex quo sine traditione nō transferretur dominium: vt sunt regulariter titu. inter viuos: vt. l. traditionibus. C. de pac. nam tunc sicut non acquiritur dominium sine traditione si tradens est dñs: ita nec usufructuendi cōditio si tradens non est dñs: vt. l. clauibus. de contraben. emp. Et sicut requiritur traditio quādo subest verus titu. vt. s. de publi. cum qui. s. si. ita et quādo subest titu. putatiuus ne sit maioris efficacie q. verus. et hoc vult glo. in versi. vt tamen et. et debent fieri traditiones occasione titu. illius ad hoc vt sufficiat. in. d. l. eum q. s. si. cum. l. seq. s. de publi. de quo tangam. j. eod. cum solus. Si autē sit titulus ex quo transferretur dominium sine traditione vt sunt titu. ex causa vitime volun. vt pro herede vel pro legato tñ nō requiritur traditio ad usufructuendum sed bene requiritur apprehensio possessionis sine qua usufructu nō procedit: vt. s. eo. l. sine possessione l. s. si defunctus fuisset dñs ad acquisitionē dñij etia apprehensio possessionis nō requiritur: vt. s. tit. l. cū heredes. in prin. et l. cū pater. s. furdo. de leg. i. istud tamen q. requiritur apprehensio possessionis q. utrum ad usufructuendum est verum fm d. y. qñ defunctus non ceperat usufructu et heres vel legatarius vult incipere ex sua persona. sed si defunctus inceperat non tamen cōpleuerat: sic habebat quasi dñum et publicianā illud ius transfert in heredem vel legatariū absqz aliqua apprehensione possessionis. et l. s. non allet tñ hoc probatur. s. de publi. l. cum seq. et ibi no. q. sicut hereditas iacens et etiam heres potest compellere usufructuionem ceptam per defunctum sine possessione: vt. j. eod. l. ceptam. ita et legatarius qui in illa re legata loco heredis habetur: vt. s. eod. l. ad tempus. in fi. fm d. y. bene eleganter. Et ex predictis videt debere esse idem in tit. inter viuos qñ dominium acquiritur sine tra-

a **P**rescribere. Adde Sozi. late cons. gij.

b **A**era traditio. vide Bal. in l. nullo. C. de rei vendi. et in l. sup. C. in pe. col. de p. scrip. lon. tēpo. et in l. quedam mulier. de rei vedit.

2. dolo hoc vult iste reg. T. 7 sic facit secundum Dyn. ad questio
ii

beret. b.d. Sed si non desinisset possidere acquireret mihi etiam si noie meo acquireret sed simpliciter tunc autem videoz desinisset possidere quando dicitur: id est logo tempore mortuus est in libertate. vt. s. titu. j. l. iij. §. si seruus. vel quando per alium fuit possessio eius occupata: tunc acquireret illi si esset bone fidei possessor: vt. in l. i. §. sed per cum. s. titu. i. ¶ In gloss. i. que incipit opp. ibi q. tunc ipse possidet. Ista gl. non bene loquitur scdm Jac. de are. quia cum sit seruus etiam si diu sit mortuus in libertate contra voluntate dñi r malefidei licet dñs deserit ipsum possidere: ipse tamen nō possidet: q. est incapax ad possidendum p possessio fit iuris: vt. l. quod seruus. s. tit. i. ¶ Intellige ergo text. simpliciter vt iacet r supple q. iam steterat in libertate p decem nium: r tunc vtraq. pars vera: q. nec mihi acquirat q. nō possideo nec tibi q. non est capax possessionis licet sit in detentatione: vt. d. l. q. seruus. sed si non diu stetit in libertate tunc primum dictum esset verū q. nihil ipse possidet sed scdm non. l. q. nec per eum alius: quia imo dñs cum non deserit adhuc possidere: vt. l. i. §. per seruum. s. titu. j.

1 Si seruus meus. ¶ Furor superueniens ei per quē possideo me possessione non priuat. b.d. nec etiam superueniens mihi: vt. s. titu. j. a. l. si qui animo.

2 ¶ Quando alicui existenti in peccato mortali superuenit qd illud peccatum non aboleatur sed videatur in eo perferuerat.

1 Si ui aut clam. ¶ Per furorē superuenientē iniusta possessio non fit iusta nec e conuerso iusta efficitur iniusta. b.d. Et sic habet duas partes. Secunda ibi: quemadmodum: r ponitur ibi similitudo per contrarium secundum Dñ. ¶ In text. ibi quod precario furiosus habet supple secundum Jaco. de are. vt bene veniat ad propositum sequens versic. quod si turbetur in possessione ab eo a quo possidebat ui clam vel precario non agat ipse vel alius pro eo vt possit. vt. i. vt possid. l. i. §. fin. sed in q. vers. qui iusta ante furorem non prohibetur pōt furorē dicto interdictione agere: quia non efficitur iniusta: r sic bene sequitur quemadmodum interdictum r. c. no. ergo secundum Dñ. quod licet varietur conditio possidentis non tamen variatur causa possessionis: a poterat esse dubium in primo casu: quia propter furorē rem videbatur cessare dolus qui prouenit ex animo: r sic videbatur iustificari possessio que a pñci. propter dolum erat iniusta sed contrarium est: quia presumitur perferre in eodem

¶ Item ad q. 1.

nem de qua tetigi in dicta. l. si is qui animo. s. tit. l. j. quando alicui existeret in peccato mortali superuenit furor q. illud peccatum non abolet videt in eo perferre. facit. c. maior. c. r. ca. si. de baptismo et eius effectu.

Uacuum tempus.

In usufructuione completa coputatur tempus quo post mortem usufructuientis possessio stetit vacua vel ante aditam hereditatem vel post. hoc dicit. Et primo casu completur per hereditatem iacentem. vt. l. j. eo. l. ceptam. secundo per heredem licet heres non possideat vt. hic. et sic supplet illa l. ceptam. per hunc. s. videbatur maius dubium post aditionem hereditatis nam ante aditionem non est quid imputetur hereditati quare possessionem non apprehendit quia non potest cum sit persona representata que possidere non potest. vt. l. j. s. scenola. si quis testa. liber esse iussit. Et ideo si totum tempus quo restabat currit hereditate iacente utilitatis causa receptus fuit et propter necessitatem quod usufructio compleatur sine possessione. sed postquam heres adiuit ante completum tempus est quid sibi imputetur quare possessionem non apprehendit cum possit. et ideo non videtur quod possit complere usufructuionem sine possessione. sed contrarium hic patet. ideo est notandum.

Si heredi fuit facta traditio simpliciter ab eo qui vendiderat defuncto. et heres putabat rem fuisse donatam an acquirat dominium: si tradens erat dominus vel usufructuendi conditionem si non erat dominus.

Si defunctus emit.

Hereditas usufructuaria. quem habebat defunctus licet ipse credat de alio tit. q. re vera esset. hoc dicit. potius ergo inspicitur quod erat in veritate q. quod est in op. heredis. hoc dicit. In glossa magna ibi: etiam pro donato si infusus sit error supplet etiam pro herede: quia plures tituli possunt concurrere ad eandem usufructuionem complendam etiam diuersis temporibus inchoantes. vt. s. tit. l. i. s. j. s. pluribus. Et in glossa ibi: sed quid si heredi fuit facta traditio. s. a venditore qui vendiderat defuncto et tradidit rem simpliciter: et sic habebat in animo tradere ex causa venditionis: heres autem putabat fuisse donatam et sic recepit tanq. ex causa donationis utrum acquirat dominium si tradens erat dominus vel usufructuendi conditionem si non erat dominus. hoc voluit glossa. quereret sic an iste dissensus noceat. et breuiter dicit quod non nocet ex quo re vera contractus venditionis fuerat celebratus inter defunctum et tradentem: et sic transfertur dominium vel usufructuendi conditio ex vera causa non ex putativa. vt. l. cum cor. pus. s. de acqui. re. do. sed quando contractus non est vere celebratus sed tempore traditionis veniebat celebrandus: et si quis tradat ex vna causa et recipiens recipiat ex altera impeditur celebrari. et sic non transfert dominium nec usufructuendi conditionem: hic est casus in l. si ego. la prima. si cert. pet. hoc vult glossa in effectu.

Si fur rem furtiuam.

Purgatur si fur dominum voluntate habere incipiat. hoc dicit. Sed an efficiatur dominus statim si res non erat presens. dicit vt. no. s. de acqui. re. do. l. qua ratione. s. inter. dum. per glossa. l. eius rei. cum. l. seq. s. de rei vend. et si cer. pet. l. certi coditio. s. si.

An potius inspicatur id quod est in opinione q. quod in veritate.

Si quis id quod.

Qui putat se non posse usufructuere cum possit errare. do in iure dicitur malefidei: non usufructuere. b. d. Et sic potius inspicitur quod est in op. q. quod in veritate aliquando econtra. quod dicit vt. j. pro empto. l. i. s. si sub conditione.

In solum.

Ex quacumque iusta causa habili ad usufructuendum q. possideat ancillam furtiuam parum conceptum et editum penes eum potest usufructuere. b. d. in effectu. hic non habetis alia.

Regula quod quis non potest sibi mutare causam possidendi in quibus casibus habeat locum.

Quod vulgo.

Qui possidet mala fide vel deti possessionis nec acquirere dominium nec incipere usufructuere nisi acquirat a domino vel ab illo quem putabat dominum seu se acqui sisse credat. b. d. v. s. in fi. Et per istum teg. bene probatur q. dicit in l. cum solus. s. eod. quod quando possessio precessit titulo licet fuerit habita ab alio q. ab eo a quo acquirat titulus non nocet quominus usufructuatur concurrentibus alijs: vt. pt. 3. hic in ver. idemq. iuris erit. Item per eundem ver. dico contra Bal. qui tenet in l. alienum. C. de furtis. q. si possides vel detines ali-

quam rem titij. non a me: sed postea putans esse meam acquiris a me titulum. q. eam non video: tibi tradere: et sic innuit q. non possis usufructuere dicens q. tunc videtur tradere quando habuisses eam a me: vt quia commodassem vel locassem: sed salua pace sua hic videtur teg. in contrarium quia sufficit q. ex aliqua causa putes me dominum licet a me nullo modo habueris et sic mutas tibi causam possessionis et videat tibi tradidisse et usufructuere possis. Et ultimo no. q. regula q. quis non potest sibi mutare causam possidendi habet locum in duobus casibus scilicet de iniusta in iusta vt. hic in prin. et de nulla in aliqua: vt in fi. et etiam de iniusta in aliam iniustam: vt. l. clam possidere. s. tit. j. cetera dicit vt. l. cum nemo. C. de acqui. pos.

Quando aliquis recessit de fundo audiens aliquos armatos venire nec expectauit se deijci an perdat possessionem et an videatur violenter deiectus vt habeat interdictum vnde vi contra venientes.

An tunc res fiat vitiosa vitio violentie et sic inusufructibilis.

Si dominus.

Res de qua aliquis fuit violentus deiectus non prohibetur usufructu. si non fuit violententer possessa. b. d. s. eod. l. sequitur. s. si tu vi me. possunt ergo ista duo stare simul quod sit quis violenter deiectus et tamen res non est violententer possessa. et leg. attineat loquitur de re violententer possessa. Et pro declaratione istius. s. et legum allegatarum in glo. pro contrarijs et glo. ibi postitarum que loquuntur in volente. Tunc quando aliquis recessit de fundo audiens aliquos armatos venire nec expectauit se deijci Tres sunt casus. Nam aut queritur an perdat possessionem. et dicitur distincte quod sic fuit erat verum quod nisi venissent illi sine non. Item si veniebant animo expellendi eum sine non sine fuerint ingressi fundum sine non: facilius possessio perditur solo animo et pusillanimitate: vt. s. tit. l. i. l. sed et si noluit. et per consequens si usufructuarius interrumpitur usufructu: vt. s. eo. l. nam. r. aliter. et ita intelligit glossa istum teg. sed non expedit ita intelligere sed intellige vt in sequenti: quia istud probatur per predictam. l. sed et si noluit. Aut queritur utrum ipse videatur violententer deiectus vt habeat interdictum vnde vi contra venientes. et dicitur quod sic in duobus casibus tantum scilicet quando veniebat causa ipsum expellendi licet possessionem non fuerint ingressi et tunc datur interdictum vnde vi ad damna et interesse et ita potest intelligi prin. huius. s. Alius casus est quando non veniebant illo animo tamen repentes possessionem vacare fuerunt ingressi: vt. j. vnde vi. l. i. s. si quis autem. ver. nisi possessio. Si autem nec veniebant illa causa expellendi nec fuerunt ingressi: tunc nec videtur vt deiectus quo ad hoc vt competat contra eos interdictum: vt. d. s. si quis autem. in prin. vel actio quod met. cau. vt. s. quod met. cau. l. metum. in prin. Tercio videndum est utrum res fiat vitiosa vitio violentie et sic inusufructibilis et dicendum est q. non indistincte nisi possessio per illos fuerit occupata etiam si veniebant causa ipsum expellendi vt hic in ver. si nihilominus sed si fuit occupata. secus etiam si non veniebant causa ipsum expellendi sed post mutauerunt propositum vt. d. s. si quis autem. ver. nisi.

Si mihi titius.

Ratio insolutum est sufficiens causa ad usufructuendum vel prescribendum tit. pro suo. b. d. Vel dicit q. non loquitur de datione insolutum: quia illa fit quando pro debito pecuniario datur species insolutum et tunc est quedam emptio: vt. l. elegater. in prin. de pig. act. et sic prescribitur tit. pro emp. sed loquitur quando species debita ex aliqua actione personali que non cadit in speciem tituli. soluitur pro illa actione et obligatione extinguenda: vt si debetur ex stipulatione vel ex aliqua alia causa: vt ex permuta. et tunc prescribitur tit. pro suo generali: que non reperitur tituli. specialis pro stip. sicut reperitur pro legato pro donato et similibus. In glo. magna. circa fi. s. eod. l. cum solus. vbi prohibetur usufructio: vt hic permittitur. sed hic quicquid dicat glossa q. ibi erat titulus putatiuus hic verus. Item ibi habui possessionem ab alio q. ab illo a quo titulus preten debam. hic ab eodem a quo titulus verus habui.

Seruus acquirat domino suo possessionem per factum in iustum et quando.

Quando quis eandem rem primo condugit postea precario rogauit vel conuerso attenditur ultimus contractus et per ipsum videtur recessum a primo et quid si fiant in eodem instanti.

Qui pignori.

Ad si. huius. l. vnam materiam de illo qui rem quam usufructuarius tradidit alteri pignori. Nam certum est q. d. transfert possessionem et ciuilem et naturalem: et nulla sibi remanet. Item certum est quod hoc non obstante ipse non definit usufructuere: quia fingitur possidere quantum ad hunc effectum et possessio creditoris sibi prodest: vt. s. eod. l. ferui nomine. in isto autem. s.

antem. s. cum seq. ponuntur duo casus in quibus debitor definit usufructuere. Primus quando creditor possessionem illam in alium transfert tanq. de re sua: et tunc priuat debitorum illa ficta possessione sicut depositarius vel commodatarius colonus vel inquilinus alteri tradendo rem tanq. suam priuat deponentem commodantem aut locantem vera possessione: et per consequens usufructuionem interpellat: secus si alteri cred. non tradat: licet illam rem alteri obliget tanq. suam. et ita intelligi finem huius. s. in ver. plane. licet glossa. alter intelligat et eius intellectus est verus in se. Alius casus in quo debitor usufructuere definit etiam ab ipso principio pignorat est quando eam pignoraui vero domino contra quem usufructuarius ignoranti rem esse suam sicut quando usufructuarius locat rem quam usufructuarius pignoraui vero domino: vt. no. s. eo. l. ei a quo. nam ibi non intendit transferre possessionem et tamen transfert: sed hic intendit transferre: vnde multo magis interpellatur usufructuarius: quia sicut dominum recipientis attribuit ad se possessionem veram locantibus: vt ibi ita fictam possessionem pignoris. et hoc si debitor pignoraui et tradidit: secus si non tradidit. et hoc dicit in. s. sequenti. Et quo collige duas limitationes ad dictam. l. ei a quo. primam ex verbo ignorantia: quia requiritur q. licet dominus ignoret se dominum. et ita voluit ista glossa. licet teg. nihil dicat ibi. sed probatur hic vt ibi etiam dicit. Alia limitatio est q. procedit quod ibi dicitur quando locauit et tradidit: secus si non tradidit per istum teg. in fi. vt etiam ibi dicit. In. s. autem si rem pignori. ponuntur quatuor casus v. s. in fi. in quibus videbatur interpellari usufructuarius debitoris: et tamen non interpellatur: qui sunt clari. Et not. ex ista ultima parte in ver. sed si debitor: vbi ponitur secundus casus q. seruus acquirat domino suo possessionem per factum iniustum: puta per furtum quando committitur super re pertinente ad dominum suam. nam hic non potest esse alia ratio quare non interpellatur usufructuarius nisi quia seruus debitoris surripiendo creditoris rem pignora tam: licet prius creditoris possessionem: vt hic in teg. tamen facit eam reuerti ad ipsum debitorum. vnde si usufructuarius prius ex ficta possessione fortius nunc ex vera que sibi accessit: sed contraarium de l. quod seruus. s. tit. l. j. soluitur ibi quando committitur furtum vel violentia in re ad dominum suam non per tinent: tunc non acquirat domino possessionem hic quando in re pertinente saltem iure quasi dominij: quia ipam usufructuarius pignorat: tene menti habe limitationem ad illam. nam idem potest dici in monacho si in re pertinente ad monasterium et per alium possessoria committatur furtum vel violentiam quod acquirat possessionem monasterio: quia est quedam recuperatio rei sue que potest fieri facilius q. noua acquisitio cum tractetur de dano vitando no de lucro captando. tene menti. Et Item no. ultimum casum qui est singularis q. l. si quis ante. s. tit. j. que dicit q. quando quis eandem rem primo condugit postea precario rogauit vel conuerso attenditur ultimus contractus et per ipsum videtur recessum a primo: quia sunt inter se contrarij: cum ex vno non possideatur ex altero sic saltem naturaliter hoc habet locum quando diuersis temporibus: sed q. eodem instanti non censetur sibi voluisse contrariari nec seipsum corrigere: sed magis est presumendum q. voluerit q. ex precario non possideat sicut nec ex conductione. Sed quare non conuerso quod ex conductione possideatur sicut ex precario: respondeo q. conductione nunq. fit vt conductor habeat possidere nisi fiat in longum tempus: vt. s. loca. l. non solet. et s. e. l. i. j. quod vulgo. in fin. Sed precarium bene potest fieri etiam de sua natura absq. eo q. aliqua possessio transferatur: vt. j. de preca. l. a b. s. cum qui. cu ibi no. hic non habetis alia.

Si homo.

Pro re hereditaria subtrahenda q. per heredem non fuit possessa potest competere actio furti: et efficitur res furtiua et usufructuarius si legatus erat alteri usufructuarius: et ille prestiterat satisfationem de fructu fructu arbitrio boni viri quo

casu si adhuc non inceperat usufructu sibi soli et non heredi competit actio furti. Sed si inceperat: et sic possidebat competit tam sibi q. etiam heredi. b. d. ista. l. difficilis tam in teg. q. in glo. et male declarata per Bartol. Et primo ponitur thema et q. cum vna ratione ad partem negatiuam v. s. ibi. sabinus. Secundo ponitur responsio sabinus qui primo premitit vnum ad euentiam et postea determinat pro parte affirmatiua quod efficiatur usufructuarius v. s. ibi. quod sic. Tercio declarat in quo casu locum habeat determinatio sabinus v. s. ibi: sed si venti. Quarto determinat nouum casum: quia determinatio sabinus loquitur quando legatarius usufructus non inceperat vt frui: et sic nec inceperat possidere: per consequens res per neminem possidebatur quo casu soli fructuario competit actio furti post prelitam satisfationem. Quid autem si inceperat vt frui et sic possidebatur naturaliter tantum per fructuarius: tunc dicit actione furti competere vtriusq. tam fructuario q. heredi et vtriusq. casu efficitur res furtiua et usufructuabilis. Si autem satisfactio per fructuarius non esset prestita nec per aliquem possidebatur: tunc neq. efficitur res furtiua nec usufructuabilis licet in ea committatur crimen expilate hereditatis. Et hoc innuit ista leg. a contrario sensu: licet Bartol. in suo summario videatur velle quod ista leg. hoc dicat expresse: sed non est verum: vt patet recte in tueri. Et premitte quod l. antea. que prohibet rem usufructu locari in re furtiua: vt. s. eod. l. sequitur. s. quod autem. Et non autem potest dici res furtiua nisi illa in qua furtum committitur seu pro qua competit actio furti. Item premitte quod in re hereditaria que nunq. fuit possessa per heredem non committitur furtum nec competit actio furti. Sed committitur crimen expilate hereditatis siue subtrahatur ante aditam hereditatem siue post et ante possessionem apprehensam per heredem. Fallit quando talis res esset apud aliquem qui teneretur ad custodiam eius vt apud commodatarium vel depositarium vel fructuarius vt. j. de fur. l. hereditarie. quia licet furtum sit de illicitum circa rem non circa personam: vt. l. itaq. falo. eodem tit. tamen requiritur persona cui fiat vt. l. falsus. s. qui alienum eodem tit. et si res per neminem possidetur: nec est eius custodia apud aliquem non dicitur subesse persona cui furtum fiat vt in l. j. s. scenola. si quis testa. liber esse iussit. in teg. et glo. ideo erat hic dubium in primo casu quando non fuerat apprehensa possessio per heredem nec etiam per legatarium usufructus verum si subtrahatur committatur furtum et efficiatur usufructuabilis: et videbatur q. non: quia heredi non competit actio furti nec sibi sit furtum licet committatur crimen expilate hereditatis: tamen sabinus determinat contrarium dicens q. res pro qua competit actio furti efficitur usufructuabilis: sed hic licet non competat heredi competit tamen legatario usufructus: et hoc sufficit iurisconsultis. autor legis dicit hoc verum si legatarius poterat usufructu quod est si hereditas erat adita: et ipse prestiterat satisfationem de fructu fructu: quia tunc tenetur ad custodiam: vnde quod furtum solet committi propter malam custodiam interest ipsius habere actionem furti: quia tenetur heredi ad estimationem totius rei. et isto casu sibi soli legatario datur et non heredi: sed si inceperat vt frui: et sic possidebatur per legatarium: licet non per heredem tunc tam legatario q. heredi censetur furtum committi. et vtriusq. competit actio furti. hoc dicit ista. l. difficilis discernendo rationem inter casum et casum. In glo. que incipit contra extraneum ibi sed vtrum q. istorum est falsum. l. quod res pro qua competit actio furti contra extraneum non possit usufructu et quod illa pro qua competit contra dominum bene possit prout volunt primi. de quibus in prin. glo. qui intelligunt istum teg. in ver. sabinus. primo modo quando poterat agi contra extraneum. tamen aduertendum quod glossa in duobus exemplis vel casibus quos statim subiicit non probat nisi falsitatem primi dicti: quia non est verum quod vbi cumq. competit actio furti contra extraneum res sit inusufructuabilis. Et hoc probat duobus modis. primo in furto commissio per ipsum dominum extraneo opem prestante. nam competit actio furti contra extraneum: et tamen quia furtum fuit commissum per dominum res non est effecta furtiua nec inusufructuabilis vt. s. eod. sequitur. s. si rem. Item probat in furto commissio per ipsum extraneum. nam si res est reuera ad dominum potest usufructuarius purgatum est vitium: et tamen adhuc competit actio furti pro ea contra extraneum per. l. qui ea mente. j. de fur. propter hoc glo. sed in H. dicit dictum sabinus non esse intelligendum simpliciter vt iacet: q. vbi cumq. competit actio furti res sit inusufructuabilis. Sed d. suppleri in duobus scilicet q. furtum fuerit commissum per extraneum non per dominum et q. vitium furti non fuerit purgatum: et tunc procedit eius dictum. q. ante fecim dictum sit falsum scilicet quando competit contra dominum res non efficitur inusufructuabilis glo. hoc non probat. et sic male dicit bictramus ii ij

Expilate. An maior sit crimen furti q. expilate hereditatis vide et an statum loques in furto habeat locum in crimine expilate hereditatis. vide Bal. in l. de bis C. de furtis.

¶ hoc dictum non est falsum imo verum vt. d. l. sequitur. si re
eodem secundum primum simpliciter intellectum bene esset fal
sum: vt patet ex predictis. ¶ In glo. seq. circa si. ibi vel dic scdm
30. ista opti. non est vera: quia est contra legem. qui vult qd heres
qui nunq possedit non habeat actionem furti nisi in ultimo ca
su quando legatarius usufructus incipit iam uti frui. si possi
dere. 30. autem voluit qd indistincte heres possit agere: qd ne
scit videre rationem diuersitatis quare magis possit agere
legatarius usufructus qd ipse heres etiam anteq legatarius
incipiat possidere. Sed certe ratio colligitur ex his que. s. di
git glo. quia post prestitam satisfactionem per legatarium ipse
pretendit duplex interesse. s. sui iuris: scilicet usufructus. 32.
etiam proprietatis: quia tenetur heredi de mala custodia. et sic
ad estimationem proprietatis. Sed heres nō pretendit interesse
nisi ratione sui iuris. non enim tenetur usufructuario ad custo
diam: quia ergo usufructuarius plus grauatur post prestitam
satisfactionem magis sibi subuenitur vt habeat actionem furti
etiam si nunq possedit. Sed heres non nisi post fructuarius
possidere incipit: tunc que sit ratio qd agere potest heres. dic
vt in seq. glo. super verbo poterit. que ponit verum intellectum
huius. l. ¶ In glo. penul. super verbo poterit ibi cum sibi tan
tum naturaliter fructuarius possidet. ¶ Not. istam glo. que vult
expressse quod si heres anteq apprehenderit possessionem re
rum hereditariarū dat licentiam ei cui legatus est usufructus
qd possessionem apprehendat: vtatur et fruatur: 33. ille hoc fa
ciat: et sic acquirat sibi naturalem. nō per hoc heres acquirat ci
uilem: quia hoc non facit nomine heredis sed pro suo tantum
iure. ¶ Sic in simili si proprietarius haberet ciuilem: fructuarius
egpelleret a naturali non perderet proprietatis ciuilem p ean
dem rationem: vt not. per glo. in l. i. in fin. s. usufr. quādmo.
ca. que est singularis. Sicut ergo non perdit per factū fructua
riū non acquirat non sic in colonis: quia si heres ante apprehen
sam possessionem locaret statim qd cōductor apprehendit rem
acquirat ciuilem et naturalem heredi quam naturalem retinet si
bi corpore suo: quia nō heredis videt hoc facere: vt. s. titul. i.
l. qui vniuersas. s. qd per colonū. scdm vnum intellectū: et ipso
colono egpullo dñs perdit ciuilem: vt. l. peregre. s. quibus ex
plicitis. eod. titu. ¶ In glo. ibi dic ergo. ista est vera ratio. et in
ver. seq. glo. ponit verum intellectū huius. l. et melius loquitur
qd seq. glo. que videtur cōtrariari huic. et in duobus male loqui
tur: dic ergo concludendo qd si legatarius usufructus nondus
prestitit cautionem nec possessionem apprehendit tunc nec sibi
nec heredi datur actio furti: quia neuter pretendit interesse ni
si sui iuris: ideo seruatur regula que est qd rei a nemine posses
se furtum non committitur: vt. l. i. s. scdm. si quis test. l. i. esse
ius. fuerit. siue sit adita hereditas siue non. Si vero prestitit sa
tisfactionem tamen non apprehendit possessionem: nec etiā he
res tunc dispensatur contra illam regulā per istam. l. in ver. s. a
binus. vlt. qd ver. si. qui in hoc non est alibi qd committat fur
tum soli fructuario: ipse solus agat non heres ppter rationē
quam dixi in glo. precedenti quia precedit duplex interesse et
efficitur res furtiua et inusufructibilis etiam respectu propieta
tis cum pretendat etiam interesse proprietatis. Si vero prest
tit satisfactionem et incipit uti frui et sic possidere: tunc non est
locus illi regulę qd loquitur in re a nemine possessa. ideo tūc cō
mittitur furtum non solum ei cui subtrahitur: sed cuiusq in
teresse pretendit: et cuiuslibet eorum datur actio pro suo inter
esse vt in si. huius. l. ¶ Super illo autem articulo vtrū ei qui
non possidebat tempore furti facti datur actio furti p. o suo in
teresse: quia leges in hoc videntur vitare: distinguere qd aut ille
licet tunc nō possideret aliquando tamē possedit et tunc sibi da
tur actio vt. l. falsus. s. si iactus. j. de fur. Aut nec possidebat nec
vnq possedit: tunc aut facto furtis hoc accedit quod nunq
possidere potuit. et idem vt. l. siue manifestus. s. tandiu. et ibi
no. per Bar. s. de condi. fur. aut hoc accidit ex alia cā et tūc aut
pretendebat duplex interesse. s. iuris sui et iuris alterius cui tes
nebatur ad custodiam: et idem vt ibi in ver. fabinus. Aut non
pretendebat nisi interesse sui iuris: tunc aut licet non posside
retur per eum possidebatur per alium ad quē pertinebat custo
dia: et idem vt in si. huius. l. j. de fur. l. hereditaria. c. l. l. se. Aut
per nullus possidebatur et tunc non agit vt in d. s. scdm. l. i. l. i.
si continuatam. s. si de prescrip. ver.

¶ **Quantum ad excusandum a pena vel a maleficio sufficit
quicumq causa etiam iniusta.**

¶ **Test pluribus** ¶ Error iuris q
est in psona tra
istud colligit ex si. huius. l. et ex gl. que incipit erro
re iuris. secus in eo qui est in recipiente: vt. s. eo. l. nunq. Et ra
tio diuersitatis est: quia tradens rem mobilē alienam certat de

damno vitando. legando se a furto et pena eius: et quia si ha
beretur pro sciente committeretur furtū cōtractando rem alie
nam contra voluntatem dñi et qd tunc ad excusandum a pena
vel a maleficio sufficit quicumq causa est iniusta vt. l. i. l. i. de
libe. cau. et no. per glo. que semper alleg. in l. i. in fin. mag. glo. s.
si quis ins dicenti non obtēpe. ¶ Sed recipiens tractat de lu
cro captando. ideo usufructuarius. ideo requiritur causa iniusta
credulitatis et error: iuris non est causa iniusta. ¶ Et premittit qd
ad hoc vt procedat usufructus in rebus mobilibus etiā iure isto
requiratur bona fides non solum in recipiente et usufructuarius vo
lente sed etiam in tradente: quia si tradens esset male fidei com
mitteret furtum: vt. s. di. i. et si res efficeretur furtiua et iniusta
pibilis non sic in prescriptione rerū immobilium in quibus non
committitur furtum. vnde mala fides tradentis nō nocet
si res nō erat vitiosa vitio reali. hodie secus: vt in aut. male fi
dei. C. de prescrip. lon. tēp. leg. ergo ista intendit declarare quo
modo possit hoc contingere: qd quis rem alienā mobilē tanq
suam bona fide et sine vitio furti possit in alium transferre.

¶ **Longum tempus inducit obliuionem.**
¶ **Vitium clandestinitatis nō afficit rem vitio reali. sed persona
li: quid operetur istud vitium personale.**

¶ **Artum enim.** ¶ Fundi quoq. Si
res cui possessio ciui
lis et naturalis vacat clādestine occupet nō efficit
hoc vitiosum vitio reali: s. psonali. Et ideo 33. occupas
nō possit usufructuarius vel prescribere ppter suam malā fides
per alium tñ bone fidei possessorem cū tñ. poterit prescribi. Et dñ
vacare ciuilem et naturalem vel per negligentiam cōmissam in
recuperando naturalem vel quia possessor decessit sine herede
vel per obliuionem que inducitur per lapsum longi temporis.
h. d. cum. l. seq. i. iste. s. ppter istos modos semper alleg. ma
gime ppter vltimum ¶ Quia longum tempus inducit obliuio
nem: vt not. in l. licet. C. de acquir. pos. per glo. et not. s. titu. i. l.
si id quod. in princip. Et bene patet id quod hic dixi. et in l. pres
ced. qd in rebus immobilibus mala fides tradentis non nocet
bat singulari successori: sed vniuersali sic. s. eod. s. sequitur. s.
heres. ¶ Est ergo hic casus expressus in l. seq. quod vitium clā
destinitatis nō afficit rem vitio reali: quicquid dicat gloss. in
l. vltima. C. de acquir. pos. Sed vitio personali sic: istud vitium
personale facit vt ipse non possit usufructuarius et si titu. ab alio
quem scit non dominum acquirere: vt. s. eodem non solum. s.
quod vulgo. in princi. ¶ Item operatur vt contra ipsū datur
possessorum recuperande non interdictum vnde vi. sed condi
tio ex l. cum querebatur. C. vnde vi. in qua admittitur egces
ptio proprietatis si offerretur paratum incontinenti proba
re: vt ibi not. non sic in interdicto vnde vi. quod autem hic di
citur de negligentia et de obliuione declarata: dic vt dixi in l. si
ideo. s. i. s. titu. i.

¶ **Solum.** ¶ Pone hic casus qd quis occu
pauit solū p vim postea ibi ipse
vel alius edificauit: deinde ad te peruenit solū et tu
perficies ti. et bona fide. Lertū est qd solū nō pōt pre
scribere: quia est affectum vitio reali. ¶ In saltem edificium: et o
citur qd non intelligo verum respectu directi domini: sed respe
ctu vitis si possedit tanq usufructuarius videtur secus quod
dic vt. s. eo. nunq. et. j. in l. ceptam.

¶ **Septam.** ¶ Per hereditatem iacentē vsuca
ptio cepta per defunctum pōt com
pleri et sine possessione. h. d. Et etiam per heredes 33.
non apprehenderit possessionem: vt. s. eod. nunq. s.
vacuam. et dic vt ibi. sed nondum cepta non potest incipi ab he
reditate iacente sicut nec contra eam: vt. j. eo. l. si in fin. et intellige
quando vere iacebat. si autem fidei dic vt. s. eo. l. si quis qui p em
ptore. ver. quemadmodum.

¶ **Item mihi surrepta.** ¶ At
tium
furti vel violentie. non purgat 33. res veniat in pote
statē procuratoris. h. d. intellige de procuratore gene
rali vt in gl. i. Et no. si. huius. l. qd nō debemus facere id ex quo
resultat psumptio fraudis nec etiā interpretari aliquā. l. vlt. ita
tutum p ea parte ex qua posset resultare captio seu fraus.

¶ **Baritus solus non potest alienare rem dotale sine cōsen
su mulieris et quando. nu. s.**

¶ **Quid e contra si mulier alienat rem dotalem sine consensu
mariti**

¶ **Differentia an fiat venditio per vxorem vel fiat per maritum.**

¶ **Predium datum inestimatum dicitur proprie dotale.**

¶ **Si ipsa mulier vendidit an possit soluto matrimonio vendi
care.**

¶ **Si vendidisti mihi rem alienam: et sic non transfuisti dñum
si postea**

si postea contingat ad te dñum peruenire: vt qd si cessisti domi
no vel alio modo: quia dñs postea cōstabat an confirmetur ista
vendiō et quid si dominus tibi succedat. et nu. s.

¶ **Ius in beneficiis acquiritur sine traditione.**

¶ **Am vir.** ¶ Firmatur ius singularis successio
ris. ad hoc semp alleg. et h3 materia difficilē et tñet
tria dicta. Secūda ibi: quē defuncta. Tertia ibi idē
iuris. Et super primo dicto non est nisi vna glo. que incipit ma
gime in ver. alias que format vnam questionem. Super secun
do dicto sunt alie due gloss. super tertio nulla gloss. est. ¶ Posset
etiam dici quod omnes gloss. concernunt secundū dictū. Et ad
uertendum quod tertium et vltimum dictum in ver. idem iuris
debet referri ad progime precedens quod loquitur de cōfirma
tione: quia si fur qui vendidit postea succedit domino cōfirma
tur venditio licet a principio fuerit nulla non autem ad primū
quod loquitur de inualiditate contractus: quia venditio rei do
talis non valet in preiudicium mulieris siue sit facta scienti si
ue ignorant: rem esse dotalem: vt in prin. l. sed venditio rei fur
tiue tunc non valet quando fit scienti: secus si ignorant: vt in l. i.
si in emptione. s. item si emptor. s. de contraben. empt. quia in
ualiditas resultat ex eo qd emendo rem furtiuam iterum com
mittitur furtum per emptorem: et hoc non est nisi quando scit
sed in re dotali inualiditas resultat ex eo ne fiat preiudiciū mu
lieri: et ista ratio viget sine scientia emptor sine ignorant. ¶ In
reg. ibi. vir. scilicet solus et sine consensu mulieris: nam non po
test illi preiudicare: interest enim sua ne remaneat indotata: et
maritus habeat vnde eam sustentet. ¶ Quid autem e contra si
mulier alienauit rem dotalem sine consensu mariti: dic idem
cum non valet nec in preiudicium sui nec in preiudicium ma
riti: vt. C. de iur. do. l. si predium. cum consensu mariti inuuit il
la. l. qd valet. et ita tenet ibi l. y. fm Jaco. de ra. Contrarius est
verus: vt no. Bar. in l. estimatis. in si. s. solu. ma. et dicit esse ca
sum in l. si. s. de iur. do. nec ergo alter ipsorum sine altero nec am
bo simul vendere vel alienare possunt. ¶ In hoc tamē est dif
ferentia vtrum fiat venditio per maritum vel fiat per vxorem:
quia primo casu quando fit per maritum licet non valet ven
ditio in preiudicium vxoris quia non transfertur dominium nec
usufructuarius conditio contra ipsam vxorem nec constante ma
trimonio nec eo soluto valet tamē in preiudicium mariti: quia
obligatur ex illo contractu ad eius obseruantiam. arg. l. i. si is.
C. de predijs mino. et not. gloss. in l. cum leg. j. de fideiul. et etiam
Baro. et Dyn. videntur hoc tenere. et sic obligatur ad traden
dum et obligatur de euictione si traditus fuerit euic. per vxorē
rem ad heredes eius si emptor ignorauerit qd esset dotalis vt
infra etiā subditur: sed si fiat per vxorē cuius fauore prohibet
alienari non obligatur ad obseruantiam contractus: quia ex
quo prohibita est alienatio censetur prohibita obligatio per
quam peruenitur ad alienationem. arg. in l. oratio. de spon. et
hoc tenet Baro. in dicta. l. cum leg. facit. l. si resoluendum. C. de
predijs mi. Item in alio differunt: quia si maritus vendidit et
iurauit non venire contra tale iuramentum non valet in prei
udicium mulieris et ipso non obstante potest venire contra ad
vitiositatem mulieris etiam iure canonico quo non valet iura
mentum in preiudicium alterius qd iurant: vt in c. i. de pac.
lib. vj. et not. in l. cum quis. s. titu. de lega. iij. per Bart. et per
Bal. in l. i. vel. j. de inoff. do. sed si ipsa mulier venderet vel cō
sentiret et iuraret non contrahere non posset postea venire
cum iuramentum posset seruare sine interitu salutis eterne: et
non preiudicat alteri nisi mulieri: vt in c. licet mulieres. de iure
iur. lib. vj. et eo. tit. in c. cum contingat. ¶ Posset tamen dici qd si
maritus in hoc non consentit possit venire contra etiam ex per
sona mulieris: quia iuramentum illius non potest sibi preiudi
care. ¶ In reg. ibi. predium scilicet inestimatum: tunc est p
prie dotale: si autem esset estimatum tali estimatione que face
ret alienationem posset alienari etiam sine consensu mulieris.
C. de rei vgo. act. s. et cum. l. in fin. Si autem tali que non faceret
emptionem posset cum consensu mulieris non aliter et iste est
casus qui non est alibi in l. i. estimata. s. alleg. Quid autem in re
bus mobilibus datus in dotem. dic vt not. in aut. siue a me. C.
ad velle. et in l. i. solu. mat. ¶ In reg. ibi venditio non valet scilicet
et quantum ad preiudicium mulieris vnde nō transfertur do
minium: licet maritus sit dominus. ita dicit teg. in fin. quibus
alie. licet in prin. nec usufructuarius conditio in qua requiritur ti.
et hic non adit cum venditio sit nulla. et ppter hoc fuit posi
ta ista. l. in hoc ti. et probat expresse in l. i. fundum. s. de fun. do.
licet si usufructus fuisset incepta anteq efficeretur dotalis posset
postea finiri et compleri vt ibi habetur: et hoc videtur verum
quod non transferatur usufructuarius conditio contra mulierem
tam constante matri. quo casu non est dubium cum ipsa mulier

possit agere. et sic nec si sibi debet prescriptio currere qd etiam soln.
matri. et hoc de prescrip. lon. temp. sed longissimi bene possit in
cipere sol. ma. cum illa non requiritur titu. Sed contra predi
cta videtur teg. qui multum facit me dubitare in l. in rebus. cir
ca si. C. de iur. do. vbi teg. innuit expresse quod sol. ma. bene poss
sit currere prescrip. lon. tēp. Sed dic qd non loquit in fun. ppte
dotali s3 quasi dotali: qd fuit traditus estimatus tali estimatiōe
que facit emptionē: nā nihilominus sol. ma. mulier potest ipsuz
vendere vili rei vendi. aduersus quam vtilem potest curre
re prescrip. lon. tēp. sed quando fuit inestimatus quo casu ven
dicat directa rei vendi. et aduersus illam non currit illa prescrip
tio. tene menti quia est vtile. ¶ In autē si ipsa mulier vendidit
possit soln. matri. vendere dic quod sic: vt no. in fin. qui. alie. li
cet. in princip. Quantum autem ad maritum vendentem bene
tenet venditio vt obligetur ad obseruationem contractus si
ne emptor fuerit sciens secundum Dyn. et Bartol. vt. s. di. i.
sed vt teneatur de euic. non si fuit sciens secus si fuit ignorans:
vt in l. si fundum sciens. C. de euic. sunt enim iste actiones diuer
set ad diuersa competunt: et a prima quam tenetur obserua
re contractum liberatur eo ipso quod res tradidit: vt no. in aut.
sacra. C. si aduersus vendi. et c. cum postea res euinctur refusi
tatur noua obliga. vt not. in l. cum plures. in fin. s. de euic. per
gloss. Sed opponitur contra id quod supra dixi qd contra mu
lierem non currit usufructus vel prescrip. lon. tēp. ex eo quia ven
ditio est nulla. Ma3 sufficit venditio putativa interueniente iu
stissimo errore: vt. j. titu. i. l. quod vulgo. et hic videtur interue
nire si ignorabat rem esse dotalem. Solu. contrarium procedit
in his que non sunt a iure prohibita alienari alias secus per
banc. l. quod not. diligenter. et ver. l. vbi leg. s. eod. cū sua gloss.
¶ Item oppo. quod non valeat etiā quantū ad maritū vt te
neatur ad obseruantiam contractus: et sic ad tradendū: vt supra
dixi vt not. in l. c3 dotalem. s. de testa. mili. ergo et c. vt in l. si in
emptione. s. de contraben. emp. Sol. quedam sunt de quibus
non est cōmercium simpliciter: quia non possunt subijci domi
nio alicuius: et in illis procedit contrarium: quia non valet vendi
tio quantum ad hoc vt venditor obligetur ad obseruantiam con
tractus etiam si emptor fuit ignorans: vt est liber homo aut sa
cra res: bene tamen obligatur ad interesse si venditor fuit sciens
et emptor ignorans: vt. l. qui officij. s. i. eodem titu. Quedam
sunt in quibus non est commercium non simpliciter: sed secundū
quid vt fundus dotalis qui nō potest subijci dominio alterius
q3 ipsius viri constante matrimonio. et in illis procedit quod di
git: quia valet contractus quantum ad hoc: vt venditor obligetur
ad obseruantiam eius et sic vt possit compelli ad tradendū
sue emptor sciuerit siue ignorauerit vt hic secundum intelles
cū Dyn. coniuncta dicta. l. i. si quis. C. de predi. mino. sed quan
tum ad hoc: vt contrabatur obligatio. de euic. distinguitur an
emptor fuerit sciens an ignorans: vt supra dixi. ¶ Vltimo in
ista. veniunt examinandi duo articuli. Primus est si vendidi
sti mihi rem alienam. et sic non transfuisti dominium si postea
contingat ad te dominum peruenire: vt quia successisti domi
no vel alio modo quia dominus postea constabat. Vtrum con
firmetur ista venditio vt acquiras dominium de quo loquitur
ista. l. et etiam gloss. super verbo conuenit que format quatuor
contraria contra teg. quod non confirmetur. ¶ Et in isto arti
culo dic breuiter quod aut ad te peruenit dominium ex causa
de preterito: tunc confirmatur venditio tam quantum ad agē
dum si non possideo qd etiam quantum ad excipiendum si possi
deas et quantum ad transferendum in me dominium siue no
ua traditione. Puta si legata erat tibi res sub conditione: pē
dente conditione illam mihi vendidisti deinde conditio eggit:
licet enim conditio non trabatur retro in vltimis voluntatibus
vt in l. i. s. i. ad filieia. tamen venditio confirmatur: vt supra dixi
gl. argu. in l. p. in dñe. si cer. pet. et. j. de castren. pecu. l. penul. s. si.
et licet Bartol. hic videatur distinguere vtrum causa que nunc
superuenit retro fingatur interuenisse vel non ego in hoc non
facio vim: sed solum in hoc vtrum ex causa de preterito vel nō.
Si autem non ex causa de preterito: tunc aut queritur an con
firmetur quantum ad exceptionem si possideo: et dicat quod
sic vt. l. illicite. de rebus eorum: etiam si non interest tua quod
confirmetur: quia mihi non sis obligatus: vt in l. i. in fin. princ.
q. de pigno. Aut quantum ad agendum si non possideo: tunc
aut non interest tua quod confirmetur: quia non es mihi obli
gatus et non confirmatur: vt in d. l. i. in princ. de pigno. Quod
autem supra dixi confirmari quantum ad excipiendum si non
interest fallit in libertate data a non domino: quia sicut diffi
lius renocatur ita difficilius confirmatur. Et iste est casus in
l. si seruo. s. qui et a quibus. de qua gloss. circa si. super verbo cō
uenit opponit. Aut queritur an confirmetur non quantum ad
excipiendum vel agendum: sed quantum ad hoc vt ius super

¶ **Utilitate mu
lieris. in hoc ar
ticulo vide sig.
de mediolano cō
sil. xli. sede. de se
nis consil. cccij.
Alleg. consil. c.
iij. lib.**

cum leg. quā ipse allegat q̄ seruitus aque ducende per ban-
stium cum non habeat causam continuam non acquiritur nisi
tanto tempore cuius in contrariū memoria non existit: vt ibi. et
in l. hoc iure. s. ductus aque. de aqua quo. 2. est. Sed hic nō que-
ritur de hoc q̄ dicitur ius aque acquisitū sed queritur postq̄
acquisitū sit per occupationem si definit occupatio per destru-
ctum loci vtrum ille acquisitū ius prohibēdi alium occupa-
re 2. hic dico q̄ non etiā si per mille annos durasset occupatio:
Vnde si ciuitas Venetiā destrueret q̄ ab sit non possent ve-
neti possidere illum locum alios occupare interuenientibus
illis duobus de quibus supra dixi: hoc vult ista. l. C. In gl. i.
ibi publice. i. coram. b. d. glo. ex eo q̄ quedam sunt publica que
nō sunt communia nec concedunt occupanti: sed sunt ad vsum
publicum: vt platea vel strata publica: in illis non habet locū
ista. l. quedam que conceduntur occupanti: q̄ nō sunt ad vsum
publicum: 2. illa dicantur communia sicut que celo terra mariq̄
capiuntur vt littus maris 2. etiam aqua fluminis publici non
nauigabilis nec ingredientis aliud nauigabile: vt d. l. quomus-
nus. de flu. 2. in illis habet locum ista. l. C. In gloss. que incipit
prior possessor. ibi. sol. ibi non erat in possessione nec vera sup-
plendo quod steterat per annū vel biennū q̄ ibi nō fuerat p̄-
sensus: sic videtur dereliquisse actum piscandi 2. occupationem
vnde redierat aqua ad pristinum statum seu libertatem. ideo
alius poterat occupare non sic in l. contraria.

2. Licet hereditas iacens possit implere vsucapionē inchoa-
tam contra defunctum. non tamen potest nouam inchoare.

3. Vsucapio cepta contra defunctum finitur hereditate iacente.

4. In acquisitis per seruū hereditarium hereditate iacente
non ex causa peculij a defuncto concessi sed volendo peculium
sibi constituere de nouo non incipit vsucapio nisi post aditam
hereditatem. b. d. secundū intellectum glo. quem tenent omnes.
et sic allegatur q̄ licet hereditas iacens possit cōplere vsu-
capionem ceptam per defunctū: nō tamen potest nouam inchoa-
re. 2. vide ea que habentur in l. ea que. C. de resti. in integ. 2. vide
de hoc Bal. in l. licet si vasa. si de seu. sue. cōtro. etiā mediante
seruo hereditario nisi acquirat ex causa peculij defuncto cōces-
si: vt in l. i. j. de cap. vt. s. l. progi. s. si. Sic 2. vsucapio cepta con-
tra defunctum finitur contra hereditatem iacentem: sed non ce-
pta non potest contra eam inciperet: vt not. C. de tēpo. in integ.
resti. in l. ea que. s. penul. vel fina. 2. j. de stipu. seruo. l. si seruus
heredi. vbi videtur casus.

Pro soluto. Cum datur res in solu-
tione ex causa que non cedit
in titulum specialē vsucapitur titulus pro soluto. hoc
dicit reg. cum glo.

Emptam. Procurator acquirit do-
minio ignorati possessionē
non vsucapiendi conditionem. hoc dicit glo. hic affi-
gnat rationem diuersitatis. sed d. n. dicit q̄ ratio
est: quia in acquirendo vsucapiendi conditiones agitur de ma-
iori preiudicio illius cuius est res et contra quem prescribitur.
2. ideo difficilior acquiritur.

Existimans. Titulo pro soluto etiam pu-
tatio procedit vsucapio non
sic titulus. Item in primo sufficit bonafides tempo-
re traditionis: in secundo acquiritur etiam tempore emptionis
hoc dicit. 2. sic in effectu dicit ista scdm glo. In alijs titulis suffi-
cit error: iustus ad hoc vt titulus putatiuus non verus sufficiat
ad prescribendum. Sed in titulo emptionis non sufficit error in
stus vt hic. et l. celsus. s. titulus. i. sed debet esse iustissimus: vt l.
quod vulgo. j. titulus. C. Circa principiū libi tradam. scilicet rem
alienam. Nam si esse dominus transferrem dominium 2. pos-
sem repetere per conditionem indebiti si vere non debebam
si non sum dominus transfero vsucapiendi conditionem. Et
anteq̄ complex vsucapere condicam possessionem: postea
condicam ipsam rem: et sic vsucapis ad mei vtilitatem quia
causam vsucapiendi a me habuisti: vt not. in l. indebiti. s. sed
si nummi. de condi. indeb. 2. s. de dona. cau. mor. l. si alienam. et
l. qui alienam.

Quid est. Res pignoriata creditori
surrepta per debitorem effi-
citur furtiua et inuscapibilis respectu creditoris
seu iuris sui vitium purgatur si res in potestatem
creditoris reuertatur. hoc dicit sed respectu proprietatis non
efficitur furtiua 2. sic bene potest vsucapi 2. ita loquitur contra-
rium allegatum in glo. de l. sequitur. C. rem. s. titulus. j.

2. An ille qui soluit litis estimationem efficiatur dñs rei si
ille cui soluit erat dominus vel acquirat vsucapiendi conditio-
nem si neuter ipsorum erat dominus. 2. nu. 2.

3. Aliud est dicere vendendo vel concedo tibi istam rem 2. aliud est dice-
re vendo vel concedo tibi omne ius quod habeo in ista re.

4. Eo casu quo res non erat apud soluentem litis estimationem
postq̄ soluit an debeat sibi cedi rei vendi. contra possessorem.

5. Si actio non fuit cessā an habeat ille qui soluit vtilem rei ven-
di. per quam possit rem recuperare.

6. Quid si non erat apud eum sed apud tertium tempore quo sol-
uit litis estimationem postea anteq̄ ad eum perueniret reuer-
sa est ad eum cui estimatio litis fuit soluta an possit agere ille
qui soluit contra eum 2. qua actione.

7. An ei qui soluit estimationem litis sit cauendum de euictione.

De ffessor. Soluens estimationem
litis vsucapit titulum pro em-
ptore. hoc dicit. 2. l. i. titulus. j. cod. C. In reg. ibi ob-
tulerit. scilicet pro re que non erat emptoris ta-
men fuit declaratum esse suam: licet iniusta nec
erat possessoris sed cuiusdam tertij cōtra quem
incipit ex tunc vsucapere vel prescribere titulus pro emptore. In
istis duabus legibus veniunt examinanda 2. plura videlicet
septem passus quos plene tangit 2. prosequitur d. n. in regula
pro possessore. de reg. iur. sed Jac. but. repetendo. l. si culpa. s.
de rei vendi. reprehendit eū in multis. 2. dicit ibi Barto. q̄ me-
lius loquitur q̄ d. n. C. Primus passus est vtrum ille qui sol-
uit litis estimationem efficiatur dominus rei si ille cui soluit erat
dominus vel acquirat vsucapiendi conditiones: si neuter ipso-
rum erat dominus. 2. in hoc dic q̄ sic quatuor concurrentibus
Primo quod non soluitur ex causa transactionis sed ex causa
emptionis: vt in principiū gloss. j. 2. dicitur ex causa transactionis
soluisse quando ius actoris erat dubium et negabatur et pos-
terat negari: quia adhuc non erat declaratum: et tunc est du-
plex ratio quare non efficiatur dominus: quia non soluit tan-
q̄ pro re actoris sed tanq̄ pro re sua: et sic non habet animum
acquirendi dominium sed retinendi quod credebat se habere
re: ergo 2. vt l. i. j. s. subtilius. de condi. ob causam. Item quia
non soluit tanq̄ pretium rei sed tanq̄ pretium redemptionis
litis: 2. hoc probatur in l. si fundum. alleg. in gloss. in fin. que est
singularis ad hoc. Et hic in re que dimittitur ex causa transa-
ctionis bene transfertur dominium et vsucapiendi conditio
quia tunc datur tanq̄ ipsius tradentis 2. vsucapitur titulus pro
suo vel pro transactione. et hic est casus: et est etiam casus in l.
penul. C. eodem titulus. Si autem ius actoris est clarum: non ne-
gatur vel non potest negari: quia declaratum est per sententiam
tunc habet locum quod hic dicitur: quia videtur solum tan-
q̄ pretium rei: tanq̄ pro re illius cui soluitur: non ipsius sol-
uentis. Dicit tamen Barto. quod etiam in casu prece. si ille qui
recipit estimationem litis diceret concedo tibi omne ius quod
habeo in ista re quod tunc bene vsucaperet. hoc non placet: quia
si nullum ius habebat ista verba nihil operantur: vt l. quod
nulla. s. de heredi. vel actio. vend. 2. Aliud enim est dicere ven-
do vel concedo tibi istam rem: quia tunc etiam si nullus ius ha-
beam in ea transfero vsucapiendi conditionem: quia hic ali-
quid est venditum vel concessum: scilicet ista res corporalis.
Et aliud est dicere vendo vel concedo tibi omne ius quod ha-
beo in ista re: quia tunc si nullum habeo nihil vendo vel con-
cedo. tene menti: quia vidi plures in hoc errare: 2. semel defen-
di vnam causam propter hoc. Secundo requiritur quod res
sit apud eum qui soluit estimationem litis: 2. tunc habetur res
pro tradita. s. de acquir. rer. domi. l. qua ratione. s. inter dum
ideo statim acquiritur dominium vel vsucapiendi conditio.
Si autem non erat apud eum tunc non acquiritur nisi a tem-
pore quo fuerit possessionem adeptus vt in l. eius rei. et in l.
hoc si res. s. de rei vendi. et ita intelligit gloss. j. hic in fine dum
dicit vel dic quod reus hic non possidebat supple. et tunc d. i. e.
quo fuit possessionem adeptus incipit possidere pro possessore
re non ante. Tercio requiritur quod eo casu quo res erat apud
soluentem actor hoc scuerit et potuerit facere rem sibi aufer-
ri et non curauerit: quia tunc videtur voluisse in illam trans-
ferre dominium. Secus si ignorauerit vel non potuit facere
rem auferri: quia erat res mobilis et eam occultauerat ne sit
in potestate alterius auferre dominium inuito: vt l. ei qui. de
furt. et not. in dicta l. hoc si res. de rei vendi. per gloss. Et ideo
tunc quandoq̄ vel in potestate suam perueniat et possit fa-
cere rem auferri est in potestate istius actoris restituere pecu-
niam quam accepit et recuperare rem: vt dicta l. ei qui furti.

Quarto requiritur q̄ non habuerit initium vitiosum: als se-
cus vt si fuit furatus: vt d. l. ei qui. in fi. 2. tangit Barto. in ista. l.
litis. C. Secundus passus est eo casu quo res non erat apud
eum postq̄ soluit estimationem litis debeat sibi cedi rei vendi.
contra possessorem. Et in hoc est dicendum q̄ aut ipse desit pos-
sidere per culpam 2. propter hoc soluit estimationem litis: quia
habetur pro possessore in sui odium: vt hic in glo. j. circa fi. du-
dit possessor dicitur 2. Et tunc est actio sibi cedenda vt in d. l.
si culpa. aut desit possidere dolo: 2. tunc aut fuit conuentus rei
ven. 2. non est cedenda: vt l. is qui dolo eo. titu. Aut actione per-
sonali: puta de positi vel commodati. 2. tunc est cedenda: vt l. ex
depositi. j. de re indicata. 2. que sit ratio diuersitatis dicit ibi per
Barto. C. Tertius passus est vtrum si actio non fuit cessā ha-
beat ille qui soluit vtilem rei vendi. per quam possit rem recupe-
rare suo nomine. 2. in hoc est dicendum quod aut desit posside-
re dolo et non habet quia censetur soluisse penā sui delicti ma-
gis q̄ pretium rei: vt d. l. is qui dolo. Aut desit possidere cul-
pa: 2. tunc si fuerat conuentus rei ven. bene habet vtilem sine ces-
sione: vt d. l. si culpa: si autem actione personali: tunc secus fm
Jac. but. 2. Barto. per gloss. que est in l. si fullo. de condi. sine cau-
sa. quia videtur soluisse potius pretium culpe q̄ pretium rei. Et
hoc per illam. l. si fullo. hoc non placet. 2. est contra reg. in l. si vt
certo. s. finali. s. commo. vbi dicitur quod videtur soluere tanq̄
pretium rei. Item si tali est cedenda actio etiam si dolo desit
possidere 2. non conuenio rei vendi. 2. sic magis sibi prouidetur
in hoc. isto casu non video quare cessione non facta non sit sibi
magis prouidendum q̄ conuenio rei vendicā. vnde cum illi de-
tur vtilis sine cessione: vt supra dixi: ergo 2. isti. nec obstat. l. si ful-
lo. quia licet ibi dicatur quod detur conditio sine causa ad repe-
tendum quod soluit non negatur quin etiam detur rei vendicā.
vtilis etiam contra ipsum dominum cui soluit ad quem res re-
uerfa est: vt d. l. si culpa. 2. hoc voluit Jaco. but. 2. Barto. in l. in
commodato. in fine. s. commo. vbi melius loquuntur q̄ in d. l.
si fullo. vt patet ex sequenti. C. Quartus articulus est quid
si non erat apud eum sed apud tertium tempore quo soluit esti-
mationem litis postea anteq̄ ad eum perueniret reuerfa est ad
eum cui estimatio litis fuit soluta vtrum possit agere ille qui sol-
uit contra eum 2. qua actione. 2. iste articulus declaratur in di-
cta. l. in commodato. s. finali. melius q̄ alibi. Si enim desit pos-
sidere dolo non potest agere sicut non posset agere contra eg-
trancum multumomus. Si vero culpa tunc aut fuit conuentus
rei vendicatio. et potest agere vtili rei vendicatione. vt dicta. l. si
culpa. 2. est casus in quo vtilis rei vendicā. datur non domino
contra directo dominum. Aut fuit conuentus actione persona-
li: 2. tunc subuenitur sibi triplici actione. nam datur sibi condi-
tio sine causa ad recuperationem eius quod soluit dumtaxat: vt
dicta. l. si fullo. Item rei vendi. 2. ista datur solum ad recupera-
tionem rei: vt d. l. si culpa. Item actio ex illo contractu. et ista
datur alternativē ad recuperationem rei vel estimationis: vt di-
cta. l. in commodato. s. fina. 2. potest eligere quam vult de istis
actionibus: vt l. q̄ in heredem. s. eligere. de trib. sed in electione
conueni erit quid velit restituere rem vel pecuniam. 2. ista fue-
runt verba Jaco. but. que Bar. approbat in d. l. in comodato.
s. finali. C. Quintus articulus est vtrum ei qui soluit estima-
tionem litis sit cauendum de euictione: glo. in ista l. i. titulus. tenet
q̄ non. et dicit hoc verum quando per eum stetit quod dominus rem
restitueret cum posset: quia erat penes eum et eam occultauit.
ita loquitur leg. ex diuerso. s. petitor. de rei vendi. quia debet sibi
imputari vt ibi habetur. Si aut non stetit per eum sed per acto-
rem: quia non curauit auferre vel per neutrum stetit: quia nō erat
apud eum: tunc debet caneri vt l. si donator. in principiū. de dona-
tionem viri 2. vgozem. C. Sextus articulus est si sibi nō est cau-
tum de euictione vtrum re euicta possit agere cōtra eum cui sol-
uit glo. in ista l. i. titulus. dicit q̄ si soluit ex causa transactionis non
potest agere: hoc est verum: als potest. Sed glo. in l. si. qui. eg-
cau. in pos. ea allegata in ista glo. tenet contrarium. Tu dic q̄
eo casu quo sibi non est cauendum: quia per eum stetit non pōt
agere nec etiam in illis casibus in quibus non esset cedenda
actio 2. in quibus non competere vtilis sine cessione: et in istis
procedit illa glo. Sed vbi esset cauendum licet non fuerit cau-
tum bene agitur: vt in l. i. j. s. de euic. Idem si actio erat ceden-
da vel competeat vtilis sine cessione q̄ quando sit digni supra.

2. ita intelligo quod no. Barto. in ista l. i. titulus. C. Septimus et
vltimus articulus est eo casu quo non possidebat tempore quo
soluit: sibi concessa est actio vel habet vtilem actiones sine ces-
sione: vtrum dicatur dominus saltem vtiliter: 2. est dicendum q̄
non: quia dominium non acquiritur sine traditione. Et ideo fit
actor cautus cum agit q̄ non dicat se dominum. sed ille cui sol-
uit. Hoc examinat d. n. notabiliter in d. c. pro possessore in fin.
qui semper allegatur.

2. In datione insolutum an sufficiat titulus putatiuus per
consequens sufficiat bonafides tempore traditionis ad hoc vt
vsucapio procedat.

Pro emptore. C. Ad hoc vt proce-
dat vsucapio titulus pro
emptore: requiritur bonafides duobus temporibus
scilicet tempore acquiriti. 2. tempore traditionis. Et
ideo non sufficit titulus pro emptore putatiuus si non affuit iustis-
simus error: s. requiritur verus licet in alijs sufficiat putatiuus.
hoc dicit in effectu. 2. concor. s. titulus. j. l. si existimans. 2. plene in l.
celsus. s. titulus. ii. Et loquitur in emptione proprie et stricte sum-
pta. Tunc habet locū in eo quod pro emptione habetur vt si tra-
datur res in solutum: licet enim habeat vim emptionis: vide-
tur sufficere q̄ ad sit bona fides tempore traditionis: 2. per con-
sequens sufficiat titulus putatiuus interueniente iusto errore
per istum reg. in ver. si tamen fm docto. 2. idem videtur in casu l.
precedentis quod tene menti. C. In glo. ibi quare dicit ideo 2.
ista ratio magis facit in oppositum per l. iusto. in principiū. s. titulus.
ii. vbi ppter frequentiam magis subuenit. dicunt doc. hoc vbi in
dantis vitandis: secus in la cris captandis cū aliena iactura. 2. ita
loquitur ista gl. hic iuncta cū reg. Sed certe leg. iusto loquitur in
lucris captandis: sed dicit verū esse: sed non cū aliena iactura. Et
ideo idem quod in damnis vitandis.

Separata. C. Licet quis habeat titulum possessionis
non propterea sequit vsucapio: q̄
etiā requiritur bona fides. b. d. in effectu.

2. In his q̄ nō dependent ex mera voluntate alicuius vt est
vsucapere vel dñm effici inspicitur potius id q̄ est in veritate
quā id quod est in opinione falsa.

3. Ad hoc vt quis possit vsucapere non requiritur q̄ sciat se habere
titulum si tamen re vera habeat nec requiritur q̄ credat se nunc
effectum dominij dum tamen credat se effici posse in futurū ex
euentu conditionis.

4. Si facta est traditio defuncto ex causa sed heres putat factā ex
altera an tunc impediatur vsucapio.

Si sub conditione. C. Pendente con-
ditione contractus
res nō vsucapitur licet extitisse putetur: secus si extitit licet ex-
titisse ignoretur. hoc dicit. Et est aliquantulum difficilis. Pri-
mo loquitur quando conditio non extiterat licet extitisse puta-
retur vsq̄ ibi contra. Secundo e conuerso vsq̄ ibi: quod apertius.
2. sic in primo casu putabat se effectum dominij ex titulo emptio-
nis. in secundo putabat contrarium. tertio loquitur quando pu-
tabat consequi dominium ex vna causa: 2. traditio fiebat ex al-
tera qui error nō habet vitare si preceperat iusta causa traden-
di habilis ad translationem dominij fm veram lectionem 2. in
lectum licet alij aliter hoc dicant: vt in gloss. que incipit: sed
queritur. C. In prin. s. ibi emptio facta sit supple etiam 2. tradi-
tio sub eadem conditione: quia dicit quod non intendebat tras-
ferre dominij nisi conditione adueniente. nā tunc si tradēs erat
dominus dominij non transfertur licet transferatur possessio:
vt l. sub conditione. j. de solu. ergo si nō est dominus non trans-
fertur vsucapiendi conditio. si autem traditio non esset facta iste
reg. non haberet dubium quod pendente conditione non vsuca-
peretur. Item si traditio esset facta simpliciter non esset verum
quod hic dicit q̄ non vsucapiatur pendente conditione: quia si
tunc tradens esset dominus transferret dominium: vt in l. do-
tis fructus in fi. cum. l. seq. s. de iure dotium. quia ad translatio-
nē dominij licet requiratur causa: vt l. nunq̄ nuda. s. de acqui-
ren. re. domi. sufficit tamen quod illa causa sub sit in spe. vt quia
sit condicionalis: vt patet in dicta l. dotis fructus. in fi. quod est
notandū Ergo si non est dominus transfertur vsucapiendi con-
ditio titulus pro suo. Et isto modo debet intelligi vna gloss. hic po-
sita que incipit licet tradita dicat contrarium. sed dicit q̄ illa po-
test procedere in primo casu quando fuit facta traditio sub ea-
dem conditione. Et isto modo reducuntur ad concordiam iste
gloss. d. n. etiam habetur de hoc. j. pro dote. l. si estimata. vbi si
in dote ante matrimonium detur res estimata estimatione que
emptionem facit si non apparet quo animo tradita fuerit: vi-
detur in dubio actum quod ex illa venditione que erat condi-
tionalis si matrimonium contraheretur transferatur dominij.
ideo si tradens non esset dominus ante euentum conditionis:
scilicet ante matrimonium contractum vsucapio pro suo lo-
cum haberet. et ita intelligi debet leg. illa. j. vsucapio enim pro
emptore non potest habere locum cum emptio sit conditio-
nalis nec pro dote cum res estimata data sit: sed pro suo sic et ita. l.
illa debet subaudi. C. In secunda parte in ver. 2. contra not.
illud ad quod semper allegatur q̄ in his que non dependent
ex mera voluntate alicuius vt est vsucapere vel dominum effici

Inspicitur potius id quod est in veritate q̄ id q̄ est in opinione
falsa. vt. b. c. s. de iur. f. ac. ignor. a. regula. q. qui ignor. anit. se
cus in his que dependet ex meravolitate. vt. in l. cū quidā. q. q.
dicitur. de acqui. bere. ¶ Itē not. singulariter tene menti q̄
ad hoc vt quis possit vsucapere non requirit q̄ sciat se habere
titulum. si tamē reuera habeat nec requiritur q̄ credat se nunc
effectū dominii: tū tamē credat se effici posse in futurū ex eue
ntu conditionis. Nā iste qui ignorabat conditionē extitisse ignorabat
se titulum habere: q̄ pendente cōditione nō est emptio vt in l. nē
cessario. q. q̄ si pendente. de pericu. r. com. rei vendi. Nec crede
bat se effectū dominii si traditio fuit facta sub eadem cōditione
sed sperabat se effici in futurū cū euenerit cōditio r. tamē vsuca
pit: q̄ perpetuo tene menti: sic patet q̄ pōt vsucapere quis: l. 3
putet se non posse. sed contra. de l. si fur. q. i. s. titu. ij. r. s. titu. j. l.
ij. Solu. si errat in iure nō vsucapit: vt. l. nunq̄. s. de vsucapio. si
errat in facto: tunc aut nescit se possidere vel detinere cū tñ reue
ra possideat. r. idē vt in d. l. ij. s. titu. j. vbi p̄ procura. acquiris do
minio ignorati possessio r. tamen non vsucapiendi cōditio: q̄
ignorat se possidere vel etiam detinere. Aut scit se detinere licet
vsucapere pro se vel pro alio idem: si autem credit saltem pro
alio vsucapere licet pro illo non vsucapiat: sed pro se bene possit
vsucapere r. tunc vsucapit: vt. s. tit. ij. l. iusto. q. filius. r. quod ibi
no. in gl. ¶ Ultimo circa ver q̄ apertius. dic vt not. titu. ij. l.
nunq̄. q. si. nam interdum traditio est facta defuncto ex vna cau
sa sed heres putat factam ex altera r. tunc non impeditur vsuca
pio tam ex causa ex qua facta fuit q̄ etiam ex titu. pro herede vt
ibi. Interdum non fuit facta defuncto sed vt hereditas: tū p̄ces
serat titu. factus cum defuncto. r. tunc licet heres putet sibi fieri
traditionem ex alio titu. idem r. ita intelligitur hic fm vltimā
opinionem glo. que est vera. r. hoc aliqui habent in fi. sed mihi
vsucapere posse videtur r. Et aliqui non habent. r. ideo subau
diunt q̄ vsucapio cessat sed non bene. Si autem non p̄cessis
set tunc error inter tradentem r. recipientem in p̄diret titu. in
choari: vt. l. si ego. si cer. p̄ta. r. not. in d. l. iusta in fin. r. ideo isto
modo non possit procedere opi. illorum. Interdum autem nul
la fuit facta traditio defuncto vel heredi. sed putauit heres eam
factam quia repetit eam inter res hereditarias: tunc loquitur
teq. cum glo. in l. iusto. q. filius. in fi. s. titu. ij. quia hoc sufficit si
aderat error: in iustissimus.

Sabinus. ¶ Pactum legis cōmissor vel adie
ctionis in diem non reddit venditionē
cōditionalem. sed facit eā sub cōditione resolu. ideo interim po
test res vsucapi ti. pro emptore cū ad sit res. b. d. vsq. ad. s.
cum stichu. l. tamen cōtingat venditionem resolu. ista vsucapio
proderit venditori sicut in fi. dicitur in l. qui aliena. s. de do. cau.
moz. q̄ tenetur emptor rem restituere venditori.

Lum stichum. ¶ Si tradatur altera res quā
empta nō vsucapitur hic ti. nisi
accedat rei empte. b. d.

Sicut petitio hereditatis datur contra illum qui possidet
pro herede ita r. contra illū qui emit vniuersitatē a tali r. quid si
quis emissit ab herede vnam rem singularem.

Si bona eius. ¶ Mala fides venditoris no
cet emptori sicut nocet heredi.
b. d. fm gl. vel dic sicut mala fides defuncti nocet heredi ad vsu
capiendū: ita nocet ei qui ab herede emit vniuersitatē: id est he
reditatē vel etiā bona defuncti: quia loco heredis est. b. d. nota.

biliter valde. ¶ Et hoc patet quia sicut petitio hereditatis datur
contra illum qui possidet pro herede: ita r. contra istum qui emit
vniuersitatē a tali: vt. l. nec vllam. q. sciens. de peti. here. Secus
ergo si quis emissit ab herede vnam rem singularem: quia tunc
loco heredis non haberetur. vnde possit q̄ est bonafidei r. etiā he
res venditor fuit bonafidei malafides defuncti non noceret sibi
cum habeat titu. singularem: licet nocet heredi: vt. s. titu. ij. l. s.
quitur. q. heres. istam lectu. sentit glo. que incipit: nec emptio.
in fin. que licet sit notabilis in se. r. Barto. eam sequitur tamen
alia ratio videtur colligi ex litera quare iste non vsucapit: quia
sibi fuerunt vendita omnia bona defuncti: sed iste res deposite
non erant in bonis defuncti: ergo non fuerunt vendite. r. istud
not. pro eo quod dicit in l. j. s. eodem. de illo qui vendidit quic
quid iuris habet in re: quia si nullum ius habet in re nihil vi
detur vendidisse. r. ideo emptor nō videtur vsucapere vel
p̄scribere. de hoc tamen dicit. j. eodem. l. emptor. tenetur ta
men istum intellectum qui applaudit littere debet subaudiri
nisi esset in iustissimus error quare putarentur iste res esse de bo
nis defuncti.

Tutor ex pupil. ¶ Tutor emens solēnter
rem quam putat esse pupilli
cum sit alterius eam vsucapit. sed si minori emat q̄ valeat tene.

tur actione tutele etiam si minus alteri vendiderit. b. d. Et dif
fert iste. q. a. q. si. j. eo. in quatuor. Primo quia hic emit ipse tu
tor: ibi emit quidā alius. item hic emit solēnter scilicet cū auto
ritate tutoris vel palam r. bonafidei: quo casu sine res esset pu
pilli statim emptor efficeretur dñs: ibi vero emit nō solēnter
sine tutore: r. sic si res foret pupilli nō efficeret dñs statim. Item
hic erat aliena nō pupilli: alis nō haberet locū vsucapio: q̄ esset
effectus dñs vt dicit ibi verū pōt intelligi q̄ erat aliena: et etia
q̄ erat pupilli. Itē hic indistincte vsucapit ibi vero nō. Sed di
stinguitur an sciebat illū esse pupillum: an nō in ter. ibi tutele in
dicio tenebitur. s. quāvis plus valebat vel potuisset alteri vendi
puto tamen hoc verū si adhuc non esset decretū rem esse alienā
als nō videretur pupilli: damna scilicet licet fuisse emptā mi
noris pretio cum quicquid habeat de lucro habeat prout in fin.
no. in l. si quis filio. s. si plures. de leg. i.

Si seruus tuus. ¶ In questis per seruum
ex causa peculiari malafide
des eius impedit vsucapionem licet dñs sit bonafidei: licet ad
ipsum peruenit possessio post adeptiōē peculij. Sed si vterq̄
est bonafidei acquirunt vsucapiendi condi. dñs etiā ignorati.
Si vero seruus sit bonafidei r. dñs malafidei siquidem ex post
facto post vsucapionem ceptam superuenit malafides domini
non interruptitur vsucapio: sed si fuit a p̄ncipi. impeditum in
choari. Sed in questis ex causa non peculiari malafides serui
non attenditur nisi fuerit pro ipsum tradita domino pro liber
tate: sic tanq̄ p̄p̄ria. b. d. vsq. ad. s. si a pupillo. Et primo lo
quitur in questis ex causa peculiari vsq. ibi p̄ponitur. Se
cundo in questis ex causa non peculiari vsq. ibi q̄ si peculiari.
Tertio redit ad primū casum vt determinet dictū dubium vsq.
ibi: et si quod. Quarto redit ad secundum casum vt determinet
aliud dubium.

Pupillus l. 3 sit dñs nō transfert dominii vendēdo sine tu
toris autoritate nec vsucapiendi conditionē.
Quid si vendit solēnter cum tutoris autoritate r. cū decreto.
Quid si errat in iure q̄ sciebat minore. g. g. annis. sed crede
bat q̄ decretū non esset necessarium.

Quādo possessio p̄cedit titulo licet nō habeatur a herede a quo
habetur titulus q̄ non impediatur vsucapio.

Si a pupillo. ¶ Qui nō habet administratio
nem bonorū suorū si in se putatur
habere licet nō trāfferat dominii: si est dñs trāfferat tamen vsu
capiendi conditionē sine sit dñs sine non sit dominus. Secus si
non iuste hoc putatur. b. d. cum. s. seq. r. reputatur difficilis ad
suscipiendum ipsum a contrariis legitur in gl. duobus modis.
Primo q̄ res non erat pupilli: tunc primo dicto istius. q. non
ob. l. bonafidei. s. de acqui. rer. do. vbi dicit q̄ res pupilli nō po
test vsucapi: quia in rebus alienis per ipsum possessio non ha
bet pupillus hoc p̄uilegium: quia hoc non p̄dest sibi sed do
mino sed tunc extra glo. opponitur de l. magis puto. s. de re
bus eorum. vbi minor in re aliena per ipsum possessa habet hoc
p̄uilegium q̄ non possit alienare sine decreto. Solu. propter
hoc intellige istum textum. in re aliena r. mobili in qua non re
quirebatur decre. vnde sufficit emptorem credidisse iuste quod
esset maior pupillo ad hoc vt possit vsucapere: si autem est res
immobilis hoc non sufficeret: sed deberet credere iuste quod
esset maior. g. g. et si putabat decretum requiri. Si autem scie
bat ipsum esse minorem: licet crederet esse maiorem pupillo tunc
sciebat vel scire debebat decretum fore necessarium: sic repu
taretur malafidei r. non p̄scriberet. Item adhuc oppo. extra
glo. contra primū decretum. ¶ Nam si pupillus esset dominus
non transfert dominium vendendo sine tutoris autoritate: quia
non habet administratiōē bonorū suorum posito q̄ emptor
crederet ipsum esse maiorem pupillo: quia ista credulitas nō fa
cit propterea vt habeat administratiōem rerum suarū: ergo
si non est dominus non trāfferat vsucapiendi conditionem per
regulam. l. clauibus. de contrahen. emp. sol. r. tene menti illa re
gula non habet locum eo casu quo dominus non trāfferat domi
niū propter defectum titu. quia non potest alienare in eius p̄
iudicium: quia nihilominus si res est aliena trāfferat vsuca
piendi conditionem. casus est hic: quia cessat causa prohibitio
nis cum non tractetur de ipsius p̄iudicio. sed si effectus bene
tractaretur de p̄iudicio suo. vnde licet non trāfferat domi
nium ne sibi fiat p̄iudicium bene trāfferat vsucapiendi con
ditionem contra dominum: quia in hoc sibi non p̄iudicatur:
et ista est ratio huius. s. facit. l. si vir. j. pro donato. Sed quā
do esset eadem ratio in vtroq̄ tunc p̄cederet illa regula. Re
gitur secundo modo q̄ res erat pupilli. et tunc ad primū dic
tum obstat contrarium de d. l. bonafidei. Solu. fm quoddam
quod ibi dicitur habet locum in re immobili ipsius pupilli in
qua habet illud p̄uilegium vt non possit alienari sine decreto:
secus

secus in re mobili r. ita intelligat hic. r. sic etiā fm istā lect. debet
intelligi in re mobili sicut in p̄celect. r. hoc idem voluit glo. s.
ea. l. s. tutor. Sed contrariū q̄ leg. bonafidei loquatur etiā in re
mobili. tenuit glo. in l. ij. C. de auto. p̄stan. r. illa est verior fm
Barto. quia si loqueretur tantū in re immobili non esset aliqua
specialitas in pupillo cū etiā adultus habeat in illa p̄uilegiū
ne possit alienari sine decreto vt in toto tit. de rebus eorū. ergo
nec pōt p̄scribi si facta est alienatio sine decre. per l. alienatio
nis verbo. de ver. signi. r. tamen illa. l. bonafidei videtur ponere
aliquā specialitatē in pupillo. vnde fm ista iura etiā res mobi
lis pupilli nō poterat alienari sine decreto: sed maioris pupilli
sic per illam. l. Et tunc ad contrariū de isto. s. responde q̄ illa. l.
debet intelligi fm istum. s. si emptor sciat ipsum esse pupillum
secus si credidit ipsum maiorem iuste. Et dic q̄ ibi quando emit
a quodā tertio rem pupilli hic quando a pupillo quo casu ser
uanda est distinctio huius. s. sed in casu p̄cedenti indistincte

non vsucapit. ¶ Recollige ergo q̄ aut pupillus vendidit solē
nter cum tutoris autoritate r. decreto: r. trāfferat dominii si est
dominus r. vsucapiendi conditionē si nō est dominus: tunc ta
men decretū non requiritur si erat res mobilis: vt. s. dicit. ¶ Et
hoc casu loquitur. s. tutor. s. ea. l. Aut vendidit non solēnter et
tunc aut emptor sciat ipsum esse minorem. g. g. annis. r. non trāfferat
dominii si est dominus nec vsucapiendi conditionē si non est
dominus vt hic in ver. si scias. Aut credidit ipsum esse maiorem
pupillo eo casu quo res erat mobilis. r. sic non credidit requiri
tutoris autoritatem vel decretum vel si res erat immobilis cre
didit ipsum esse maiorem. g. g. annis. r. sic errant in facto. Et sic
decretū non requiritur nec tutoris autoritatem: tunc si est do
minus nō trāfferat dominium: quia curabat administratiōē
r. credulitas emptoris non erat sufficiens ad faciendū eam ha
bere: sed bene trāfferat vsucapiendi conditionē sine erat domi
nus: r. sic contra seipsum vt hic in secunda lectu. ¶ Quid si erra
bat in iure quia sciebat minorem. g. g. sed credebat q̄ decretum
non esset necessarium potest dici q̄ p̄scribat. ¶ xxx. an. quia titu
lus fundatus etiā in iuris errore causat bonam fidē que sufficit
ad p̄scrip. xxx. an. r. no. glo. in c. de quarta. de p̄scrip. Et sic
est mirabile q̄ dominus nō trāfferat dominium r. tamen tran
sferat vsucapiendi conditionem cōtra se quando dominium non
trāfferat ex eo: quia non habet administratiōem bonorū su
orum tamen iuste putatur habere eodem modo trāfferat vsu
capiendi conditionem. r. multo magis si res erat aliena. hodie
per. l. leg. q̄ tutoris. C. de admi. tuto. Res mobiles que seruan
do seruari possunt etiā si sint maiores pupillo r. minores. g. g.
non possunt sine decreto alienari. tene menti p̄dicta r. rema
net declarata difficultas huius. s. Cetera dic vt in glo. r. in seq.
contrario. ¶ In ver. item oppo. tene primam solu. ex qua not.

Quod r. quando possessio p̄cedit titulo licet non habeatur ab
eodem a quo habetur titu. non impeditur vsucapio. quod dic
vt dicit in l. cum solus. de vsucap. ¶ Potest etiam dari alia so
lu. q̄ contrarium glo. loquatur de possessione rei immobili
lis quam pupillus a se abdicare non potest. secus in possessio
ne rei mobilis: quia est vilis r. abiecta: vt in l. rem que nobis.
de acqui. pos.

Sicam rem. ¶ Mala fides successoris singu
laris interruptit vsucapionem ce
ptam per autorem. secus in mala fide successoris vniuersalis. hoc
dicit iste. s. cum. s. si defunctus. j. ea. l. quod declara vt dicit. s. ti.
ij. l. heres. ¶ In reg. ibi non capiam vsu: quia non cōplebo vsu
capiendū ceptam per te nec aliam incipere possum de nouo mul
to dominus: sed contra quia videtur debere distinguī an velim
vi accptione ex persona tua vel incipere nouam accptionem ex
persona mea: vt. l. p̄ponimus. s. cum quis. s. de acqui. pos.
¶ Solu. illud p̄cedit in casu e conuerso quando tu fuisses ma
lafidei r. ego bone: quia si volo vi accptione ex tua persona non
possum. sed si velim incipere ex persona mea possum. quia non
vto accptione possessionis vitiose sed quando tu eris bonefi
dei r. ego male neutro casu possum vsucapere: quia vitiose pos
selliō me non potest accedere tua. licet non vitiosa. vt. d. l. pō.
po. s. h. ¶ Item ad hoc contra. q̄ malafides superueniens post
vsucapiendū inchoatam eā non interruptit iure isto. vt. s. ea. l. si
seruus meus. r. C. de vsuca. transfo. l. j. Solu. illud verū quādo
superuenit in persona illius qui incipit vsucapere vel successo
ris eius qui reputatur eadē persona cum eo. vt est dominus qui
reputatur eadē persona cū seruo. vt. d. s. si seruus. vel etiam he
res: vt. l. eod. l. si defunctus. r. idem videtur in legatario per. l. id
tempus. s. de vsuca. in. s. si secus si non reputatur omnino eadē
persona: vt est successor singularis: casus est hic r. adde q̄ no. in
l. p̄ponimus. s. questū. de acqui. pos. in glo. que incipit idē vt
interruptatur.

Si defunctus. ¶ Si vsucapietur res scz si de
functus inceperat eā vsucapere:
q̄ fuit sibi tradita. secus si non inceperat. q̄ fuit tradita heredi
malafidei. l. 3 defunctus bonafidei emissit. q̄ nō inchoauit vsuca
pere: vt. s. de vsuca. l. heres.

P̄scriptio longissimi tēporis que currit sine titulo r. bo
nafide de iure civili tam in realibus q̄ in personalibus actionibus
interruptitur per solam citationem.

Quod idem sit in p̄scriptione statutaria minoris tēporis intro
ducta in dictis actionibus sine titulo r. bonafide.

Quid in p̄scriptionibus sui natura currentibus vt in actioni
bus p̄toris annalibus.

Si rem alienam. ¶ Titis contestatio non
interruptit vsucapionem
triē. sed solutio estimationis litis facta dño bene interruptit
q̄ efficit dñs. vnde amplius nō vsucapit. b. d. Et propter primū
dictū semper allegatur. ¶ In gl. j. ibi. id est morte litis. s. p̄scri
ptio longissimi tēporis q̄ currit sine tit. r. bonafide iure civili tā
in realibus q̄ in personalibus actionibus interruptitur per solā cita
tionē: vt. l. licet. C. de p̄scri. xxx. an. ¶ Et idē in p̄scri. statuta
ria minoris tēporis introducta in dictis actionibus sine tit. r. bo
nafide. quia succedit loco p̄scriptionis legalis ar. in l. cōtracti
bus. post prin. C. de non nume. pe. r. hoc tenet Bar. hic r. his die
bus consulendo dicit. Quid autē in p̄scriptionibus sui natura
currentibus vt in actionibus p̄toris annalibus: dic vt no. in l. j.
in prin. s. de eo per que fac. est. ¶ In gl. ibi secus quo ad esse
cū: q̄ licet post cōtestationē cōpleatur vsucapio. r. reus efficiat
tur dñs directus sibi tamē non proderit. q̄ condemnabitur ad
restitutionē rei: vt. d. l. si post acceptus. sed qualiter poterit ferri
sententiā cōformis libello cū actor petierit declarari se dominū.
r. bene petijt tunc cū erat dñs. sed nunc cū fertur sententiā nō est
dñs. sed ipse reus. Respondeo poterit indeg. omittere illā decla
rationē r. condēnare dñtā ad rei restitutionē. q̄ ista duo in
libello petuntur. r. primū. s. declaratio iure actionis. scdm officio
iudicis illi deferuēt. Et dicit Barto. in l. ex dñro. s. j. de rei
ven. q̄ licet indeg. omittere primū r. dñtā ad condēnare reum ad
restitutionē nō vitiat sententiā. vel dic q̄ etiā potest declarari q̄
licet deserit esse dñs directus tamē statim loco illius subrogat
ur vtile dominii pro quo incipit competere vtilis rei ven. vt. l.
electio. s. q̄ si is. de noga. tamen restitutione facta illud vtile cō
uertitur in directum q̄ simul stare nō potest: vt. l. mulier. s. si cū
esset ad vel. r. virtute contestationis facte in directa actione po
test ferri sententiā in vtili subrogata: vt. l. q̄. s. julian. de aqua
pluvia arcenda.

Si dico vendo tibi quicquid iuris habeo vel partem quā
habeo r. illam tibi trado que tamen sit incerta an trāfferatur
dominium.

Propter fundi. ¶ Mala fides in
parte impedit vsu
capiendū alterius partis si est incerta ratione loci. et
quote. als secus. b. d. Et loquitur ista. l. in vna re im
mobili leg. autē qui cū. s. j. loquitur in plurib⁹ rebus immobili
bus vbi eodē modo distinguit in effectu. ¶ Et intellige istam. l.
q̄ totus iste fundus erat alienus. l. 3 emptor putaret q̄ esset alie
nus pro parte. r. pro parte venditoris. tū ergo de parte quā pu
tabat alienā nō est dubiū q̄ illa nō vsucapitur sed dubiū est de
parte quā putabat venditoris. Et istud dubiū declarat in l. hac
q̄ aut illa erat omnino incerta r. nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r. pro parte alienus tunc de vsuca
pione non esset tractandū. q̄ de parte quā sciebat alienā non est
dubiū siue esset certa siue incerta ppter malā fidē. De parte ve
ro q̄ erat venditoris similiter quia in illa trāfferatur dominium
siue etiā certa siue incerta ergo nō vsucapit. aut erat certa ra
tione loci vel ratione quote. r. tunc vsucapit. Si autē iste fundus
fuisse pro parte venditoris r

emptor habebat bonā fidē. et istam quēstionē format glos. Aliter potest esse de parte que erat vēditoris an dominiū illius trāsfertur et de ista gl. nō videt loqui. et in gl. sunt due opi. doc. videtur tenere vltimā. Bar. vero distinguit. vt. s. digi. que distinctio potest cadere in vtrāque quēstione. Si enim digi. vendo quicquid iuris habeo. et trado cū traditio nō valeat nec vscapitur pars aliena nec dominiū trāsfertur in parte venditoris. Si autē digi. trado fundū tunc licet dixerit vendo quicquid iuris habeo. et sic non videtur voluisse vendere nisi partē suā. tamen qz emptor credebat qz totus fundus esset suus. licet nō fuerit vedita pars aliena ppter iustū errorem vscapit ac si vedita fuisset. et de parte ppta dominiū trāsfertur. ita intelligi istā gl. cū notatis hic per Bar. licet ipse non bene declarat.

Item quam. C. Per furtum factum a dño nō efficit res inusu capibilis. b. d. Istud verū nō respectu iuris illius cui fuit subtracta. Et ita loquitur contrariū formatū in glos. de l. si. s. ti. i. In si. l. ibi cedere tēpora vsu. scs. contra aliū cui nō fuit subtracta. tamē habebat ius in re. puta hypothecē. prescribit enim emptor longo tēpore contra eū per ti. c. si aduersus cre. non sic aduersus illum cre. cui fuit subtracta nisi spatio. gl. an. Quātiū vero ad dominiū nō est necessaria vscapio cum dñs vendiderit. et sic ipsum trāsfulerit. vt. l. sequi. s. lana. de vscap. possit tamen procedere si alienaretur postea per nō dominiū nō ad huc vscapitur. qz non est affecta vitio reali.

Si cum pro herede. C. Qui rogat definit eā vscapere. b. d. Ratio est qz trāsfertur in eū possessionē civilem que faciebat eā vscapere. vt. s. de acq. pos. l. interdū. in prin. Et posito qz nō trāsfertur. qz sic esset actū tñ eā retinet nomine eius a quo rogat nō suo. et hoc vult dicere iste teg. qz mutat sibi causam possessionis. C. In gl. j. ibi. s. qui pignori. et melius. s. de acq. pos. qui pignoris. que videt sibi contrariari si nō ob. qz hic loquitur qñ possessor pcario rogauit a nō possessore. sed illa. l. conuerso qñ ille qui possidebat. vt est debitor p pignori tradidit rogauit pcario a creditore qui possidebat pro ipso debitore quātiū ad effectū vscapiens di. vt. s. de vsu. l. serui. quo casu nō definit vscapere. qz si vscapiebat prius cum nō esset possessor foris nunc cū incipit possidere vt habetur in d. l. qui pignoris.

2 Quādo cōcurrunt due cause quāti vna nocet et altera prodest preponderat illa que nocet.

Si ex decem. C. Salafides in vna re certa nō nocet in altera in qua certū est ad esse bonā fidem. secus si ambe sint incerte. b. d. Et facit. l. emptor. ris. s. eo. t. Et sic nō. hic qz cōcurrunt due cause. quāti vna nocet et altera prodest preponderat illa que nocet nā hic in aliqua re habebat bonā fidem. et in aliqua malam inspicitur illa in qua malam. vt neutra vscapiatur de hoc brocardo dic vt. l. si quis in grani. s. i. cū. l. se. ad filie.

Post mortem. C. Vscapio cepta per defū. et cōpletur per heredē etiam possessionē nō apprehēsa. b. d. dic. vt. s. de vsc. nūq. s. vacuā. vbi declarant causam dubitandī.

2 Per seruos detinentes res hereditarias et sic etiā per colonos et inquilinos tempore quo aditur hereditas heres adēdo non solum acquirit dominiū sed etiā possessionē.

Si fundum. C. Hic ponitur idem casus qui ponitur in s. pres. sed addit qz possessionē serui reliquerat. D. p. Mas supra quando possessio rei que vscapiebatur non fuit apprehēsa per heredē nec detinebatur per aliquē. hic quādo detinebatur. puta per seruos. et illi serui post aditam hereditatem eam reliquerunt animo deferēdi possessionē nihilominus hoc non nocet heredē. quominus vscapionem cōpleat. Ratio est fin gl. quia isto casu heres per detentionem istorū seruorum censetur acquisiuisse civilem possessionē etiam naturalem. et civilem retinebat animo suo. naturalem corpore seruum sicut per colonum vel inquilinum. licet ergo serui relinquēdo possessionē faciant heredem perdere naturalem que ipsorū corpore retinebatur nō tamen faciunt eum perdere civilem per ea que no. in. l. si colonus. s. de acq. pos. et ista sola civilis sufficiat ad vscapionem complendam in re immobili. vt hic et ad hoc allegat Bar. istum teg. cum gl. sicut in re mobili. vt in. l. i. s. per seruum. de acq. pos. licet quidā dixerint contra. pterea etiā si heres nullam possessionē haberet si tamen per alium non esset apprehēsa vscapionem completeret. vt in s. preceden. for. tū si habet solam civilem. hoc tamē verum si nūq. etiam habuisset. Sed si acquisiuit civilem per detentionē seruorum. et postea eam perderet. quia serui non solū discesserunt quo casu

sola naturalis perditur sed in aliū trāsfulerit. quo casu perditur etiam civilis. vt. s. de acq. pos. l. si. s. quod si seruus. tunc interpellaretur vscapio heredis per l. naturaliter. de vscap. 2 Ita intelligas istum teg. cum glo. C. Sic ergo nō. primā glos. qz per seruos detinentes res hereditarias. et sic etiā per colonos et inquilinos tempore quo aditur hereditas heres adēdo non solum acquirit dominiū. sed etiā possessionē non sic si nullus erat in detentatione. vt. l. cum heres. de acq. pos. qd. not. et probatur etiam ex his que habentur in. l. vniuersas. s. qz per colonum. eo. ti. et tamen isti serui vel coloni non intendunt eam acquirere de nouo heredi. sed acquisitionem defuncto continuare et nihilominus inducitur noua acquisitio. facit quod no. in. l. si. in prin. de acq. pos.

Si fundum. C. Id quod adijcitur fundo qz vscapit non vscapione indiget. b. d. C. In teg. ibi. ei adijciam habēdo causam a nō domino. et istud faciebat dubiū. quia videbatur qd propter istam adiectionem ista pars adiecta deberet cēferi tanqz accessio fundi cui adijcitur. et sic deberet sequi naturā principalis. vnde si ad vscapionem principalis fundi nō restabant nisi duo anni tempore quo adijci videbatur qz ipis lapsis non solū fundū principalē acquiram. sed partē etiā quā adiecta. contrariū tamen est verū. qz imo requiritur tempus integrū in parte adiecta et sic non habetur accessio quāti ad hoc nec ob. s. eodē. l. si. s. cū sic hū. ver. sed si fundus. quia ibi ap ipso princ. accedebat hic post vscapionem ceptam cepit accedere.

2 Non debet quis tradere obliuioni illud de quo semel notitia vel scientia habuit et quid si interuenerit longinquitas temporis vel negotium sit perplegum.

3 Debitor soluens scienter procuratori falso vel reuocato videtur donare.

Seruus meus. C. Cū soluit res tanqz debita scienti non esse debitam vel scire debenti nō trāsfertur vscapiendi cōditio nisi etiam ipse soluens sciat se indebitum soluere. hoc dicit in effectu. et est ali quantulum difficilis et notabilis. C. In teg. ibi. vt fundum ei emeret. supple qui emit a nō domino simpliciter non procuratorio nomine meo. quo casu si emisisset a domino et traditurus ei fuisset dominiū in ipsum fuisset trāsfatum nō in me. vt. s. de acq. re. do. l. res. et mandato tenere sibi tamen actione mandati ad ipsam restituendum que actio oritur mihi ex mandato serui. vt. l. de ver. obli. l. si ita quis. s. scia. ipse tamen emit a nō domino. et sic tenebatur mihi tradere non autem illi seruo etiā postea manumisso. ipse tamen titius ei tradidit tanqz debitum sibi credens peculium esse concessum si erat manumissus in vltima voluntate. vel si inter viuos ignorans peculium sibi ademptum cum ademptum esset. et sic tradidit bona fide credens sibi teneri cum teneretur domino. ipse tamen seruus recepit mala fide. qz sciebat vel scire debebat sibi non deberi cum sciret peculium sibi non cōcessum. C. Est nunc. qz vtrum iste manumissus vscapiat aduersus verum dominum. et dicitur qz non propter malam fidem suam que dicitur non solum cum sciret esse alienam. sed etiam si credat eam esse tradentis. scit tamen aut scire debet qz indebite sibi traditur. vt hic est casus et aduerte quia licet ipse manumissus non vscapiat propter malam fidē ipse tamen titius procurator si esset bonafidei. quia credidisset esse vendētis. bene vscaperet ad mei vtilitatem. quia teneretur actione mandati ipsum vscaptū mihi tradere. vt. s. de vscap. l. pignori. s. si. vbi est casus. Predicta vera sunt si dictus titius procurator tradens huic manumisso tradidit bona fide vt dicitur. licet ille recipere mala. Si autē tradidit mala fide. qz sciebat illi nō deberi. sed mihi tunc dicit teg. qz videtur sibi donare. et gl. hic supplet et intelligit qz tunc ipse manumissus vscaperet cōtra verū dominū. et bene. et ratio est qz tunc non reputaretur recipere mala fide qz nō recipit tanqz sibi debita. sed tanqz sibi donatā. et sic sententia et mala fides tradentis purgat malam fidem recipientis. C. Et aduertendū. quia iste manumissus isto casu vscapiet ad suā comoditatem. quia non tenetur per cōditionē indebiti illi restituere cui soluerit indebitum scienter. vt. l. cuius per errorem. de regu. iur. tenebitur tamen ipse procurator mihi actione mandati ad fundum et etiam interesse. quia non potest tradere sui dolove culpa. Sed si ipse titius tradidisset bona fide credēs se illi teneri iusta credulitate. et etiam ille recepisset bona fide credēs sibi deberi ex aliqua iusta causa. tunc quia forte putabat sibi peculium concessum ex iusta causa. tunc iste casus non ponitur hic. glos. tamen. i. magna ante si. videtur istum casum tanqz gere. sed non declarat. Tū dic qz ille manumissus vscapit non tamen ad sui vtilitatem. sed ad vtilitatem titii tradentis qui habet conditionem indebiti vt est casus in. l. indebiti. s. si manumissus. cū sua glos. s. de condic. indebi. et per consequens ad vtilitatem quia

quia tenetur actione mandati illum fundum recuperatum tradere mihi et si nondū recuperasset liberaret tradēdo mihi conditionē indebiti et etiā sine cessione recta via ego haberē vtilem conditionē indebiti ex equitate vt in illa. l. difficili. s. si cer. per. cū fundus. s. seruū tuū impudens. et ex istis remanet iste. s. difficili. cilis declaratus cū sua gl. que est male declarata. et quibus omnibus recollige tres casus. vt. s. digi. Mas aut vterqz sciebat indebitū solui et loquitur finis huius. s. qz vscapit. aut vterqz credidit debitu solui. et iste casus nō ponit in isto teg. Aut tradēs credidit debitu soluere. sed recipiēs sciebat indebitū solui. et loquitur primus casus huius. s. vsqz aduersi. qz si scierit. C. Ultimo no. gl. j. magna qz nō debet quis tradere obliuioni illud de quo semel notitia vel scientia habuit. et sic cōtrarium facit non est iusta ignorātia. hoc tamē verū nisi ex longinquitate temporis. vt. l. peregre. in prin. de acq. re. pos. vel nisi sit negotium perplegū vt no. in. l. si res obligata. de lega. j. C. Item fin. D. n. et alios in isto. s. videtur esse casus. primo de eo qd no. glo. s. eo. l. ij. s. si sub conditione qz incipit. et ideo qz in illum qui sciet recipi indebitū nō trāsfertur dominiū qd patet. qz hic dicitur qz si tradens nō erat dñs nō trāsfertur vscapiendi cōditio. vt in primo casu huius. s. ergo si est dñs nō trāsfertur dominiū per regulam. l. clauibus. de cōtraben. emp. et hec est ratio quare iste cōmittit furtū. vt. l. qñ. de condic. fur. nā si efficeret dominus nō cōmitteret. vt in. l. p. de condic. ob cau. et in. l. saluus. s. j. de fur. sed Barto. in illa. l. saluus. et in illa. l. quoniam. dicit hoc esse verū quādo soluens labitur in persona qz credit illum cui soluit esse titiū cū sit seius. iuxta plene no. in. l. si quis vgori. s. cū titio. j. de fur. vbi vide bonā gl. vel quādo simulādo se creditorem inducit soluente ad soluendū secus si a semetipso soluit non inductus. Certe ista distinctio videtur tolli per istum teg. qui istos casus ponit tanqz pares qz sciat vel scire debeat se non esse creditore. et dicit qz iste est similis ei qui simulat se creditore. C. Ite teg. in si. allegatur pro casu eius quod determinat glo. s. de condic. ob cau. in. l. si procurator falso. qz debitor soluens scienter procuratori falso seu reuocato videtur donare. videbatur contrariū. quia vbi potest subesse alia causa cessat presumptio donationis vt. l. si cū aurum. de solu. Sed hic potest subesse alia causa videlicet vt tradat ipsi debitori eius nomine recipit. licet nō habeat mandatu. b. n. tamen istud esset verū si solueret sibi tanqz non habenti mandatu. et sic tanqz gesto negotiorū. vt. l. si quis offeret. ti. de solu. Sed quando tanqz habenti mandatu cum sciat eum non habere secus. pro hoc. l. si non fortem. s. si filio. vbi etiam allegat casus de isto dubio. s. de cōdi. inde. gl. tamen in. l. d. ipse fatorem. s. de solu. tennit contrarium. sed salua illam gl. vt no. per Barto.

2 Tutor licet habeatur loco domini quando bene administrat non sic quādo pupillum spoliatur idem in prelato cū spoliatur ecclesiam.

Si tutor. C. Res subtracta pupillo per tutore efficitur furtiua et inuscapibilis nisi redeat in potestatem pupilli. b. d. Videbatur contrarium. qz per furtū factum a domino non efficitur res furtiua nec inuscapibilis. vt. s. eo. ti. si rem quā. t. Sed ad hoc respōdet teg. qz licet tutor loco domini habeatur qñ bene administrat. non sic qñ pupillū spoliatur. et ad hoc semper allegat. Et idem in plato cū spoliatur ecclesiam. C. In teg. ibi vscapio non contingit nec durante pupillari etate nec post que est furtiua. sed si furtiua nō esset tunc durāte pupillari etate. idē vt in. l. bonafidei de acq. re. do. sec. post. et sic cessat contrarium glo.

2 Salafides superueniens an interrumpat vscapionem. C. Tēpore quo quis possidet et tēpore quo quis possidet non recuperat et esse bonafidei siue recuperet extra iudiciū siue in iudicio per actionē personalem vel per interdictū. als nec vscapio potest inchoari etiam ex veteri titū. acquirit tempore quo erat bonafidei nec inchoata etiam nō interrupta cōtinuari. b. d. vsqz ad. s. qui scies. C. Et primo loquitur quādo volebat inchoare de nouo. qz precedens fuerat interrupta naturaliter vsqz ibi. nec vel nōdū erat inchoata. quia traditio adhuc facta non erat licet interuenerit. vsqz ibi. quare secundo loquitur quādo volebat iam inchoatā continuare tamen ex noua possessione et vti accessione ex persona aliterius. Nam etiā hoc facere non potest pro tempore pensionis nouiter acquisite reperitur malefidei quod no. et hoc vsqz ibi. idē iuris. Nam tali possessioni vitiose non potest accedere altera nō vitiosa ex persona alterius. vt. s. eo. l. ij. s. si eam rem. postea in verū. idē iuris reddit ad primū casum quando volebat inchoare de nouo. et ille ver. allegatur qz etiā qui habet causam a iudice ad hoc vt possit vscapere debet esse bonafidei. videbat contrariū per l. generaliter. s. de no. p. sed speciale est in causa no. gal. de hoc no. in. l. p. etoris. de dam. infect. C. Not. ergo hic in

2 Qui bona fidei. C. Tēpore quo quis possidet et tēpore quo quis possidet non recuperat et esse bonafidei siue recuperet extra iudiciū siue in iudicio per actionē personalem vel per interdictū. als nec vscapio potest inchoari etiam ex veteri titū. acquirit tempore quo erat bonafidei nec inchoata etiam nō interrupta cōtinuari. b. d. vsqz ad. s. qui scies. C. Et primo loquitur quādo volebat inchoare de nouo. qz precedens fuerat interrupta naturaliter vsqz ibi. nec vel nōdū erat inchoata. quia traditio adhuc facta non erat licet interuenerit. vsqz ibi. quare secundo loquitur quādo volebat iam inchoatā continuare tamen ex noua possessione et vti accessione ex persona aliterius. Nam etiā hoc facere non potest pro tempore pensionis nouiter acquisite reperitur malefidei quod no. et hoc vsqz ibi. idē iuris. Nam tali possessioni vitiose non potest accedere altera nō vitiosa ex persona alterius. vt. s. eo. l. ij. s. si eam rem. postea in verū. idē iuris reddit ad primū casum quando volebat inchoare de nouo. et ille ver. allegatur qz etiā qui habet causam a iudice ad hoc vt possit vscapere debet esse bonafidei. videbat contrariū per l. generaliter. s. de no. p. sed speciale est in causa no. gal. de hoc no. in. l. p. etoris. de dam. infect. C. Not. ergo hic in

2 Qui bona fidei. C. Tēpore quo quis possidet et tēpore quo quis possidet non recuperat et esse bonafidei siue recuperet extra iudiciū siue in iudicio per actionē personalem vel per interdictū. als nec vscapio potest inchoari etiam ex veteri titū. acquirit tempore quo erat bonafidei nec inchoata etiam nō interrupta cōtinuari. b. d. vsqz ad. s. qui scies. C. Et primo loquitur quādo volebat inchoare de nouo. qz precedens fuerat interrupta naturaliter vsqz ibi. nec vel nōdū erat inchoata. quia traditio adhuc facta non erat licet interuenerit. vsqz ibi. quare secundo loquitur quādo volebat iam inchoatā continuare tamen ex noua possessione et vti accessione ex persona aliterius. Nam etiā hoc facere non potest pro tempore pensionis nouiter acquisite reperitur malefidei quod no. et hoc vsqz ibi. idē iuris. Nam tali possessioni vitiose non potest accedere altera nō vitiosa ex persona alterius. vt. s. eo. l. ij. s. si eam rem. postea in verū. idē iuris reddit ad primū casum quando volebat inchoare de nouo. et ille ver. allegatur qz etiā qui habet causam a iudice ad hoc vt possit vscapere debet esse bonafidei. videbat contrariū per l. generaliter. s. de no. p. sed speciale est in causa no. gal. de hoc no. in. l. p. etoris. de dam. infect. C. Not. ergo hic in

2 Qui bona fidei. C. Tēpore quo quis possidet et tēpore quo quis possidet non recuperat et esse bonafidei siue recuperet extra iudiciū siue in iudicio per actionē personalem vel per interdictū. als nec vscapio potest inchoari etiam ex veteri titū. acquirit tempore quo erat bonafidei nec inchoata etiam nō interrupta cōtinuari. b. d. vsqz ad. s. qui scies. C. Et primo loquitur quādo volebat inchoare de nouo. qz precedens fuerat interrupta naturaliter vsqz ibi. nec vel nōdū erat inchoata. quia traditio adhuc facta non erat licet interuenerit. vsqz ibi. quare secundo loquitur quādo volebat iam inchoatā continuare tamen ex noua possessione et vti accessione ex persona aliterius. Nam etiā hoc facere non potest pro tempore pensionis nouiter acquisite reperitur malefidei quod no. et hoc vsqz ibi. idē iuris. Nam tali possessioni vitiose non potest accedere altera nō vitiosa ex persona alterius. vt. s. eo. l. ij. s. si eam rem. postea in verū. idē iuris reddit ad primū casum quando volebat inchoare de nouo. et ille ver. allegatur qz etiā qui habet causam a iudice ad hoc vt possit vscapere debet esse bonafidei. videbat contrariū per l. generaliter. s. de no. p. sed speciale est in causa no. gal. de hoc no. in. l. p. etoris. de dam. infect. C. Not. ergo hic in

2 Qui bona fidei. C. Tēpore quo quis possidet et tēpore quo quis possidet non recuperat et esse bonafidei siue recuperet extra iudiciū siue in iudicio per actionē personalem vel per interdictū. als nec vscapio potest inchoari etiam ex veteri titū. acquirit tempore quo erat bonafidei nec inchoata etiam nō interrupta cōtinuari. b. d. vsqz ad. s. qui scies. C. Et primo loquitur quādo volebat inchoare de nouo. qz precedens fuerat interrupta naturaliter vsqz ibi. nec vel nōdū erat inchoata. quia traditio adhuc facta non erat licet interuenerit. vsqz ibi. quare secundo loquitur quādo volebat iam inchoatā continuare tamen ex noua possessione et vti accessione ex persona aliterius. Nam etiā hoc facere non potest pro tempore pensionis nouiter acquisite reperitur malefidei quod no. et hoc vsqz ibi. idē iuris. Nam tali possessioni vitiose non potest accedere altera nō vitiosa ex persona alterius. vt. s. eo. l. ij. s. si eam rem. postea in verū. idē iuris reddit ad primū casum quando volebat inchoare de nouo. et ille ver. allegatur qz etiā qui habet causam a iudice ad hoc vt possit vscapere debet esse bonafidei. videbat contrariū per l. generaliter. s. de no. p. sed speciale est in causa no. gal. de hoc no. in. l. p. etoris. de dam. infect. C. Not. ergo hic in

2 Qui bona fidei. C. Tēpore quo quis possidet et tēpore quo quis possidet non recuperat et esse bonafidei siue recuperet extra iudiciū siue in iudicio per actionē personalem vel per interdictū. als nec vscapio potest inchoari etiam ex veteri titū. acquirit tempore quo erat bonafidei nec inchoata etiam nō interrupta cōtinuari. b. d. vsqz ad. s. qui scies. C. Et primo loquitur quādo volebat inchoare de nouo. qz precedens fuerat interrupta naturaliter vsqz ibi. nec vel nōdū erat inchoata. quia traditio adhuc facta non erat licet interuenerit. vsqz ibi. quare secundo loquitur quādo volebat iam inchoatā continuare tamen ex noua possessione et vti accessione ex persona aliterius. Nam etiā hoc facere non potest pro tempore pensionis nouiter acquisite reperitur malefidei quod no. et hoc vsqz ibi. idē iuris. Nam tali possessioni vitiose non potest accedere altera nō vitiosa ex persona alterius. vt. s. eo. l. ij. s. si eam rem. postea in verū. idē iuris reddit ad primū casum quando volebat inchoare de nouo. et ille ver. allegatur qz etiā qui habet causam a iudice ad hoc vt possit vscapere debet esse bonafidei. videbat contrariū per l. generaliter. s. de no. p. sed speciale est in causa no. gal. de hoc no. in. l. p. etoris. de dam. infect. C. Not. ergo hic in

2 Qui bona fidei. C. Tēpore quo quis possidet et tēpore quo quis possidet non recuperat et esse bonafidei siue recuperet extra iudiciū siue in iudicio per actionē personalem vel per interdictū. als nec vscapio potest inchoari etiam ex veteri titū. acquirit tempore quo erat bonafidei nec inchoata etiam nō interrupta cōtinuari. b. d. vsqz ad. s. qui scies. C. Et primo loquitur quādo volebat inchoare de nouo. qz precedens fuerat interrupta naturaliter vsqz ibi. nec vel nōdū erat inchoata. quia traditio adhuc facta non erat licet interuenerit. vsqz ibi. quare secundo loquitur quādo volebat iam inchoatā continuare tamen ex noua possessione et vti accessione ex persona aliterius. Nam etiā hoc facere non potest pro tempore pensionis nouiter acquisite reperitur malefidei quod no. et hoc vsqz ibi. idē iuris. Nam tali possessioni vitiose non potest accedere altera nō vitiosa ex persona alterius. vt. s. eo. l. ij. s. si eam rem. postea in verū. idē iuris reddit ad primū casum quando volebat inchoare de nouo. et ille ver. allegatur qz etiā qui habet causam a iudice ad hoc vt possit vscapere debet esse bonafidei. videbat contrariū per l. generaliter. s. de no. p. sed speciale est in causa no. gal. de hoc no. in. l. p. etoris. de dam. infect. C. Not. ergo hic in

2 Qui bona fidei. C. Tēpore quo quis possidet et tēpore quo quis possidet non recuperat et esse bonafidei siue recuperet extra iudiciū siue in iudicio per actionē personalem vel per interdictū. als nec vscapio potest inchoari etiam ex veteri titū. acquirit tempore quo erat bonafidei nec inchoata etiam nō interrupta cōtinuari. b. d. vsqz ad. s. qui scies. C. Et primo loquitur quādo volebat inchoare de nouo. qz precedens fuerat interrupta naturaliter vsqz ibi. nec vel nōdū erat inchoata. quia traditio adhuc facta non erat licet interuenerit. vsqz ibi. quare secundo loquitur quādo volebat iam inchoatā continuare tamen ex noua possessione et vti accessione ex persona aliterius. Nam etiā hoc facere non potest pro tempore pensionis nouiter acquisite reperitur malefidei quod no. et hoc vsqz ibi. idē iuris. Nam tali possessioni vitiose non potest accedere altera nō vitiosa ex persona alterius. vt. s. eo. l. ij. s. si eam rem. postea in verū. idē iuris reddit ad primū casum quando volebat inchoare de nouo. et ille ver. allegatur qz etiā qui habet causam a iudice ad hoc vt possit vscapere debet esse bonafidei. videbat contrariū per l. generaliter. s. de no. p. sed speciale est in causa no. gal. de hoc no. in. l. p. etoris. de dam. infect. C. Not. ergo hic in

2 Qui bona fidei. C. Tēpore quo quis possidet et tēpore quo quis possidet non recuperat et esse bonafidei siue recuperet extra iudiciū siue in iudicio per actionē personalem vel per interdictū. als nec vscapio potest inchoari etiam ex veteri titū. acquirit tempore quo erat bonafidei nec inchoata etiam nō interrupta cōtinuari. b. d. vsqz ad. s. qui scies. C. Et primo loquitur quādo volebat inchoare de nouo. qz precedens fuerat interrupta naturaliter vsqz ibi. nec vel nōdū erat inchoata. quia traditio adhuc facta non erat licet interuenerit. vsqz ibi. quare secundo loquitur quādo volebat iam inchoatā continuare tamen ex noua possessione et vti accessione ex persona aliterius. Nam etiā hoc facere non potest pro tempore pensionis nouiter acquisite reperitur malefidei quod no. et hoc vsqz ibi. idē iuris. Nam tali possessioni vitiose non potest accedere altera nō vitiosa ex persona alterius. vt. s. eo. l. ij. s. si eam rem. postea in verū. idē iuris reddit ad primū casum quando volebat inchoare de nouo. et ille ver. allegatur qz etiā qui habet causam a iudice ad hoc vt possit vscapere debet esse bonafidei. videbat contrariū per l. generaliter. s. de no. p. sed speciale est in causa no. gal. de hoc no. in. l. p. etoris. de dam. infect. C. Not. ergo hic in

2 Qui bona fidei. C. Tēpore quo quis possidet et tēpore quo quis possidet non recuperat et esse bonafidei siue recuperet extra iudiciū siue in iudicio per actionē personalem vel per interdictū. als nec vscapio potest inchoari etiam ex veteri titū. acquirit tempore quo erat bonafidei nec inchoata etiam nō interrupta cōtinuari. b. d. vsqz ad. s. qui scies. C. Et primo loquitur quādo volebat inchoare de nouo. qz precedens fuerat interrupta naturaliter vsqz ibi. nec vel nōdū erat inchoata. quia traditio adhuc facta non erat licet interuenerit. vsqz ibi. quare secundo loquitur quādo volebat iam inchoatā continuare tamen ex noua possessione et vti accessione ex persona aliterius. Nam etiā hoc facere non potest pro tempore pensionis nouiter acquisite reperitur malefidei quod no. et hoc vsqz ibi. idē iuris. Nam tali possessioni vitiose non potest accedere altera nō vitiosa ex persona alterius. vt. s. eo. l. ij. s. si eam rem. postea in verū. idē iuris reddit ad primū casum quando volebat inchoare de nouo. et ille ver. allegatur qz etiā qui habet causam a iudice ad hoc vt possit vscapere debet esse bonafidei. videbat contrariū per l. generaliter. s. de no. p. sed speciale est in causa no. gal. de hoc no. in. l. p. etoris. de dam. infect. C. Not. ergo hic in

2 Qui bona fidei. C. Tēpore quo quis possidet et tēpore quo quis possidet non recuperat et esse bonafidei siue recuperet extra iudiciū siue in iudicio per actionē personalem vel per interdictū. als nec vscapio potest inchoari etiam ex veteri titū. acquirit tempore quo erat bonafidei nec inchoata etiam nō interrupta cōtinuari. b. d. vsqz ad. s. qui scies. C. Et primo loquitur quādo volebat inchoare de nouo. qz precedens fuerat interrupta naturaliter vsqz ibi. nec vel nōdū erat inchoata. quia traditio adhuc facta non erat licet interuenerit. vsqz ibi. quare secundo loquitur quādo volebat iam inchoatā continuare tamen ex noua possessione et vti accessione ex persona aliterius. Nam etiā hoc facere non potest pro tempore pensionis nouiter acquisite reperitur malefidei quod no. et hoc vsqz ibi. idē iuris. Nam tali possessioni vitiose non potest accedere altera nō vitiosa ex persona alterius. vt. s. eo. l. ij. s. si eam rem. postea in verū. idē iuris reddit ad primū casum quando volebat inchoare de nouo. et ille ver. allegatur qz etiā qui habet causam a iudice ad hoc vt possit vscapere debet esse bonafidei. videbat contrariū per l. generaliter. s. de no. p. sed speciale est in causa no. gal. de hoc no. in. l. p. etoris. de dam. infect. C. Not. ergo hic in

2 Qui bona fidei. C. Tēpore quo quis possidet et tēpore quo quis possidet non recuperat et esse bonafidei siue recuperet extra iudiciū siue in iudicio per actionē personalem vel per interdictū. als nec vscapio potest inchoari etiam ex veteri titū. acquirit tempore quo erat bonafidei nec inchoata etiam nō interrupta cōtinuari. b. d. vsqz ad. s. qui scies. C. Et primo loquitur quādo volebat inchoare de nouo. qz precedens fuerat interrupta naturaliter vsqz ibi. nec vel nōdū erat inchoata. quia traditio adhuc facta non erat licet interuenerit. vsqz ibi. quare secundo loquitur quādo volebat iam inchoatā continuare tamen ex noua possessione et vti accessione ex persona aliterius. Nam etiā hoc facere non potest pro tempore pensionis nouiter acquisite reperitur malefidei quod no. et hoc vsqz ibi. idē iuris. Nam tali possessioni vitiose non potest accedere altera nō vitiosa ex persona alterius. vt. s. eo. l. ij. s. si eam rem. postea in verū. idē iuris reddit ad primū casum quando volebat inchoare de nouo. et ille ver. allegatur qz etiā qui habet causam a iudice ad hoc vt possit vscapere debet esse bonafidei. videbat contrariū per l. generaliter. s. de no. p. sed speciale est in causa no. gal. de hoc no. in. l. p. etoris. de dam. infect. C. Not. ergo hic in

2 Qui bona fidei. C. Tēpore quo quis possidet et tēpore quo quis possidet non recuperat et esse bonafidei siue recuperet extra iudiciū siue in iudicio per actionē personalem vel per interdictū. als nec vscapio potest inchoari etiam ex veteri titū. acquirit tempore quo erat bonafidei nec inchoata etiam nō interrupta cōtinuari. b. d. vsqz ad. s. qui scies. C. Et primo loquitur quādo volebat inchoare de nouo. qz precedens fuerat interrupta naturaliter vsqz ibi. nec vel nōdū erat inchoata. quia traditio adhuc facta non erat licet interuenerit. vsqz ibi. quare secundo loquitur quādo volebat iam inchoatā continuare tamen ex noua possessione et vti accessione ex persona aliterius. Nam etiā hoc facere non potest pro tempore pensionis nouiter acquisite reperitur malefidei quod no. et hoc vsqz ibi. idē iuris. Nam tali possessioni vitiose non potest accedere altera nō vitiosa ex persona alterius. vt. s. eo. l. ij. s. si eam rem. postea in verū. idē iuris reddit ad primū casum quando volebat inchoare de nouo. et ille ver. allegatur qz etiā qui habet causam a iudice ad hoc vt possit vscapere debet esse bonafidei. videbat contrariū per l. generaliter. s. de no. p. sed speciale est in causa no. gal. de hoc no. in. l. p. etoris. de dam. infect. C. Not. ergo hic in

2 Qui bona fidei. C. Tēpore quo quis possidet et tēpore quo quis possidet non recuperat et esse bonafidei siue recuperet extra iudiciū siue in iudicio per actionē personalem vel per interdictū. als nec vscapio potest inchoari etiam ex veteri titū. acquirit tempore quo erat bonafidei nec inchoata etiam nō interrupta cōtinuari. b. d. vsqz ad. s. qui scies. C. Et primo loquitur quādo volebat inchoare de nouo. qz precedens fuerat interrupta naturaliter vsqz ibi. nec vel nōdū erat inchoata. quia traditio adhuc facta non erat licet interuenerit. vsqz ibi. quare secundo loquitur quādo volebat iam inchoatā continuare tamen ex noua possessione et vti accessione ex persona aliterius. Nam etiā hoc facere non potest pro tempore pensionis nouiter acquisite reperitur malefidei quod no. et hoc vsqz ibi. idē iuris. Nam tali possessioni vitiose non potest accedere altera nō vitiosa ex persona alterius. vt. s. eo. l. ij. s. si eam rem. postea in verū. idē iuris reddit ad primū casum quando volebat inchoare de nouo. et ille ver. allegatur qz etiā qui habet causam a iudice ad hoc vt possit vscapere debet esse bonafidei. videbat contrariū per l. generaliter. s. de no. p. sed speciale est in causa no. gal. de hoc no. in. l. p. etoris. de dam. infect. C. Not. ergo hic in

2 Qui bona fidei. C. Tēpore quo quis possidet et tēpore quo quis possidet non recuperat et esse bonafidei siue recuperet extra iudiciū siue in iudicio per actionē personalem vel per interdictū. als nec vscapio potest inchoari etiam ex veteri titū. acquirit tempore quo erat bonafidei nec inchoata etiam nō interrupta cōtinuari. b. d. vsqz ad. s. qui scies. C. Et primo loquitur quādo volebat inchoare de nouo. qz precedens fuerat interrupta naturaliter vsqz ibi. nec vel nōdū erat inchoata. quia traditio adhuc facta non erat licet interuenerit. vsqz ibi. quare secundo loquitur quādo volebat iam inchoatā continuare tamen ex noua possessione et vti accessione ex persona aliterius. Nam etiā hoc facere non potest pro tempore pensionis nouiter acquisite reperitur malefidei quod no. et hoc vsqz ibi. idē iuris. Nam tali possessioni vitiose non potest accedere altera nō vitiosa ex persona alterius. vt. s. eo. l. ij. s. si eam rem. postea in verū. idē iuris reddit ad primū casum quando volebat inchoare de nouo. et ille ver. allegatur qz etiā qui habet causam a iudice ad hoc vt possit vscapere debet esse bonafidei. videbat contrariū per l. generaliter. s. de no. p. sed speciale est in causa no. gal. de hoc no. in. l. p. etoris. de dam. infect. C. Not. ergo hic in

2 Qui bona fidei. C. Tēpore quo quis possidet et tēpore quo quis possidet non recuperat et esse bonafidei siue recuperet extra iudiciū siue in iudicio per actionē personalem vel per interdictū. als nec vscapio potest inchoari etiam ex veteri titū. acquirit tempore quo erat bonafidei nec inchoata etiam nō interrupta cōtinuari. b. d. vsqz ad. s. qui scies. C. Et primo loquitur quādo volebat inchoare de nouo. qz precedens fuerat interrupta naturaliter vsqz ibi. nec vel nōdū erat inchoata. qu

Rubrica.

Ege. i. Si pater. ¶ ^T_{pma.} ^M_{si}

habeat illam donationē ratam: q̄ tunc vfucapit eg noua dona
tione facta ab herede. b. d. cum. l. i. pater. j. eo. z̄ eff̄ difficilis. Et
no. t̄ hic q̄ donatio facta per patrē filio in potestate non valet
q̄d erat verū isto iure etiā si sibi donabat vt extraneo z̄ propter
verita. q̄ filius non poterat habere propriū vnde si valisset ef
fic filio fuisset acquisitū dominiū. q̄ res erat patris statim reac
quireretur ipsi patri. z̄ sic esset donatio nugatoria. arg. l. qui fic
j. de dona. folu. z̄ q̄d no. in. l. frater a fratre. in fine prime magn
glo. s. de condi. indebi. Hodie vero vt statim dixi si fiat filio vt
extraneo propter merita statim valet: vt no. in auct. vnde si pa
rens. C. de inoffi. testa. ¶ Item not. hic q̄ ista donatio morte
patris non confirmatur. quia si confirmaretur saltem ex tēpo
cōfirmationis. i. a morte patris inciperet vfucapere cuius cōfir
mationis iste teg. manifeste vult super hoc est magna disceptatio
in qua laborat gl. hic z̄ opet. quia videtur cōtra. l. ij. C. de inoffi
dona. Glo. hic tenet in princ. q̄ ideo non confirmatur morte. q̄
nō fuit proprie donatio. sed concessio in peculiū quod licet in se
sit verū nō congruit buic tri. qui loquitur de donatione proprie
sumpta. ¶ Ponit etiam gl. alios intellectus qui cōtinent diuina
tionē. vnde Bart. fatetur q̄ cōfirmetur morte tamē nō vfucapit
filius ex titu. donationis inter viuos qui incipit valere potius
tanq̄ legati vel donatio causa mortis. vt sentit glo. in. §. filium
s. pro herede statim lecto. z̄ clarus in. l. i. C. pro donato. hec nō
placet quia est contra mentē huius litere que simpliciter dicit
eum non vfucapere etiam mortuo patre. q̄ donatio fuit nulla.
Sed ista ratio nō est bona si vera esset dicta solutio quia licet
fuerit nulla nunc confirmatur. licet nō vt donatio inter viuos
Ly. in. d. l. fi. multū notabiliter dicit q̄ tunc confirmatur quādo
pater donauit rem suā. Secus si alienā. q̄ lex nō debet esse in
riosa domino vt cōfirmet in preiudiciū ipsius. z̄ istud dicit esse
valde equū q̄d placet z̄ tene mētē q̄ est limitatio ad multa iura
¶ Contra t̄ hoc tenent facit. l. si vir. j. eodē. vbi in donatione facta
inter cōiuges que est nulla sicut facta per patrē filio. dicit q̄ si
vir donauit vxori rem alienam valet donatio. z̄ vfucapit t̄. pro
donato. licet si donasset in eam suam non valeret. vt in seq. §. Sol
alia causa inualiditatis est in donatione inter cōiuges q̄ in fa
cta per patrē filio. prima enim tūc nō valet quādo donas effice
retur pauperior: z̄ donatarius vel donatario locupletior: ne mu
tuo amore se spoliēt. q̄ ratio locū habet quādo coniug donat
rem suā. Si autē alienā nō efficit pauperior. ideo cessat ratio in
ualiditatis. Sed donatio facta per patrē filio nō valet propter
rationē quā. §. dixi q̄ ratio locū habet siue donet rem suā siue
alienā. q̄ si in alienā acquireretur vfucapiendi cōditio ipsi filio
reacquireret patri. ideo nō valet etiā in aliena. nec morte cōfir
matur per rationē Ly. Sed inter cōiuges valet in aliena statim
z̄ nō indiget cōfirmatione per mortē. Possimus etiā dicere et
subtiliter. z̄ no. q̄ per alios nō tangitur q̄ tunc confirmatur do
natio facta per patrem filio etiam de re ipsius patris quādo
filius patri nō succedit vel succedit pro parte. quia tunc confir
matio est sibi vtilis z̄ necessaria. Si autem succedat in solidum.
tunc non confirmatur. quia nō est sibi necessaria cū sine confirma
tione acquirere possit dominiū ex causa hereditaria que est po
tentior: z̄ prior. q̄ habet originē a causa naturali. vnde cōcurrē
tibus his duabus causis eodē tempore ad acquisitionē domi
nij potentior consummat effectū z̄ alia annihilatur z̄ ita loquit
hic z̄ si res erat aliena nō cōfirmatur tam ex dicta ratione. quia
donatio annihilatur: q̄ per rationē Ly. Et ex predictis recollig
q̄d aliquādo donatio facta per patrē filio valet ab ipso scilicet
si filius erat emancipatus: vt. j. pro suo. l. pen. §. j. fm vñ in
tellectum vel hodie facta est tanq̄ extraneo ppter merita: vt. §. dixi
aliquando nec valet a princip. nec ex postfacto confirmat
tur. vt si donauit rem alienam fm Ly. vel rem propriā z̄ filius
suis successit patri vel quod per patrem in eius vita renocata. vt
hic in glo. in ver. vel de quod hic. Aliquando non valet a prin
cip. sed confirmatur etiam patre viuente. vt si pater filium eman
cipet: vt l. donationes in concubinam. s. de donatio. §. penul.
Aliquando confirmatur post mortem sola morte: vt si donauit
rem propriā z̄ filius patri non successit vel successit pro parte
vt. l. ij. C. de inoffi. dona. z̄ tunc confirmatur nō valeat tanq̄
donatio inter viuos. nec vt trahatur retro quantum ad domi
nium sed confirmatur vt ex nunc z̄ tanq̄ donatio causa mortis
vel legatum: vt no. in. d. l. fm. C. eo. Aliquando confirmatur non
sola morte sed per confirmationem heredis. vt si donauit rem
alienam z̄ filius patri non successit z̄ heres confirmauit. z̄ tunc

Si intervium 7 yrozem. Et do natio f

ita inter coinges de re propria donatis vel de aliena. si tamē do-
nans efficit pauperior non valet nec ege transierit dominium
vel vſucapiedī cōditio conſtante matrimonio vel eo ſoluto per
diuorſiū niſi poſt diuorſiū fuerit per donantē cōfirmata bene
tamen tranſierit poſſeſſio ſed ſi erat aliena ⁊ donans non effi-
ciebatur pauperior valet ⁊ preſtat vſucapiedī conditionē. b. d.
iſte. ſ. cū vir. j. eo. ¶ In tēg. ibi vſucapione ceſſare. quia per
diuorſium cenſetur donatio renouata ⁊ ſic potius eſt inualida
q̃ validanda. ſed ſi interim. ſ. ſn. ſ. de dona. intervirum ⁊ vgo.
¶ In tēg. ibi qñ non poſſit remouet tacitā obiectiōē. q̃ vgo
donataria facto diuorſio videbatur poſſe in animo conſtitue-
ſe velle retinere rem tanq̃ ege donatione facta poſt diuorſium
maritus illam expreſſe nō reuocauit ſed permiſit eam retinere
quaſi iſta patiētia loco donationis nouiter facte habebatur. ſed
contrariū eſt veritas per rationē q̃ hic ponitur. ſed ſi marit-
expreſſe illam conſirmaret poſt diuorſiū bene decretur noua
donatio. ⁊ ege tunc inciperet vſucapere q̃ eſſet valida. j. verſ. ſ. a.
ait. ¶ Intelligit enim q̃ tunc incipiat vſucapere ſi erat aliena e-
ge donatione efficiebatur pauperior non enim valuit donati-
conſtante matrimonio vt habetur in. l. ſi vir ſed eo ſoluto bene
valet ege noua cōfirmatione nec tranſierit dominium. qz nō
donantis. ſed vſucapiedī cōditio tranſierit. ⁊ i autē foret don-
tis tunc tranſierit ſtatim dominium poſt cōfirmationē factam
facto diuorſio. vnde non eſt tractandū de vſucapione. ¶ In. l.
vir. ſuper glo. magna q̃ multū ſe inuoluit in ſolutione cōtra-
rij. dic. clari⁹ ⁊ intelligibilis q̃ hic donataria creditur donati-
onē valere. ⁊ ita erat verū. ⁊ ſic opi. ſua cōcurrere cū veritatē
⁊ nullus erat error in hoc. ſed fuit error in alio ſc̃z in cauſa. p̃p̃tē
quā valebat. qz iſpa putabatur valere ege q̃ donatio inter
coinges eſſet permiſſa regulariter. ⁊ in hoc errabat in iure. qz nō
valebat ege iuſto capite. ſed ege qz res erat aliena. ⁊ ſic ceſſaba
prohibitiō illius ti. donationis inter virū ⁊ vgoem. Iſte ergo
error: iuris in cauſa nō impedit vſucapionē tunc autē impedi-
ret quādo crederet titū. valere ⁊ vera nō valebat ⁊ ſua opi.
concurrere cum veritate ⁊ ita loquitur. l. nunq̃. de vſucapio.
Quod autē hic gl. dicit de miſtura erroris facti cū errore iuri-
nō eſt verum ſimpliciter loquēdo: qz etiā in. l. nunq̃ erat iuſtu
error: iuris cū errore facti ⁊ tamē impediēbaſ vſucapio qz erat
circa diuerſa. puta error facti quanti ad rem. qz putabatur re-
donatūſ velyendētiſ cū ſit aliena ⁊ error iuris circa validitatē
ti. qz putabatur valere cū nō valeat tunc eñ error: iuris non v-
tiatur ab errore facti vt ibi patet. ſed ratio quare hic nō atten-
tur error: iuris eſt. qz nō erat principale. ſc̃z circa validitatē. ſe-
erat circa cauſam. vt. ſ. dixi.

Quod si quis. Et si illius interruptio non prode
alteri q̄ interrupti. h. d. s̄m̄. intelligit
cū glo. z. no. in l. cū notissimi. C. de prescrip. r. r. an
C. in reg. ibi. curreret vsu capio. i. prescriptio longi temporis
Nam de vsu capione trienni non est dubiū cū illa non interri
patur per cōstitutionem factā etiā a dño cōtra quem vsu capio
vt. s̄. pro empto. l. ij. §. s̄m̄. Sed prescriptio longi temporis be
interruptitur per cōstitutionē factam cum vero domino conti
quem prescribitur. vt in l. mote. C. de rei ven. sed per factam cu
alio contra quem prescribitur. secus. z. ita loquitur hic. quia e
similis interruptio que alteri. id est vero domino non prode
secus in naturaliter. vt si alius q̄ uerus dominus spoliaret pre
bentē possessione que interrupti etiā quo ad uerū dominū vt
naturaliter. s̄. de vsuca.

¶ Si pro donato. Ante completa
acquistū dominiū vsucapiēti. Itē nō dñs ferui nō p
pōt ipsuz manumittere. sed si de facto manumittat cadit a po
fessione. et ideo vsucapio interrumpit naturaliter. b.d.

Pro derelicto. Rubrica.

Potest quis transferre dominium rei sue in personam i
certam.
Differentia inter id qd habetur pro derelicto. et illud qd spar
tur in vulgus. remissive ad glo.

Ires. Et res habita pro derelicto au-
ro dño statim desinit esse ipsi et
anteq̃ per alium occupetur et efficitur occupa-
tis si sciat eam pro derelicto habitam. Si au-
tem non erat illius sed aliena: tunc occupa-
non acquirit statim dominium sed vlticipie
condicione

73

conditione. ⁊ idem in alio qui habeat causam ab ipso. b. v. ista l. cum seq. ⁊. l. id quod. cum prin. l. seq. j. eo. Et sic iste uero. l. pri. me loquunt quod res fuit habita pro derelicto a vero dño. et tunc non est tractandum de vscapacione: qz statim occupas efficitur dñs. ⁊ istud etiā dicitur in. l. si id qđ. s. si. **E**t autē id quod cū prin. l. seq. qđ fuit habita pro derelicto a non dño qui tamen tenebat eam vt dñs ⁊ sic ficut ista esset efficiens causa acquirēdi dñum si esset dñs ita acquirēdi vscapiendi conditionem si non est dñs. l. autem. iij. j. eo. potest loqui in vtroq; casu siue erat dñs siue nō ⁊ eodē modo. l. nemo. ⁊. l. si quis merces. **I**n reg. ibi: qz bis modis declarā sic: de primo iure gentium occupatio erat causa acquirēdi dominii in oibz rebus iuxta illud quicqd calcauerit pes tuus tuū erit. vt no. in. l. j. in prin. s. de acquirē. pos. ergo de sententia occupationis qđ fit cum res habet pro derelicto debet esse causa dominij per dñm. **N**o. in. l. si id qđ. s. si. qđ potest quis transire dñum rei siue in perso. nam incertū vt de acq. re. do. l. qua ratione. s. si. **E**t no. etiā b. gl. magistra. qđ ponit differentia inter id qđ habet pro derelicto ⁊ illud qđ spargit in vulgus quā glo. no.

SEmpzonius. Qui denegat dare
alimetu r mādāt rem
alteri tradi censet illā habere pro derelicto. h. v. n. o.
stabiliter. Et l3 loquat in seruo vel serua potest etiā
locū habere in alijs animalib3 vt equo bone vel asino. f3 si nō
mandaret alteri tradi: secus ita intelligo glo. fi.

Rolegato. **CT**Ro. hic casum in quo ille q bz causam

Na dñō nō efficit dñs. s. acquirit vřucapiendi cor
dictionē. facit qđ habet. s. pzo empto. l. ij. §. si
pupillo. 7 per istā. l. dicit glo. in l. bereditatē. C.
in quib⁹ causis ressat longi tēpo. prescrip. qđ
aliquis tñq̃ error heres possidet bereditatē que ad aliū
pertinet iusto reuocatus vť qđ fuerat institutus: tamē testā
mentū erat reuocātū 7 ipse hoc ignorabat vřucapit bereditatē
cōtra verum bereditū pzo berede 7 longi tēpo. 7 sic est ca
sus in quo petitio bereditatis tollit spatio lon. tēpo. hoc intelli
git: vt dixi. s. pzo berede. l. i. super glo.

Res. [¶]Quanto ad vltucapiendu ti. pro leg
to sufficit mors illius qui legauit ⁊ c
patetur fuisse ipſius licet ſit aliena ⁊ dominus eiu
vinat. b. d. cum. l. ſeq.

Non traditam. Timo. dic qd
semper e necessa
ria traditio ad vsucapiendū. lz in contrariū videat
ur. traditio. s. de publ. lz dic qd hic interuenit aliu
qo loco traditionis habet. sic scientia r patientia beredis : v
in secūda expositioe glo. ala. r ideo tertia expositio que in
prie vel q vacante: nō est bona qd tūc cōpeteret interdici. quo
legat ad renouandū. r sic possessio esset vitiosa.

Sicut ex solo titulo sine traditione non transfertur dominium, ita et si sine re vel rebus particularibus, ita quod

Quid in contractu societatis omnium bonorum.

Tres aliena tradita in do
vscapitur ritu. pro dote
pro emptore si estimata est: sed ante matrim
nium cōtractū si fuit traditū eg aio: vt omniū
statim transferat: qđ presumitur vscapit p
pro suo. Si vero nō eo aio non vscapitur t

pro dote vel pro suo: siue tradat res inestimata nec estimata
b. d. ff. l. cū. l. ij. Et primo loquitur qd fuit data in dote cōstan
matrimonio vsqz ibi. r. piumum r. sic fuit tradita viro. Secūdo
quādo nondum matrimonio cōtrahitur. r. sic fuit tradita spon
vsqz ibi ante nuptias. Tercio ponit diuersitate inter piumu
calum r. secundum positō qd viros casu vsucapiatur: qd in
mo vsucapit t. pro dote. in secūdo t. p. suo quousqz matrim
nium cōtrahat: qd nō est ad huc dos tamē subest causa iusta:
si tradens esset domina transferret dominium: ergo si non est d
mina transfert vsucapiendi conditionē t. pro suo. qd cessat
specialis: vt. l. t. pro. l. i. in prin. Intellige tamē quādo tēp
vsucapionis fuit totū cōpletum anteqz contra heret matrim
nium alius titu. pro dote accumulatur titu. pro suo. r. vsucap
incipit sumere nonā formam iusta eā que habentur in l. i. in
et plaribus de acquir. pos. in glo. que incipit. vt. r. s. C. 30.

ista. l. loquitur quando fuit tradita res inestimata ante contractum matrimonium. Idem si res estimata qualicumque fuerit estimatio siue vt faciat emptione siue nō vt si fuit actum quod non transferatur statim dominium: sed cum contractū fuerit matrimonium: sicut si tradens fuisset domina nō transfuisset dominium. ita si non esset domina nō transferretur vsu capienti de conditio aliquo titulo. et hoc dicit. l. ij. si intellectum Ruy. quem tenent omnes docto. ¶ **¶** Ultimo est hic vna glossa que semper allegatur. versu. vniuersa q. sicut ex solo titu. sine traditione non transferretur dominium quādo est super re vel rebus particularibus: vt in l. traditionibus. c. de pac. r. s. de rei ven. l. si ager. ita quando est vniuersalis super omnibus bonis. fallit in contractu societatis omnium bonorum: vt. s. pro socio. l. ij. vel. iij. dicit quidam per illam. l. dixerit contrarium q. idē sit in quolibet alio contractu vniuersali. sed glossa dicit se non audere hoc dicere. Et dum glossa dicit dominium sine possessione et. Intellexi sane: idē sine traditione. nam ad acquisitionem domini non est necessaria possessio. sed traditio. vt patet ex his que habentur in. l. si fundum. de fundo dota. et si fuit actum q. transferatur similiter transferatur vsu capienti conditio titu. pro emptore. hoc casu quando estimat estimatione que emptionem facit. ¶ **¶** Item in dubio quando non apparet quid sit actum etiam hoc casu quando fuit estimata. et actum quod ex illa venditione conditionaliter transferatur dominium et vsu capio pro suo locum habet: vt. s. pro emptore. l. i. §. si sub conditione. et ibi preterea sicut quādo inestimata data fuit ante matrimonium in dubio videtur actum q. dominium transferatur: et vsu capio pro suo locū habet: vt hic in. l. i. ¶ **¶** Ultimo scias q. maritus vel sponsus vsu capient ad vtilitatem suam vt possint retinere quousq. durat matrimonium vel ipsalia et etiam ad commodum mulieris: vt ipsis solutis teneatur ei restituere: q. censetur habuisse onum ab vxore vel sponsa ex quo habuit causam acquirendi ab ea: vt. l. qui alienam. et. l. si alienam. s. de dona. cau. mor.

2 Statutu qd possit peti diuisione nō obstante quocūq; lapsu
tēporis q; ab altero ex socijs tota res tanq̃ sua fuit possessa ⁊
mescripta an debeat intelligi. s. durante cōmunionē.

3 Statuentes si iurauerunt seruare statuta ⁊ nō venire contra qđ
hoc intelligitur durante statuto in suo robore.

Confite. ¶ Et hoc tradat in dubium et qua
habet communem cum alio cōple-
to tēpore vsucapionis non est locus iudicio diuiso-
rio. b. d. Intellige qui tradidit tanq̃ in solidum suas
cū essent cōes. Nam pzo parte sua transit illud dominum et pz
parte socij capiendi conditionem ⁊ ea cōpleta nuito ma-
rito nō possit mulier cum puillino socio diuidere nec compelli
ad diuidendum. ⁊ Et per istā legē dicē Bartol. si statum di-
cat q̃ posset peti diuisio nō obstante quocunq̃ lapsu tēporis
q̃ ab altero eg̃ socijs tota tanq̃ sua possessa ⁊ prescripta fuerit
q̃ debet intelligi. scilicet durante cōmuniōe vt q̃ res cōmu-
niter semper fuit possessa. Alias ea finita finitur etiam facul-
tas petendi diuisionem. nam in l. i. C. de ann. excep. dicit q̃ po-
test peti diuisio vls ad xxx. an. ⁊ prius nō prescribitur actioni
cōmuni diuidendo. Et tamē eg̃ ista. l. patet q̃ si finita est cōmu-
nio per vsucapionem triennij finitur ⁊ potestas petendi diui-
sionem. ⁊ hoc facit ad multa. lilla. i. C. de ann. exceptio. procedit
quādo durat cōmuniō : q̃ cōmuniter possessa fuit. Sed si totā
vñus eg̃ socijs tanq̃ suam possedit ⁊ prescripsit. certe cessat po-
tetas petendi diuisionē. ⁊ Pone enī q̃ stamentes iurauerunt
seruare statuta ⁊ non venire contra. Certe hoc intelligitur du-
rante statuto in suo robore. possunt ergo statuta tollere ⁊ non
tenētūr ad iuramentū. Et ita no. in. c. de bis que sunt a prela.
sine consensu capituli in nouella.

Ro suo. † Titulus pro suo est gene-
ralis & cōcurrit cū quolibet.

Nspeciali. et habet locū etiā cū specialis tū. deficit
subest tamē iusta causa acquirendi dominiū si
haberet causam a dño: vñ eodem modo acqui-
ritur usufructus cōdictio si bz causam a non
habente. Item geriam sen.

2. Superueniens scientia post vsucapionem ceptam quad-
eam interrumpat.

Due qualitates contrarie non possunt esse in eodem subiecto.
Cancillam. Si post ceptum incipio
 per bonæ fidei possessorem supueniat scientia quod ancil-
 la erat furtiua ita demum procedit et cõplet vñ capi

Non audere.
adde Bal. in. l. q
tibi. C. de his q
a nō dño. 7 i. l. f.
C. eo. 7 i. l. nulla.
C. de iur. do. 7 in
l. fi. §. pterea. co.
tit. et in. l. i. C. de
act. 7 obli.

si ignorauit cuius esset vel sciuit et sibi denuntiare non potuit vel si potuit denuntiare: alius secus. h. d. Et non est alibi distinctio huius. l. in teg. licet de ipsa multe gl. faciant mentionem. magime in. l. si ego. §. partus. de publ. et in. l. ancille. C. de fur. et limitat oēs. l. dicentes. q. superueniens scientia post vscapio. ceptam non interpellat eam etiā in partu ancille furtive. vt. l. iusto. §. et si possessionis cū plurib. §. simi. §. de vscapio. Nam est verum qd superuenit simplex scientia q. ancilla erat aliena. Si autem q. erat etiā furtiua: tunc seruāda est distinctio huius legis que est clausa in materia. et allegatur hic in fin. p. in. d. dicit neq. idem. et q. due qualitates contrarie non possunt esse in eodem subiecto. facit. l. si quis ante. de acquir. pos. et ita allegat. D. in multis locis. Si autē superueniret scientia ante vscapione. i. anteq. nascatur partus: tunc etiam simplex scientia habet impedire: nec incipit vscapio postq. natus erit si superueniat etiam ante conceptionē: secus si post. vt in. d. l. iusto. §. et si possessionis. et l. sequitur. §. de illo. qd dicit ibi. Et ad id qd hic dicitur de denuntiatione quādo non potuit fieri. ppter absentia q. habetur pro facta. vide omnino quod no. Bart. in. l. seruus. §. solu. matri. C. in glo. que incipit contra. de acquir. pos. §. clau. vbi possessio que a principio non fuit clandestina ex post facto non efficitur. et hic in fine dicitur expresse contrarium. Solue vt ibi dicit q. quantum ad vitium male possessionis pcedit quod ibi dicitur: s. hic loquitur de vitio personali. Nam fateor q. etiam hec possessio que a principio non fuit clandestina ex post facto non efficitur: nec hic dicitur contrarium. Sed quantum ad vitium personale. i. bonam vel malam fidē secus: q. ille qui cepit possidere bona fide potest ex post facto incipere possidere mala fide. et hoc vult iste teg. et ita sentit gloss. sequens dum exponit literam.

Si pater. Licet filij in potestate res alienas inueniant in hereditate paterna non vscapiant. ti. pro herede vel pro suo: vt in. l. n. l. i. §. pro herede. §. l. i. §. si filium. Si tamen fuerunt per patrem inter eos diuise et tradite: et ipsi post mortē tenuerunt ex illa diuisione ratam ipsam habentes vscapiantur titu. pro suo. et ex dicta diuisione. h. d. §. fm verum intellectum. leges ergo in contrarium allegat. procedunt quando per patrem non fuissent inter eos diuise. als. habet locum qd hic dicitur.

In facto alieno tolerabilis est ignorantia et aliquādo etiā in proprio. Qui credit se habere titulu cū non habeat ita demū vscapit si habet iustam causam credendi.

Vscapio. Vscapionis vel prescriptionis est exceptio litis cōtentionis: et ideo potest opponi ad impediendā litis cōtentionē: nec exceptio rei iudi. et trā. vt. l. legatē. §. si post. de condi. indebi. et in. c. i. §. de lit. cōtesta. lib. vi. Et pro hoc. l. i. in. f. j. ad tertul. Et de isto articulo v. de Bartol. allegatur etiam in fine q. in facto alieno tolerabilis est ignorantia. secus in proprio vt in glo. Et aliquādo etiam in proprio est tolerabilis: vt no. per Bartol. in. l. si res obligata. de lega. i. §. mo. etiā q. qui credit se habere ti. cū non habeat ita demū vscapit: si bz iustā causam credendi: vt hic dicit vt. l. celsus. de vscapio.

De re iudicata et de effectu sniarum. Rubrica.

Quid sit snia et qd sit res iudicata. et quid effectus snie. Et notandum est q. in codice habemus tres titulos. scilicet de sententijs. Item de re iudicata. Item de egecu. rei iudi. Sed in ffor. non habemus nisi istū ti. in quo tractat de materia oīm illorū. Sunt enim illa tria inter se diuersa qd patet: q. habent diuersos tractatus seu titu. Nam sententia dicitur iudicialis definitio cōtrouersie finē imponēs per condēnationē vel absolutionē: vt in Spe. de senten. §. j. in prin. Res autē iudicata dicitur ipsa causa per sententiam terminata: vt in. l. j. b. i. titu. Licet etiā largo modo ipsa sententia dicatur res iudica. vt ibi no. de quo per abbātē plene super rubrica ista extra de re iudicata. Executio vero dicitur effectus sententie vel rei iudicate: et ita intelligitur ista rubrica dū dicit. et de effectu sententiā. Interlocutiones autem non sunt proprie: vt nota. j. eo. l. quod iussit. quia nō diffiniunt negotium principale. Sola ergo definitiua dicitur sententia: vt ibi. licet largo modo loquendo plures sunt species sententiarum: vt in Specul. de sententijs. §. j. in prin.

Executio snie fienda est per iudicē appellationis qui tulit secundam confirmatoriā sed si appellans nō prosequat appellationem debet fieri per iudicē qui eam tulit.

Res iudicata an etiā dicat illa q. per interlocutoriā fuit deter-

minata incidēt. et qd si lata sit sup aliquo emergenti.

Res iudicata. Res iudicata dicitur causa p sniam iudicis terminata continētē condēnationem vel absolutionē: vel aliud equipollēs. h. d. teg. cū glo. si. tamē prima intelligit q. res iudicata dicitur ipsa snia qd non est de mente litere. dū dicit q. finem controuersiarū accipit. et q. snia non accipit finē sed imponit largo tamen modo glo. dicit verū. q. reperitur qd aliquādo sententia appellatur res iudicata in. l. litigatoribus. C. de appella. Et tūc est dubium an istud sit verum solum post decem dies: si nō fuit appellatū. et sic est irretractabilis: an etiā ante et gloss. hic tenet q. etiam ante. licet alij contra qd dictum potest saluari diuersis respectibus: q. ante dicitur res iudicata reuocabilis postea irreuocabilis. et tunc dicitur sententia transiisse in rem iudicatam. vt in. l. si plures. de pig. in. c. qd ad consultationem. extra. eo. titu. C. in gloss. j. ibi: nam etiā interim dum potest appellari est sententia sup. et etiā dicit res iudicata: vt in. l. litigatoribus. C. de appella. ista reprensio nō esset bona quare illi nō negat. quare illi dicitur sententia etiam cū potest per appellationem rescindi. Sed dicit qd nō dicitur res iudicata. Et aduertit: q. ex hoc qd dicit gloss. p. q. statim q. lata est sententia etiā si potest appellari pducit effectum. i. actionē in fac. et infamia si lata est in causa famosa: vt. l. fur. §. j. §. de infami. et. l. qui vltimo. et qd ibi not. Bart. ff. de penis. quod etiā p. q. teg. in. l. j. §. si ad turpil. dicit q. per appellationem rescinditur snia. hoc autē potest referri ad sententiā: prout in facto consistit q. nō potest fieri. quin factū fuerit: vt. l. in bello. §. facte. j. de cap. et potest ergo q. illa rescissio sit respectu eorū que cōsistunt in iure et sic respectu effectus q. rescindit actio iam nata. et infamia fm Jaco. de are. Et ad hoc qd habet j. de penis. l. qui vltimo. C. in fin. §. i. ibi. l. furti. q. oritur actio ex secunda sententia cōfirmatoriā siue ergo infirmetur siue cōfirmetur remanet prima sententia rescissa. et sic patet q. executio nō est fienda per iudicē qui illam tulit: sed per iudicē appellationis qui tulit secundam confirmatoriā: vt in. l. tale pactum. §. j. cum ibi not. §. de pact. Sed si appellans non prosequatur appellationem. prima sententia reasumit effectum suū. et fingitur non rescissa. et sic executio debet fieri per iudicē qui eam tulit. et iste est effectus huius glo. C. Sed vltimo queritur an ista. l. possit habere locum in eo quod est determinatum p sententiam interlocutoriā. dic q. sic si lata est in causa plenaria et super incidenti quo casu illud qd est determinatū incidenter nō potest rescitari postea per se principaliter iuxta no. in. l. j. C. de origi. i. u. Nam etiā interlocutoriā potest dici definitiua respectu articuli que diffinit: vt no. per glo. in. l. si quis iuratur. dum. C. de iururā. et transiit in rem iudicā. respectu partiu: vt in. c. cū dilectus. §. nō respectu iudicis quin possit renouare: vt in. c. cessante. de app. Et producit actionē in factū si cōtinet aliud dari vel fieri. vt not. Bartol. in. l. si postulat. §. i. ubi. de adulte. et j. eo. a diuo. circa prin. nō sic si lata est in causa summaria. q. nō facit preiudiciū quominus possit rescitari illud idem in causa plenaria: vt. l. si quis a liberis. §. si vel parens. de libe. agno. Unde tunc non cadit diffinitio de qua hic q. accipit finē cōtrouersie. Idē si lata est sup aliquo emergenti. i. super eo qd nō concernit negotiū principale: sed ipsos actus iudiciarios. iuxta no. in. l. de qua re. in prin. §. de iudi. Nam tūc nō videt eadē propria diffinitio. huius. l.

Quando iudex secularis remittit articulu spiritualem ad curiam episcopi non potest apponere terminum infra quem episcopus habeat ipsum terminare.

Si iudex in sententia sua condemnauit aliquem ad dandum infra certum tempus an possit postea illud tempus abbreviare vel prorogare.

Sicut iudex potest abbreviare vel prorogare istud tps qd dat iudicatis ad soluendū: an ita possit abbreviare vel prorogare alia tempora legalia que dantur ad alios actus.

An partes de cōmuni consensu possint prorogare vel abbreviare tempus quod datur ad appelladū vel appellationem prosequendam.

Quid sit snia et qd sit res iudicata. et quid effectus snie. Et notandum est q. in codice habemus tres titulos. scilicet de sententijs. Item de re iudicata. Item de egecu. rei iudi. Sed in ffor. non habemus nisi istū ti. in quo tractat de materia oīm illorū. Sunt enim illa tria inter se diuersa qd patet: q. habent diuersos tractatus seu titu. Nam sententia dicitur iudicialis definitio cōtrouersie finē imponēs per condēnationē vel absolutionē: vt in Spe. de senten. §. j. in prin. Res autē iudicata dicitur ipsa causa per sententiam terminata: vt in. l. j. b. i. titu. Licet etiā largo modo ipsa sententia dicatur res iudica. vt ibi no. de quo per abbātē plene super rubrica ista extra de re iudicata. Executio vero dicitur effectus sententie vel rei iudicate: et ita intelligitur ista rubrica dū dicit. et de effectu sententiā. Interlocutiones autem non sunt proprie: vt nota. j. eo. l. quod iussit. quia nō diffiniunt negotium principale. Sola ergo definitiua dicitur sententia: vt ibi. licet largo modo loquendo plures sunt species sententiarum: vt in Specul. de sententijs. §. j. in prin.

Executio snie fienda est per iudicē appellationis qui tulit secundam confirmatoriā sed si appellans nō prosequat appellationem debet fieri per iudicē qui eam tulit.

Res iudicata an etiā dicat illa q. per interlocutoriā fuit deter-

hoc in delegato ab ordinario qui cum non possit egequi suam sententiā: sed fienda sit executio per delegatē: vt. j. eo. a diuo pio. in prin. cum non potest procedere in eo ista. l. nec tenendo intellectum docto. q. in sententia abb. eniet vel proroget tempus: quia sic imponeret legem superiori quod facere non potest: vt in. c. ex insinuatione. de appel. C. Unde quādo iudex secularis a se remittit articulum speciale ad curiā episcopi. iuxta c. tua. de ordi. cogni. non potest apponere terminum infra quē episcopus habeat ipsum terminare per illud. c. ex insinuatione. nec etiam potest procedere iste teg. fm intellectum gloss. q. ista prorogatio fiat per ipsum egequentem cū ipse nō egequat. sed in delegato a principe qui potest suam sententiā executioni mandare: vt in. c. querenti. de offic. delega. bene potest procedere ista. l. C. in glo. que incipit vel artat in fin. ibi: nus. concor. extra. eo. c. quod ad consultationem. et quod ibi not. in pe. glo. Et dicit q. sit ista coartatio causa cognita summarie: vt not. in Spec. de offi. iudi. §. postremo. ver. sed nūquid a sententia. Et hoc quando quis condemnatus est ad pecuniam. si autem ad certam speciem seu rem que statim potest solui vel tradi aut restitui. tunc aut in actione reali. et non videtur q. debeat habere tempus quod datur iudicatis vt in seq. glo. Aut in personali. et tunc secus. vt. §. di. de vscap. et l. in fideicommissis. in prin. Alij dicunt idem in personali per. l. si cum egeptione. §. q. si homo. §. quod metus causa. dic vt. j. eo. debito. ribus. C. Quero fm D. q. id si iudex in sententia condemnauit aliquem ad dandum infra certum tempus vtrum possit postea illud tempus abbreviare vel prorogare. Et dicit q. non fm D. q. si iudex nec possit sententiam corrigere: vt. j. eo. l. paulus. q. dies seu tempus est pars cōdēnationis: vt. §. de eden. l. editionis. C. Item quero fm Bartol. vtrum si iudex potest abbreviare vel prorogare istud tempus legale qd datur iudicatis ad soluendū. ita possit abbreviare vel prorogare alia tempora legalia que dantur ad alios actus: vt decem dies ad appellandū. et annum seu biennium ad appellationem prosequendam. et sic de singulis. Bart. tenet hic q. sic causa cognita. Unde glo. in. c. clerici. C. de episc. et cleri. Sed D. in c. indultum. de regu. iur. et Joan. an. in. c. in penis. eo. titu. Distinguunt vtrum tempus detur a. l. siue ministerio iudi. vt sunt predicta de quibus dixi et tunc iudex nō potest abbreviare vel allongare per illud. c. indultum. Et hoc tenuit gloss. expresse in aut. offeratur. C. de lit. contesta. et in. c. cum sit romana. de app. q. tempus decem dierum datum ad appellandū non potest per iudicem inuitis partibus vel altera earum abbreviari vel allongari. Aut leg. non dat per se: sed mandat iudici q. det. et tunc licet statuat certum tempus dandum poterit iudex abbreviare vel allongare. Barto. hic istam distinctionem reprobabat. Sed Bal. in aut. iubemus. C. de iudi. dicit q. est ipsa veritas. et etiam Angel. in aut. bodie. C. de appel. reprobādo Barto. potest dici q. tempora que dantur fauore illius cui dantur vt est tempus qd datur ad soluendū vel quod datur ad cōparendū ista possint abbreviari vel allongari licet detur a lege sine ministerio iudicis. ita loquitur ista leg. in qua Barto. facit fundamentum. Et de tempore quod datur ad veniendū. et sic de dilatione expectatoria quod possit abbreviare vel allongari ex causa. Et que sit iusta causa. dic plene per Innocē. in. c. ad petitionem. de accusa. Hoc tamen verum nisi leg. vel statum statueret aliquid post lapsum triennij in fauorem alterius partis: vt si dicat statutum quod bānitus habeat octo dies ad comparandū quibus lapsis habeatur pro confesso. quia tūc iudex nō possit prorogare in preiudiciū alterius partis cui acquiritur ius post lapsum triennij. ita determinat Bald. in dicta aut. iubemus. si autem tempus datur sine ministerio iudicis non in fauorem illius cui datur sed magis in damnum ad excludendū ipsum a iure suo: vt est tempus qd datur ad appellandū vel appellationem prosequendam quod datur: vt postea non possit sententiam irritare. tunc istud non potest per iudicem prorogari quicquid hic dicat Barto. per gloss. superius allegatas et auctoritatem Bal. et Angel. et sic datur fin. gulis vbi daretur tempus ad hunc finē. et nō istam distinctionem. Item autem ipse partes hoc facere possint de cōmuni concordi. Breuiter de tempore quod datur ad appellationem prosequendam videtur teg. cum gloss. in clemen. §. appellatio nem. de appella. qd sic. sed de tempore quod datur ad appellandū. Barto. tangit in aut. si tamen. C. de tēporibus appel. Bal. clarius. et tenet q. non eodem titu. aut. ei qui. circa si. quia non possunt facere quominus sententia per lapsum triennij trāseat in rem iudicatam: quia limitaret leg. statutum. et istam qōnem habui de facto de ciuitate Luca. vbi fuit cōtrarium factū: q. partes prorogauerūt tempus appellandi q. de facto

fuit seruata prorogatio. tene menti.

Si condemnare. Qui habet potētiā con demnandi habet etiam potētiā absoluedi. et econuerso. et quid non habet vnum nō habet aliud. hoc dicit in effectu teg. cum glo. C. Simile qui habet adire potest repudiare et econuerso. et qui vnum non potest nec aliud. vt. l. is potest. de acquir. heredi. non tamen ista est bona cōsequētia iste potest condēnare iuste in hac causa. i. debet. ergo potest in ista eadem causa absolvere. Et hoc est quod vult glo. dicere in effectu.

Contra procuratōrē q. se non obtulit liti nec est in rem suā in quibus expensis possit fieri executio.

Quando condemnata est vniuersitas et non habet bursam cōmunem vel bona cōia seu redditus in quibus possit fieri executio qualiter sit procedendum.

Syndicus cōstitutus ab vniuersitate generali qui potest facere legē vel statutu an possit pro debito vniuersitatis obligare singulas personas sicut possit ipsa vniuersitas.

Senon obtulit. Senon obtulit liti nec est in rem suā nō datur actio iudicis: nec potest fieri executio. Et idē in legitimo admistratore. h. d. v. §. ad. §. ait pretor. Et hoc est verum in negotio principali sed in expensis litis si culpa ipsius fuissent facte possit fieri executio in tales et etiam condēnatio per. l. non est incognitum. C. de adm. tu. quod dicit vt hic per Barto. licet hic male feruetur: q. vt plurimū cause perduntur defectu procura torū. et tamen impunes enadit et dānum totum domino remanet. C. in teg. ibi: iudicati actio. i. in factum. vel dic q. appellatur actio iudicati non in facto: licet illa que oritur ex iuramento vocetur in factum: vt. l. actori. C. de iururā. qd dicit vt. j. eo. miles. §. si. Et supple ad teg. q. nec iudicis officium per qd per titur executio sententie. vt dicam. j. progi. §. ait pretor. quia ista duo remedia oriuntur ex sententia que trāsiit in rem iudicatā. C. in teg. ibi: nō is. supple tantum. nam is qui non est procurator in rem suā potest se liti offerre et hoc cōtingit q. non habet mandatū et asserit se habere: vel nō habet nec asserit se habere. sed tanq. defensor cum satifida. de iudi. soluē. venit ad causam: vt. l. plautius. in fin. de procu. et hoc vult hic gl. j. C. Alti mo Bart. hic ver. actor ponit vñā materiā q. condemnata est vniuersitas: et nō habet bursam cōm vel bona cōia seu redditus in quibus possit fieri executio qualiter sit procedendum. et dicit q. debet imponi collecta per solidum et libra et plura alia dicit super hoc ad quē semper recurrit hic de ista materia: vt in Specu. de sententijs. §. sequit. ver. sed qd si vniuersitas. et p. in Specu. de sententijs. §. sequit. ver. sed qd si vniuersitas. et p. Bal. plene et notabiliter in. l. etiam. C. egecu. rei iudi. Et dicit hic Bar. vñā verbi q. syndicus cōstitutus ab vniuersitate generali q. potest facere legē vel statutu potest p debito vniuersitatis obligare singulas psonas sicut possit ipsa vniuersitas obligare per statutu: q. talis syndicus habet vim legis cū sit factus ab habente potestatē legis vel statuti condendi. C. far. §. de publica. Sed Bald. in. l. j. C. ne filius pro patre. tenet contrarium. dic vt ibi.

Differentia an condēnatus ad soluendū cogatur precise soluere iudicis officio an per actionem in factum.

Qualiter fiat ista compulsiō precise.

Anteq. perueniatur ad capturā persone per executionē snie in qua fuit quis precise cōdēnatus ad soluendū an debeat precedere egecussio bonorum.

Quid si statutum dicat q. fiat executio realiter et personaliter ad voluntatem creditoris.

Si creditor elegit vñā viam q. fecit debitorem incarcerari: an possit etiam vti alia via vel econuerso.

Non debent ex obligationibus obligationes fieri sicut nec ex lite lites oriri.

Ait pretor. Condemnatus ad soluendū cogitur precise soluere: nec enitit coactionem si paratus est dare cōpromissorē de soluendū. h. d. C. in teg. ibi: condēnatus. supple ab eo cuius de ea re iurisditio est. j. eo. ait pretor. in prin. C. in teg. ibi: extinguitur dic. i. precise compellitur ista compulsiō potest fieri iudicis officio nobilit: tunc procedit summarie et executiue et sine datione libel. nec admittuntur exceptiones requirentes altiozem indaginem: vt. j. eo. a diuo pio. §. si super. et per totam legē de qua tractatur de isto modo egequendi. Potest etiam fieri per actionem in factū que oritur ex snia seu per actionē iudicati: vt in prin. huius legis. Sed tūc nō proceditur summarie nec executiue: imo ordinarie et plenarie: dato libello: et lite contesta. et iterum sententia bif: ideo vtilior est prima via. Licet quidam dixerūt q. executio sit

Terminare. Adde prepositū Alaga. in. d. c. ex insinuatione. et Philippū frā. ibidem.

Legalia. add qd voluit Oldr. et gl. vbi babes vñā limitationē et qd voluit Lud. do. ro. §. lxxvi. vbi dicit q. res minus pignus a statuto ad probandū non pōt per iudicē clonari.

In tales. add vt per Jo. an. in add. ad Spe. de egecu. sent. §. se quis. §. si pone lite.

per actionē in factum. quos Specu. reprehendit: vt not. in ti. de
egecu. sen. s. breuiter. in prin. Sed tūc querit quare fuit intro-
ducta hec via q̄ datur actio in factū. postq̄ est precedēs vtilior
et expeditior. respōdeo q̄ actio in factū potest intēdari nō solū
corā iudice qui sniam tulit: sed corā quocūq̄ alio. vbi cōdēna-
tus sortia forū etiā sine literis primi iudicis qui sententiā tu-
lit: vt. l. si. c. de prescrip. lon. tēpo. Sed iudicis officiū mercēna-
riū pro egecutione nō potest implorari nisi corā illo iudice qui
tulit sniam vel ab alio cū literis tamē illis nec aliter teneat vel
potest egredi: vt. l. propterandū. s. finantē reus. c. de indi. r. j. c.
a diuo. s. i. cum ibi not. Sed ad huc videtur q̄ inutiliter fuerit
producta actio eg. sententiā: q̄ si ita est q̄ ordinarie procedatur
parū sibi p̄dest sententiā: nā eodē modo possit intētare actio-
nem primā iuxta no. in. l. duobus. de egcep. rei iudi. Respōdeo
q̄ vtilius est sibi intētare actionē eg. sententiā: q̄ cōtra eā non
poterāt opponi exceptiones peremptorie que primo non fue-
runt opposite. Sed si intētare actionē primā possent oppo-
nere no. in. d. l. duobus. ¶ Tūc querit quā r̄ fiat ista cōpulsio
precisa. glo. dicit captis pignozibus de hoc in. l. a diuo. s. si p̄
gnora. r̄ quasi per totum. j. eo. ti. Dic tūc q̄ etiā alius modus est
q̄ capiat p̄sonaliter et ponat in carcere quē euadere nō potest
nisi soluat vel cedat bonis: vt in. l. i. c. qui bo. ce. pos. Sed ante
condēnationē non possit incarcerari ad finē: vt soluat: s̄ bene
possit ad finē vt caneat de iudicio sibi si est suspectus per. l. si
de iussor. in. l. i. qui satis. cog. ¶ Sed dicit tamē glo. no. q̄ semp
allegatur in. l. i. j. tutores. s. de suspectis tuto. q̄ ad banc ca-
pturā persone nō debet perueniri nisi nō reperiat habere bo-
na que possint in causam pignozis capi: s̄ sic debet precedere
egressio: als captura irritabit. q̄ tenet ibi Barto. de iure: q̄ si
debet fieri egressio mobiliū anteq̄ perueniat ad immobilia. r̄
etiā immobilia anteq̄ deuenerint ad oīa debitor: vt. l. a diuo
pio. s. in v̄ditione. j. eo. multo fortius oīum anteq̄ perueniat
ad personā. tamē de cōsuetudine r̄ fm̄ formā statutoz hoc non
seruatur: sed relinquitur electioni actoris a quo velit incipere
vel a captura persone vel pignoz. ¶ Et ita dicit statuta v̄plu-
rimū q̄ fiat egrecutio realiter et p̄sonaliter ad voluntatē credi-
toris que verba important. Quid ergo si elegit vnā viā: q̄ fecit
debitorē incarcerari: an possit etiā v̄t alia via vel ecōuerso: vi-
detur q̄ nō quasi sibi p̄iudicauerit. ar. in. l. q̄ in heredē. s. eli-
gere de tributoria. Contrariū est verius: q̄ illud in electione
actionū. Secus in electione remedioz tēdentiū ad egrecutionē
actionis. l. i. j. quid ergo. de ventre inspi. r̄ ita no. Bar. in. l. cō-
sentaneum. ante fi. c. quō r̄ quādo iudex. r̄ Archi. super rubi.
de eo qui mit. in posses. causa rei seruau. lib. vi. facit. l. causa. s.
puelle. s. de manumiss. et quod dicam. j. progi. s. versic. quippe.
¶ Tūc ultimo no. teg. q̄ non debent eg. obligationib⁹ obligati-
ones fieri: sicut nec eg. lite lites oriūt: vt in. l. terminato. c. de fru.
et lit. egpen. als esset abire in infinitū r̄ nunq̄ snia egrecutionē
haberet si condemnatus audiret volens dare egpromissorem:
nam eadem ratione audiret egpromissor: r̄ idem ipsius egpro-
missoris alius egpromissor: sic in infinitū. r̄ hoc voluit hic di-
cere teg. ¶ Itē itē teg. in. l. i. cum dicit eg. magna tamen r̄. facit
ad ea que no. in. c. q̄ frustra. de vsur. fm̄ Ray.

Cōtrarium. 3
Adde q̄ ita i fa-
cto s̄uluit Lu-
do. cōfi.

Obligatio 3
fieri. Ideo dicit
Lud. ro. fin. suis
q̄ captus p̄ ege-
cutione snie nō
debet relargi.

Obligatio 3
fieri. Ideo dicit
Lud. ro. fin. suis
q̄ captus p̄ ege-
cutione snie nō
debet relargi.

Obligatio 3
fieri. Ideo dicit
Lud. ro. fin. suis
q̄ captus p̄ ege-
cutione snie nō
debet relargi.

Obligatio 3
fieri. Ideo dicit
Lud. ro. fin. suis
q̄ captus p̄ ege-
cutione snie nō
debet relargi.

Obligatio 3
fieri. Ideo dicit
Lud. ro. fin. suis
q̄ captus p̄ ege-
cutione snie nō
debet relargi.

Obligatio 3
fieri. Ideo dicit
Lud. ro. fin. suis
q̄ captus p̄ ege-
cutione snie nō
debet relargi.

Obligatio 3
fieri. Ideo dicit
Lud. ro. fin. suis
q̄ captus p̄ ege-
cutione snie nō
debet relargi.

Obligatio 3
fieri. Ideo dicit
Lud. ro. fin. suis
q̄ captus p̄ ege-
cutione snie nō
debet relargi.

Obligatio 3
fieri. Ideo dicit
Lud. ro. fin. suis
q̄ captus p̄ ege-
cutione snie nō
debet relargi.

vel fideiussores pro egrecutione sententie non prohibet egrecu-
tionem petere in alijs rebus et etiam per capturam persone: q̄
que sunt ad augmentum r̄ colorationem sententie debent in-
ducere diminutionem sicut econuerso: vt. l. cum tale. s. fin. a. de
condi. r̄ demon. ¶ Tūc itē hic casus de eo q̄ not. Bar. in. l.
valerianus. in. l. de p̄eto. stipu. q̄ quādo aliquis est mibi obli-
gatus cum fideiussores: et postea dat nonos fideiussores si
queritur: an obligatio nouetur et sic primi fideiussores libe-
rentur. distinguit ipse q̄ aut debitor promittit iterum illud ad
quod teneat r̄ dat nonos fideiussores: tunc fit nouatio. Si autē
illud nō promittit: sed dūtagat fideiussores dat qui p̄mittunt:
tūc nō fit nouatio: casus est in isto. s. p̄a in primo casu interue-
nit noua promissio debitoris de eo in quo fuerat condēnatus:
ideo fit nouatio: sed in ver. sed r̄ si pignora: non interuenit sed
sola datio fideiussozū vel pignozū: ideo non fit. Aduerte ta-
men: q̄ licet non fiat nouatio de obligatione prima si promissio
fideiussozū bene tamē potest fieri de primis pignozib⁹
vel primis fideiussozib⁹ si in instrumēto diceretur q̄ debitor
pro primis pignozib⁹ dat mibi talia pignora: vel pro primis
fideiussozib⁹ dat als secus q̄ videor primos liberare. teg. est
qui hoc probat in. l. i. rem. s. casus. de pigno. acti. Secus si sim-
pliciter dicat q̄ tunc videtur accumulare nonos cū primis: et
limita ita: intellige dictum Bar. ¶ Tūc ultimo no. argu. in isto
ver. quippe. Si aliquis promittit mibi soluere ad certū tēpus
vel dare obsequia aut pignora: postea non vult soluere: sed dare
obsequia. ego nolo recipere sed volo ipsum cōpellere ad soluē-
dum an possim. Et dic q̄ sic q̄ illud de pignozib⁹ vel obsequi-
bus fuit dictum mei fauorē: vt elem magis cautus: vnde non
cōpello recipere si nolo. arg. hic. r̄ ita determinat Sui. de cu.
in. l. quāuis. als casus. in prin. s. de pig. acti. Nec obli. p̄lerūq̄.
in. l. de iur. do. q̄ in alternatiua elec. est debitor: vt. l. ibi in alter-
natiua rerū quarū quilibet est in obligatione: altera est in cau-
tela illius fm̄ Sui. in loco p̄allegato. q̄ tene menti p̄petuo
et facit. d. l. causam. s. puelle. de manu.

Indeg sine causa 3
potest tēpus legale q̄ datur iudicatis
prorogare sed non abbreviare.

Si indeg in sententia 3
apponit tēpus legale q̄ condēnatus non
censeatur illud habere a iudice sed a lege.

Si quis condemnatus 3
Si in sen-
tentia ap-
ponatur minus tēpus q̄ datur iudicatis a lege sine cause cog-
supplet vsq̄ ad tēps legitimū: si autem datur minus cōputet in
eo tēps legitimū r̄ vtrūq̄ habet tam legitimū q̄ q̄ est supra le-
gitimū. b. d. fm̄ intellectū glo. Et hoc fm̄ dictū procedit etiam
si sine aliqua iusta causa hoc fecerit fm̄ glo. ¶ Et qua no. q̄ in-
deg sine causa potest illud legale prorogare: s̄ nō abbreviare:
et ratio ponit in gl. q̄ pronozioz. r̄ teg. tamē in. l. i. s. eo. videat
innuere cōtrarium q̄ cause cognitio requirit in vtrāq̄. ¶ In
gl. q̄ incipit q̄. in. l. i. ibi: nā in potestate litigatoris est statim
appellare. declara: nā tēps q̄ datur iudicatis ad soluēdū dat
pro egrecutione snie: sed snia condicionalis nō meretur egrecu-
tionē ante cōditionis euentū q̄ potest deficere cōditio: r̄ non
erat snia merito tēps nō currit ad soluēdū cū ad huc soluere nō
teneat: s̄ appellatio tendit ad sniam rescindendā: posito ergo
q̄ snia sit cōditionalis potest appellari statim: vt rescindatur
spes ipsius sententie: merito tēps ad appellandum statim inci-
pit currere. ¶ Tūc in glo. que incipit non vt ibi quadrimestre bz
vt a lege. No. istam glo. q̄ si indeg in snia apponit tempus le-
gale q̄ condemnatus non censetur habere illud a iudice: sed a
lege r̄ istud facit ad questionem. Quid in arbitro qui condem-
nauit ad soluēdum infra tempus legale puta quatuor mensū
vtrū illud tēpus censeatur habere ab arbitro vel a lege. Effe-
ctus est magnus: quia si censet habere ab arbitro post lapsum
ipsius incidit in penā compromissi r̄ non potest purgare mo-
ram q̄ est dies r̄ pena vt est casus in. l. celsus. in prin. s. de arbi.
sed si dicatur habere a lege possit mora purgari: vt est casus
in. l. si cum dies. s. si. eo. ti. c. l. seq. r̄ ista gl. facit q̄ censeatur ha-
bere a lege r̄ sic. l. celsus. debeat intelligi quādo arbiter appo-
nit minus tempus q̄ legale q̄ tunc quatenus est supra censet
habere ab arbitro vt in bac glo. fm̄ tēp. de. et l. y. in. l. i. arrogato-
tor. de adop. r̄ Bar. in. l. i. j. de lega. j. ante fi. dicunt Suium quod
ista glo. loquitur in iudice sed in arbitro quādo cūq̄ aliquod
tēps apponit in laudo etiam si est tantum quantum est legale r̄
non plus censetur condemnatus illud habere ab arbitro r̄ sic
nō potest moram purgare per illā. l. celsus. secus si arbiter nul-
lum tēpus apponeret q̄ tunc si condēnatus habeat tēpus le-
gale potest mora purgari. ita loquit. l. si cū dies. s. si. Que autē
sit ratio diuersitatis inter iudicem r̄ arbitrum. dic vt in dictis
locis no. per eos.

Indeg sine causa 3
potest tēpus legale q̄ datur iudicatis
prorogare sed non abbreviare.

Si indeg in sententia 3
apponit tēpus legale q̄ condēnatus non
censeatur illud habere a iudice sed a lege.

Si quis condemnatus 3
Si in sen-
tentia ap-
ponatur minus tēpus q̄ datur iudicatis a lege sine cause cog-
supplet vsq̄ ad tēps legitimū: si autem datur minus cōputet in
eo tēps legitimū r̄ vtrūq̄ habet tam legitimū q̄ q̄ est supra le-
gitimū. b. d. fm̄ intellectū glo. Et hoc fm̄ dictū procedit etiam
si sine aliqua iusta causa hoc fecerit fm̄ glo. ¶ Et qua no. q̄ in-
deg sine causa potest illud legale prorogare: s̄ nō abbreviare:
et ratio ponit in gl. q̄ pronozioz. r̄ teg. tamē in. l. i. s. eo. videat
innuere cōtrarium q̄ cause cognitio requirit in vtrāq̄. ¶ In
gl. q̄ incipit q̄. in. l. i. ibi: nā in potestate litigatoris est statim
appellare. declara: nā tēps q̄ datur iudicatis ad soluēdū dat
pro egrecutione snie: sed snia condicionalis nō meretur egrecu-
tionē ante cōditionis euentū q̄ potest deficere cōditio: r̄ non
erat snia merito tēps nō currit ad soluēdū cū ad huc soluere nō
teneat: s̄ appellatio tendit ad sniam rescindendā: posito ergo
q̄ snia sit cōditionalis potest appellari statim: vt rescindatur
spes ipsius sententie: merito tēps ad appellandum statim inci-
pit currere. ¶ Tūc in glo. que incipit non vt ibi quadrimestre bz
vt a lege. No. istam glo. q̄ si indeg in snia apponit tempus le-
gale q̄ condemnatus non censetur habere illud a iudice: sed a
lege r̄ istud facit ad questionem. Quid in arbitro qui condem-
nauit ad soluēdum infra tempus legale puta quatuor mensū
vtrū illud tēpus censeatur habere ab arbitro vel a lege. Effe-
ctus est magnus: quia si censet habere ab arbitro post lapsum
ipsius incidit in penā compromissi r̄ non potest purgare mo-
ram q̄ est dies r̄ pena vt est casus in. l. celsus. in prin. s. de arbi.
sed si dicatur habere a lege possit mora purgari: vt est casus
in. l. si cum dies. s. si. eo. ti. c. l. seq. r̄ ista gl. facit q̄ censeatur ha-
bere a lege r̄ sic. l. celsus. debeat intelligi quādo arbiter appo-
nit minus tempus q̄ legale q̄ tunc quatenus est supra censet
habere ab arbitro vt in bac glo. fm̄ tēp. de. et l. y. in. l. i. arrogato-
tor. de adop. r̄ Bar. in. l. i. j. de lega. j. ante fi. dicunt Suium quod
ista glo. loquitur in iudice sed in arbitro quādo cūq̄ aliquod
tēps apponit in laudo etiam si est tantum quantum est legale r̄
non plus censetur condemnatus illud habere ab arbitro r̄ sic
nō potest moram purgare per illā. l. celsus. secus si arbiter nul-
lum tēpus apponeret q̄ tunc si condēnatus habeat tēpus le-
gale potest mora purgari. ita loquit. l. si cū dies. s. si. Que autē
sit ratio diuersitatis inter iudicem r̄ arbitrum. dic vt in dictis
locis no. per eos.

Indeg sine causa 3
potest tēpus legale q̄ datur iudicatis
prorogare sed non abbreviare.

Si indeg in sententia 3
apponit tēpus legale q̄ condēnatus non
censeatur illud habere a iudice sed a lege.

Si quis condemnatus 3
Si in sen-
tentia ap-
ponatur minus tēpus q̄ datur iudicatis a lege sine cause cog-
supplet vsq̄ ad tēps legitimū: si autem datur minus cōputet in
eo tēps legitimū r̄ vtrūq̄ habet tam legitimū q̄ q̄ est supra le-
gitimū. b. d. fm̄ intellectū glo. Et hoc fm̄ dictū procedit etiam
si sine aliqua iusta causa hoc fecerit fm̄ glo. ¶ Et qua no. q̄ in-
deg sine causa potest illud legale prorogare: s̄ nō abbreviare:
et ratio ponit in gl. q̄ pronozioz. r̄ teg. tamē in. l. i. s. eo. videat
innuere cōtrarium q̄ cause cognitio requirit in vtrāq̄. ¶ In
gl. q̄ incipit q̄. in. l. i. ibi: nā in potestate litigatoris est statim
appellare. declara: nā tēps q̄ datur iudicatis ad soluēdū dat
pro egrecutione snie: sed snia condicionalis nō meretur egrecu-
tionē ante cōditionis euentū q̄ potest deficere cōditio: r̄ non
erat snia merito tēps nō currit ad soluēdū cū ad huc soluere nō
teneat: s̄ appellatio tendit ad sniam rescindendā: posito ergo
q̄ snia sit cōditionalis potest appellari statim: vt rescindatur
spes ipsius sententie: merito tēps ad appellandum statim inci-
pit currere. ¶ Tūc in glo. que incipit non vt ibi quadrimestre bz
vt a lege. No. istam glo. q̄ si indeg in snia apponit tempus le-
gale q̄ condemnatus non censetur habere illud a iudice: sed a
lege r̄ istud facit ad questionem. Quid in arbitro qui condem-
nauit ad soluēdum infra tempus legale puta quatuor mensū
vtrū illud tēpus censeatur habere ab arbitro vel a lege. Effe-
ctus est magnus: quia si censet habere ab arbitro post lapsum
ipsius incidit in penā compromissi r̄ non potest purgare mo-
ram q̄ est dies r̄ pena vt est casus in. l. celsus. in prin. s. de arbi.
sed si dicatur habere a lege possit mora purgari: vt est casus
in. l. si cum dies. s. si. eo. ti. c. l. seq. r̄ ista gl. facit q̄ censeatur ha-
bere a lege r̄ sic. l. celsus. debeat intelligi quādo arbiter appo-
nit minus tempus q̄ legale q̄ tunc quatenus est supra censet
habere ab arbitro vt in bac glo. fm̄ tēp. de. et l. y. in. l. i. arrogato-
tor. de adop. r̄ Bar. in. l. i. j. de lega. j. ante fi. dicunt Suium quod
ista glo. loquitur in iudice sed in arbitro quādo cūq̄ aliquod
tēps apponit in laudo etiam si est tantum quantum est legale r̄
non plus censetur condemnatus illud habere ab arbitro r̄ sic
nō potest moram purgare per illā. l. celsus. secus si arbiter nul-
lum tēpus apponeret q̄ tunc si condēnatus habeat tēpus le-
gale potest mora purgari. ita loquit. l. si cū dies. s. si. Que autē
sit ratio diuersitatis inter iudicem r̄ arbitrum. dic vt in dictis
locis no. per eos.

Indeg sine causa 3
potest tēpus legale q̄ datur iudicatis
prorogare sed non abbreviare.

Si indeg in sententia 3
apponit tēpus legale q̄ condēnatus non
censeatur illud habere a iudice sed a lege.

Si quis condemnatus 3
Si in sen-
tentia ap-
ponatur minus tēpus q̄ datur iudicatis a lege sine cause cog-
supplet vsq̄ ad tēps legitimū: si autem datur minus cōputet in
eo tēps legitimū r̄ vtrūq̄ habet tam legitimū q̄ q̄ est supra le-
gitimū. b. d. fm̄ intellectū glo. Et hoc fm̄ dictū procedit etiam
si sine aliqua iusta causa hoc fecerit fm̄ glo. ¶ Et qua no. q̄ in-
deg sine causa potest illud legale prorogare: s̄ nō abbreviare:
et ratio ponit in gl. q̄ pronozioz. r̄ teg. tamē in. l. i. s. eo. videat
innuere cōtrarium q̄ cause cognitio requirit in vtrāq̄. ¶ In
gl. q̄ incipit q̄. in. l. i. ibi: nā in potestate litigatoris est statim
appellare. declara: nā tēps q̄ datur iudicatis ad soluēdū dat
pro egrecutione snie: sed snia condicionalis nō meretur egrecu-
tionē ante cōditionis euentū q̄ potest deficere cōditio: r̄ non
erat snia merito tēps nō currit ad soluēdū cū ad huc soluere nō
teneat: s̄ appellatio tendit ad sniam rescindendā: posito ergo
q̄ snia sit cōditionalis potest appellari statim: vt rescindatur
spes ipsius sententie: merito tēps ad appellandum statim inci-
pit currere. ¶ Tūc in glo. que incipit non vt ibi quadrimestre bz
vt a lege. No. istam glo. q̄ si indeg in snia apponit tempus le-
gale q̄ condemnatus non censetur habere illud a iudice: sed a
lege r̄ istud facit ad questionem. Quid in arbitro qui condem-
nauit ad soluēdum infra tempus legale puta quatuor mensū
vtrū illud tēpus censeatur habere ab arbitro vel a lege. Effe-
ctus est magnus: quia si censet habere ab arbitro post lapsum
ipsius incidit in penā compromissi r̄ non potest purgare mo-
ram q̄ est dies r̄ pena vt est casus in. l. celsus. in prin. s. de arbi.
sed si dicatur habere a lege possit mora purgari: vt est casus
in. l. si cum dies. s. si. eo. ti. c. l. seq. r̄ ista gl. facit q̄ censeatur ha-
bere a lege r̄ sic. l. celsus. debeat intelligi quādo arbiter appo-
nit minus tempus q̄ legale q̄ tunc quatenus est supra censet
habere ab arbitro vt in bac glo. fm̄ tēp. de. et l. y. in. l. i. arrogato-
tor. de adop. r̄ Bar. in. l. i. j. de lega. j. ante fi. dicunt Suium quod
ista glo. loquitur in iudice sed in arbitro quādo cūq̄ aliquod
tēps apponit in laudo etiam si est tantum quantum est legale r̄
non plus censetur condemnatus illud habere ab arbitro r̄ sic
nō potest moram purgare per illā. l. celsus. secus si arbiter nul-
lum tēpus apponeret q̄ tunc si condēnatus habeat tēpus le-
gale potest mora purgari. ita loquit. l. si cū dies. s. si. Que autē
sit ratio diuersitatis inter iudicem r̄ arbitrum. dic vt in dictis
locis no. per eos.

Indeg sine causa 3
potest tēpus legale q̄ datur iudicatis
prorogare sed non abbreviare.

Si indeg in sententia 3
apponit tēpus legale q̄ condēnatus non
censeatur illud habere a iudice sed a lege.

Si quis condemnatus 3
Si in sen-
tentia ap-
ponatur minus tēpus q̄ datur iudicatis a lege sine cause cog-
supplet vsq̄ ad tēps legitimū: si autem datur minus cōputet in
eo tēps legitimū r̄ vtrūq̄ habet tam legitimū q̄ q̄ est supra le-
gitimū. b. d. fm̄ intellectū glo. Et hoc fm̄ dictū procedit etiam
si sine aliqua iusta causa hoc fecerit fm̄ glo. ¶ Et qua no. q̄ in-
deg sine causa potest illud legale prorogare: s̄ nō abbreviare:
et ratio ponit in gl. q̄ pronozioz. r̄ teg. tamē in. l. i. s. eo. videat
innuere cōtrarium q̄ cause cognitio requirit in vtrāq̄. ¶ In
gl. q̄ incipit q̄. in. l. i. ibi: nā in potestate litigatoris est statim
appellare. declara: nā tēps q̄ datur iudicatis ad soluēdū dat
pro egrecutione snie: sed snia condicionalis nō meretur egrecu-
tionē ante cōditionis euentū q̄ potest deficere cōditio: r̄ non
erat snia merito tēps nō currit ad soluēdū cū ad huc soluere nō
teneat: s̄ appellatio tendit ad sniam rescindendā: posito ergo
q̄ snia sit cōditionalis potest appellari statim: vt rescindatur
spes ipsius sententie: merito tēps ad appellandum statim inci-
pit currere. ¶ Tūc in glo. que incipit non vt ibi quadrimestre bz
vt a lege. No. istam glo. q̄ si indeg in snia apponit tempus le-
gale q̄ condemnatus non censetur habere illud a iudice: sed a
lege r̄ istud facit ad questionem. Quid in arbitro qui condem-
nauit ad soluēdum infra tempus legale puta quatuor mensū
vtrū illud tēpus censeatur habere ab arbitro vel a lege. Effe-
ctus est magnus: quia si censet habere ab arbitro post lapsum
ipsius incidit in penā compromissi r̄ non potest purgare mo-
ram q̄ est dies r̄ pena vt est casus in. l. celsus. in prin. s. de arbi.
sed si dicatur habere a lege possit mora purgari: vt est casus
in. l. si cum dies. s. si. eo. ti. c. l. seq. r̄ ista gl. facit q̄ censeatur ha-
bere a lege r̄ sic. l. celsus. debeat intelligi quādo arbiter appo-
nit minus tempus q̄ legale q̄ tunc quatenus est supra censet
habere ab arbitro vt in bac glo. fm̄ tēp. de. et l. y. in. l. i. arrogato-
tor. de adop. r̄ Bar. in. l. i. j. de lega. j. ante fi. dicunt Suium quod
ista glo. loquitur in iudice sed in arbitro quādo cūq̄ aliquod
tēps apponit in laudo etiam si est tantum quantum est legale r̄
non plus censetur condemnatus illud habere ab arbitro r̄ sic
nō potest moram purgare per illā. l. celsus. secus si arbiter nul-
lum tēpus apponeret q̄ tunc si condēnatus habeat tēpus le-
gale potest mora purgari. ita loquit. l. si cū dies. s. si. Que autē
sit ratio diuersitatis inter iudicem r̄ arbitrum. dic vt in dictis
locis no. per eos.

Indeg sine causa 3
potest tēpus legale q̄ datur iudicatis
prorogare sed non abbreviare.

Si indeg in sententia 3
apponit tēpus legale q̄ condēnatus non
censeatur illud habere a iudice sed a lege.

Si quis condemnatus 3
Si in sen-
tentia ap-
ponatur minus tēpus q̄ datur iudicatis a lege sine cause cog-
supplet vsq̄ ad tēps legitimū: si autem datur minus cōputet in
eo tēps legitimū r̄ vtrūq̄ habet tam legitimū q̄ q̄ est supra le-
gitimū. b. d. fm̄ intellectū glo. Et hoc fm̄ dictū procedit etiam
si sine aliqua iusta causa hoc fecerit fm̄ glo. ¶ Et qua no. q̄ in-
deg sine causa potest illud legale prorogare: s̄ nō abbreviare:
et ratio ponit in gl. q̄ pronozioz. r̄ teg. tamē in. l. i. s. eo. videat
innuere cōtrarium q̄ cause cognitio requirit in vtrāq̄. ¶ In
gl. q̄ incipit q̄. in. l. i. ibi: nā in potestate litigatoris est statim
appellare. declara: nā tēps q̄ datur iudicatis ad soluēdū dat
pro egrecutione snie: sed snia condicionalis nō meretur egrecu-
tionē ante cōditionis euentū q̄ potest deficere cōditio: r̄ non
erat snia merito tēps nō currit ad soluēdū cū ad huc soluere nō
teneat: s̄ appellatio tendit ad sniam rescindendā: posito ergo
q̄ snia sit cōditionalis potest appellari statim: vt rescindatur
spes ipsius sententie: merito tēps ad appellandum statim inci-
pit currere. ¶ Tūc in glo. que incipit non vt ibi quadrimestre bz
vt a lege. No. istam glo. q̄ si indeg in snia apponit tempus le-
gale q̄ condemnatus non censetur habere illud a iudice: sed a
lege r̄ istud facit ad questionem. Quid in arbitro qui condem-
nauit ad soluēdum infra tempus legale puta quatuor mensū
vtrū illud tēpus censeatur habere ab arbitro vel a lege. Effe-
ctus est magnus: quia si censet habere ab arbitro post lapsum
ipsius incidit in penā compromissi r̄ non potest purgare mo-
ram q̄ est dies r̄ pena vt est casus in. l. celsus. in prin. s. de arbi.
sed si dicatur habere a lege possit mora purgari: vt est casus
in. l. si cum dies. s. si. eo. ti. c. l. seq. r̄ ista gl. facit q̄ censeatur ha-
bere a lege r̄ sic. l. celsus. debeat intelligi quādo arbiter appo-
nit minus tempus q̄ legale q̄ tunc quatenus est supra censet
habere ab arbitro vt in bac glo. fm̄ tēp. de. et l. y. in. l. i. arrogato-
tor. de adop. r̄ Bar. in. l. i. j. de lega. j. ante fi. dicunt Suium quod
ista glo. loquitur in iudice sed in arbitro quādo cūq̄ aliquod
tēps apponit in laudo etiam si est tantum quantum est legale r̄
non plus censetur condemnatus illud habere ab arbitro r̄ sic
nō potest moram purgare per illā. l. celsus. secus si arbiter nul-
lum tēpus apponeret q̄ tunc si condēnatus habeat tēpus le-
gale potest mora purgari. ita loquit. l. si cū dies. s. si. Que autē
sit ratio diuersitatis inter iudicem r̄ arbitrum. dic vt in dictis
locis no. per eos.

Indeg sine causa 3
potest tēpus legale q̄ datur iudicatis
prorogare sed non abbreviare.

Si indeg in sententia 3
apponit tēpus legale q̄ condēnatus non
censeatur illud habere a iudice sed a lege.

Si quis condemnatus 3
Si in sen-
tentia ap-
ponatur minus tēpus q̄ datur iudicatis a lege sine cause cog-
supplet vsq̄ ad tēps legitimū: si autem datur minus cōputet in
eo tēps legitimū r̄ vtrūq̄ habet tam legitimū q̄ q̄ est supra le-
gitimū. b. d. fm̄ intellectū glo. Et hoc fm̄ dictū procedit etiam
si sine aliqua iusta causa hoc fecerit fm̄ glo. ¶ Et qua no. q̄ in-
deg sine causa potest illud legale prorogare: s̄ nō abbreviare:
et ratio ponit in gl. q̄ pronozioz. r̄ teg. tamē in. l. i. s. eo. videat
innuere cōtrarium q̄ cause cognitio requirit in vtrāq̄. ¶ In
gl. q̄ incipit q̄. in. l. i. ibi: nā in potestate litigatoris est statim
appellare. declara: nā tēps q̄ datur iudicatis ad soluēdū dat
pro egrecutione snie: sed snia condicionalis nō meretur egrecu-
tionē ante cōditionis euentū q̄ potest deficere cōditio: r̄ non
erat snia merito tēps nō currit ad soluēdū cū ad huc soluere nō
teneat: s̄ appellatio tendit ad sniam rescindendā: posito ergo
q̄ snia sit cōditionalis potest appellari statim: vt rescindatur
spes ipsius sententie: merito tēps ad appellandum statim inci-
pit currere. ¶ Tūc in glo. que incipit non vt ibi quadrimestre bz
vt a lege. No. istam glo. q̄ si indeg in snia apponit tempus le-
gale q̄ condemnatus non censetur habere illud a iudice: sed a
lege r̄ istud facit ad questionem. Quid in arbitro qui condem-
nauit ad soluēdum infra tempus legale puta quatuor mensū
vtrū illud tēpus censeatur habere ab arbitro vel a lege. Effe-
ctus est magnus: quia si censet habere ab arbitro post lapsum
ipsius incidit in penā compromissi r̄ non potest purgare mo-
ram q̄ est dies r̄ pena vt est casus in. l. celsus. in prin. s. de arbi.
sed si dicatur habere a lege possit mora purgari: vt est casus
in. l. si cum dies. s. si. eo. ti. c. l. seq. r̄ ista gl. facit q̄ censeatur ha-
bere a lege r̄ sic. l. celsus. debeat intelligi quādo arbiter appo-
nit minus tempus q̄ legale q̄ tunc quatenus est supra censet
habere ab arbitro vt in bac glo. fm̄ tēp. de. et l. y. in. l. i. arrogato-
tor. de adop. r̄ Bar. in. l. i. j. de lega. j. ante fi. dicunt Suium quod
ista glo. loquitur in iudice sed in arbitro quādo cūq̄ aliquod
tēps apponit in laudo etiam si est tantum quantum est legale r̄
non plus censetur condemnatus illud habere ab arbitro r̄ sic
nō potest moram purgare per illā. l. celsus. secus si arbiter nul-
lum tēpus apponeret q̄ tunc si condēnatus habeat tēpus le-
gale potest mora purgari. ita loquit. l. si cū dies. s. si. Que autē
sit ratio diuersitatis inter iudicem r̄ arbitrum. dic vt in dictis
locis no. per eos.

Actus

Actus nullus non dicitur actus.

Exceptio nullitatis snie an impediatur egrecutionem.

glo. ibi: quia habent delegatā. dic q delegatus non habet p
pūā iurisdictionē: s; habet vsum iurisdictionis ordinarię q vsum
dicitur iurisdictione delegata: vt. s. de offi. eius cui manda. est in
iurisdictione. l. i. s. qui mandata. de iurisd. om. iudi. l. solet. C. In
glo. ibi: arbitriū cōpromissarium cū pena. In hoc verbo: cum
pena. glo. ista reprehenditur: qz l. cū antea. C. de arbi. loquitur
qz cōpromissio fuit facta sine pena: et sine stipulatione. Sed
nudo pacto quo casu laudum esset oīno inutile: qz nec esset sibi
parēdum metu pene nec posset agi ex stipulatione vt si petat:
ideo emanauit promissio illius. l. in subsidium q tale laudū pos
set emolari expresse vel etiā tacite per lapsum. g. d. i. nulla
facta cōtradictione: et tūc oritur ex eo actio in fac. et officium
iudicis p executione fienda sicut ex sententia iudicis si nō po
terat esse efficax quoquo modo: vt qz erat apposta vel interne
nit stipulatio vel etiā iuramentū quod de iure cano. est seruan
dum: cessat promissio illius. l. vt ex. eius in prin. colligif. Et
ista fuit opi. qz in summa quam tenet ibi glo. et doctores res
probant istā gl. Et ita etiā tenet Spe. in ti. de arbi. s. si. ver. con
fueit. et ver. qd ergo. vbi allegat banc glo. et reprobat. hoc etiā
tenet glo. s. eo. a. diuo pio. in prin. Per statuta vero terrarū in
multis locis disponit q sententia arbitri vel arbitratoris mit
tatur executioni sicut sententia diffinitiuā et tunc nō est curan
dum fuerit apposta pena vel non: et bz locum istā. l. potest etiā
saluari ista glo. fm Bar. qz esset apposta pena cū clausula ra
to manente pac. vt no. in. l. i. s. de arbi. qz tunc censent duo cō
promissa: qd dicit ibi.

Si iudex. ¶ Maria sunt sniam esse certā de sevel per
relationē ad illud ad hoc allegatur. Et
pone hic casum q alicui fuit certa quātitas in testamento vel
codicillis relicta. Et fuit rogatus post certum tēpus vel pure
ipsam mibi restituere: ego egiv restitui: iudex autē cōdēna
uit prout hic videbat sentētia nulla quasi incerta: vt. C. de sen.
que sine certa quātitate per totū. C. In glo. circa prin. ibi: hoc
si certa quātitas in parte aliqua actorū continetur et. Si ergo
ista gl. videat velle q illud qd hic dicitur procedit qz scriptura
testamenti vel codicillorū fuit in iudiciū producta: alio nō vale
ret sententia lata fm formā hic contentā qd no. Et pro hoc vi
de qd notabiliter ponit Bart. in. l. i. ante fi. C. de sen. ex. pericu
reci. vbi dicit q illa q non sunt producta perinde est ac si essent
in rerū natura. Vel si de testamento nō erat cōfecta scriptura.
intellige q si fuit articulātū de certa quantitate pbatum per
testes: nō autē sufficit cōtineri in libello vel in articulis: s; sint
de actis ad hoc vt valeat snia: quia nō sequitur ita asserit ipse
actor: ergo ita est. ita intellige istā glo. vt etiā colligif ex no. hic
per Bar. circa fi. cetera vide hic per eum.

Gles qui. ¶ Miles armate militie habet
privilegiū ne cōdēnatus eg
gatur vltra q facere possit. b. o. glo. intelligit idē in
militie legalis militie: vt sunt aduocati: et celestis vt
sunt clerici. Et glo. semper allegatur q eadem privilegia ha
beant isti que habebant olim milites: sed in contrariū facit qd
no. f. l. i. C. de iur. et fac. igno. per Ly. in vlti. qōne. Sol. miles ar
mate militie habet interdū privilegiū in his que omisit facere
per errorem: vt. d. l. i. tūc idē privilegiū nō habet aduocatus: qz
talis error in eo nō est excusabilis: s; in alijs in quibz pōt esse
eadē ratio procedit ista gl. Credo tñ q de fac. non seruaret. etiā
canoniste in clericis vident velle cōtrariū dū dicūt q possunt
cedere bonis: vt in. c. odoardus. de solu. que questio nō esset ne
cessaria si haberet istud privilegium.

Sententia intelligit fm naturam actionis prime.
Quid in stipulatione.
Fideiusso: non potest se in plus obligare q sit principalis sed
bene potest efficacius obligari.

Decem aut nox. ¶ Quod vnum est in obliga
tione aliud in solutione. S; si duo sunt in
obligatione alternative potest debet vtrūq; alternative peti.
Item si id qd nōgaliter debetur in sententia deducatur quan
titas est in obligatione et nox deditio in solutione: sicut in pri
ma actione: ideo nō potest agi: nec peti executio nisi de quāti
tate. Si autē deducatur in stipulatione vtrūq; est in obligatione
alternative: ideo vtrūq; est alternative petendum. b. o. in effe
ctu. Et premittit q seruus tuus dedit mibi damnum in decē
est mibi obligatus ad decē potes tamen liberari dando seruū
pro noxa. ipse autem seruus non est in obligatione dubitatur
ergo quid si egi nōgal: et fuisti cōdēnatus ad dandū decem
vel seruū pro noxa. vtrum possim agere ex ista sententia vel
petere executionem fieri super seruū: videbatur q sic quia licet

seruus ante sniam nō esset in obligatione vel actione p sniam
videat in obligatione deduci etiā in actione. Cōtrariū respon
detur: qz ista snia intelligit fm naturā actionis prime vt quāti
tas si tñ in obligatione: et nox deditio in solutione s; nō sic si
tale debitum fuisset deductū in stipulatione qz promissus dare
deceat aut seruū. p noxa: qz tūc vtrūq; esset in obligatione nec
possem petere alterū tñ: sed vtrūq; simul alternative sicut si
promitteres stichū: aut pāpbiū. In casu ergo isto ex tali snia
debeo agere et executionē petere in decē: s; liberari dādo ser
uum pro noxa: iste est effectus. C. Nota ergo ex primo dicto
q snia intelligitur fm naturam actionis prime. Sed cōtra de
l. pau. j. eo. et de l. vnica. C. si plures vna senten. vbi si egi contra
duos reos debendi. quoz quilibet tenebatur mibi insolidum:
et iudex eos simpliciter cōdēnauit non censetur quemlibet
cōdēnasse insolidum: sed pro parte. Sol. ibi: q quilibet tene
retur insolidū non proueniebat ex natura actionis: sed qz ita
fuerat actū inter partes qd si nō fuisset quilibet teneretur pro
parte: vt. l. reus. s. cū tabulis. de duobus reis. cū ergo in senten
tia hoc nō fuerit actum cessat ratio que erat in actione prima.
C. Itē no. ex secūdo casu in ver. sed et is. q stipulatio nō intel
ligitur fm naturā illius in. l. si legati serui noie. de leg. i. Sol.
est verū quātum ad hoc vt promissor nō cēseat per stipulatio
nem voluisse se in plus obligare q teneret in actione prima. et
ita loquit ibi. Sed bene potest videri efficacius obligatus: vt
hic: qz ibi nox deditio nō erat in obligatione: nunc erit: tamen
ex hoc nullū dānum resultat debitori: qz ita pōt liberari dādo
seruū pro noxa sicut prius: et est in sua electione secus si ex hoc
sentiret dānum argumentum illorum iurum. T. Simile in si
deiusso: q non potest se in plus obligare q sit obligatus prin
cipalis: sed bene potest obligari efficacius: quia si principalis
erat obligatus naturaliter et ciuilitate: vt. l. i. s. si deiusso: obli
gari. s. fideiusso: et. l. eligere. s. illud. de fideius. et ista contraria
nō formantur per docto.

Actio oriens ex snia dicitur actio iudicati: et nō in factum.
Quid in illa que oritur ex snia arbitri vel ex iuramento.

Qui iudicari. ¶ Actor non debet propria auto
ritate facere executionē senten
tie alio delinquit. Item actio iudicati est perpetua et transitoria
ad heredes: s; actio prima esset temporalis vel non transitoria
b. o. vlt. in fine. Aude plene per Dominicum et Lano. in. c. cū
nostris. de concess. preben. Primum dictum intellige nisi pars
habeat licentiam a iudice: tunc non diceretur propria auto
ritate facere. sed esset nuntius in causa ppxia q fieri potest: vt
no. in. l. meminerint. C. vnde vi. et. l. iuste. s. de acqui. pos. Adde
q dicit in. l. penul. s. si. a. eod. titu. Contra secūdum dictum vi
detur precedens. s. in primo casu. Sol. ista sententia intelli
gitur fm naturam actionis prime. i. in tantum cōdēnare: et
taliter inquantū: et qualiter tenebatur et non vltra vt ibi qz in
deg non intelligitur velle facere pxiudiciū vltra q cōdem
natus teneatur. ad quod no. Innocen. in. c. quoniam frequen
ter. ante finem. vt lite contestata. sed actio oriens ex sententia po
test esse alterius nature q prima: vt si prima erat temporalis
non transitoria: quia erat ex delicto. Nam actio ex sententia erat
perpetua et transitoria: quia ex quasi cōtractu: vt hic. l. i. s. si
filius. s. de pecu. et facit. s. de constit. pecu. litem illa. s. qd adij
citur. vbi actio de constituta est perpetua: s; actio prima esset
temporalis. Sed contra de l. eum qui iniuriarum. s. si quis
cautio. Sol. ibi: in actione mere accessoria ad primam: vt est
stipulatio de iudicio fisti que est eiusdem materie cum prima.
hic non est mere accessoria nec in. s. qd adijcitur: sed eque prin
cipalis: puta in ea deducitur illud quod debebatur ex prima
de directo: sed in. s. qui iniuriarum nō sed in cōsequentiā. Nam
principaliter veniebat fisti in iudicio: s; in cōsequentiā in
teresse. C. Ultimo no. q actio oriens ex sententia dicitur actio
iudicati: et non in factum. et ita dicit ppe. Sed illa que oritur ex
sententia arbitri emologata dicitur in factū vt. l. cū antea. post
prin. C. de arbi. et idem in illa que oritur ex iuramento: vt in. l.
actori. C. de iureiuran.

**Inducta in fauorem alicuius non debent in eius odium
retroueri.**
Quo remedio fiat executio sententie.

Intra dies. ¶ Licet infra tēpus qd
dat indicatis: nō possit
fieri executio sententie nec agi indicati potest con
dēnatus liberari p alios modos iuris. b. o. Et no.
in si. q inducta in fauorem alicuius non debent in eius odium
retroueri. et Barto. tangit hic quo remedio fiat executio sen
tentie. An iure actionis vel officio iudicis: de quo dicit. vt. s. eo.
l. iij. s. ait pretor.

Qualiter debeant peti fructus preteriti.

Si homo

Si homo. ¶ Post litē cōtesta. etiam in
actionibus stricti iuris tenetur
reus de interitu: et etiā de fructibus. b. o. Primum di
ctuz intelligit gl. quādo res est perēpta culpa ipsius
rei qd nō placet. Istud enim procederet si nō esset in mora vera
vel ficta: sed per cōtestationem efficeretur in mora ficta. id est in fa
cta mala fide: ergo et. Itē procederet in actione reali nō in con
uentione personali per. l. qd te. si cer. pet. actione. et ita expresse te
nuit gl. in. litem si verberatum. s. si in. gl. magne. de rei ven.
per. d. l. qd te. s; q cōuentus actione psonali post litē cōtesta.
teneat indistincte de interitu sine res sit: precepta sua culpa si
ue nō. Item siue nō esset eodē modo peritura penes actore siue
sic s; aliud in cōuentione rei ven. Scdm dictū procedit quādo pe
titur aliqz qd nō est nec fuit actoris quo casu non veniunt fru
ctus in actione stricti iuris nisi post litē cōtesta. etiā si plus fuisset
in mora per interpellationē: vt in. l. cū fundus in prin. si cer. pe
ta. Secus si petitur id qd est vel fuit actoris vt in. l. videamus in
prin. et. s. si actione cū ibi no. de vlt. qz tūc veniūt a tēpore more
que cōmittitur etiā ante lit. cōtesta. per interpellationē: vt in. l. si
ex lega. causa. de ver. obl. et idē in actionibz b. o. si. vt. l. videmus.
s. ex causa. et. l. mora. s. in bone fidei. C. In text. ibi. absoluitio
nem: et etiaz de fru. interim perceptis in acquisitis per seruū
post litē cōtesta. vt sequif. C. Qualiter autē debeant peti fructus
preteriti an debeant specificari: et etiaz eorum quātitas: dicit vt no.
per Ly. in. l. cū propria. C. si quis alteri vel sibi. Ex predictis pa
tet q questio quā ponit hic gl. nō fuit necessaria: qz nō bz fieri
absolutio ab homine: sic pōt fieri cōdēnatio in vtroq; tā in
homine q in fructibus s; Bar. videat trāsire cū gl. tenēdo vlti
mā responsionē gl. in ver. vel dic.

**Snia lata in fauore actoris absentis et nō citati non valet
etiā si lata sit ad instantiā et petitionē rei petentis.**

Furioso. ¶ Snia non pōt ferri pro furioso
eo petat. Et si aduersarius petat nō pōt furiosus in cō
tumacia cōstitui. b. o. reg. cū gl. et dictis doct. Et sic pone casum
q curator furiosi inchoauit iudiciū pro furioso et postea mor
tuus est vel se absentauit remanēte furioso querit nūquid pos
sit ferri snia maxime in fauore furiosi si appareat ipsum fouere
iustitiā: dicitur hic q nō ipse enim nō pōt petere cū in iudicio
nō possit cōstitui. et sententia est ferēda ad instantiā petētis:
vt in. l. ad peremptoriū. de iudicijs. et si reus petat ferri oportet
actore citari. et in cōtumaciā cōstitui. et tūc pōt ferri in fauore
actoris absentis. et nō petentis vt. l. properandū. s. si quidez. de
indi. s; in casu isto nō pōt in cōtumaciā cōstitui furiosus: et ista
est ratio huius. l. idē si nō esset furiosus: et nō esset citatus vt
nō valeat snia etiā in fauore ipsius actoris absentis post q
sit lata ad instantiā et petitionē rei petētis: vt in. l. ea que. cū ibi
not. C. qz et qz iudex. et hic in gl. colligif: et ad hoc semper alle
gatur ista. l.

**Filiusfamilias cōtrahendo an possit obligari et si postea
emancipetur. an poterit cōueniri.**

Qui cū se paterfam. ¶ Per mēdit
daciū perdit
Bar. in. o. s. cellus. C. In text. ibi. facit qd promittit. Et sic patet
qd cum quis promittit factum ipsum factum dicitur esse in pro
missione: et in obligatione. contrarium dicebant quidā doc. pa
pi. q censet interesse promississe nō ipsum factū contra quos al
legabam istum teg.

**Appellatione sententie simpliciter prolate intelligitur de
diffinitiuā.**

Interlocutoria an et quādo et per quē possit reuocari.
Iudex potest alicui inbibere ne transeat per talem locuz ex in
sta causa.
Interlocutoria an et quādo et per quē possit reuocari.
Quādo iudex tulit vnā interlocutoriā et postea tulit aliā cōtra
riam illi an censetur primā reuocare.

Quod iussit. ¶ Interlocutoria: pōt
diffinitiuā nō. b. o. et semper allegat ista leg. Et no. in
a. dū dicit l. de sententijs et. q appellatio senten
tie simpliciter prolate intelligit de diffinitiuā: et ad hoc semper
allegatur: vide scribentes in. c. cum olim. de testi. super glo. fi.
In cōtrariū qz etiā interlocutoria vbi non insurgit absurditas
gl. in verbo sententias. in de. i. de re iudi. Ideo vnus ex duo
bus delegatis simpliciter non pōt ferre sententiā: vt in. c. cau
sam ma. de offi. dele. nō potest ferre etiā interlocu. vt no. Bar. j.
eo. si vni et doc. in. c. quoniam abbas. et. d. c. causam l. glo. in. o. l. si
vni videat velle cōtrarium. Et intellige q nō potest reuocari
diffinitiuā qz est validā: alio fecus vt in. l. si vt proponis. C. qz
k k iij

sus tenetur quanti plurimi fuit a tēpore more vlt. qd sententiā
vt in. l. ratio. s. si per venditorē. de actio. emp. quod plene dicit vt
in. l. vinū. si certū petatur. et in. l. in hac de tritica. Sequitur. l. in
depositi.

In depositi. ¶ Etia si q dolo desist pos
personali cedenda est actio. b. o. De materia huius. l.
dic vt dicit in. l. i. s. pro emptore. C. In text. ibi cōdēnatio. l. ad
rei restitutionē suppleat: cōpulsio soluere litis estimationē qz nō
poterat rē restituere. C. In text. ibi actiones suas. l. rei vendi. cō
tra extraneū possessorez. Nec ob. s. de admini. tuto. qm plures.
vbi non conceditur actio dolo: qz verum est cōtra collegā qui
fuit in eodem dolo: sed contra extraneū sic vt hic Ray. l. si quis
ab alio.

Si quis ab alio. ¶ Qui promittit sa
tisdat tenetur ad interesse qd estimat eatenus quate
nus ille soluere non pōt. b. o. C. In text. ibi. stipulatus est sup
pleat: ille non satisfecit: et sic succedat obligatio ad interesse. qd
est regulare in obligationibus facti: vt. j. progi. s. querit ergo
qualiter estimabit istud interesse: ad hoc respōdet: vt sequif.
C. In gl. que incipit respōdet ibi. l. eū qui. s. pōpo. fm dy. dic
q in illis legibus cōsideratur qd enenire pōt ratione precedē.
delicti. qd hic non est.

**Cum quis promittit factū ipsum factū dicitur esse in pro
missione et in obligatione.**

Si quis promiserit. ¶ In obligatio
nibus facti post mo
ram succedit obligatio ad interesse ad hoc semper allegatur ta
men iste teg. hoc non probat: qz nondicit q succedat obligatio
sed cōdēnatio. Certe etiam in obligationibus dandi in qui
bus constat post moram non succedere obligationem ad in
teresse: vt. l. vbi autem. in fine. de verb. obli. potest tamen succe
dere cōdēnatio officio iudicis mercenario: quando illud
quod erat dandum dari non potest vt not. in. l. si quis seruū.
s. si. eo. tit. de verbo. obli. vel non potest solui in eadem estima
tione qua solui debet vt not. in. l. vinum circa fin. magne glo. fi.
cer. pet. ideo glo. que est hic intelligit istum teg. q interesse nō
sit in obligatione post moram nec possit peti: sed debeat agi
ad ipsum factum: et fiet cōdēnatio iudicis officio ad interesse
Contrarium tamen cōter teneat per. l. stipulationes nō diui. s.
cellus. de verb. obli. qui melius probat qz ista: ita no. gl. que in
cipit. l. interesse: que dicit q ille qui stipulatur factū censetur sti
pulatus etiā interesse sub cōditione tacita si nō fiat: sic potest
agi recta via ad interesse et in lib. peti. Et etiam in obligatione b

ipsum factū: vt no. in. l. iij. s. itē si in facto in prima glo. et it. Po
test ergo incipere a petitione interesse: et tunc fiet cōdēnatio
in eo qd petitum est. Item a petitione pacti et tunc si est tale fa
ctum ad qd pōt precise compelli qd est in quibusdam casibus si
militer fiet cōdēnatio in eo qd est petitū. Sed si non pōt peti
se cōpelli tunc fiet cōdēnatio iudicis officio in interesse et ita
pōt intelligi hic nō iure actionis qz illa fuit intēta pro facto.
Unde nō debet operari in vtroq; qz nō debetur vtrūq; simpli
citer: sed alternative de quibus omnibus vide plenius per

Interlocutoria an et quādo et per quē possit reuocari.
Quādo iudex tulit vnā interlocutoriā et postea tulit aliā cōtra
riam illi an censetur primā reuocare.

**De diffinitiuā na vide. s. in. l. i. et ibi add. Quidam
cōf. cyj.**

**De diffinitiuā na vide. s. in. l. i. et ibi add. Quidam
cōf. cyj.**

**De diffinitiuā na vide. s. in. l. i. et ibi add. Quidam
cōf. cyj.**

b **C**onot. ppetuo
sequit. Lud. ro.
28. ccclviij. in fi.
cōsi. 7 qñ snia in
terlocutoria pos
sit renocari.

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some minor creases and discoloration, characteristic of old paper. There is no text or other markings on the page.

ni per aliu dicem' vt no. l. y. in. l. vni. C. de pfe. in. x. q. 1. **¶** In
 teg. ibi: si hoc vsum fuerit. Ista verba possunt referri ad iudi-
 cem q' tulit sniam: vt possit alteri iudici cōmittere si sibi v'f: et
 go. si non v'f nō cōpellit. Sed hoc est verū si nec videri d'z: q'z
 te in loco suo pōt executionem facere: et victor calūniosē petit
 eam cōmitti alteri iudici possunt etiam referri ad iudicem cui
 cōmittit'z: tunc vult dicere q' si sibi non v'f mittenda executioni
 q'z forte apparet sibi iniusta non cōpellit mittere: sed pōt remit-
 tere ad cōmittentē. Et hoc v'f tenere Innocē. in. c. i. de offi. ord.
 Vel opposita fuit exceptio nullitatis: et probata in casu quo
 nullitas impedit executionē. Nā nō mittet eā executioni non tū
 pronuntiabit sup nullitate. Sed remittet' ad primū iudiciū
 vt no. per Inn. in. c. de cetero. extra. eo. 2. p. Bart. in prin. huius
 l. Alias non subsistēte iusta cō cogit iudex vnus territorij per
 superiorem cui subest mittere executioni sniam alteri' iudicis
 Vel forte etiam p illū eisdē iudicē quasi in hoc sit superior. ar.
 in aut. vt nulli iudi. §. si q's vero cōp'rebensorum. facit de admi-
 ta. l. titium 2. meuii. §. tutoris. Et adde ad ea que. §. digi q' not.
 in. c. pastoralis. §. quia vero. de offi. deleg.

2 **¶** Sententia interlocutoria potest ferri sub conditione et
 quid in diffinitua.

3 Si maritus esse condemnatus an possit capi fundus dotalis
 in causam pignoris.

4 Quid econuerso an condemnata muliere fiat executio in reb'
 dotalibus.
 In executione sententie: an possit cōdēnatus in carcerari si vi-
 ctor nollet capere bona.

1 **In venditione.** ^{1o} In executione snie d'z or-
 do seruari q' habet hic vt pri-
 mo capiant mobilia 2 eis nō existētibus vel nō sufficientibus
 immobilia 2 in oīm defec. pueniat ad noīa debitorū. Et vide
 q'z nō in spec. de primo vel scōo decre. §. restat. ver. sed quid er-
 go de sententia. §. sequitur. vers. 2 scias. 2 ver. si vero nuntius.

2 **¶** Iffo. teg. hic cum glo. in ver. si deniq' q' snia interlocutoria
 pōt fieri sub cōditione: in sentētia autē diffinitua distinguatur
 an sit conditio intrinseca que inest de natura vt ista si probatū
 est 2 tunc idē. vt. l. cū iudex. C. de sentē. Aut non est intrinseca et
 tunc nō d'z ferri: lata tū 2 vt in. l. i. §. biduū. q' app. sit. Et etiā
 intrinseca distinguuntur an sit de presenti vel de p'eterito an de fu-
 turo vt si probabis vel iurabis 2 tūc d'z iurari incōtinenti ats
 nō prodest vt no. in. d. l. cū iudex. **¶** Iffo. etiā glo. q' incipit nul-
 loz: q' innuit dum alleg. l. i. de fun. do. q' si maritus est cōdēna-
 tus pōt capi fun. dotalis in cām pignoris. hoc reprobat' per
 doc. q'z d'z de seruicū oneribus matrimonij 2 sic mulier admitte-
 tur ad contradicendū p' suo interesse. q'z speciale est in causa pri-
 mipili. 2 vt. C. in qui. cau. pig. ta. contraba. l. satis. 2 de p'incipi-
 lo. l. i. 2 facit. l. ob maritum. C. nevoz. p. ma. 2 Et sic econuerso
 cōdēnata muliere nō fit executio in rebus dotalibus. vt. §. de
 do. ob cau. l. si donatarius. nisi in certis casibus: vt in. l. quinqz
 legibus. de bo. dam. **¶** Ultimo si victor nollet capere bona: sed
 personā cōdēnati: eas in carcerare posset. vt in. l. i. C. qui bo-
 ce. pos. 2 tetigi. §. eo. l. iiii. §. ait p'tor.

2 **¶** Pignus p'torizū an sita possit adiudicari creditor q' nō
 reperit emptor: sicut pignus iudiciale.

1 **Si pignora.** ^{1o} Pignora capta in cām iudicati si
 nō reperit emptor: 2 idoneo' ad
 iudicant' victori p'zo debito etiam si minus valeant nec pōt
 residuum petere. b. d. **¶** In teg. ibi pro ea q'ntitate que debet.
 Istud videtur posse intelligi duobus modis cō generaliter: 2
 simpliciter loquā. Primo q' etiā si plus debeatur quā valeat
 pignora fiat adiudicatio p' toto debito 2 residuū peti non pos-
 sit: 2 hoc est q' infra subiciunt. Item econuerso si plus valeant
 q' debeatur postq' emptor non reperiit 2 cōdēnatus non sol-
 nit in eius odium abdicentur pro summa debita 2 non teneat
 victor aliquid refundere: hoc videtur insusq' vt vñ statuitur
 contra victorez: q' valent minus equū videf' vt aliud statuat
 pro eo si valent plus licet hoc non tangatur hic per gloss. vel
 docto. Et predicta quando sunt ita expresse dictam in adiu-
 dicatione 2 ita loquitur iste vers. puta adiutor ubi pro quan-
 titate debita est sententia. Idem si simpliciter facta sit adiu-
 dicatio: et hoc est quod sequitur nam si creditor 2c. Quando
 tamen valent minus victor potest rescuare ne sibi adiudicen-
 tur: et eligere potius ea retinere in causam pignoris quonqz
 condemnatus sibi soluat: sed tunc interim frug. perceptos cō
 putabunt in sortem vt in. l. i. §. C. de pigno. act. Non si si fuisset
 facta adiudicatio: quia tunc bona essent sua sed in casu p'rece-
 den. non sed condemnati: 2 teneatur eam restituere quando cū-
 qz satisfiet vel potest dicere ego volo emere tanquam quili-
 bet extraneus pro eo q' valent: vt. C. si in causa iudicati. l. i. et
 iste est melior modus quē possit habere 2 sic superflunz crediti

Cindiat talis.
qd vigore dicto
rū verboni fase
re possit delega
tus cū i supplica
tione plura sunt
narrata. vide per
d. de ro. i. nonis.
7 antiquos de ref.
7 qñ cognito. et
egreccio cause di
cā cōmissa vide
p. Bal. p. cccij.
7 an cōmis. deci.
videat commiss
la cognito paim
bula. vide p. car.
¶ **C**on. cccij.
¶ **C**onferre. ad
de vt p. d. Lar.
con. ggy.
¶ **C**on. iudicem
adde Jo. an. i. ad
di. ad Spec. i. ad
de cōse. 5. nūc vi
dēdi. ver. qd. de
cōse. 7. qñ filia d
mitti egreccio
ad lras alterius
iudicis vide per
fulg. 3. cgl.
¶ **C**onmittet. di
cti Rud. ro. cōfil
ij. qd. indeg. nō re
mittit nec remitt
tore 3. vbi non
litas est notoria
p multa iura de
qbus ibi p. i pñ
7. qñ. vide
¶ **C**onpnedioe
an bic. 3. babea
locū in hypoth
caria. vide 3. qñ
3. dij. 7. ibi etia
alia ad declara
tionem. 3.

posset petere. Econtrario si plus ualent potest condemnatus co-
tradictio q non adiudicatur: dummodo soluat id in quo con-
demnatus est vel recipiat emptorem sed si neutrum facit tunc
melior via q possit habere victor est q faciat sibi adiudicari
pro sua debita: ita intellige quod hic habet in glo. ij. t. Sed
vtrum erit idem in pignore pretorio quando non reperitur em-
ptor: vt fiat adiudicatio sicut hic dicitur in pignore iudi. Bar.
hic videtur tenere q no dicitur idem q quando impetrat a
principe quo casu adiudicatur vsq ad concurrentem quantita-
tem: et residuum potest petere victus. vt in l. ij. C. de iure do. im-
pet. Sed specu. videtur dicere idem qd hic in tit. de i. r. ij. decr.
s. nunc dicamus. ante fi. ver. emptor aut no reperit. t. Nec
videtur posse assignari bona ratio diuersitatis inter pig. pre-
torium et iudiciale quantum ad hoc imo videretur multo for-
tius in pretorio quia melioris conditionis dicitur esse actor postquam
obtinuit sententiam q ante. Sed si obtinuit cogitur recipere p
toto debito: vt hic ergo fortius quando non obtinuit. Quid au-
tem si ipse debitor condemnatus vel non condemnatus dat insol-
utum. Certe tunc aut exprimitur pro quanta quantitate et clarus
est. Aut non exprimitur sed simpliciter insolutum traditur. Et
tunc Bar. hic videtur dicere q non valeat datio sicut nec em-
ptio non specificato pretio. Contrarium puto verius q imo cen-
seatur facta datio pro summa debita: quia ad illam refertur: et
sic satis videtur certum pretium per relationem ad debitum. vt
s. eod. l. ait pretor. s. i. et si minus valet imputet sibi creditor si
plus imputet sibi debitor qui effuso sermone locutus est. arg.
l. fi. C. de do. promiss. Quando fit aut per principem tunc mittitur: et
humanius agitur pro vtroq. vt in l. ij. de iur. do. impe. C. In
glo. que incipit qd presumitur ibi: dicitur sine etia victor dicitur
cui victor: inde non consentiat ista gl. videtur expresse senti-
re illud qd s. v. i. nam hoc qd dicit glo. no potest contingere ni-
si quando pignora plus valent q debeatur: non reperit em-
ptor nec condemnatus soluit tunc enim victor potest dicere volo
mibi adiudicari pro summa debita: vt nihil cogatur ultra sol-
uere plus valeant: et dicitur licet victor: inde dicitur con-
trarium q non sit insolutum vel dic q si victus dicat contrarium non
audet si inde videt q possit contradicere per id qd sequit in
glo. fi. Nam qn valet minus quicquid dicat in isto teg. glo.
vult q inde possit abdicare vsq ad summam debitam vel p cer-
ta quantitate et q residuum possit petere: ita dicit de facto ob-
seruari: et sic illud qd dicit in teg. procedit qn concurrunt volun-
tas iudicis vel qn datio facta est simpliciter: aliter secus vt in gl.
Eodem modo videt si v3 plus ita demum possit habere pro sum-
ma debita qn concurrat voluntas iudi. alias potest dicere no videt
mibi insolutum dare tibi insolutum p summa debita cum longe plus
valeant: retineas ergo tibi pignori. tñ victor iniuria afficit q
cogetur emergere: ideo forte verius videt q glo. hic dicit quod
non cogatur recipere nec retinere pignori: sed possit petere si
bi adiudicari: imputet sibi condemnatus: et si hoc inde non fa-
ciat tenebitur victori ad interesse postq eius contradictio non
admittitur: vt in ista glo. no.

Practica qn quis sentit debere fieri aliquam executionem
contra aliquem et in aliquibus bonis tanq illius si pretendit
aliquam de illis ad illum non pertinere sed ad se et quot testes
requirantur. et nu. 7.
Executor sine in causa executionis assumit sibi partes iudicis
in his que non opponuntur contra suam sed super bonis in
quibus fienda est executio.
In executione sententie q sit citanda pars vt veniat ad dicen-
dum causam quare executio fieri non debeat.
Summaria cognitio in quibus casibus habeat locum remis.
Pronuntiatio facta in causa summaria super aliquo inciden-
ti non preiudicat quominus aliud idem possit refricari in ordi-
nario iudicio principaliter.
Si fuit pronuntiatio executione no esse fienda ppter nullitate
sententie non pbiatur victor agere ordinario iudicio et pete-
re declarari suam esse validam: et qualiter.
Pronuntiatio facta super aliquo incidenti in ca plenaria an
faciat preiudicium quominus illud incidens possit refricari pn-
cipaliter in alio iudicio.
Missus in possessionem ex causa indicati possidet sicut credi-
tor conuentionalis.
Quod per tale inmissionem interrumpat vsu capio naturaliter.
Victor si vellet immitti pro iure condemnati salua possessione
possessoris an hoc possit fieri itaq ius ppietatis in ipm trans-
feratur remanente possessione.

Si super rebus. T si per tertium contradictio
rem controuersia moueat su-
per rebus captis: in cam pignoris summarim discutitur: et sen-
tentia vel pronuntiatio facta in hac causa summaria non facit

preiudicium in plenaria vel ordinaria postea mouenda. b. d.
iste. s. not. et vulgaris qui semper alleg. et est utilis. C. In teg.
ibi cognoscere debere de proprietate. Hoc est verum quando no
sunt alia bona que sine controuersia capi possunt: et sic est deue-
niendum ad nomina debitorum. Nam anteq hoc fiat vilius
est cognoscere de hac controuersia: q citius expedit. Si autem
essent alia bona q sine controuersia capi possent tunc executor
deberet dimittere statim ista in quibus sit controuersia et ca-
pere alia vt in seq. s. sed et illud. C. Et ista teg. infirmitat
practica q qn quis sentit debere fieri aliquam executionem con-
tra aliquem: et in aliquibus bonis tanq illius si pretendit ali-
quam de illis ad illum non pertinere: sed ad se prestat coram iudice
q in tali re nulla fiat nouitas ipso non requisito: et no au-
dito cum in illis pretendat se potius ius habere q habeat ille
condemnatus sen in cuius bonis fienda est executio. C. T. Et no.
hic q executor sine in causa executionis assumit sibi partes
iudicis in his que non opponunt contra sententia: sed super bo-
nis in quibus fienda est executio. Similiter si condemnatus al-
legaret privilegium q non d3 exigi ultra q facere possit et victor
contradiceret assumeret executor partes iudicis in cognoscen-
do de hoc vt. tit. i. l. pe. Et idem videndum in exceptionibus que
possunt opponi post sententiam de quibus in l. i. C. de iur. et fa.
igno. et in istis potest cognoscere et pronuntiare: vt p3 ex quo qd in
fra sequitur necniam eorundem. Sed si opponatur aliqua que
impugnant sententiam no potest pronuntiare qd dic. vt. digi. s. eo. l. i.
s. i. C. Et predictis etia patet q cu in executione sententie sit
adhibenda aliquando cause cognitio vt hic et not. in l. inter
vtile. s. de mino. q pars est citanda in executione: vt veniat
ad dicendum cam quare executio fieri non debeat: aliter videtur
executio retractanda. de hoc arg. tangitur per Bar. s. ea. l. s. in
venditione. et in l. i. meminerint. C. vnde vi. et not. in l. c. ex rone.
de appel. in nouella. et in d. l. i. C. de iur. et fac. igno. per Lyn. in
viii. q. C. In teg. cognouerit eius fuisse supple et pronuntiare
rit: vt patet. s. in verbo nec sententiam. Vel dic q potest pronun-
tia re hoc modo. scilicet executionem fiendam in illis bonis tan-
q pertineant ad condemnatum non obstante contradictione il-
lius tertij licet eni principaliter pronuntiet super executione
incidenter videtur pronuntiare super ppietate. C. T. In teg.
ibi. summarim. Hoc intellige duobus modis. Primo quan-
tum ad ordinem: quia non datur libellus nec lis contestatur. Se-
cundo quantum ad probationem: quia sufficit pbatio per vnus
testem et ita expresse determinat Specu. in ti. de primo et scdo
decre. s. restat. ver. si qualiter. et in tit. de offi. iudi. s. postre-
mo. ver. si. vi. in quo. s. multa tractat de summaria cognitione
in quibus casibus h3 locum: et in quo dicitur summaria. et qua-
liter. C. In teg. ibi nec sententiam eorum preiudicare. et Sup-
ple qui iure ordinario possit agere et vendicare ab illo tertio
cui fuerunt relata. Et econverso. si fuit facta executio quo-
minus ille tertius possit agere ordinario iudicio rei vendica-
tionis: et retractare executionem factam. C. T. Et iste teg. semp
alleg. q pronuntiatio facta in causa summaria sup aliquo ar-
ticulo incidenti non preiudicat quominus illud idem possit re-
fricari in ordinario iudicio principaliter vt hic et l. non indeg.
s. de his qui sunt sui vel alie. iur. et in l. si quis a liberis. s. si vel
parens. de li. ag. et ideo si fuit opposita exceptio nullitatis in
executione: et pronuntiatio fuit executionem fiendam illa ex-
ceptione non obstante no prohibetur condemnatus facta exe-
cutione principaliter petere declarari sententiam esse nullam
et retractari executionem: iuxta no. per Jnnoc. in c. egratione.
de procur. et econverso si fuit pronuntiatio executionem no esse
fiendam ppter nullitatem sententie non pbiatur victor age-
re ordinario iudicio: et petere declarari sententiam esse validam
quo facto mittatur postea executioni. et bec petitio etiam pre-
cedens super nullitate expeditur iudicis officio nobili vt not.
per Jnnoc. in ca. fi. de offi. iudi. et per Barto. in l. que sub condi-
tione. s. fina. de condi. insit. et q ista sint vera expresse determi-
nat Barto. in l. i. in fi. C. quando pro. non est nec. per ifuz.
s. T. In autem pronuntiatio facta super aliquo incidenti in
causa plenaria faciat preiudicium quominus illud incidens
possit refricari principaliter in alio iudicio: materia est in l. i.
C. de ordi. iur. et tangitur plene per Barto. in l. qui rome. s. duo
fratres. in. iij. col. in magna distinctione. s. de verbo. obliga. per
Jnnoc. in c. fi. de ordi. cog. C. T. In glo. s. ibi qz dicat se posside-
re. Aduerte hic quando bona possideant per condemnatum: et
tertius dicat illa bona ad se pertinere iure domini incumbit
onus probandi illi tertio: poterit pbare per vnum testem qua-
tum ad impediendam executionem: vt hic. Sed si possidebant
per istum tertium tunc incabit onus probandi ipsi victori q p-
tineant ad condemnatum: et hoc probato fiet executio nisi ille
tertius melius probet: et bec habentur in l. ob maritorum. C.
ne vgor

ne vgor pro marito. Sed vnum facit me dubitare: quia specu.
in titu. de primo et secundo decre. s. restat. ver. quid si apud eum
cu seq. et seq. videtur determinare q quando possessio est apud
tertium nullo modo debeat in illis fieri executio: si fuit facta
debeat retractari etia si victor velit probare q ad condemnatum
pertinet qd est contra illa que sentiunt docto. in d. l. ob marito-
rum. Dic pro concordia. et tene menti: quia est singulare: et quo-
tidianum: q aut ille tertius possessor fuit citatus in processu:
et sententia: et tunc quia faciunt sibi preiudicium si victor potest
probare summarie q ad condemnatum pertinebat fiet execu-
tio in illis ita intelligo no in l. ob maritorum. De isto em ar-
ticulo an ad alium pertineret non fuit disceptatum in illo pro-
cessu: ideo requiritur noua probatio victoris. Intellige tamē
sane nisi ille tertius possessor melius probet. Aut ille non fuit
citatus: tñ habet locū id qd not. Specu. in d. s. restat. ver. si.
quid si apud eum. cu seq. q no debeat fieri executio etiam si ve-
lit probare q ad illi pertineant: si fuit facta debeat retracta-
ri: qz ille processus no facit sibi preiudicium nec pbat illum esse
debitorem in preiudicium istius tertij possessoris no citati qua-
tum ad hoc vt possessione perdat et ita colligit ex dictis eius si
bene inspicitur: et in dictis Bald. in d. l. ob maritorum. Pre-
dicta vera si ad illi peruenit possessio aliunde q ab ipso con-
demnato. Si autē ab illo in frau. cred. tunc fm Lyn. in l. i. C. de
alie. iudi. potest fieri executio contra eum. Bart. hoc reprehendit hic
nisi primo agatur renocatorio: et annulet contractus: vt isti. de
ac. s. si quis in fraude. Bal. nobiliss. in d. l. ob maritorum. di-
stinguat q aut ista translatio fuit facta in fraude executionis
puta post litem motam: et procedit dictum Lyn. vt recta via pos-
sit executio fieri no facta aliter rescissione contractus. Debet tñ
actor pbare q debitor in fraude alienauerit: sic qz ille in quo
facta est alienatio sciuerit litē motā: non em renocat alienatio
in fraude creditoris facta nisi vterq participant. l. qui autē.
s. hoc edictū. de his q in frau. cre. et hoc probato no expedit ali-
ter alienationem rescindere: ista probatio fraudis fienda est in
hoc iudicio executionis et ea facta fienda est executio. Et potest
dici q si creditor probauerit q debitor no haberet in bonis ni-
si rem alienā satis sit probata fraus etia si als no fuerit pbatā
sciticia illius in quē fuit facta: vt sic possit fieri executio aliena.
aliter non rescissa per l. oēs. s. lucius. q in frau. cre. Sed si alie-
natio facta fuit ante litem motā opponitur q via ordinaria. et
si c. acti. in fac. agitur ad rescissionem alienationis: et pbatā frau-
de illa rescinditur: et creditor ius super illa consequatur: et
hoc est q sequit: et primū casum habui de facto in causa simo-
nis petri de caimo. Aut no in fraude executionis: sed debitor vt
si ante litē motā tñ procedit dictū Bar. hic. C. T. Altimō no.
hic in si. teg. fm vñ leg. glo. q missus i possessionē ex causa ius-
dicati possidet sicut creditor conuentionalis: et ideo per talem
inmissionem interruptitur vsu capio naturaliter q declarat: vt
hic per Barto. Item ea que s. v. i. de tertio possessore proces-
sunt quando eius possessio est iusta: vt non debeat de facto sibi
auferri pro executione. Secus si est iniusta vt clam vel violē-
ter obtenta: et hoc constat. Nā sibi non prodest sicut per fraudem
ad ipsum denegat arg. in l. vis eius. C. de proba. et in hoc etia
videtur concordare docto. C. T. Item procedunt quando vic-
tor vellet auferre illi possessionē. si autē vellet immitti pro ius-
re condemnati salua possessione possessoris an hoc possit fieri
ita q ius ppietatis in ipsum transferatur remanente possessione
ne penes illū fuit questio disputata per Martinum fil. qui de-
terminauit q sic arg. in l. si finita. s. si de vectiga. de dam. infec.
et in l. si fundum. cum ibi no. in glo. de fun. do. Barto. hic dicit
istud esse verum si ille possessor constituitur ad condemnatum per-
tinere ppietatem alias dicit secus. arg. j. ea. l. s. sed vtrū Bal.
in l. ob maritorum transfertur de hac limitatione: et merito: nā ille
s. sed vtrū. loquitur in nomine debitoris a quo victor vult extor-
quere pecuniā. Sed bica possessore nihil vult extorquere: ideo
non est curandū de sua confessione vel negatione: licet ista per
Bal. non tangatur tamen ipse pro deci. Martinum fil. allega. in l.
quis. j. quib. ex cau. in posses. ea. vbi constituitur pignus preto-
rium absq eo q quis realiter immittatur in rem si missio fieri
non potest. et sic limitatur. l. non mirum. de pign. act. licet hic
ergo non possit fieri in preiudicium possessoris ipsa missio rea-
lis tamen non tollitur: quominus ius condemnati possit per
missionem transferri in victorem.

Sed et illud. T si est aliquid qd sine controuersia
possit capi illud capitur et di-

mittitur illud qd est in controuersia. Itē si mouet. q. de iure ppi-
gnoris cessat summaria cognitio nec super sedet in executione.
Sed sit missio et res videtur si plus valet q illi contradictori de-
beat et primo sibi satisfiat residuum vero victori soluitur. b. d.
Limitatur ergo. s. precedes in duobus dñ ibi dicit q com-
parente tertio contradictore super sedetur in executione et sum-
marim discutitur de ipsius contradictione. Nā hoc est verū qn
non sunt alia bona que sine controuersia possint capi: als illa
capiuntur et sic no super sedet: et alia admittuntur: sic cessat sum-
maria cognitio: intellige hoc verū quando contradictio et sum-
maria cognitio verisimiliter haberet aliquem tractū teporis
Et quando ius condemnati non erat notorium als esset in arbi-
trio iudicis qd potius vellet facere: et q expeditius esset: vt. j.
ea. l. s. item quid dicemus. et ar. in l. fi. C. de cōpen. Sōda limita-
tio est: q procedit. s. prece. quando tertius mouet questionē de
proprietate vel de possessione rōne ppietatis. Secus si no nes-
saret proprietatem ad victum pertinere: sed diceret rem sibi pi-
gnoratam: nā hoc non ob. fit executio nec super sedetur: q sine
eius preiudicio. Et hoc si res plus valet q illi debeat: nā debet
videri illi primo satisfieri et residuū in causam iudicati conuer-
tur no tamen ipse tertius contradictor: et creditor cōpellit ven-
dere: sed compellitur ostendere et pati qd vendatur prestita sibi
idonea cautione q de pretio primo loco sibi satisfiat et hoc vult
iste teg. iuncta. l. quis. s. de pig. act. per quam iste. s. declaratur
Tet est speciale in cre. qui habet debitore condemnati vt possit fa-
cere auferri rem debitoris alteri creditori obligatam: licet sibi
obligata no sit et facere eam vendi. Secus si no haberet senten-
tiam. arg. in l. nulla. C. de solu. et qui poti. in pig. ba. l. eos. ipse
etia debitor auditur si vult rem pig. vendi. qz valet plus q de-
beatur creditori si forte no potest illi soluere: licet creditor con-
tradicat vt est casus in d. l. quis. C. In teg. ibi no cogat credi-
tor distrabere et supple alias. nec etia in casu isto sed cōpellit
ostendere et pati q distrabatur. ita intellige sane isti teg. l3 prima-
cie innuat q in casu isto cōpellitur sed als no cōpelleretur ta-
men iste sensus no esset bonus: et etia ex sequētibz patet quia
non dicitur q cōpellatur vendere: sed bene dicit q sit distractio
scilicet per executorem. C. In teg. ibi superfluum soluere sit pa-
ratus: et sic patet q loquitur quando res illa plus valebat q il-
li tertio creditori deberetur als videretur cessare qd hic dicit:
quia cu ex venditione nullam psequeretur utilitate ipse victor
non videtur q cōpellatur ille pati q vendatur quia cessat cau-
sa propter quam compellitur.

Si post aditam. T de controuersia que mo-
uetur post venditionē vel da-
tionē insolutum no cognoscitur summarie per iudicē competen-
tem et per viā executionis. Sed ordinarie per iudicē competen-
tem. b. d. vsq ad. s. sed si emptor. et loquitur hic quādo mouetur
controuersia de ppietate si autē de pretio per emptorem loquitur se-
quens. s. Et hic ponitur tertia limitatio ad. s. si super rebus.
vt loquatur quādo sit controuersia ante q pignora vendantur
vel adiudicentur: vt tñ super sedet in executione. i. in venditio-
ne vel adiudicatione fienda: si vero post venditionem vel adiu-
dicationem: tunc executor no debet tanq executor de illa con-
trouersia summarim cognoscere ad finē qd si reperitur iusta
retractet venditionē vel adiudicationem: sed debet dicere ego
sum functus officio meo in equequēdo et executio est pfecte facta
si tu pretendis aliquid ius habere da libellum tui corā me tñ
q coram iudice: si ego sum indeg cōpetēs et no querebam tanq
coram executorē: et pcedatur ordinaria via et cu plenius proba-
tionibus: vel si no sum indeg cōpetēs da libellum corā compe-
tenti. Nam possibile est q in executione ipse fuit cōpetēs execu-
tor et in isto ordinario iudicio non erit competens indeg si for-
te ille cui facta est venditio vel adiudicatio no est sibi subiectus.
C. In teg. ibi. periculū versatur. dic melius q glo. scilicet inte-
ritus rei vendite: quia pertinet ad emptorem post venditionem
perfectam. vt l. i. necessario. de pericu. et commo. reuendi. Quod
autē dicit glo. q tenetur pretiū soluere. Dic q no est verū nisi
prestito fideiussore si res emicatur cum imminet euictio in li-
mine contractus. id est ante pretium solutum. vt in l. i. pe. de pe-
ricu. et commo. rei vendi. et C. de euic.

Sed si emptor. T si emptor no soluat pretiū
aufertur sibi res ac si venditio
facta non fuisset et alteri venditur et pretium in causam iudica-
ti conuertitur no autem cōpellitur primus emptor ad solutio-
nem pretij per captionē bonorum suorum et venditionē: qz esset
processus in infinitum cu idem posset contingere in hac vendi-
tione qd in prima: et ideo consilium q executor non vendat ni-
si in presenti pecunia: et q non faciat triennium soluendū alias
venditio habetur pro non facta cum possit de facili retractari
non soluto pretio. b. d. vsq ad. s. sic quoq. C. Et primo format

Intelligo. ad
de ad hoc ea que
voluit Sozi. co-
si. clig. ppi. alle.

C. In limine. vt
a principio ita co-
nenti fit als no
potest venditor cogi
ad prestandū si
deiusor. et de eni-
ctioe. hoc firmat
etiam Aud. Ro.
cōsi. vij. in fi. qñ.

questionē si emptor nō soluit pretiū: an executor poterit ipsum cōpellere ad solutionē pretij per capturā bonorū suorū et venditionem illorū vsq; ibi 7 non puto. 3bi determinat qd nō ē qd iste nō esset bonus modus exequendi nec expeditus: quia esset procedere in infinitū: qd illud idem posset contingere in bonis suis alteri venditis 7 venderetur alteri: 7 illo nō soluente bona sua etiā venderentur alteri: sic in infinitū. Et istam rationem probat in ver. quid enim. qd ista ita esset necesse facere siue dicam⁹ qd emptor debeat condēnari siue qd habeat pro cōdēnato vsq; ibi melius igit: ibi cōfirmat qd dixerat 7 addit aliam rationē. qd victor cōtra illū emptorē executor vsq; ibi: nec iniuria. 3bi cōfirmat victor cū declarat quis modus sit tenendus. l. qd executor nūq; vendat cū termino ad solvendum: sed presentē pecuniā: 7 vel si cōtingat cōtrarium fecisse: emptor pretiū nō soluat tanq; executio non sit facta auferat ei rem: 7 alteri vendat presentē pecuniā: quia prima venditio pro non facta habetur.

2 Si nomina debitorum condemnati nō sunt liquida qualiter erit procedendum.

3 Casus in quo datur curator bonis presentis 7 viuentis.

Sic quoq; Si nō sunt mobilia nec immobilia peruenitur ad nomina debitorū: 7 in illis fit missio si pteant se debitores: alias secus: 7 si reperitur pecunia solutioni parata l3 penes tertium illa capis: nec tunc fit missio in nomen illius: sed de facto pecunia recipit. b. d. vsq; in fi. l. Et sic facit differētiā inter nomen debitoris apud quem nō est pecunia parata: 7 tūc fit missio in ipsum nomen. Nec tūc ita de facto compellitur soluere: sed fit missio: vt in glo. habetur: 7 debitor est apud quem pecunia est parata vt si erat penes eum deposita vel commodata: tunc non fit missio fm formā traditam a glo. Sed pecunia statim recipitur: fit illi preceptū de tradendo. C. In teg. ibi. discedi a noie. Quid ergo fiet isto casu postq; non sunt alia bona mobilia vel immobilia 7 nō debitorum nō sunt liquida. glo. r. d. in l. i. qd si fisci vel priua. qd dabit curator bonis istius condēnati qd mouebit actionē contra illos debitores: et faciet illos condēnari: 7 tunc effecta erunt liquida: 7 in eis poterit fieri executio. negari tamen nō potest quin hic sit magna retardatio executionis: sed hoc casualiter accidit nec aliud fieri potest alias executor deberet facere quod expeditus est vt bic. ver. item quid dicemus. T. Et nō. qd iste est casus in quo datur curator bonis presentis 7 viuentis. Regulariter secus quia solum mortui vel absentis vt in tit. de cu. bo. dā. 7 nō in lab. hostibus. in prin. qui. eg. cau. maio.

2 Exceptio qd quis nō teneatur nisi in quātum facere potest an sit dilatoria 7 possit opponi post sententiam.

Antequā in id. T. vsq; ad l. si cōnere rit tractatur de eadē materia vsq; qd sunt quidā qui debēt condēnari vel egigivltra qd facere possint eg priuilegio psonali. Et primo enumerant illi qui habēt hoc priuilegiū vsq; ad l. inter eos postea mouent 7 solunt aliqua dubia circa hoc vsq; ad l. si cōnuerit. teg. sunt faciles vnde non expedit summare. C. In teg. ibi cōueniantur. Est autē triplex modus. Primus qd in bello actoris hoc dicatur peto illū condēnari quatenus facere potest: tūc procedit qd bic dicit qd cōuenitur in id qd facere potest. Secundus modus est qd cōueniatur in tota quātitate 7 petatur in tota condēnari sed opposita exceptione cōdemnatur: quatenus facere pōt vt in l. i. de act. s. sunt pteera. Tertio qd cōdēnatur ad totā quātitatē sed in executione sententie opponat exceptio 7 nō fiet executio nisi quatenus facere pōt: vt. l. in l. ite miles. in fi. in verbo cogitur soluere: qd bec exceptio cū nō impugnat sententiā pōt opponi in executione vt est casus. j. eo. ne sennius. C. In l. inter res sup. gloss. ij. ibi de peculio. l. eg. facto. Supple in fi. vbi habetur qd si vnus creditor habeat priuilegiū alter nō in actione psonali licet ille qd nō habet preoccupet etiā pueniendo ad sententiam non est melioris cōditionis: quia fit executio pro eo prestita cautione qd si appareat alius priuilegiatus cre. resituet. Debet ergo intelligi qd nenter erat priuilegiatus vel habebat par priuilegiū als loquif. l. cōtraria 7 hoc si habebat par priuilegiū in actione psonali: si aut in reali vt in hypotheca: vt in duabus dotibus licet sint paris priuilegij pferat prima dos nec attendit preoccupatio pro scōa dote vt in l. affiduis. s. ceptus. C. qui potio. in pig. ba. per regulam qui prior est tempore 7c. que bz locum in actione reali non in psonali. vt in l. priui. j. de priui. cre. C. In fi. glo. adde qd nō. j. de re. iudi. in eo qd. Et dic fm Dyn. qd est cōsiderare duo tempora: scz tēpus snie: 7 tēpus executionis. licet in primo dic qd in prima snia nō habetur respectus ad alterā: sed in vltima habetur respectus ad primam. 7 hoc voluit ista. l. In scōo tempore

non habet respectus ad primā: nam aut concurrunt eodem tēpore 7 vtriusq; pro rata satisficit: aut diuersis 7 primo venienti satisficit in totum eius quod dictum est in sua snia non habito respectu ad aliā. Dy. Et nō. ista verba qd subtiliter declarāt teg. istum cū glo. 7 etiam in l. iudicati. j. eo. de qua signat bic cōtrarium satis difficile. C. In j. fi. istius. l. inter eos. super glo. fi. Dic qd ista exceptio non est dilatoria iudicij: sed solutionis. qd si peruenit ad pinguiorē fortunā teneat soluere: vt nō. s. eo. p. tronus. in vlti. glo. peremptoria aut nō potest dici: qd nō egrenuat nec extinguit debitū sed moderatur executionē: et potest opponi post sniam qd nō est in perēptoria. vt. l. peremptoria. C. senten. ref. in. nō posse. Et adde quod not. in l. ij. j. de excep. et solu. matrimo. l. eg. diuerso. s. fina. 7 instituta de exceptioni. s. item temporales.

2 An pater mariti sit magis priuilegiatus respectu vxoris: qd pater vxoris respectu mariti.

3 Stitutum vel pactū de dote lucrada qd habeat locū etiam in dote non soluta cōstante matrimonio.

Non tantum. T. Mo. qd pōt esse iudiciū inter maritū 7 vxorē: cōstan. mat. eg. alia causa qd ex cā dotis: qd illa nō potest cōstā. mat. peti. videbat 3rium ppter societatē vite sicut nec inter patrem 7 filium. vt. l. l. i. nulla. s. de iudi. 2 C. Itē nō. in l. sicut cū prin. l. seq. qd p mariti est magis priuilegiatus respectu vxoris qd ex vterof: pater vxoris respectu mariti: qd primus etiā si cōueniat sol. ma. ad restitutionem dotis habet priuilegiū ne condēnatur vltra qd facere possit. Sed se cūdas si cōueniatur ad solutionē dotis. solu. mat. non habet illud priuilegiū l3 bene habet si cōueniatur eo constante. Lere quicquid bic dicitur. l. tamen penul. s. de iur. do. aliter determinat qd istud sit verū quādo dolose indugisset generū ad contrahendum als gaudet priuilegio etiam solu. mat. et ita not. in l. eg. diuerso. s. solu. mat. Glo. tamē in ista. l. sed hoc ita. que semper alleg. dicit qd ratio est: quia mortua vxore soluta est affinitas qd ratio non est bona. Primo qd nō est verū simpliciter qd sit soluta: imo adhuc durat quātum ad impediendum matrimonium inter virū superstitem: 7 cōsanguineum vxoris mortue vsq; ad quartum gradum: vt in l. i. de nupt. s. affinitatis. et in c. non debet. de consang. 7 affi. licet quantum ad alia priuilegia videatur finita: 7 hoc vult gloss. in l. cui eorum. s. de postu. Item quia eadem ratio esset in socero eg parte viri premortui viro. Et tamen ille socer adhuc gaudet priuilegio. Patet ergo qd isti soceri sunt pares in priuilegio nisi socer eg parte vxoris sit in dolo: vt dictum est per. d. l. pe. que declarat istam. C. Altimio per. l. sed hoc ita. in prin. pater fm Dy. qd si est statutū vel pactum de dote lucrada locum habet etiam in dote nō solu. constan. mat. Nam bic maritus solu. mat. non poterat petere in dote nisi ratiōe lucri quod debebat sentire eg pacto vel eg. l. municipal. facit. l. iul. de iure do. 7 l. si donaturus. s. fin. de condi. ob causam. 7 vide quod not. per Barto. in l. iul. C. de sac. cro. san. eccle.

2 Si partes concordant qd cōmittatur causa cōsilio sapientis 7 stetur cōsilio illius licet cōsiliū sit iniustum egcufatur indeq; si ipsum sequitur. Quid si fuisset dictum qd cōmittatur cōsilio talis vel si simpliciter statutum dicat qd cōmittatur cōsilio sapientis non autem dicit qd stetur.

Si conuenerit. T. Si ptes concordat qualiter snia ferat indeq; debet sequi eorum voluntatem. b. d. 7 semper allegatur. Et potest intelligi pluribus modis: puta si concordant qd condemnandus absoluat vel ex vterof qd absolvendus condēnatur: vel qd condemnandus in quātū facere potest condēnatur insoludū. C. Hoc tamen vltimum nō est semper verū: vt in glo. qd nō semper potest ille cui cōpetit tale beneficium ei renūciare. T. Et per istam. l. cōmuniter dicimus si partes cōcordat qd cōmittatur causa cōsilio sapientis: 7 stetur cōsilio illius licet cōsiliū sit iniustum egcufatur indeq; si ipsum sequitur. Quid autē si fuisset dictū qd cōmittatur cōsilio talis: vel si simpliciter statutū dicat qd cōmittatur cōsilio sapientis: nō aut dicit qd stetur. Bar. bic tenet cū nō egcufari. Ang. tenet cōtra: nisi si contineat manifestam iniquitatem: qd iustam causam habet sequendi cōsiliū magime quando partes consenserunt in personam consultoris. Et adde quod nō. Bal. in l. mancipia. C. de seru. fugi. circa fi. C. In glo. circa p. in l. i. in arbitrio bic in iudicio. Istam tenet Barto. et assignat rationem diuersitatis: quia sententia arbitri nihil operaretur si feratur fm qd inter partes conuenit cum de se non producat actionem in factū nec officiū iudicis sed sibi pareat metu pene. Superfluo ergo esset si ferretur

si ferretur fm qd partes conuenerunt. Nam 7 ipsa non prolata partes possent cōuenire: ideo vt aliquid operaretur statuitur vt talis conuentio non valeat: 7 qd arbitri habeat largas habenas. Non sic in sententiā iudicis que etiā si feratur fm qd inter partes cōuenit habet effectum actionis producēde 7 etiā officiū iudicis pro executiōe nō est ergo superflua 7 idē esset bodie in sententiā arbitri eo casu quo posset emologari 7 producere actionē in factū: 7 officiū iudicis. 7 l. cū antea. C. de arbi. De hoc etiā tāgitur per Dy. post p. det. in l. i. C. de iur. om. iudi. licet Bar. nō faciat mentionē: tū ipsi nō vidētur hac solu. tenere. C. In glo. ibi. qd conuenit: vt in quātū facere posset. Aut dicitur glo. qd si cōuenirent: vt condēnatur ille qui erat absolvens nō valet conuentio: ita potest intelligi. l. qualem. de arbi. Si autē qd absoluat condēnandus vel cū sit condēnandus insoludū condēnatur: quatenus facere potest bene valeat: ita intelligatur bic: qd fauorabiliores 7c. tamen subtiliter cogitādo nō videtur posse assignari bona ratio diuersitatis: qd verū est qd sunt fauorabiliores nisi renūcent eorū fauori: vt. l. si quis in scribēdo. C. de pac. ideo tutius est tenere istam. l. generaliter. vt loquitur. 7 sequitur solu. primam.

2 Sententia iniusta respectu partis valet 7 trāsit in rem iudicatam.

Refes prouincie. T. Sententiā lata contra ius scriptū si nō fuit error expreſſus in ea: v3 nec rescinditur per appellatiōē inualidā. b. d. T. Et alleg. semper qd snia iniusta respectu partis valet: 7 trāsit in rem iudicatam. l. cū putat. s. fami. ber. C. In teg. ibi. in vsuras vsurarum condēnauit: puta qd condēnauit in centū pro sorte: et in centum pro vsuris cū tū vsure nō ascenderēt nisi ad sexaginta. sed computādo vsuras vsurarū bene ascenderāt ad centū: ipse tamen iudex nō dixit in sexaginta pro vsura sortis: et in quadraginta pro vsuris vsurarū: sed simpliciter in centū pro vsuris. Si autē dixisset tūc snia nō valeret in illis quadraginta cū vsure vsurarum sint prohibite per. l. sicut vsure centesime. vt. l. si nō sortē. in prin. de condi. inde. C. In fi. l. i. ibi iudicati agi non possit supple vel peti executio per iudicem qui sententiā tulit: 7 si opponatur de appellatiōe replicabit qd nō fuit legitima vel qd est deserta: 7 de hoc poterit ipse idem cognoscere incidenter: licet principaliter super hoc adiri non possit fm Ang. per. l. si contra maiorem. 7 l. quoniam. C. de appel. Breuiter dic qd si dicitur appellatiōe non esse legitimā: cognitio huius videtur pertinere ad iudicem appellatiōis: 7 sic ad ipsum remitteretur iste art. per c. romana. de ap. lib. vi. in ver. si vero vocatis. Si autē dicat qd tempus appel. prosequende lapsū est: 7 ille non fecit diligeſſimam cum lapsus temporis manifeste possit apparere eg die late sententię vsq; in tēpus quo petitur executio fundata esset intentio petentis executiōe nisi appellans doceret de diligeſſimā: ita probatur in d. l. contra maiorem. Et qd not. Bart. in l. i. in fi. j. nil noua. app. pen. nō tamē videtur qd ipse iudex a quo debeat pronuntiare appellatiōe esse desertam: sed qd potius pertineat hoc ad iudicem appellatiōis. vt. l. in eos. circa prin. in glo. magna. de appel. per doct. licet glo. ibi dicat qd non habet necesse pronuntiare. doct. tamen dicunt qd potest. Pronūtiabit ergo iudex a quo executionem fiendā non obstante app. cum lapsus sit tempus prosequendi: 7 de prosecutione nō apparet: practica tamen est qd appellans citetur ad dicendū causam quare sententia non debeat executioni mandari cum sit lapsus tempus prosequendi.

2 Si causa fuit cōmissa consulenda duobus doctioribus qui reddiderant diuersa consilia: iudex potest sequi quod illorum magis placet 7 egcufatur. Quid si non elegit: sed pronuntia u ifm contenta in consilijs qd non valeat sententia.

3 A quo tēpore currat tempus appellandi in casu de quo bic.

Quo iudices. T. Si ex duobus legatis alter ferat sniam vno modo alter modo cōtrario vel diuerso vtragq; snia pōt det quousq; per delegantem altera fuerit approbata. b. d. T. Et per hoc videtur si causa fuit cōmissa cōsulēda duobus doct. qui reddiderant consilia diuersa iudex pōt sequi qd illorū magis placet 7 egcufatur. Quid autē si nō elegit: sed pronūtiat fm cōtenta in cōsilijs: dic qd nō valet per. l. vbi repugnātia. de reg. iur. C. In glo. j. ibi. j. co. l. inter pares. per quam videtur qd stetur sententię late pro reo tanq; illa sit magis fauorabilis 7 solue vt in glo. qd illa nō proferatur duobus iudicibus ordinarijs: sed a delegatis: qd tūc nō attenditur fauor sententię seu qd sit magis fauorabilis: sed que fuerint per delegantē approbata vt bic: qd tene menti. Vel dic qd etiā si loquat in iudicibus ordinarijs potest procedere qd non cōstat quis magis

dicatur reus qd alter: vt in iudicio possit. vel diuersior vbi vterq; est actor 7 reus: tunc adhuc procedit qd bic dicitur: et est nō. solutio ad intellectum huius. l. inter pares vide nō. in c. fi. de re iudi. Nec obstat qd imo reus dicitur ille qui pronocat: actor ille qui pronocat: quia hoc est verum quātum ad effectū litis decidende: 7 hoc vult ista glo. tota quam not. Et 7 tertius casus in quo potest etiam intelligi ista. l. quando ellet vnus ordinarius et alter delegatus seu adiunctus a principe: quia recurretur ad ipsum principem: ita sentit bic Barto. Sed Ang. tenet qd preferatur sententia ordinarij tanq; magis digni qd est falsum: quia dignior est 7 maior delegatus a principe: vt in c. studuisti. de offi. deleg. C. Altimio qritur a quo tēpore curret tempus appellandi: dic qd a tempore electionis facte per superiorē cum ante eam non sit certum a qua sententia fit appellandum per ea que nō. s. eo. l. iij. s. si quis condemnatus. in glo. que incipit quia viginti. 7 sic non ob. l. i. s. biduum. quando appel. fit. quia ibi erat certum a qua sententia esset appellandum: ideo licet sententia sit in suspensio: quia lata sub conditio ne statim tamen currit tempus appellandi.

2 Quantum tempus datur bodie iudicatis ad soluendum et in quibus casibus datur: 7 cuius nature sit.

Debitoribus. T. Condemnatis 7 confisus datur tempus legale ad soluendum quod eg causa potest prozorgari et abbreviari. b. d. in effectu. C. Not. principaliter in ista. l. quātū erat tempus quod datur iudicatis iure istos: scilicet duo mēses: vt in fi. 7 hoc principaliter alleg. bodie quatuor: vt in glo. 7 de natura istius temporis quod datur miseracionis gratia a lege 7 in quo differt a tempore conuentionali: vide plene 7 not. Bar. in l. ita stipulatus. de verbo. oblig. 7 patet vna differentia. in l. si cum militi. s. cum intra. s. de poli. i. et al. in diem. eo. titu. C. Item nō. in verbi. bi. qui. qd illud idem tempus datur confessis coram iudice qui pro cōdemnatis habentur quod datur ipsis vere condemnatis. glo. tamen in l. si debitori. de iudi. dicit qd de consuetudine dantur decem dies. quia statim post cōfessionem fit eis preceptum per iudicem qd infra decem dies soluant hoc: tamen eg qualitate persone vel quantitate aliud sit dicendum qd iudex moderabitur. Not. etiā qualiter intelligatur. la. dino pio. quasi per totam. l. s. eo. qd ca piantur pignora. 7 venduntur: scilicet postq; transiit tempus qd datur iudicatis a. l. non ante. 7 si contra fieret retractaretur executio tanq; in debite 7 perperam facta per hanc legem.

2 Si sententia est lata contra tenorem alicuius reformationis que non erat in volumine statutorum tradita iudici fm illam deberet pronuntiare qd non reddatur sententia nulla.

3 An dicte reformationes que non sunt in volumine sint allegande 7 producende in termino dato ad producendū iura sicut instrumenta.

Amprolatis. T. Sententia lata contra tenorem constituta si non fuit error expreſſus valet mero iure. hoc dicit fm vnum intellectum: et tunc concordat cum. l. ptes. s. eod. Vide ad intellectum istius legis Abba. et quod ibi scriptum est post eum. in c. pastoralis. de fide instr. an sententia lata contra extraneam que non est clausa in corpore iuris expreſſo errore illius an sententiā sit ipso iure nulla: sic sententia lata contra ius commune quod clausum est in corpore iuris est ipso iure nulla si error iuris sit expreſſus in illa: vt in c. j. de re iudi. 7 in l. ij. C. quorum appel. et in l. i. s. item cum contra sacras. 7 in s. item cum cōtra iura. ij. q. vi. vide plenē in dicto. c. pastoralis. C. Vel dic qd etiam si fuit error expreſſus si illa constitutio non erat in corpore iuris clausa: valet. hoc dicit fm alium intellectum quem tangit glo. prin. ibi: vel dic conditionibus 7c. T. Et ista est magis singularis lect. per quam deciditur si sententia est lata cōtra tenorem alicuius reformationis que non erat in volumine statutorum tradita iudici cum fm illa deberet pronuntiare nō reddatur nulla: quod perpetuo tene menti. Secus si contra tenorem alicuius statuti clausi in dicto volumine: ita videtur sentire Barto. 7 ibi videtur hoc verum quando pars produceret tenorem reformationis a seipſa: sed sine testificatione officialis deputati super reformationibus: quia iustam causam iudex habet ad non dandū fidem: ita loquitur bic teg. cum glo. quia producebantur sententię late per imperatorem inter alios in fi. vnde poterat iuste ignorare iudex an imperator vellet illas sententiās habere pro lege in omnibus alijs causis postq; non erant in corpore iuris clausę. Si vero sit producta reformatio cum testificatione dicti officialis dico idem qd si esset lata contra formam alicuius statuti clausi in volumine: quia non potest ignorantiam pretendere cum habeat illi credere. C. de fide instr. autē.

Largas. Ang. bic dicit se esse in arbitrio re And. ro. sing. suis alt. pro Ang. casum in l. j. s. 7 post operis. s. de ope. no. mū. de quo vide etiā Sozi. cōsi. lxx.

Delegatus a pncipe. hoc pōt procedere si esset delegatus ad vniuersitatem causa rā vel respectu psonę legatis l3 qd sit fortior iuris dictio de leg. 7 dignior in se iuris ditione ordinaria B negat Jo. mo. in ru. de offi. deleg. pro suo facit qd voluit imol. in l. multū interest. de cōdi. et de. que refert sequitur Bre. cō. fi. lxxij. in. ij. co.

Adū fidem. Adde qd And. ro. p. c. idem dicit in snia lata ptra extranagā tēp bac. l. 7 c. p. stozalis. de fide i stru. ibi vide.

a Presenti pecunia. adde vt p Ange. are. in. s. vedit ista. de re. di. 7 p Bal. cōfil. clxxv. iij. lib. et facit qd voluit lu do. ro. sing. suis. vbi dicit qd p ar rbiis datis pcur ratori ad vendē dum teneat dñs si procurator au fugiat quādo dictum fuit presentē pecu.

b Angel. tenet contra. vide late ei⁹ p. clxxij. Bal. p. clxxij. j. lib. incip. cōmissus fuit articulo.

ad bec. j. de iure si. l. in fraudem. §. quātus. in verbo manu com-
mentariis. **C** Et predictis apparet q. dicte reformationes
que non sunt in volumine sunt alleg. a producende: in termi-
no dato ad producenda iura sicut instrumenta: aliter videtur qd
non possit prodelle. Et eodem modo dicendum est de consuetu-
dine: licet non sic de statutis clausis in volumine. Sicut ne legi-
bus iuris cōis: q. nō expedit illam vel illas producere: q. sem-
per habentur pro productis: ista patent ex not. per Bar. in l.
omnes populi. in vltima. q. de iust. i. iur. i. in l. prescriptione.
C. si contra ius vel vti. pub. i. de iura. calum. l. i. §. q. d. obfer-
uari. l. ornamentorum. in fi. de auro i. arg. leg. Nam tale dubiū
in talibus reformationibus i. consuetudinibus equiparatur
dubio facti cum sit probabile. vt no. in c. i. de postul. preli. i. v.
in glo. super verbo manifesta. i. in c. vt debitus. ate. fi. de appel.
Sequitur. l. diuus adrianus.

Limitatio ad iura dicētia q. post didicita testificata super
eisdē capitulis vel directo contrariis testes non admittatur.
Quando cūq. plura requiruntur ad probationem q. alterū
non sufficiat.

Diuus adrianus. **S**ententia la-
ta per falsos te-
stes etiam pecunia corruptos valet mero iure.

Sed contra eam datur in integ. resti. Et corrup-
pens criminaliter puniuntur. h. d. ista. l. notabilis que declarat
omnes alias de hac materia loquentes maxime ti. C. si ex fal-
instru. **U**bi de restitutione non fit mentio ita expresse sicut hic.
Licet dicatur q. talis sententia non habeat effectū nec auto-
ritatem rei iudi. Nam debet intelligi impetrata restitutione: et
concessa per banc. l. dū dicit in integ. resti. et etiam in fi. dū dicit
in integ. resti. Sed glo. in c. cum venerabilis. in fi. de excep.
videtur velle q. sit nulla ipso iure. i. sic non requiratur resti-
tio tamen ista nullitas non apparet quousq. sit probata falsi-
tas: et interim presumit valida. Et fm hoc semper posset allegari
i. probari: i. tenendo primū intellectū qui est verior fm con-
mumem opi. nō potest allegari nisi infra tēpus petende restitu-
tionis. et sic olim annū vtilem hodie quadriennii cōtinuum:
i. ita debet intelligi. l. qui agnitis. j. de excep. vt ibi no. in gl. pe.
que incipit exceptione in fi. **C** In text. ibi vt si tibi probauerit
dispiratione. **C** Item q. debeat pbari cōspiratio i. corrupte
la dicit hic imperator. ppter id qd statim sequit rem seuere vin-
dica. quia si nō interuenisset corruptela: cōspiratio nō esset
aduersarij puniendi. q. non fuerit in dolo. nō aut ppter id qd
dicit in fi. q. cā in integ. resti. Nam ad illud sufficit probari solā
falsitatem testium. vt in gloss. qd tū dicit vt ibi dicā. **E**t aduerte
ad tres casus: nā interdū talis sententia est ipso iure nulla i. sic
nō est necessaria restitutio. i. hoc qd vltra ea q. continentur hic
interuenit aliud. l. q. fuit lata contra absentē i. indefensum: vt
in l. si pto: §. marcellus. §. de iudi. fm cōmunē intellectū. **I**tem
in casu speciali cum est lata cōtra minorem super executione
tut. vel cura. vt in l. i. §. ij. C. si ex fal. alleg. Interdū valet cū esse
ctu nec rescinditur per in integ. resti. l. qd de falsitate fuit oppo-
situm ante ipsam latā i. de ipsa plene cognitum posito etiam q.
non pronūtiatum: vt in l. si. C. de fide instru. **I**nterdū valet
mero iure: sed cōpetit restitutio infra quadrienn. §. qui sumus ex
tra dictos casus: vt in bac. l. **I**tem tū est verū si probetur q. in-
deg fuit secutus illas falsas attestaciones qd presumitur si alie
probaciones nō fuerit facit als secus si subeant alie quas pos-
tuit sequi: que de falsitate non redarguuntur nam presumit
illas secutus nisi cōtrarium probetur: i. hoc pbatur. in l. pe. C.
si ex fal. instru. i. in c. cū §. i. **E**xtra eo. titu. de re iudi. **I**tem
intelligi banc legem quando vellet probare falsitatem per in-
directum puta quia testes dixerunt q. tali mense: tali die i. ta-
li loco mutuari tibi presenti i. recipienti centum i. tuis proba-
re per testes idoneos q. i. illa die: i. per plures ante: i. posteras
absens in loco remoto: tunc poteris hoc facere etiā post aper-
tas attestaciones: vt in c. series. de testi. Si autem velles proba-
re falsitatem directo q. in illo loco i. die non interuenit nume-
ratio pecunie per testes qui dicant se ibi interuenisse: nullam
numerationem interuenisse: aut si primi testes dixerūt hoc fuisse
factum presente titio i. seio: i. ille titius i. seius dicant opposi-
tum. **I**sto casu post didicita testificata: i. publicatas attestatio-
nes non admittetur pars etiam ante sententiam super arti-
culis directo contrariis ad reprobādum testes. vt in auto. qui
semel. C. de proba. i. in c. fraternitatis. de resti. i. in cle. si. eo. tit.
si dultominus post sententiam hoc tamen intellige verū quā-
do dicitur vellet probare falsitatem. Si autem vellet probare
corruptelā per pecuniā: tūc isto casu admitteretur quasi sit no-
uus ar. i. hoc videt de mente Jo. an. i. aliorū. in c. licet causam.
de proba. Et idem Jo. an. in cle. si. de testi. in glo. in verbo dire-
cto. **I**vide quod scriptum est recolligēdo in ista materia in c. j.

de fal. quod est valde singulare. i. limitatio ad illa inra. §. alle-
gata dicentia q. post didicita testificata super eisdem vel dire-
cto contrariis articulis testes non admittendos: i. isto casu
potest procedere opi. **P**lacen. quā hic glo. reprobatur qui tenuit
non sufficere pbare falsitatem testium ad sententiā rescindendā
nisi etiam probetur corruptela: potest enim procedere in casu
isto quando vellet directo probare falsitatem i. post publica-
tas attestaciones. **V**idetur etiam concedenda dicta restitutio
posito q. ille contra quem lata est sententia sciuerit falsitatem
commissam: i. potuerit appellare i. non appellauerit: q. dolus
falsorum testium vel aduersarij preponderat eius culpe vt nō
possit sibi imputari cur non appellasset: vt in litem si obfetrig
in fi. ad l. aquil. i. hoc videtur esse de mente doc. Aliquando ta-
men denegatur restitutio si sciuit i. potuit appellare: alias cō-
ceditur. l. quando non interuenit falsitas testium nec corrupte-
la pecunie: sed dūtagat dolus indicantis qui deprehenditur
ex actis: i. isto casu potest procedere glo. que reputatur singu-
laris. in l. seruo inuito. §. cum pto: §. ad trebel. que dicit res-
titutionem esse concedendam. Sed Bar. eam limitat eo mo-
do quo dixi tam hic q. ibi. i. in l. vnica. C. de sentētijs aduersus
fiscū lat. lib. §. **I**n glo. i. ibi. sed placet. cōtra. i. pro ipso facit
iste tex. quia imperator: mādauit sententiā rescindi si ista tria
probaretur: ergo nō sufficit alterū probari: q. quādo cūq. plu-
ra requiruntur nō sufficit alterum. vt in d. l. cum bi. §. si pto: §.
de transac. Sed ad istum textū potest responderi vt dixi. §. e.
Bar. tū respondet aliter q. hic. ideo imperator voluit oīa ista
probari: q. iste iulius talentinus ad hoc se astringit dū in suo
libello supplicatorio de oībus istis mentionē fecit: i. ita videt
hodie expresse in d. c. licet causam. de proba. i. dicit Bar. q.
tūc videtur se astringere q. vniū ponitur per modū qualitatis
ad aliud dūtagat q. corrupti falsum dixerūt. Secus si non per
modū qualitatis puta q. dixerūt falsum i. fuerūt corrupti p. l.
fulcinus. §. cū autē. ff. qui. ex cau. in pos. ea. i. ista verba Bar.
semper alleg. hic i. ibi dicit. videtur tenere q. videat se astring-
gere etiam si copulatiue ponat nō per modū qualitatis. Sed
Ly. in l. cū te. C. de proba. dicit fm **P**et. q. quādo cūq. quis in
suo libello facit mentionē de pluribus quorū alterū tantum
sufficit ad victoriam reportandā nō videtur se astringere nisi
ad illud probādum i. pro hoc glo. odi. in c. ij. de rescrip. Bal.
etiam in l. i. de cōdi. inde. reprobatur Barto. hic et dicit q. etiam
si per modū qualitatis si illa qualitas non erat necessaria ad
victoriam i. nō alterat actionē vel modū agendi nō censetur se
ad illā probandam i. artasse i. respondet ad illud. c. licet causam.
satis nota. Sed pōt dari alia responsio q. ibi accidit casus econ-
uerso ad illud de quo hic per glo. quia ibi dixit q. testes corru-
pti falsum dixerunt i. de falsitate nihil probauit sed de corru-
ptela sic. **N**os loquimur econuerso q. probauit falsitatem nō cor-
ruptelam. **N**ā sola falsitas sufficit sine corruptela. Sed eōs-
tra non semper: sed ita demum si interuenit corruptela per pe-
cuniā: vt in l. i. §. j. de fal. mo. i. l. ij. de cōdi. ob tur. cau. si fi-
precibus aut gratia in testibus: quia pur q. dicant veritatem
nō est curandū q. testificetur gratia alicuius non testificatur
propter alium: q. nō ostēdit veritatem licet nō sic in iudice q. per
gratiam monetur alicuius licet nō per pecuniā: q. ostēdit iu-
sticiam si dat sententiā aliter q. debeat i. tūc habet locū glo. §.
alleg. in l. seruo. §. cum pto: §. Et ista opi. Bal. placet quicquid
dicat Barto. per id qd no. Ly. in loco. §. alleg. i. per glo. in d. c.
ij. de rescript. **I**no. autē in d. c. licet causam. videtur aliter lo-
qui q. si ante sententiam allegetur falsitas: i. probetur bec. l. o.
sufficit: vt sententia non debeat ferri. Si autem post eam latā
nō sufficit nisi probetur etiam corruptela: que opi. non placet.
per id qd hic not. in gloss. **P**otest esse tamen casus in quo opi.
Placen. procedit. vt. §. dixi in teg. **C** In glo. seq. vel implora-
to officio iudicis. **A**dde duo alia remedia. succusa. leg. eorū. de
fal. i. ista durat. gg. annis. **I**tem exceptio contra sententiam. et
ista est perpetua si reus fuit condemnatus per falsa instrumē-
ta: i. contra ipsum petatur executio sententie. Si autem abso-
lutus per falsa instrumenta datur replicatio si agatur actione
prima: ista durat tantum quantum actio prima: vt bec habet
tur per glo. etiam teg. in l. querelam. C. de fal. i. in c. cum vene-
rabilis. de excep. i. si condemnatus per falsa instrumenta solue-
rit: i. solutum repetat i. excipiat qd soluerit virtute senten-
tie replicari potest q. sententiā fuerit lata per falsa instrumēta. i.
ista auglia cōpetunt ad diuersa: nam actio in factum datur ad
interesse cōtra dolosum: i. sic cōtra testes i. si aduersarij corru-
pit vel dolū cōmisi etiam cōtra eum. Sed officiū iudicis: et in
integrū restitutio datur: vt sententiā rescindatur i. reponatur in
pūstino statu. **A**ccusatio vero vt puniatur criminaliter sed ex-
ceptio vt impediatur executio sine. **A**duertendū tamen in
hoc vltimo: q. **P**et. i. alij docto. nostri dicunt non competere
exceptionem

exceptionem nisi prehabita restitutione sicut in minore et ab-
sente causa reip. per ea que not. in l. necnon. §. exceptio. et. l. si
is qui. §. quibus ex cau. ma. i. l. nam i. possea. §. si minor de iu-
re iur. i. quod not. in l. exceptione. la. ij. in fi. de excep. i. hoc tex-
net expresse glo. in d. l. qui agnit. in glo. pe. in fi. quam. §. alleg.
Cum enim sententia sit valida de iure nisi rescindat per resti-
in integ. non potest competere contra eam exceptio nec impe-
diri executio sicut ex parte actoris non datur actio rescissoria:
nisi rescissa sententiā vel vscapione. vt in l. in bonozarijs. §. sed
cum rescissa. de act. i. obli. Sed teg. in d. c. cū venerabilis. i. etiā
glo. videtur velle contrarium q. datur exceptio sine aliqua res-
titutione: i. idem Barto. in l. qui agnit. j. de excep. **P**etrus di-
cit q. illa decre. male loquitur: facta fuit per non intelligētes
subtilitates iuris ciuils. **J**oan. and. ibi multum laborat. Bar.
iustinet illam decre. dicens q. cum datur actio in factum etiam
restitutione non concessa similiter debet dari exceptio que est
magis fauorabilis que ratio non placet: quia dantur ad diuer-
sa. **N**os possumus dicere q. illa decre. non contradicit i. q. pos-
sit intelligi fm q. dicit glo. l. qui agnitis. q. datur exceptio i. re-
plica. §. prohibita resti. sed videtur obfere glo. in l. querelam
que dicit q. est perpetua: sed tunc esset temporalis: quia resti-
tio non datur vltra quadriennium. Solu. ante restitutionē nō
est nata exceptio i. si non petatur restitutio: reus excipere non mittend
am executioni: quia est lata per falsos testes: i. peto eam rescindi: i.
hoc facere potest si est infra quadriennium i. bec practica pro-
batur in l. papinianus. §. si filius. de iudi. testa. i. in d. l. nam et
possea. §. si minor. de contratab. l. si preterito. sed si peteretur
executio post quadriennium non posset reus sic excipere. vt d. §.
si minor. **I**deo caute facit actor si non petat quousq. resti. peti
potest: ne dormientem euigilet.

Triplex priuilegium qd habet resp. circa sententiam.
1. **A**lle qui fuit iterum condemnatus: iterum soluit quia non
reperit instrumentum solutionis si postea illud reperiat quali-
ter sibi prouideatur.

Operatores. **P**roteguntur istrumē-
ti de nouo reperti nō
rescinduntur sententia nisi lata sit contra rem publi-
cam. h. d. **C** **P**ro. q. resp. publica habet triplex priu-
ilegium. Primo q. si sententia est lata contra eam non presente
suo aduocato non valet. vt in l. fisci. de iure fisci. secus si
nator: vt in l. velamento. C. de postu. Aliud est. q. posito q. sen-
tentia non sit lata per falsas probationes i. sit iusta fm acta et
probata i. respectu iudicis. Si tamen post eam latam et postq.
transiit in rem iudicatam reperiat instrumentum cause sue que
si produgisset contra ea non fuisset lata sententia non audirur:
vt hic. secus in priuato. vt hic. l. sub specie. C. eo. tit. i. intellige
q. audirur petendo resti. in integrum i. infra triennium etiam
iure isto: licet alijs daretur annus tantum ad restitutionem pe-
tendam i. hoc dicitur in l. vnica. C. de sen. aduersus fiscum latis.
Hodie vero non debet esse deterioris conditionis q. priuatus
in tempore restitutionis petende: ideo sibi datur quadrienn. cō-
tinuum i. hoc tenet Barto. ibi. Bal. autem in d. l. sub spe. dicit
q. vsq. ad triennium non est necessaria restitutio. sed audirur
per simplicem querelam: postea infra quartum annum est ne-
cessaria: sed securus est tenere glo. in d. l. vnica. que dicit neces-
sariū semper. **T**ertium priuilegium est q. si apparet ex actis de
dolo iudicis sententiā est nulla: sed quando cōtra priuatum nō
est nulla: sed datur restitutio si non pōt sibi imputari culpa in
nō appellando: vt dixi in l. diuus. per glo. q. est in l. si seruo in-
uito. §. cū pto: §. **A**liquando tū etiam lata contra priuatum
per instrumenta de nouo reperta retractat: i. non sit lata p fal-
sas probationes vt i. causa spirituali puta matrimoniali: quia
nō transit in rem iudicatā si lata est cōtra veritatē i. quādo cūq.
de ipsa apparet rescinditur quatenus de facto pcessit: vt in c.
lato: extra eo. ti. i. qd no. in c. q. pto: de elec. i. in c. fraterni-
tatis. in fi. de frigi. **I**tem quando fuit lata per probationes
priuilegiatas puta per iuramentum necessariū in defectu pba-
tionis. vt in l. admonendi. de iur. iura. **I**tem et tertio si fuit
legitime impeditus quominus illa instrumenta posset produ-
cere: q. restitueret ex clausula generali: ita tenet Bart. in d. l.
vnica. i. alleg. **I**no. in c. vltra tertiam. de test. qui expresse hoc
determinat. **P**otest tamē de isto impedimēto fidem facere. et
Spec. nota. in tit. de execu. sententie. §. postremo. ver. illud. dicit
q. pars debet esse cantu: vnde dicitur instrumenta sua esse deperdita
anteq. feratur sententiā. Et postea probata noua repertione re-
stituatur in integrū. **E**xtra istos casus sententiā lata contra pri-
uatu ex instrumentis de nouo repertis nō retractatur. Sed si

aduersarius fuit in dolo contra ipsum agi pōt actione de dolo
vel in factum: vt hic in fi. glo. i. etiam puniri crimine stelliona-
tus criminaliter: vt in l. si fideiusso: §. in omnib. in fi. **E**t vi-
de ad predicta qd no. Ly. in l. i. C. de condi. inde. i. de illo qui sol-
uit creditori suo: i. q. nō reperit instrumentum solutionis fuit
cōdemnatus ad iterū soluendum: i. soluit. postea reperit instru-
mentum solutionis qualiter sibi prouideatur de qua etiā questio:
ne habetur in addi. spe. de instrumē. edi. §. postq. **E**t ex pdictis
patet quid dicendū: etiā datur sibi aliud remedium qd repetat
pecuniā primo loco solutā: q. illa solatio videtur redacta esse
nō ad causam postq. creditor illi nō stetit: sed iterū egit. arg. in
l. egiat. §. si post. de condi. inde. i. hoc expresse voluit glo. or-
di. in l. iul. eo. ti. circa mediū prime glo. magne. **E**t vide qd not.
Angel. in l. si sine. §. si procurator. rem ra. ba. vbi dicit se pla-
ries participasse quando creditor fuit in dolo: quia sibi fuit fa-
cta prima absolutio. vt agatur cōtra ipsum actione de dolo po-
sita q. omnia remedia cessarent.

Si ex pluribus delegatis ad vnā causam vnus moriatur
an potestas remaneat apud ceteros.
Quid in pluribus ordinarijs vel delegatis ad vniuersitatem
causarum an iurisdicō remaneat apud illos i. quid si vnus re-
moueat vel se excuset: i. quid in arbitris.
Si vnus eorum se absente i. alij presentes pronuntiant an va-
leat pronuntiatio. i. n. 6.
Quid si omnes sunt presentes i. discordant in ferenda sententiā
quid fiet. i. n. 5. et 6.
Quid si cum fertur sententia aliquis eorum taceat.
Si decessit vnus comes relictis plurib. alijs an iurisdicō que
erat apud eum i. etiam exercitium sit apud quemlibet filiorum
insolidum.
Si sunt plures iudices in vna causa an vnus eorū vel duo po-
terunt ferre interlocutoriam sine alijs.

An vnus eorum vel duo poterunt cōmittere citationē ad au-
diendum sententiam.
Ista leg. cū. l. tūc autē. i. cū. l. inter pa-
res. i. cū. l. duobus. tractat de vna i. ca-
dem materia quādo sunt plures iudices ordinarij
vel delegati in vna causa: i. aliqui pronūtiāt: aliqui
nō vtrū valeat pronūtiatio: vel si oēs pronūtiāt i. discordant
que snia prenaleat. Et possunt iste leges intelligi in pluribus
ordinarijs quorū quilibet habet iurisdicōne: insolidū i. etiam
exercitū per l. i. §. de offi. consul. tū in ceperunt simul cognosce-
re: i. sic cōcauerūt in iudicē exercitū quo casu est idem q. i. plu-
ribus delegatis. vt hic sentit glo. qd est notādum ad limitatio-
nem illius legis. j. de offi. consul. **S**i enī nō inceperunt simul
cognoscere: sed vnus preoccupasset ille solus posset expedire i.
alter non haberet se intrinsecus: vt in illa. l. i. tunc non habet
locum iste. l. l. **P**ossunt etiā intelligi in pluribus delega. ex-
cepta. l. inter pares. que nō potest intelligi nisi i. ordinarijs: q.
in deleg. discordantibus nō seruatur illud qd ibi habet: sed qd
habetur in l. duo iudices. §. eo. Et ista leg. finit. i. l. tūc loquun-
tur qd oēs sunt presentes: et aliquis eorum tacet et nihil dicit:
alij vero pronūtiāt. leg. autē inter pares. quādo omnes pronū-
tiant: sed funt discordes i. sunt pares in numero. **L**eg. autē duo
quādo aliquis est absens: i. maior pars presens: vel quādo oēs
sunt presentes i. maior pars pronūtiat vno modo minor autē
alio modo de quo etiam. in l. si vni. in fin. **E**t q. plura iura de
ista materia loquuntur recolligēdo: dic q. aut loquimur in plu-
ribus delegatis adynam causam. Aut loquimur in pluribus
ordinarijs vel delegatis ad vniuersitatem causarū quos glo. q.
est hic: equiparat ordinarijs i. et tene eam menti. **P**rimo casu
dic q. interdum cōtingit q. aliquis eorum moriatur: i. queritur
de potestate remanentium: i. tunc Bart. in l. duo. videtur velle
q. sit in suspēso quousq. per superiorem alius loco eius datur
sed male sentit i. miroz q. nō meminit de c. vno delega. de offi.
deleg. vbi dicitur q. iurisdicō aliorum expirat i. sic nō suffice-
ret dare aliū loco mortui quātum ad hoc: vt alij vna cū illo pos-
sint cognoscere nisi etiā alij iterū daretur. sit ergo cautus q. fa-
cit causam cōmitti q. nō faciat aliū solum surrogari loco mor-
tui: sed etiā de nouo cōmitti: tam illi q. alijs superstitibus. **E**t
idem esset in pluribus arbitris si alter moreretur: q. nō suffice-
ret alterū assumere loco mortui: sed debet fieri cōpromissum de
nouo etiā in alios superstites. **I**nterdū cōtingit aliquē eorū
remoueri vel se excusare: tūc bene procedit dictū Bart. q. in-
iurisdicō aliorū est in suspēso: i. sufficit aliū subrogari loco illi:
vt. l. si longius. in prin. §. de iudi. **I**nterdum cōtingit ali-
quem eorū esse absentē i. alios presentes pronūtiare: querit
an valeat pronuntiatio. Et tunc distingue tres casus. Nam aut
fuerunt delegati simpliciter sine aliqua clausula i. et non valet
vt. l. duo. in principio. i. l. si in tres. §. de arbi. etiam si presentes

Casus rescindit.
i. hac materia vi-
de eundem cōsi.
ccccij. an autē
laudū rescindat
pretegtu instru-
mentorū nouiter
reperitorū. et an
snia criminalis
rescinda ptegtu
instrumentorū
nouiter reperto-
rū de predictis
oībus vide Lu-
ro. sin. suis. fo. v.

Ordinarijs.
ide facit Jo. mo.
in rub. de offi. de
leg. i. vi. feli. i. c.
causam matri-
monij. extra eo.
titu.

Expirat. vide
Abb. et feli. ibi
i. limita vt p. gl.
in d. c. duo. dele-
ga.

Sine aliqua
clausula. **A**dde
Bal. c. l. c. c. c. c.
et c. l. h. lib.

Retractare. i. materia huius. l. vide pulchre p. alex. 2. si. cxi. iij. lib. 2. qd voluit anch. 2. si. clxxxij. 2. qd voluit idem pau. 2. si. cccxij.

infra dicam et sed alij doctores tenent contrarium qd non possit sibi referuare condemnationem: sed si condemnauit bene potest sibi referuare cassationem. et istam partem tenet Inno. in c. sine litibus. de dolo et cotu. et Bal. in l. et generaliter. C. de epis. et cler. in vlt. colum. et Abb. in c. de sequestra. posses. et fruct. vbi omnino vide.

- 2 Verba sine an intelligant scdm naturam actionis prime. Verba sine an debeant conformari cum verbis libelli. et.
- 3 Iudex potest condemnare aliud qd sit petendum quando illud includitur in petitione.

Inulus respondit eos. C. Si condemnatur in vna sententia non censetur quilibet condemnatus in solidum. Sed pro parte posito et in solidum quilibet tenetur et qd petendum fuerit quemlibet in solidum condemnari item ex persona correi existentis non soluendo alter correns non tenetur qd obligatio est diuersa. b. d. teg. c. gl. sup. pletionibus doc. C. No. ergo mirabile ex primo dicto qd verba sine non intelliguntur scdm naturam actionis prime. qz in prima actione quilibet tenebatur in solidum. Et ex verbis sine quilibet tenetur pro parte. In contrarium facit l. miles. s. i. s. eo. sed solue vt ibi dicit. Et etiam aliud mirabile qd verba sine non intelliguntur scdm verba libelli. nam dicit Bart. qd hic debet intelligi ad hoc vt habeat aliquod dubium qd actor petijt quemlibet eorum in solidum condemnari. Si enim petijisset condemnari pro parte nullum haberet dubium. regulariter aut verba sententie debet cōformari verbis libelli. vt in c. l. bel. de simo. et in l. f. C. de fidei. lib. et Sed dicit qd in eo qd non est petitiū non debet iudex condemnare: sed in eo qd est petitiū bene potest condemnare aliud qd sit petendum si illud includitur in peti. Nam si petij condemnari in centum potest iudex condemnare in quin quaginta que includantur in illis centum: et non est sententia nulla: licet non condemnauerit prout sit petendum. et ita est hic. Circa vltimum dic quod procedit in debitis priuatis vt alter pro altero non teneatur: vt b. c. l. legatorum. in princip. de lega. ij. Quid autem in publicis si aliqui reperiantur non soluendo vtrum alij pro illis possint egredi. vide quod plene not. Bar. l. l. semel. C. de apo. publi. lib. g. et adde hic que no. in Spe. de senten. s. spes in fi.

- 2 Si agitur cum fuit iudicium cum pupillo auctoritate tutoris qd condemnatio cōcipi in personam ipsius pupilli cū quo fuit lis contestata et an possit cōcipi in personam tutoris qd non fuit litem contestatus.
- 3 Quid in persona dñi si lis fuit contestata cum procuratore.
- 4 Per additionem hereditatis quando est retractabilis per beneficium restitutionis in integrum non expirat substitutio vulgaris nec ius accrescendi imo secuta retractatione reassumit vires ac si aditio facta non esset non tamen per omnia.
- 5 Unus casus in quo bodie bonorum possessio est necessaria.

De contractu. De debent seruari per alij ad que postea hereditas casualiter puenit. b. d. in effectu. et sic est argu. qd gesta cum vero prelatore: postea priuatur prelatura debeant seruari per successorem: scilicet si non erat verus prelatore: postea hoc fuit detectum. gl. est ordi. in l. i. iustur. qd ex cōtēdit. s. i. de iureiur. b. c. d. dicit vt no. in l. si vrbana. de condi. inde. Et adde ad primū dictū qd no. per doc. in l. si tibi. s. cum possessor. s. de pact. l. si post. de consti. pecu. C. In teg. ibi. et condemnata est. C. No. ergo qd si agitur cum pupillo tutoris auctoritate qd condemnatio cōcipi in personam ipsius pupilli cū quo fuit lis contesta. Sed an possit cōcipi in personam tutoris qui non fuit contestatus sed pupillo cōtestanti auctoritatem prestitit que sunt inter se diuersa: vt in l. aliud. f. de verb. sig. vide qd no. per no. in d. l. i. C. de senten. C. In contrariū est casus notabilis. in l. si ideo. s. de enic. et contrarium loquitur in procuratore qui non reputat ita eadem persona quantum ad propositum cū ipso dño sicut tutor reputatur cum pupillo. et sic e conuerso si fuisset facta contestatio cum tutore posset fieri condemnatio in personam pupilli. vt no. Bar. in l. stipulatio ista. s. alteri. et s. si stipuler. f. de verb. oblig. T. Non sic in personam dñi si fuisset contest. facta cū procuratore. vt no. in d. l. i. C. de sen. et ex istis ego defendi hoc anno vnam sententiam que dicebatur nulla. qd non erat lata in personam illius qui fuerat litem contestatus: ego cōsului contrarium qd ille erat legitimus administrator illius cōtra quem fuit lata. et administratorio nomine fuit contestatus. et ita fuit obtentum.

- 2 In teg. ibi perueniunt. et sic no. et ad hoc allegatur iste teg. qd per additionem hereditatis qd est retractabilis per beneficium restitutionis in integ. non expirat substitutio vulgaris nec ius accrescendi imo secuta retractatione reassumit vires ac si aditio

De contractu. De debent seruari per alij ad que postea hereditas casualiter puenit. b. d. in effectu. et sic est argu. qd gesta cum vero prelatore: postea priuatur prelatura debeant seruari per successorem: scilicet si non erat verus prelatore: postea hoc fuit detectum. gl. est ordi. in l. i. iustur. qd ex cōtēdit. s. i. de iureiur. b. c. d. dicit vt no. in l. si vrbana. de condi. inde. Et adde ad primū dictū qd no. per doc. in l. si tibi. s. cum possessor. s. de pact. l. si post. de consti. pecu. C. In teg. ibi. et condemnata est. C. No. ergo qd si agitur cum pupillo tutoris auctoritate qd condemnatio cōcipi in personam ipsius pupilli cū quo fuit lis contesta. Sed an possit cōcipi in personam tutoris qui non fuit contestatus sed pupillo cōtestanti auctoritatem prestitit que sunt inter se diuersa: vt in l. aliud. f. de verb. sig. vide qd no. per no. in d. l. i. C. de senten. C. In contrariū est casus notabilis. in l. si ideo. s. de enic. et contrarium loquitur in procuratore qui non reputat ita eadem persona quantum ad propositum cū ipso dño sicut tutor reputatur cum pupillo. et sic e conuerso si fuisset facta contestatio cum tutore posset fieri condemnatio in personam pupilli. vt no. Bar. in l. stipulatio ista. s. alteri. et s. si stipuler. f. de verb. oblig. T. Non sic in personam dñi si fuisset contest. facta cū procuratore. vt no. in d. l. i. C. de sen. et ex istis ego defendi hoc anno vnam sententiam que dicebatur nulla. qd non erat lata in personam illius qui fuerat litem contestatus: ego cōsului contrarium qd ille erat legitimus administrator illius cōtra quem fuit lata. et administratorio nomine fuit contestatus. et ita fuit obtentum.

- 2 In teg. ibi perueniunt. et sic no. et ad hoc allegatur iste teg. qd per additionem hereditatis qd est retractabilis per beneficium restitutionis in integ. non expirat substitutio vulgaris nec ius accrescendi imo secuta retractatione reassumit vires ac si aditio

De contractu. De debent seruari per alij ad que postea hereditas casualiter puenit. b. d. in effectu. et sic est argu. qd gesta cum vero prelatore: postea priuatur prelatura debeant seruari per successorem: scilicet si non erat verus prelatore: postea hoc fuit detectum. gl. est ordi. in l. i. iustur. qd ex cōtēdit. s. i. de iureiur. b. c. d. dicit vt no. in l. si vrbana. de condi. inde. Et adde ad primū dictū qd no. per doc. in l. si tibi. s. cum possessor. s. de pact. l. si post. de consti. pecu. C. In teg. ibi. et condemnata est. C. No. ergo qd si agitur cum pupillo tutoris auctoritate qd condemnatio cōcipi in personam ipsius pupilli cū quo fuit lis contesta. Sed an possit cōcipi in personam tutoris qui non fuit contestatus sed pupillo cōtestanti auctoritatem prestitit que sunt inter se diuersa: vt in l. aliud. f. de verb. sig. vide qd no. per no. in d. l. i. C. de senten. C. In contrariū est casus notabilis. in l. si ideo. s. de enic. et contrarium loquitur in procuratore qui non reputat ita eadem persona quantum ad propositum cū ipso dño sicut tutor reputatur cum pupillo. et sic e conuerso si fuisset facta contestatio cum tutore posset fieri condemnatio in personam pupilli. vt no. Bar. in l. stipulatio ista. s. alteri. et s. si stipuler. f. de verb. oblig. T. Non sic in personam dñi si fuisset contest. facta cū procuratore. vt no. in d. l. i. C. de sen. et ex istis ego defendi hoc anno vnam sententiam que dicebatur nulla. qd non erat lata in personam illius qui fuerat litem contestatus: ego cōsului contrarium qd ille erat legitimus administrator illius cōtra quem fuit lata. et administratorio nomine fuit contestatus. et ita fuit obtentum.

- 2 In teg. ibi perueniunt. et sic no. et ad hoc allegatur iste teg. qd per additionem hereditatis qd est retractabilis per beneficium restitutionis in integ. non expirat substitutio vulgaris nec ius accrescendi imo secuta retractatione reassumit vires ac si aditio

De contractu. De debent seruari per alij ad que postea hereditas casualiter puenit. b. d. in effectu. et sic est argu. qd gesta cum vero prelatore: postea priuatur prelatura debeant seruari per successorem: scilicet si non erat verus prelatore: postea hoc fuit detectum. gl. est ordi. in l. i. iustur. qd ex cōtēdit. s. i. de iureiur. b. c. d. dicit vt no. in l. si vrbana. de condi. inde. Et adde ad primū dictū qd no. per doc. in l. si tibi. s. cum possessor. s. de pact. l. si post. de consti. pecu. C. In teg. ibi. et condemnata est. C. No. ergo qd si agitur cum pupillo tutoris auctoritate qd condemnatio cōcipi in personam ipsius pupilli cū quo fuit lis contesta. Sed an possit cōcipi in personam tutoris qui non fuit contestatus sed pupillo cōtestanti auctoritatem prestitit que sunt inter se diuersa: vt in l. aliud. f. de verb. sig. vide qd no. per no. in d. l. i. C. de senten. C. In contrariū est casus notabilis. in l. si ideo. s. de enic. et contrarium loquitur in procuratore qui non reputat ita eadem persona quantum ad propositum cū ipso dño sicut tutor reputatur cum pupillo. et sic e conuerso si fuisset facta contestatio cum tutore posset fieri condemnatio in personam pupilli. vt no. Bar. in l. stipulatio ista. s. alteri. et s. si stipuler. f. de verb. oblig. T. Non sic in personam dñi si fuisset contest. facta cū procuratore. vt no. in d. l. i. C. de sen. et ex istis ego defendi hoc anno vnam sententiam que dicebatur nulla. qd non erat lata in personam illius qui fuerat litem contestatus: ego cōsului contrarium qd ille erat legitimus administrator illius cōtra quem fuit lata. et administratorio nomine fuit contestatus. et ita fuit obtentum.

- 2 In teg. ibi perueniunt. et sic no. et ad hoc allegatur iste teg. qd per additionem hereditatis qd est retractabilis per beneficium restitutionis in integ. non expirat substitutio vulgaris nec ius accrescendi imo secuta retractatione reassumit vires ac si aditio

De contractu. De debent seruari per alij ad que postea hereditas casualiter puenit. b. d. in effectu. et sic est argu. qd gesta cum vero prelatore: postea priuatur prelatura debeant seruari per successorem: scilicet si non erat verus prelatore: postea hoc fuit detectum. gl. est ordi. in l. i. iustur. qd ex cōtēdit. s. i. de iureiur. b. c. d. dicit vt no. in l. si vrbana. de condi. inde. Et adde ad primū dictū qd no. per doc. in l. si tibi. s. cum possessor. s. de pact. l. si post. de consti. pecu. C. In teg. ibi. et condemnata est. C. No. ergo qd si agitur cum pupillo tutoris auctoritate qd condemnatio cōcipi in personam ipsius pupilli cū quo fuit lis contesta. Sed an possit cōcipi in personam tutoris qui non fuit contestatus sed pupillo cōtestanti auctoritatem prestitit que sunt inter se diuersa: vt in l. aliud. f. de verb. sig. vide qd no. per no. in d. l. i. C. de senten. C. In contrariū est casus notabilis. in l. si ideo. s. de enic. et contrarium loquitur in procuratore qui non reputat ita eadem persona quantum ad propositum cū ipso dño sicut tutor reputatur cum pupillo. et sic e conuerso si fuisset facta contestatio cum tutore posset fieri condemnatio in personam pupilli. vt no. Bar. in l. stipulatio ista. s. alteri. et s. si stipuler. f. de verb. oblig. T. Non sic in personam dñi si fuisset contest. facta cū procuratore. vt no. in d. l. i. C. de sen. et ex istis ego defendi hoc anno vnam sententiam que dicebatur nulla. qd non erat lata in personam illius qui fuerat litem contestatus: ego cōsului contrarium qd ille erat legitimus administrator illius cōtra quem fuit lata. et administratorio nomine fuit contestatus. et ita fuit obtentum.

- 2 In teg. ibi perueniunt. et sic no. et ad hoc allegatur iste teg. qd per additionem hereditatis qd est retractabilis per beneficium restitutionis in integ. non expirat substitutio vulgaris nec ius accrescendi imo secuta retractatione reassumit vires ac si aditio

De contractu. De debent seruari per alij ad que postea hereditas casualiter puenit. b. d. in effectu. et sic est argu. qd gesta cum vero prelatore: postea priuatur prelatura debeant seruari per successorem: scilicet si non erat verus prelatore: postea hoc fuit detectum. gl. est ordi. in l. i. iustur. qd ex cōtēdit. s. i. de iureiur. b. c. d. dicit vt no. in l. si vrbana. de condi. inde. Et adde ad primū dictū qd no. per doc. in l. si tibi. s. cum possessor. s. de pact. l. si post. de consti. pecu. C. In teg. ibi. et condemnata est. C. No. ergo qd si agitur cum pupillo tutoris auctoritate qd condemnatio cōcipi in personam ipsius pupilli cū quo fuit lis contesta. Sed an possit cōcipi in personam tutoris qui non fuit contestatus sed pupillo cōtestanti auctoritatem prestitit que sunt inter se diuersa: vt in l. aliud. f. de verb. sig. vide qd no. per no. in d. l. i. C. de senten. C. In contrariū est casus notabilis. in l. si ideo. s. de enic. et contrarium loquitur in procuratore qui non reputat ita eadem persona quantum ad propositum cū ipso dño sicut tutor reputatur cum pupillo. et sic e conuerso si fuisset facta contestatio cum tutore posset fieri condemnatio in personam pupilli. vt no. Bar. in l. stipulatio ista. s. alteri. et s. si stipuler. f. de verb. oblig. T. Non sic in personam dñi si fuisset contest. facta cū procuratore. vt no. in d. l. i. C. de sen. et ex istis ego defendi hoc anno vnam sententiam que dicebatur nulla. qd non erat lata in personam illius qui fuerat litem contestatus: ego cōsului contrarium qd ille erat legitimus administrator illius cōtra quem fuit lata. et administratorio nomine fuit contestatus. et ita fuit obtentum.

- 2 In teg. ibi perueniunt. et sic no. et ad hoc allegatur iste teg. qd per additionem hereditatis qd est retractabilis per beneficium restitutionis in integ. non expirat substitutio vulgaris nec ius accrescendi imo secuta retractatione reassumit vires ac si aditio

De contractu. De debent seruari per alij ad que postea hereditas casualiter puenit. b. d. in effectu. et sic est argu. qd gesta cum vero prelatore: postea priuatur prelatura debeant seruari per successorem: scilicet si non erat verus prelatore: postea hoc fuit detectum. gl. est ordi. in l. i. iustur. qd ex cōtēdit. s. i. de iureiur. b. c. d. dicit vt no. in l. si vrbana. de condi. inde. Et adde ad primū dictū qd no. per doc. in l. si tibi. s. cum possessor. s. de pact. l. si post. de consti. pecu. C. In teg. ibi. et condemnata est. C. No. ergo qd si agitur cum pupillo tutoris auctoritate qd condemnatio cōcipi in personam ipsius pupilli cū quo fuit lis contesta. Sed an possit cōcipi in personam tutoris qui non fuit contestatus sed pupillo cōtestanti auctoritatem prestitit que sunt inter se diuersa: vt in l. aliud. f. de verb. sig. vide qd no. per no. in d. l. i. C. de senten. C. In contrariū est casus notabilis. in l. si ideo. s. de enic. et contrarium loquitur in procuratore qui non reputat ita eadem persona quantum ad propositum cū ipso dño sicut tutor reputatur cum pupillo. et sic e conuerso si fuisset facta contestatio cum tutore posset fieri condemnatio in personam pupilli. vt no. Bar. in l. stipulatio ista. s. alteri. et s. si stipuler. f. de verb. oblig. T. Non sic in personam dñi si fuisset contest. facta cū procuratore. vt no. in d. l. i. C. de sen. et ex istis ego defendi hoc anno vnam sententiam que dicebatur nulla. qd non erat lata in personam illius qui fuerat litem contestatus: ego cōsului contrarium qd ille erat legitimus administrator illius cōtra quem fuit lata. et administratorio nomine fuit contestatus. et ita fuit obtentum.

- 2 In teg. ibi perueniunt. et sic no. et ad hoc allegatur iste teg. qd per additionem hereditatis qd est retractabilis per beneficium restitutionis in integ. non expirat substitutio vulgaris nec ius accrescendi imo secuta retractatione reassumit vires ac si aditio

De contractu. De debent seruari per alij ad que postea hereditas casualiter puenit. b. d. in effectu. et sic est argu. qd gesta cum vero prelatore: postea priuatur prelatura debeant seruari per successorem: scilicet si non erat verus prelatore: postea hoc fuit detectum. gl. est ordi. in l. i. iustur. qd ex cōtēdit. s. i. de iureiur. b. c. d. dicit vt no. in l. si vrbana. de condi. inde. Et adde ad primū dictū qd no. per doc. in l. si tibi. s. cum possessor. s. de pact. l. si post. de consti. pecu. C. In teg. ibi. et condemnata est. C. No. ergo qd si agitur cum pupillo tutoris auctoritate qd condemnatio cōcipi in personam ipsius pupilli cū quo fuit lis contesta. Sed an possit cōcipi in personam tutoris qui non fuit contestatus sed pupillo cōtestanti auctoritatem prestitit que sunt inter se diuersa: vt in l. aliud. f. de verb. sig. vide qd no. per no. in d. l. i. C. de senten. C. In contrariū est casus notabilis. in l. si ideo. s. de enic. et contrarium loquitur in procuratore qui non reputat ita eadem persona quantum ad propositum cū ipso dño sicut tutor reputatur cum pupillo. et sic e conuerso si fuisset facta contestatio cum tutore posset fieri condemnatio in personam pupilli. vt no. Bar. in l. stipulatio ista. s. alteri. et s. si stipuler. f. de verb. oblig. T. Non sic in personam dñi si fuisset contest. facta cū procuratore. vt no. in d. l. i. C. de sen. et ex istis ego defendi hoc anno vnam sententiam que dicebatur nulla. qd non erat lata in personam illius qui fuerat litem contestatus: ego cōsului contrarium qd ille erat legitimus administrator illius cōtra quem fuit lata. et administratorio nomine fuit contestatus. et ita fuit obtentum.

- 2 In teg. ibi perueniunt. et sic no. et ad hoc allegatur iste teg. qd per additionem hereditatis qd est retractabilis per beneficium restitutionis in integ. non expirat substitutio vulgaris nec ius accrescendi imo secuta retractatione reassumit vires ac si aditio

De contractu. De debent seruari per alij ad que postea hereditas casualiter puenit. b. d. in effectu. et sic est argu. qd gesta cum vero prelatore: postea priuatur prelatura debeant seruari per successorem: scilicet si non erat verus prelatore: postea hoc fuit detectum. gl. est ordi. in l. i. iustur. qd ex cōtēdit. s. i. de iureiur. b. c. d. dicit vt no. in l. si vrbana. de condi. inde. Et adde ad primū dictū qd no. per doc. in l. si tibi. s. cum possessor. s. de pact. l. si post. de consti. pecu. C. In teg. ibi. et condemnata est. C. No. ergo qd si agitur cum pupillo tutoris auctoritate qd condemnatio cōcipi in personam ipsius pupilli cū quo fuit lis contesta. Sed an possit cōcipi in personam tutoris qui non fuit contestatus sed pupillo cōtestanti auctoritatem prestitit que sunt inter se diuersa: vt in l. aliud. f. de verb. sig. vide qd no. per no. in d. l. i. C. de senten. C. In contrariū est casus notabilis. in l. si ideo. s. de enic. et contrarium loquitur in procuratore qui non reputat ita eadem persona quantum ad propositum cū ipso dño sicut tutor reputatur cum pupillo. et sic e conuerso si fuisset facta contestatio cum tutore posset fieri condemnatio in personam pupilli. vt no. Bar. in l. stipulatio ista. s. alteri. et s. si stipuler. f. de verb. oblig. T. Non sic in personam dñi si fuisset contest. facta cū procuratore. vt no. in d. l. i. C. de sen. et ex istis ego defendi hoc anno vnam sententiam que dicebatur nulla. qd non erat lata in personam illius qui fuerat litem contestatus: ego cōsului contrarium qd ille erat legitimus administrator illius cōtra quem fuit lata. et administratorio nomine fuit contestatus. et ita fuit obtentum.

- 2 In teg. ibi perueniunt. et sic no. et ad hoc allegatur iste teg. qd per additionem hereditatis qd est retractabilis per beneficium restitutionis in integ. non expirat substitutio vulgaris nec ius accrescendi imo secuta retractatione reassumit vires ac si aditio

De contractu. De debent seruari per alij ad que postea hereditas casualiter puenit. b. d. in effectu. et sic est argu. qd gesta cum vero prelatore: postea priuatur prelatura debeant seruari per successorem: scilicet si non erat verus prelatore: postea hoc fuit detectum. gl. est ordi. in l. i. iustur. qd ex cōtēdit. s. i. de iureiur. b. c. d. dicit vt no. in l. si vrbana. de condi. inde. Et adde ad primū dictū qd no. per doc. in l. si tibi. s. cum possessor. s. de pact. l. si post. de consti. pecu. C. In teg. ibi. et condemnata est. C. No. ergo qd si agitur cum pupillo tutoris auctoritate qd condemnatio cōcipi in personam ipsius pupilli cū quo fuit lis contesta. Sed an possit cōcipi in personam tutoris qui non fuit contestatus sed pupillo cōtestanti auctoritatem prestitit que sunt inter se diuersa: vt in l. aliud. f. de verb. sig. vide qd no. per no. in d. l. i. C. de senten. C. In contrariū est casus notabilis. in l. si ideo. s. de enic. et contrarium loquitur in procuratore qui non reputat ita eadem persona quantum ad propositum cū ipso dño sicut tutor reputatur cum pupillo. et sic e conuerso si fuisset facta contestatio cum tutore posset fieri condemnatio in personam pupilli. vt no. Bar. in l. stipulatio ista. s. alteri. et s. si stipuler. f. de verb. oblig. T. Non sic in personam dñi si fuisset contest. facta cū procuratore. vt no. in d. l. i. C. de sen. et ex istis ego defendi hoc anno vnam sententiam que dicebatur nulla. qd non erat lata in personam illius qui fuerat litem contestatus: ego cōsului contrarium qd ille erat legitimus administrator illius cōtra quem fuit lata. et administratorio nomine fuit contestatus. et ita fuit obtentum.

- 2 In teg. ibi perueniunt. et sic no. et ad hoc allegatur iste teg. qd per additionem hereditatis qd est retractabilis per beneficium restitutionis in integ. non expirat substitutio vulgaris nec ius accrescendi imo secuta retractatione reassumit vires ac si aditio

De contractu. De debent seruari per alij ad que postea hereditas casualiter puenit. b. d. in effectu. et sic est argu. qd gesta cum vero prelatore: postea priuatur prelatura debeant seruari per successorem: scilicet si non erat verus prelatore: postea hoc fuit detectum. gl. est ordi. in l. i. iustur. qd ex cōtēdit. s. i. de iureiur. b. c. d. dicit vt no. in l. si vrbana. de condi. inde. Et adde ad primū dictū qd no. per doc. in l. si tibi. s. cum possessor. s. de pact. l. si post. de consti. pecu. C. In teg. ibi. et condemnata est. C. No. ergo qd si agitur cum pupillo tutoris auctoritate qd condemnatio cōcipi in personam ipsius pupilli cū quo fuit lis contesta. Sed an possit cōcipi in personam tutoris qui non fuit contestatus sed pupillo cōtestanti auctoritatem prestitit que sunt inter se diuersa: vt in l. aliud. f. de verb. sig. vide qd no. per no. in d. l. i. C. de senten. C. In contrariū est casus notabilis. in l. si ideo. s. de enic. et contrarium loquitur in procuratore qui non reputat ita eadem persona quantum ad propositum cū ipso dño sicut tutor reputatur cum pupillo. et sic e conuerso si fuisset facta contestatio cum tutore posset fieri condemnatio in personam pupilli. vt no. Bar. in l. stipulatio ista. s. alteri. et s. si stipuler. f. de verb. oblig. T. Non sic in personam dñi si fuisset contest. facta cū procuratore. vt no. in d. l. i. C. de sen. et ex istis ego defendi hoc anno vnam sententiam que dicebatur nulla. qd non erat lata in personam illius qui fuerat litem contestatus: ego cōsului contrarium qd ille erat legitimus administrator illius cōtra quem fuit lata. et administratorio nomine fuit contestatus. et ita fuit obtentum.

- 2 In teg. ibi perueniunt. et sic no. et ad hoc allegatur iste teg. qd per additionem hereditatis qd est retractabilis per beneficium restitutionis in integ. non expirat substitutio vulgaris nec ius accrescendi imo secuta retractatione reassumit vires ac si aditio

De contractu. De debent seruari per alij ad que postea hereditas casualiter puenit. b. d. in effectu. et sic est argu. qd gesta cum vero prelatore: postea priuatur prelatura debeant seruari per successorem: scilicet si non erat verus prelatore: postea hoc fuit detectum. gl. est ordi. in l. i. iustur. qd ex cōtēdit. s. i. de iureiur. b. c. d. dicit vt no. in l. si vrbana. de condi. inde. Et adde ad primū dictū qd no. per doc. in l. si tibi. s. cum possessor. s. de pact. l. si post. de consti. pecu. C. In teg. ibi. et condemnata est. C. No. ergo qd si agitur cum pupillo tutoris auctoritate qd condemnatio cōcipi in personam ipsius pupilli cū quo fuit lis contesta. Sed an possit cōcipi in personam tutoris qui non fuit contestatus sed pupillo cōtestanti auctoritatem prestitit que sunt inter se diuersa: vt in l. aliud. f. de verb. sig. vide qd no. per no. in d. l. i. C. de senten. C. In contrariū est casus notabilis. in l. si ideo. s. de enic. et contrarium loquitur in procuratore qui non reputat ita eadem persona quantum ad propositum cū ipso dño sicut tutor reputatur cum pupillo. et sic e conuerso si fuisset facta contestatio cum tutore posset fieri condemnatio in personam pupilli. vt no. Bar. in l. stipulatio ista. s. alteri. et s. si stipuler. f. de verb. oblig. T. Non sic in personam dñi si fuisset contest. facta cū procuratore. vt no. in d. l. i. C. de sen. et ex istis ego defendi hoc anno vnam sententiam que dicebatur nulla. qd non erat lata in personam illius qui fuerat litem contestatus: ego cōsului contrarium qd ille erat legitimus administrator illius cōtra quem fuit lata. et administratorio nomine fuit contestatus. et ita fuit obtentum.

- 2 In teg. ibi perueniunt. et sic no. et ad hoc allegatur iste teg. qd per additionem hereditatis qd est retractabilis per beneficium restitutionis in integ. non expirat substitutio vulgaris nec ius accrescendi imo secuta retractatione reassumit vires ac si aditio

De contractu. De debent seruari per alij ad que postea hereditas casualiter puenit. b. d. in effectu. et sic est argu. qd gesta cum vero prelatore: postea priuatur prelatura debeant seruari per successorem: scilicet si non erat verus prelatore: postea hoc fuit detectum. gl. est ordi. in l. i. iustur. qd ex cōtēdit. s. i. de iureiur. b. c. d. dicit vt no. in l. si vrbana. de condi. inde. Et adde ad primū dictū qd no. per doc. in l. si tibi. s. cum possessor. s. de pact. l. si post. de consti. pecu. C. In teg. ibi. et condemnata est. C. No. ergo qd si agitur cum pupillo tutoris auctoritate qd condemnatio cōcipi in personam ipsius pupilli cū quo fuit lis contesta. Sed an possit cōcipi in personam tutoris qui non fuit contestatus sed pupillo cōtestanti auctoritatem prestitit que sunt inter se diuersa: vt in l. aliud. f. de verb. sig. vide qd no. per no. in d. l. i. C. de senten. C. In contrariū est casus notabilis. in l. si ideo. s. de enic. et contrarium loquitur in procuratore qui non reputat ita eadem persona quantum ad propositum cū ipso dño sicut tutor reputatur cum pupillo. et sic e conuerso si fuisset facta contestatio cum tutore posset fieri condemnatio in personam pupilli. vt no. Bar. in l. stipulatio ista. s. alteri. et s. si stipuler. f. de verb. oblig. T. Non sic in personam dñi si fuisset contest. facta cū procuratore. vt no. in d. l. i. C. de sen. et ex istis ego defendi hoc anno vnam sententiam que dicebatur nulla. qd non erat lata in personam illius qui fuerat litem contestatus: ego cōsului contrarium qd ille erat legitimus administrator illius cōtra quem fuit lata. et administratorio nomine fuit contestatus. et ita fuit obtentum.

- 2 In teg. ibi perueniunt. et sic no. et ad hoc allegatur iste teg. qd per additionem hereditatis qd est retractabilis per beneficium restitutionis in integ. non expirat substitutio vulgaris nec ius accrescendi imo secuta retractatione reassumit vires ac si aditio

tio facta non fuisset: non tñ per omnia. qz si nō fuisset facta substitutio efficeretur heres directus. et de iure civili. nunc vero nō potest effici heres directus cum ille qui adiuit remanserit directus heres. quia restitutio in integ. que est de iure pretorio non potuit facere qd ille desisteret esse heres directus: vt l. sine. s. sed quod pap. s. de mino. C. Potest ergo qd substitutus veniat de iure pretorio quo iure ille desijt esse heres. et sic debet petere bo. pos. infra tempus legitimum. Et ista est vna de causis in quo bodie bonorum possessio est necessaria: vt no. in d. s. sed qd papi. Bar. tamen hic et ibi tenet qd etiam de iure civili admittatur non vt efficiatur directus heres sed vt iliter idest effectualis per l. i. s. si quis adita. ad tertu. Et facit l. defunctis. C. de leg. here. et sic ppetuo admittitur. vsq. ad. xxx. annos. vt l. licet. cū ibi no. C. de iure delibe. et in hoc est magna vtilitas.

In teg. ibi teneantur. videbatur qd non qz necerant cōdemnati nec successerunt condemnationi. et sic sententia lata cōtra istū videbatur eis non nocere. vt. j. eodem. s. in prin. Sed contra rium est verius. quia licet non successerint vt heredes in hereditate ipsius condemnati successerunt tamen sibi in hereditate a qua se abstinerunt per restitutionem in integrum et qz illa condemnatio fuit facta occasione illius hereditatis. ideo cense tur potius onus ipsius hereditatis qd ipsius condemnationi: ideo transit illa hereditas ad substitutum vel coheredem cum eodē onere. C. In teg. ibi actionem indicatū supple et etiam officium iudicis per quod sit executio contra substitutum vel coheredem. C. In glo. i. in fi. ibi secundum quosdam supple et male. quia illa leg. sine. quam infra allegat glo. de succ. edic. loquitur in pluribus cognatis qui non poterant venire de iure veteri nisi de iure pretorio. Et edictum pretoris deferebat successionem gradatim quo casu primo repudiante deferrebat sequenti per successorem edictum. sed primo acceptante licet postea in integrū restitueretur non deferrebat amplius sequenti. sed deferrebat in fscum. quia pretor volebat quod postq. semel fuit vni de lata cum effectu sequentes egcluderentur perpetuo ne sua dilatio esset frustratoria. nolebat enim per suum edictum eandem successionem pluribus deferri cum effectu: sed si vni erat delata non cum effectu. quia repudiauerat bene volebat posse deferri alteri cum effectu. C. Nos loquimur in illis qui poterāt venire de iure civili. vnus ex testamento. alter illo repudiante ab intestato. quo casu licet primus adierit si tamen aditio est rescissa non prohibetur alter ab intestato succedere vel de iure pretorio secundum communem opinionem vel de iure civili vt iliter secundum opinionem Bar.

- 2 Acta dicuntur scripture qd sunt corā iudice et scripture sunt p officialem ad hoc deputatum.
- 3 Donatio excedēs quingentos aureos cū requirat insinuatio nem si aliquis notarius fuit rogatus de tali donatione nec aliter fuit corā iudice insinuata: an dicatur insinuata seu hoc sufficiat cum notarius sit publica persona et iudex.
- 4 Quid sit insinuare.

De voluntate iudicis et par tium possunt acta circunda. C. i. cassari vel cancellari si nondū lata est sententia. b. c. d. dicit. Sed sine voluntate iudicis scilicet: ipse inter esse pretendit cū possit conueniri in syndicato si iustitiam nō fecisset ideo interest sua et conuerso sine voluntate partium iudex facere non posset: qz agitur de ipsarum preiudicio. postq. vero lata est sententia potest etiam verti preiudicium publicū si est lata ex tali causa que infamet. ideo nec de voluntate iudicis et partium indistincte potest hoc fieri. ita intelligit Bart. potest ergo fieri qñ non verteret interesse publi. C. In glo. i. ibi que apud iudicem acta sunt. C. No. istam glo. qd acta dicunt scripture que sunt corā iudice: et scripture sunt per officialem ad hoc deputatum. vt. j. de iure fisci. l. in fraude. s. quoties. in verbo cōmens tarius: et probat in l. precipimus. C. de appel. r. no. p. Bart. in l. cum iudex. C. de senten. et sic requirunt due psonae. s. iudicis coram quo fiant: et notarij scribentis ea. Et ista indugi bis diebus in quadam questione qz in donatione excedente quingentos aureos requiritur insinuatio: quidam notarius fuit rogatus de tali donatione nec aliter coram iudice fuit insinuata dicebatur hoc sufficere: quia notarius est publica psona: et iudex ordinarius. et sic potest tanq. notarius scribere. et tanq. iudex auctoritatem prestare ar. eorum que habentur in l. inuenimus. C. de sacrosan. ec. r. l. i. cōsul. de adop. cōtrariū dicit qz insinuare est donationem redigere in actione vel apud acta facere. vt l. do. natio sine. in l. data. C. de dona. sed instrumentū notarij nisi ipse sit deputatus ad officium publicū coram magistratu confectū in his que pertinent ad officij nō dicitur esse de actione. quia non interuenit duplex persona: sed dicitur simplex instrumentum. alias omnia iura loquētia de ins

puniri ratione dicte contumacie.

4 Citatus a iudice incompetenti lz nō cōpareat non dicitur contumax qñ erat notorium eum esse incompetente.

1 **Contumacia.** Tunc ista continet quatuor dicta in materia cōtumacie. Ego primo dicto nō arg. q contumacia est delictū quod patet q: puniatur: et sic ex forma statuti condemnatur p maleficio vel delicto pōt impune offendi simili poterit offendi condemnatus propter contumaciam. de hoc dic in l. omne delictū. s. contumacia. de remis. per Bart. et per Ly. in l. i. c. de cri. stel. Et declara istud primū dictū. vt gl. et in Specu. de contu. per totum. C. Et secundo dicto nō qd ad hoc vt quis dicatur cōtumax requirit q sit citatus tribus edictis vel citationibus vel vna pro omnibus cum peremptorijs. Sed hoc est verum quantum ad tres effectus. s. vt possit pcedi ad sententiam diffinitiuam vel absolutoriam iudicij: vel ad missionem in possessione ex primo vel secundo decreto. Et tra istos casus quod sufficiat vnica citatio sine perceptorio ita nō. Inno. in c. ad petitionē. de accusa. C. Et tertio dicto not. arg. q quando iudex vult procedere contra aliquem ratione contumacie ad impositionē alicuius pene vel mulctę requirit q iterum ipsum citet ad dicendum causam quare ipse non debeat puniri ratione dicte cōtumacie quia possibile est quod in actis sit positus pro contumacia: et tñ reuera non est contumax q fuit impeditus cōparere iusto impedimēto. Et ista practica habetur ibi etiam per Bar. in l. iij. s. si ad diē. de re milit. Tunc vltimo casu nō. q citatus a iudice incompetenti: lz non comparcat non dicitur cōtumax hoc est verū qñ erat notorium ipsum esse incompetente a se secus: qd dic vt l. i. si quis alie. s. de iudi. in l. iij. s. si quis in ius voca. non ierit. qd plene nota. Inno. in c. ij. de oia. Et adde quod not. per Bald. in l. generaliter. C. de episcopo. c. de.

2 **Pupillus citatus si nō cōpareat an constituitur in cōtumacia: et an valeat citatio.**

3 **Quid in adulto.**

4 **Quid in eo qui nō comparuit quia fuit vocatus ad mains tribunal.**

Quis citatur a duobus cui teneatur parere.

1 **Contra pupillum.** Tñ ista lege ponunt quatuor persone que per citationē non constituuntur in contumacia. s. pupillus. et sic videtur casus q citatio facta de pupillo nihil valeat. Debet ergo quis facere citari tutorem: Sed Barto. videtur dicere contrarium in l. i. s. si iudex. de adm. tuto. et de tutel. l. i. et habet. per pñ. et s. si eg. cōtentione. qd quantū ad infans et non valet. vt nota. glo. in l. iij. in princip. s. de in ius vocan. Aut est minor infans: et tunc gloria ibi dicit quod debet citari tutor et etiam pupillus cum autoritate tutoris id est simul cum tutore. Sed Barto. in locis preallegatis videtur dicere q sufficit citatio pupilli quia videtur citatus vt compareat legitime. sed cum tutore. Breuiter dic qd aut pupillus solus citatus non comparuit nec alius pro eo. et tunc citatio non valet quantum ad hoc vt possit contra eum perueniri ad diffinitiuam: ita loquitur hic nec etiam ad interpositionem secundi decreti quod est preiudiciale. Sed quantum ad hoc vt possit perueniri ad primum bene videtur quod sufficiat q sufficit q non defendatur: nō est magni preiudicij. Mā pupillus patitur missionem ex primo decreto. vt l. i. bec. autem. quibus ex causis in posses. eatur. et lapud iulianum. Si autem comparuit tunc talis citatio reputatur fuisse valida licet de tutore non fuerit facta mentio et ita intelligor: saluo opinionem Bar. C. Secunda persona est adultus in quo dic idem: vt si ipse fuit citatus et nemo pro eo comparuit non reputatur fuisse contumax. et sic non potest procedi ad diffinitiuam. C. Tertia persona est absens causa reipubli. et tunc glo. dicit quod tenet citatio: valet sententia tamen non cum effectu: quia potest in integrum restitui. Et sic licet hic videatur comparari: tamen comparatio non est per omnia. C. Quarta persona est ille q non comparuit quia fuit vocatus ad mains tribunal. nam ex causatur a contumacia. Adde quod nota in l. iij. infra de custodia reorum per Barto. et vide quod notatur in Spec. de excep. s. ij. Et tunc teneatur citatus parere quando citatur a duobus. vide in c. pñ. s. fin. de offi. deleg. de appel. cum parati. et c. si duobus.

2 **In finia in qua pronuntiat non esse procedendum ppter ineptitudinē libelli: an iudex delegat? designat p eā esse iudex.**

3 **Quid si absoluit partem ab instantia iudicij: et vide alii casum remis in quo non definit.**

4 **Tabellio an possit corrigere errorem suum.**

4 **Iudex si pronuntiauit se non esse iudicem competentem an possit causam reassumere.**

1 **Udex.** Tñ iudex nō potest suā finiam diffinitiuā corrigere. h. d. Et potest intelligi duobus modis. Primo in iudice delegato et tunc etiam si finia sit nulla definit esse iudex ex toto merito non potest corrigere. Et vide Inno. in c. eg. literis. de offi. deleg. fal. lit. quando esset nulla: q non seruasset formam rescripti: q tñ non desineret esse iudex. per l. qd tamen. in prin. cum ibi nō. s. de arbi. et hoc tenet etiam Floren. in c. causam q extra de elect. et ibi Imol. in c. veniam. xxxv. q. viij. Et sic esset idem qd in ordinario. Secundo potest intelligi in ordinario: tunc procedit ista leg. quando sententia non est nulla: sed iniusta: et tunc definit esse iudex in illa causa non ex toto. Si autem sententia esset nulla tunc etiam in illa nō desineret esse iudex: et posset in eadē causa sententiarē: vt in l. pñes. C. quomodo et quando iudex. Quod qualiter intelligitur habetur. j. eo. cum querebatur. et in l. i. si vt propo. eo. ti. quomodo et qñ iudex. Et predicta in sententia diffinitiuā: et quantum ad substantiam finie quantum autē ad verba non mutata substantia dic. vt. s. eo. l. actorum. C. Item qd in sententia qua pronuntiat non esse procedendum propter ineptitudinē libelli. Atque iudex delegatus designat per eam esse iudex. dic q nō. vt nō. in specu. de offi. iudi. s. deseruit. ver. sed quid si opponens vel obijciens. C. Item quid si absoluit partem ab instantia iudicij. dic idem. vt nō. Inno. in c. consiluit. de offi. deleg. C. De vno alio casu quo non definit. vide. j. eo. cum querebatur. vbi d. p. digite hoc omisistisse. C. Item quid de tabellione: vtrum possit corrigere errorem suum. dic vt in Specu. de instr. edit. s. postremo. ver. sed iniqui confectum: et in l. si libarius. j. de regu. iur. per Bart. Tñ item quid si iudex pronuntiauit se non esse iudicem competentem que pronuntiatio est interlocutoria. Respon. aut est delegatus: et non potest reassumere causam etiam partibus cōsentientibus: quia desijt esse iudex: vt in c. significantibus. de offi. deleg. Aut ordinarius tunc secus: vt nō. Bald. in d. l. si pñes. C. qñ et quando iudex. et digi. s. eo. quod iussit.

2 **Si in fine instrumenti continetur q debitor detulit creditori iuramentū qui iurauit omnia et singula supradicta esse vera an tale instrumentū de iure cōi habeat executionem paratam.**

3 **Quid in instrumento cōfessionato seu quarentigatio in cuius fine debitor confitetur omnia et singula supradicta esse vera.**

1 **Postrem iudicatum.** Tñ en iurandum et etiā confessio in iudicio facta paratam habent executionem. h. d. Quātū ad sententia clarū est. Et dic. vt. s. eo. l. iij. in prin. et s. si eg. cōtentione. qd quantū ad infuradum non tene menti. Tñ per hoc dicit Bar. in l. ij. s. de iureiur. q si in fine instrumenti cōfiteretur q debitor detulit creditori iuramentū qui iurauit omnia et singula supradicta esse vera esse tale instrumentū haberet executionē paratam de iure cōmuni etiā si nulla statuti hoc diceret. Et posito q dicta clausula non contineretur nō posset incipi ab executione: vt. j. eo. si cum nulla. et miratur q practica non adinuenit istum modum equequēdi cum sit iudiciū licet inuenerit modum quarentigie de quo statim dicā. Sed Bal. in l. c. de iureiur. tenet finim reprehēdendi Bar. q iuramentū non hz executionem nisi qñ est definitum dubij de quo loquitur totus titulus de iureiura. Sed in casu isto tēpore cōtractus nō erat ortū aliquod dubij: ergo tale iuramentum non potest dici definitum li. que nō dicitur nisi octo dubio. Requirit ergo Bal. q tale iuramentum deferatur ex postfacto ad hoc vt habeat executionem. Tñ Sed plus placet opinio Bar. quantum ad vltimum de cōfessione videtur q instrumentū confessionatū qd cōmuni vulgari videtur quarentigiatum. puta qñ in fine cōtinetur clausula q debitor confitetur omnia et singula supradicta esse vera esse et notariū tāq iudex ordinarius faciat sibi preceptum q debeat solvere qñcūq fuerit requisitus tale instrumentū habet executionē paratam etiā de iure cōi. posito q nulla statuti hoc diceret: q cōtinet confessionē iudicialē cum notariū sit iudex ordinarius: et potest exercere iurisdictionem inter cōsentientes. Unde sicut preceptum iudicis factū in confessionem coram eo haberet executionem: vt l. si debitor cum ibi notatis. s. de iudi. ita et tale preceptum notarij. Cōmuniter tñ statuta hoc disponūt tollendo dubiū qd posset esse: q videtur hic debere intelligi de cōfessione facta coram iudice administrationē habente qualis non est notariū. Cñ alijs aut locis est consuetudo q in instrumen to debitor constituit procuratorem vnum vel plures quem vel quos nominaret creditor ad constituendum debitum ad instantiam creditoris. Et tunc creditor qñ vult instrumentum executioni mandari eligit quē vult: et facit ipsum venire corā iudice et confiteri

et confiteri debitum secundū tenorem instrumenti. Et hoc facto petit instrum. executioni mandari vel dictam confessionem. et ita practicitur in curia romana. et omnes iste practice emanauerunt ppter istum teg. et per alios similes dicentes q confessio in iure habet pñ indicatō. vt. j. ti. l. i.

2 **Quis possit cognoscere de exceptiōe q quis nō possit esse iudex propter defectū etatis et quādo debeat opponi exceptio concernens iurisdictionem.**

3 **Qui princeps ex certa scientia concedit aliquid alicui in habilitate censetur ipsum habilitare et secum dispensare.**

1 **Udam cōsulebat.** Cñ a maior et minor annis pñ. et maior pupillo potest esse in duobus casibus. s. si datus est a principe ex certa scientia vel ab inferiore a principe de consensu partium. alias secus: et semper allegatur. Et ex ista lege fuit extracta decre. cum vigesimum de offi. delega. Illa tñ contradicunt q illa vult q minor. et iij. non possit dari iudex etiam de consensu partium. sed ista. l. vult contrarium. Et glo. ibi intelligit istam. l. que vult q minor possit dari de consensu partium de minore. et maior. et iij. q si esset minor. et iij. non posset dari etiam de consensu partium: vt ibi. Et vide bō nam glo. que declarat istam. l. in l. cum pretor. s. i. circa fin. s. de iudic. Nam sunt distinguende quatuor etates. Aut enim est impubes. et indistincte non potest esse nec ordinarius nec delegatus: vt in d. l. cum lege. C. Tñ quis autem possit cognoscere de ista exceptione et quando debeat opponi exceptio concernens iurisdictionem. vide hic plene per Bar. et per Inno. in c. suscitatus. de rescri. Tñ Allegatur etiam ista. l. q quando princeps ex certa scientia concedit aliquid alicui in habilitate: censetur ipsum habilitare et secum dispensare: vt si papa faciat episcopū alique minorem. et annis cum non debeat esse nisi compleuerit vt in c. cum in cunctis. de elect. et facit. l. barbarus. de offi. preto. et lapud idem vlp. s. i. de egu. ti. vbi sufficit sola scientia principis. vt videatur dispensare cum in habilitate. Non sic in inferiori a principe etiam in casu in quo potest dispensare. q non sine causę cognitione debuit dispensare. ideo si non adhibuit eam non dicitur dispensare: vt nō. per Inno. in c. veniens de fil. pñes. et per glo. in c. i. de eta. et qua. Cetera vide hic per Bar. et adde qd nō. in Spe. deleg. s. sunt quoq. ver. princeps. Cñ si libi princeps eam qui ei magistratum dedit supplere certa scientia et iste ver. venit ad declarationem verbi. pñes. pro inde tñ ver. certe. non aut ver. sed forte. q ille loquitur quando datus est ab inferiore a principe. et tunc queritur q deum de consensu partium ad hoc vt possit esse iudex. Cñ idem tamen est dicendum quando datus est a principe non ex certa scientia. vt si datus esset de consensu partium valeat non minus quam si ab inferiore a principe. Et notādū q vsq ad ver. si. certe. loquitur de minore. et xv. an. maiore tamē. et iij. In illo autem ver. de minore. et iij.

2 **Si quis ex edicto.** Cñ si nia lata cōtra de functū non valet nec li gat heredē. h. d. et hoc est verum siue iudiciū fuerat inchoatum cum defuncto. vt hic. et l. p. q. que sen. sine appel. rescindā. Sine fuit inchoatum postq ille defunctus est tanq si vinceret aliquo pro illo defensionem suscipiente. vt in l. de qua re. s. de iudi. s. i.

3 **Acet ergo in primo casu instātia cepta cū defuncto trāseat in heredem. vt in l. si cum hominem de fideiuss. Et tamen de bet esse cautus q prosequatur litem cōtra heredē et faciat heredem condēnari nō autē cōtra defunctū. qd tene menti.**

4 **Cñ gl. ibi q morte rei edic. peremptoriū soluitur. Adidetur ergo p istū teg. q tpe facte citationis vinebat. Sed in termino quo debuit cōparere erat mortuus. adhuc hz locū qd hic dñ. q illa citatio fuit p mortem percepta et dissoluta. Spottet ergo ex integro facere citari heredē et ipsum cōdēnari. vt hic apparet.**

5 **Citatio an arctet illum qui est in carceribus si potuit mit tere procuratorem: et non misit.**

1 **Uestum.** Cñ citatio nō arctat illū qui ppter infirmitatem cōparere non potest. et ideo sententia lata virtute ipsius non valet. h. d. Et glo. bec. notabilis que semper allegatur intelligit hoc verum qñ iudex sciebat impedimentum. alias valet mero iure sed datur cōtra eam restitutio ex clausula generali si qua mihi iusta cā: vt in l. si. s. de in integ. restit. et est singularis intellectus ad banc. l. per qd pñ q quando iudex scit q iurisdictioni sua sit labilis aliqua exceptione non valet proventus eius contra absentem. vide Abb. in c. si duobus. de app. vbi de hoc casus nota. in ver. nisi iudex cognouerit supplemēto vnde dūq. cognone rit. et impedimentū citati. Cñ Et idem de quolibet alio impedimento si citatus erat in carceribus cōis. ita not. Bart. in l. iij. in si. s. de in ius vo. Sed Bar. in l. bis qui reus. circa si de publi cis indi. videtur dicere cōtrarium quod imputet sibi quare non misit procuratorem et istū casum pluries vidē de facto floren tie. Potest distingui aut fuit sibi habile procuratorē mittere: q erat copia procuratorum: et causa non erat multū ardua. et de hoc est teg. in c. ij. de procu. et pcedit hoc secundū dictū aut al terum istorum deficit et procedit primum dictum. ad hoc vide l. ij. post. pñes. si quis cau. dum dicit q iudex iubet diem iudicij esse diffusum. et id est differendum quando scit citatū impediri fore. Cetera vide hic per Barto. Nota etiam glo. j. dum intelli git istam legem etiam si sententia lata sit pro impedito compa

2 **Si cum nulla.** Tñ ab executione nō est incipiendum. h. d. Facit l. i. c. de exceptio. rei ind. et l. vnica. C. de probi. seq. pe. et tunc videtur incipi ab executione quando pro cedit finia vel iuramentum definitum vel confessio in iure. Et sic secus vt. s. eo. post rem. Adidetur etiam posse dici q lz executione fuerit male facta non precedente aliquo predictorum: si tñ cum petitur retractari offeratur incontinēti probatio de debito nō sit retractanda per l. si. s. quod me. cau. Vel dic q ibi loquitur qñ potuit executio fieri tñ fuit omisium aliquid quod esset fin dum: puta citatio patris. secus si fieri non potuit. et de intelle ctu illius. s. nō. in tractatu repel. aliarū per Bar.

3 **Si quis fuit mihi cōdēnatus ad restitutionē domi cū massa ritijs an valeat finia in massarijs non specificatis.**

4 **Si aligs fuit mihi cōdēnatus ad restitutionē domi cū massa ritijs an valeat finia in massarijs non specificatis.**

1 **Usumma.** Cñ sufficit q in finia expri matur certa quantitas p se vel per relationem ad libellum: alias non valet finia in cer

ta etiam circa accessoria. Item sufficit q in ea contineatur con demnatio vel aliquid quod ei equipolleat. h. d. not. vsq. ad. s. si quis ex edicto. Cñ teg. ibi vel quo alio verbo hoc significauit. Supple posito quod non condemnauerit. vt si declarauerit aliquem esse debitorem meum: nam videtur ipsum cōdēnare vt in l. quid tamē. s. si arbi. s. de arbi. Cñ teg. ibi nō recte pronuntiet supple quantum ad vsuras. sed in forte bene tñ cons demnatio si fuit expressa certa qñtas. Tñ per istū teg. vide qd si quis fuit mihi cōdēnatus ad restitutionem talis fun di et etiam omnium fruct. perceptorum vsq in illud diem si non fuit declarata quantitas fructuum non valet sententia in fructibus. Et ita dicit Ricar. malū. per istum teg. vt refert Bald. in l. i. c. si secundo nup. muli. et eodem modo si aliquis est mi hi cōdēnatus ad restituendum domū cum massarijs non valet in massarijs si non fuerint specificate et eodem modo in predictis non tñ petitio si quis petat cōdēnari ad rem cum fruct. vel massarijs ibi existentibus. et ita nō. Bar. in l. iij. s. ar mamenta. s. de rei ven. per illum teg. Cñ contrarium forti ter facit qd nō. Inno. c. cum dilec. in prin. de ordi. cog. in c. cum ad sedem. de rescri. spo. et in c. inter dilec. de dona. ante fin. in quib? dicit q in accessorijs procedit libellus et sententia incerta. Unde valet cōdēnatio de restituendo castrū cū pertinentijs vel cum omnibus damnis et interesse pceptis a die spoliationis. Pñ test dicit quod aut loquimur in vltimis. tñ propter ipsarum odi um habet locum quod hic dicitur. Aut in alijs accessio. que nō sunt odiosa. tunc aut possunt de facili specificari. et habet locū in l. iij. s. armamenta. de rei vend. Aut non sic de facili possunt specificari vt cōtingit in fruct. perceptis de quibus actor potest esse non bene informatus: et tunc potest procedere libel. et finia incerta. ita loquantur dicta Inno. in locis preallegatis. Pñ ista distinctione facit glo. in l. iij. de finia que sine cer. quanti. ibi in glo. si dum dicit vel si nō est possibile an. Iste tñ passus non est sine dubitatio. et facit qd not. Ly. in l. cum propria. Cñ qd alteri vel sibi. facit etiam quod habetur in l. si in emptione. in prin. de contrahen. emp. vbi in accessorijs non ita nocet dissen sus sicut in principali.

2 **Si actor contra heredem prosequatur litem ceptam con tra defunctum cautus sit vt eam prosequatur contra heredem non aut contra defunctum.**

3 **Si quis ex edicto.** Cñ si nia lata cōtra de functū non valet nec li gat heredē. h. d. et hoc est verum siue iudiciū fuerat inchoatum cum defuncto. vt hic. et l. p. q. que sen. sine appel. rescindā. Sine fuit inchoatum postq ille defunctus est tanq si vinceret aliquo pro illo defensionem suscipiente. vt in l. de qua re. s. de iudi. s. i.

4 **Acet ergo in primo casu instātia cepta cū defuncto trāseat in heredem. vt in l. si cum hominem de fideiuss. Et tamen de bet esse cautus q prosequatur litem cōtra heredē et faciat heredem condēnari nō autē cōtra defunctū. qd tene menti.**

5 **Cñ gl. ibi q morte rei edic. peremptoriū soluitur. Adidetur ergo p istū teg. q tpe facte citationis vinebat. Sed in termino quo debuit cōparere erat mortuus. adhuc hz locū qd hic dñ. q illa citatio fuit p mortem percepta et dissoluta. Spottet ergo ex integro facere citari heredē et ipsum cōdēnari. vt hic apparet.**

6 **Citatio an arctet illum qui est in carceribus si potuit mit tere procuratorem: et non misit.**

1 **Uestum.** Cñ citatio nō arctat illū qui ppter infirmitatem cōparere non potest. et ideo sententia lata virtute ipsius non valet. h. d. Et glo. bec. notabilis que semper allegatur intelligit hoc verum qñ iudex sciebat impedimentum. alias valet mero iure sed datur cōtra eam restitutio ex clausula generali si qua mihi iusta cā: vt in l. si. s. de in integ. restit. et est singularis intellectus ad banc. l. per qd pñ q quando iudex scit q iurisdictioni sua sit labilis aliqua exceptione non valet proventus eius contra absentem. vide Abb. in c. si duobus. de app. vbi de hoc casus nota. in ver. nisi iudex cognouerit supplemēto vnde dūq. cognone rit. et impedimentū citati. Cñ Et idem de quolibet alio impe dimento si citatus erat in carceribus cōis. ita not. Bart. in l. iij. in si. s. de in ius vo. Sed Bar. in l. bis qui reus. circa si de publi cis indi. videtur dicere cōtrarium quod imputet sibi quare non misit procuratorem et istū casum pluries vidē de facto floren tie. Potest distingui aut fuit sibi habile procuratorē mittere: q erat copia procuratorum: et causa non erat multū ardua. et de hoc est teg. in c. ij. de procu. et pcedit hoc secundū dictū aut al terum istorum deficit et procedit primum dictum. ad hoc vide l. ij. post. pñes. si quis cau. dum dicit q iudex iubet diem iudicij esse diffusum. et id est differendum quando scit citatū impediri fore. Cetera vide hic per Barto. Nota etiam glo. j. dum intelli git istam legem etiam si sententia lata sit pro impedito compa

2 **Si cum nulla.** Tñ ab executione nō est incipiendum. h. d. Facit l. i. c. de exceptio. rei ind. et l. vnica. C. de probi. seq. pe. et tunc videtur incipi ab executione quando pro cedit finia vel iuramentum definitum vel confessio in iure. Et sic secus vt. s. eo. post rem. Adidetur etiam posse dici q lz executione fuerit male facta non precedente aliquo predictorum: si tñ cum petitur retractari offeratur incontinēti probatio de debito nō sit retractanda per l. si. s. quod me. cau. Vel dic q ibi loquitur qñ potuit executio fieri tñ fuit omisium aliquid quod esset fin dum: puta citatio patris. secus si fieri non potuit. et de intelle ctu illius. s. nō. in tractatu repel. aliarū per Bar.

3 **Si quis fuit mihi cōdēnatus ad restitutionē domi cū massa ritijs an valeat finia in massarijs non specificatis.**

4 **Si aligs fuit mihi cōdēnatus ad restitutionē domi cū massa ritijs an valeat finia in massarijs non specificatis.**

1 **Usumma.** Cñ sufficit q in finia expri matur certa quantitas p se vel per relationem ad libellum: alias non valet finia in cer

2 **Supplere.** ad de abb. i. d. c. cū viceimus idē te nentem. sed mo der. Cñ qñbus etiā ibi feli. per gl. in c. statuti i vbo canonici de rescri. qd dicit q nō v3 cōmis sio facta pupil. canonico nisi pñ ceps id faciat eg certa scia q pñ ceps lz nō itorū tamē vna cau sa potest dispē sare: et est dabis assessor.

3 **Habilitare.** de hoc p Cal. cōsi. v iij. de rescrip. et per Old. cōsi. ccc. et xv. vsq ad finē consiliorum.

4 **Fortiter facit.** adde aley. consi. et vij. ij. lib.

5 **Tene menti.** adde ang. consi. ccc. et iij. vbi po nit qñ valeat sen tentia lata ptra mortuum.

6 **Infirmitatē.** adde vt p Joā. and. in addi. ad spe. in ti. de pecu. s. ratione cōsti tuentis in fin. et de carcerato vi de ang. s. iij. et v.

a **Esse iudex.** et an idē sit in dele gato a principe vide hic p ange. qui dicit q non Bal. vero dñus tenet in l. si vt pñ ponis. C. quō et qñ ind. et ibi vi de qd in delega to ad vniuersita tem censuram et alia ad materiā huius legis.

b **Opi.** Bar. de hac eius opi. vi de per Sozi. cō. fil. ccc. et xij.

rere. Ratio est quia non valet etiam pro eo si non est contumacia. ut nota. s. in. i. furioso.

Iudicati. Legem istam declarare ut no. per glo. s. eodem. l. inter eos. etiam per Barto.

Amqueretur. Istam l. po. testis intelligi duo bus modis. Primo fm dy. q. hic iudicauit perpe rā. iniuste quantū ad ius litigatoris. Erat tñ snia mero iure valida. tunc concordat cum l. pau. s. eodē. t. limita vt ibi habetur quod nō potest corrigere eadē die etiam incon tinenti postq̄ habuit sententiā pro perfecta et absoluta bene ta men potest supplere que omiserat circa accessoria eadem die. vt ibi. Secō potest intelligi que pronūtiatit perperam idēst nulli ter et ita intelligit bec glo. Et tunc dicit quod si erat iudex delega tus nō potest iterum pronūtiare eadē die vel etiam alia q̄ eis dem actis vel etiam alijs. q̄ desist totaliter esse iudex. vt s. ea. l. iudex. nisi sibi iterum causa cōmitteretur vel nisi esset nulla. q̄ lata contra formam rescripti vt ibi dicitur vel propter iustum er rorem facti. qui fuit in iudice vt not. Inno. eleganter in c. i. ex tra eo. ti. de re iudi. q̄ tūc non desineret esse iudex. et istum casū omisit in d. l. iudex. Secō potest intelligi in ordinario qui non desinit esse iudex. quādo sententiā est nulla. et ideo tūc debet intel ligi q̄ non potest iterum pronūtiare eadem die supplere vel alia q̄ eis dem actis si defectus nullitatis fuit in sola snia non act. s. ex alijs sic fm glo. Tūc dicit fm Barto. quod etiam ex eisdem actis si defectus nullitatis fuit in sola sententiā non in act. vt q̄ fuit lata die feriata. Nam ea non obstante non poterit citari pro alia die non feriata. et iterum pronūtiari. Si autem defectus nulli tatis reperitur etiam in actis tunc quatenus reperitur debent acta reintegrari. Si enim reperitur in omnibus omnia debent reintegrari. puta fuit inchoatum iudicium contra defunctum tanquam si ueneret nihil valent acta a pinci. vsq̄ ad fi. vt in l. de qua re. s. j. s. de iudic. Oportet ergo inchoare nouum iudi cium contra heredem. si autē esset in parte actorum. quia fuisset inchoatum iudicium contra viuētem. et in medio litis mor tus est et postea fuit facta persecutio contra defunctum. Cer te reintegrabuntur illa que facta sunt a tempore mor. sue non precedentia. dūmodo super sit de tempore instantie. Alias opor teret inchoari litem de nouo ita intelligit quod hic not. Barto. et in l. si vt proponis. C. quomodo et quando in l. iuncta. l. si ac cusatus. de adult. Quid autem in primo casu quando fuit defe ctus in sola sententiā vtrum iudex anteq̄ iterum pronūtiat de beat cognoscere de illa nullitate et super ea pronūtiare. tangit hic Barto. distinguendo. et in d. l. si vt proponis. et in l. snia. C. de senten. que fine cer. quanti.

De iudicio rei date in dotem est mariti et ad ipsum pertinet agere rei vendicatione. Si patitur alium tale dominium in iudicio deducere an snia lata contra eum preiudicat ipsi marito. et n. i. q̄n debeat citari tertius de cuius interesse pretendit ad hoc vt sibi preiudicium fiat. Quod aliqui snia lata s̄ vnum preiudicat alteri etiam ignoran ti et non citato. Vbi iudicium agitur inter aliquos quod possit preiudicare ter tio pretendenti aliquod interesse. an sufficiat quod illi tertius qui scit causam agitari veniat ad iudicium et protestetur quod il lud iudicium vel snia nō habet sibi nocere. Si scio aliquē litigare noīe meo seu procuratorio nomine meo cum non sit an snia lata contra eum mihi preiudicat.

Epe cōstitutum. Sententiā la ta cōtra vnum causam non habebat super eo de quo pronūtiatum est. secus si causam habebat. q̄ tunc preiudicat alteri scienti nō autem ignoranti. hoc dicit ista l. magistra. et sing. et de hoc eti am habetur extra. c. q̄nis. et ibi plene per Inno. Et primo po nitur vna regula vsq̄ ibi. quod tamen. Secundo exemplificat eam duobus modis. et ambo loquuntur quando ille alius cōtra quem non fuit lata snia volebat deducere in iudicium rem vel ius diuersam vel diuersum ab illa que fuerat deducta per pri mū. s. procederet ex eadem causa vel fonte. et hoc vsq̄ ad verfi. sed scientibus. vt in duobus heredibus eiusdem debitoris vel credi. Nam actio actiue et passiue diuidit inter heredes. igitur si vnus tantū conuenitur vel agit et fertur sententiā cōtra eum in parte sua nō preiudicat alij in parte illius. q̄ super illa nul la est lata sententiā. et sic est res diuersa. dependet tamē ab eadem causa a qua dependet illa super qua est lata. tūc quia est diuer sa censetur dependere a causa diuersa quantum ad effectū ple ni preiudicii quod in illa non fit bene tamen fit qualesque prei

iudicii attentio quod ex eadem causa verē procedit q̄ iudex in secunda causa facilius mouebitur ad pronūtiandum etiam se cundum in parte sua propter primam et propter hoc potest al ter appellare a sententiā lata contra primū vt j. de ap. l. a sente tia. et aduerte q̄ intelligo istum primū. et ista duo prima exem pla quod non preiudicat coheredi etiam si fuit citatus et voluit comparere. q̄ sciebat ius suum vbiq̄ durare. et non habebat se impedire de parte coheredis in iudicio deducta postq̄ sua de ducta non erat. Non sic dico in casu qui ponitur circa fi. huius libi. dicam secundo in verfic. sed scientibus loquitur quando alter qui non fuit in iudicio habebat eam ab illo qui in iudicio fuit. et contra quē sententiā lata est. et volebat deducere in iudi cium illud idem quod fuerat deductum in primo. et super quo erat pronūtiatum pro aduersario. et contra illum a quo habe bat causam. et de illo ponuntur tria exempla. primum in debi tore qui passus est creditore exprobrari re illi hypothecata. nam in hypothecaria creditor h̄ deducere in iudicium dominium ipsius debitoris. vt. l. et si nondum. s. quod dicitur. s. de pign. si ergo pronūtiatur cōtra creditorem ex eo q̄ debitor qui pigno rauit non erat dominus sed erat ipse possessor vel aduersarius talis sententiā nocet debitori qui fuit creditorem super hoc li tigare. et tale dñm in iudicio fore deductum si talis debitor vult illud idem iterū deducere. et ita debet intelligi sed si fuisset contra creditorem lata ex alia causa que non tangeret domini um debitoris non preiudicaret debitori in suo dominio. Et ad uertendum q̄ isto casu ille alter debitor non habebat causam a debitorē. sed potius e conuerso. et tñ est idem quod quando ha bebant eam vt in sequentibus duobus exemplis. q̄ siue ego ha beam causam a te siue tu a me sententiā lata contra me preiudi cat tibi sciēt me litigare de eo quod ad te pertinet illud in iudi cium deducere. q̄ poteras et debebas in iudicio comparere. et mihi assistere. et probationē inducere etiam me inuito. iuxta no in l. si suspecta. in prin. s. de inoffi. test. per glo. et ita intelligo istum ter. cum assignat rationem quare nocet tibi. q̄ poteras me prohibere. i. poteras me inuito in iudicio comparere. et mi hi assistere. Nam non potes me creditorem prohibere quomin agam hypothecaria. et in iudicio deducam dñm tuū. vt hic habetur in glo. q̄ incipit arg. pro vtroq̄. Sed bene poteras me inuito assistere. et intelligendo isto modo pcedit clare. Tūc dicit exemplum de re data in dotem. Nam dominium est mariti. et ad ipm maritū pertinet agere rei ven. vt in l. doce ancilla. C. de rei ven. Si ergo patit ipsum dantem puta mulierem vel socerum tale dominium in iudicio deducere snia lata cōtra eum sibi pre iudicat quod est intelligendum q̄ est lata taliter q̄ ex ea appa ret dñm non fuisse translatum in maritū. vt q̄ aduersarius probauit se dñm. Et sic mulier tanq̄ non oīa tradere non po tuit in dotem. Secus si alio modo succederet ita q̄ ius mariti posset secū pati cum illa snia. q̄ reus fuit absolutus. q̄ mulier vel socer nō probauit dñm vel q̄ non erat dñs tempore quo agit sed maritus. et sic non pertinebat ad eam agere. vt in d. l. doce. Nam de iure mariti non est pronūtiatum. ideo non noceret. Idem dicas in tertio exemplo q̄ venditor post rem venditam et traditā. et sic dominium translatus ageret rei ven. et succumbe ret. q̄ tertius possessor probauit se dñm vel etiam si fuisset con uentus. q̄ possessio ad eundem venditorē rediisset. et alius egit contra eum rei ven. et pronūtiatus est dñs. nocet enim emptori volenti iterum in iudicio deducere idem dñm. secus si ex alia causa succubisset que posset se cōpati cum dñio emptoris. ita sane intellige ista exempla fm doc. C. Et aduertendum q̄ predi cta oīa intelligo etiā si iste tertius nūq̄ fuit citatus quia si fuisset sola scientia de iure suo per illum in iudicio deducto postq̄ al ter ab altero eam habebat. et hoc vsq̄ ibi cur autem. Vbi assi gnat rationem diuersitatis inter duo prima exempla prime par tis et ista tria secunde partis quam tñ rationem declarare vt. s. digi et hoc vsq̄ ibi in diuersa causa est. C. Vbi quarta vel quita pars principalis quādo alter ab altero non habebat causam et quando ille alter volebat in iudicio deducere id quod fuerat deductum per primum et in hoc differit iste casus a precedentibus. q̄ in prima parte volebat deducere rem diuersam. C. In secunda alter ab altero habebat causam. In hoc igitur vltimo dicitur idem quod in primo quod non nocet sententiā etiā scien ti. Intelligo sane si non fuit citatus alias noceret q̄ debuit cō parere. et potuit cum sciret ius suum in iudicio deductum et ci tatus fuerit. et hoc dico per ea que not. in l. in causa. l. j. s. inter dum. s. de minor. et in l. cum miles. j. quibus ex cau. ma. et per l. si deserta. C. si propter publi. pensita. et per ea que not. Lyn. in l. j. C. de adno. diuer. iudi. ante fi. et per c. inter quatuor. et c. fi. de malo. et obe. et per omnia iura dicentia quod debet citari ter tius de cuius interesse pretenditur ad hoc vt sibi preiudicium fiat. vt in l. nam ita diuus. de adop. cum simili. et s. eo. de vno quosq̄

quosq̄ vt loquantur quando ille tertius vellet postea in iudi cium deducere illud idem ius super quo lata est sententiā cōtra alteram non quando diuersum ius vel diuersam rem. vt in duo bus exemplis prime partis. Cetera dic vt hic per Barto. et per Inno. in d. c. quāuis. extra eo. ti. Tūc dicit q̄ aliquando simula ta contra vnum preiudicat alteri etiam ignoranti. et nō citato vt in casibus in quibus sententiā facit ius inter oēs. vt q̄ est la ta super querela inoffi. testa. et in causa statuti. vt in l. ingenuū. de sta. bo. Ita intelligo q̄ no. per glo. et doc. in l. j. C. quib̄ res iudi. non nocet. C. Tūc dicit Barto. hic dicit duo que mihi non placent. vnum est. q̄ dicit q̄ in casibus qui continentur hic in ver. sed scientibus sufficeret illi tertio q̄ scit causam agitari ve nire ad iudicium et protestari q̄ illud iudicium vel sententiā nō habeat sibi nocere. Mihi videt ista vna nugatio nec est de mē te iurison. q̄ hic dicitur q̄ ideo nocet. q̄ potuit p̄hibere illi agere et non p̄hibuit et ad hoc vt ista ratio sit bona et vniuersa lis ad oēs tres casus bz intelligi. vt. s. digi. s. q̄ potuit p̄hibe bere. s. assistendo et probationes inducendo non ergo sufficit sola protestatio. sed debet assistere et de iure suo docere. et facere pro se ferri sententiā. et ista credo esse merā veritatē quod ipse di cat. C. Tūc dicit aliud q̄ si mouetur questio dñi contra illum qui habet vsufructum in re mea per quemdam tertium assentē se dñm. et feratur pro eo sententiā contra fructuarium non no cet mihi etiam scienti illam causam agitari. q̄ videtur agitari ratione possessionis naturalis que est apud eum. Tūc dicit q̄ pre iudicat in mea ciui. per glo. que est in l. pompo. s. si is qui pre cario. in fi. magne glo. s. de acqui. possel. et per l. si pariter. s. de lib. cau. vbi videtur esse casus scōm eum. Mihi nō placet hoc. sed puto q̄ mihi scienti preiudicat sicut lata contra eum. q̄ videor fructuarium constitutū procurā. ad proprietatem des fendendam sicut et cred. vt. l. j. in fi. s. de oper. no. nuntia. Tūc illa sententiā videtur lata contra me. Nec ob. d. glo. q̄ fateor q̄ reitutio naturalis pos. facta per fructuarium nō nocet mihi mea ciui. vt illam perdam. ita loquitur glo. illa. Sed non sequi tur quominus sententiā nocet. et sic cogatur illam perdere et restituere vincenti. Nec etiam ob. l. si pariter. quia ibi nō nocet absenti et ignoranti. Nos loquimur de sciente. Tūc dicit etiā hic. Barto. qui semper allegatur q̄ scio aliquem litigare nomi ne meo seu procuratorio nomine meo cum sit q̄ sententiā lata contra eū mihi non preiudicat. quia sumus extra casus huius l. nam ipse deductus in iudicium ius meum de directo hic loqui quando inducit per indirectum. et in consequentiā. quia prin cipaliter intendit deducere ius suum. Certe Innocentius des terminat hic expresse contrarium in c. ex parte decani. de res cript. quem ipse non allegat. et ista pars videtur verior per l. q̄ patitur. s. mādati. Et per rationem istius ter. quia postq̄ age bat meo nomine poterat ipsum prohibere. Et de isto argumen to tangitur per Bal. in l. licet. in fi. C. de procura. et de fur. l. fal sus si negotiorum gestorū.

Egotiorum gestorū. Den dēte ap pellatione frustratoria currūt vsure primi contra ctus. b. d. in effectū. Si aut non esset appellatū tunc currunt vsq̄ ad sententiā. Postea desinunt currere vsq̄ ad tē pus quadrimestre. et si infra illud nō pareatur sententiā ex tunc incipiunt currere vsure centesime. vt. C. de vsuris rei iud. l. fin. C. In gl. circa finē ibi. sed in eodē titulo et. Cum vero appella tur perinde est ac si non esset iudicatum. et ideo si currebāt pen dente prima lite. vt in l. j. C. de iudicijs. ita currunt pendente appella. Et postq̄ in prima sententiā non fuerit facta condē natio in eis cum fieri non potuit. et nondum accurrisset iudex appellantis bene poterit eam facere etiam si in libello non sint petite. dūmodo postea petantur ex quo lite pendente cu currunt. q̄ in illis latum est iudicis officium. vt. l. ediles. s. item sciendum. s. de edilicio edicto. sed si iudex omitteret con dēnationem in eis non possent postea peti. quia non debentur iure actionis. s. officio iudicis mercenario. quod extinguitur terminato negotio principali. vt. l. iij. C. de postulā. et hoc vo luit bec glo. in effectū que per predicta remanet declarata. C. In teg. ibi. condēnatus sit. s. in sorte. in vsuris currētibz vsq̄ tunc. et de illis non est questio. sed dubitatur de tempore corrente post illam sententiā. et pendēte appella. et dubium faciebat illa. l. fin. q̄ vsure primi contractus non currunt post sententiā. sed hoc est verum si transiit in rem iudica. alias

secus. vt hic. q̄ fuerit appellatum. C. In teg. ibi. deducte. Hoc verbum potest determinare verbum pecunie. et tunc est sensus q̄ in condēnatione fuit deducta pecunia sortis per iudicem appella. vnde queritur vtrum debeantur vsure illius pecunie et tētus dicit q̄ sic. dūmodo in eis facta sit condēnatio fm glo. vel determinat verbum vsure et est nominatiu casus. Et postq̄ pro constanti q̄ iudex condēnauerit non solum in sorte sed etiam in vsuris currentibus pendente appella. q̄ potest fa cere et debuit. ideo debentur iure actionis orientis ex sententiā sed si condēnatio non esset facta quousq̄ posset fieri deberetur officio iudicis. sed si non posset fieri nullo iure deberentur. vt ex predictis patet. Tūc dicit no. ex ista. l. q̄ cum pronūtiatur appella tionem frustratoriam retro fingitur fuisse inutilis appella tio. Et facit ad questionem illam si citatus misit procuratorē. et super mandato fuit diu disceptatum. et finaliter pronūtiatum non esse sufficiens q̄ citatus fingitur retro fuisse contumax. et contra ipsum potest procedi tanq̄ contra contumacem de con tumacia tangitur per l. y. in l. contra maiorē. C. de inoffi. testa. et per Bar. in l. j. s. non solum. j. ad tertul. et de dā. in fec. l. si fini ta. s. iulij. qui videtur distinguere. Tūc habuit iustam causam credendi mandati esse sufficiens. et non est contumacia. Tūc nō habuit. et tunc secus. tamen in casu huius l. ista distinctio non est admittēda. q̄ postq̄ q̄ habuisset iustam causam credēdi se iuste appellare ex quo tamen succubuit. dicitur frustratorie ap pellasse. et in vsuris medij temporis condēnatur. Et hoc videt sentire hic glo. magna. circa finem. Tūc dicit quāntū ad expensas litis vtrū ab eis excusetur possit distinguere. an habuerit iustā causam vel non. et si pronūtiatur contra eum ex primis actis non videtur habuisse iustā causam. secus si nō ex primis actis. de hoc no. in l. generaliter. C. de iureiuran.

De confessis.

Rubrica.

2 Confessio extrajudicialis non habet vim condēnationis sed probationis. non tamen est proprie probatio sed releuatio ab onere probandi et admittitur probatio in cōtrarium si confessus vult contrarium probare et quod non nocebit sibi confessio.

3 Quid in confessione iudiciali falsa scienter emissā.

4 In confessione extrajudiciali regit causa et quid in iudiciali.

5 Ex confessione extrajudiciali an oriatur actio seu obligatio: et quid in iudiciali.

Confessus. Tūc dicit. ibi. confes sus. scilicet in iure seu co ram iudice et non dato libello: et tunc habetur pro condēnato: quia non expedit aliam con dēnationem facere cum in confessum nulle sint partes iudicis in procedendo: sed in ex quendo. vt in l. proinde. ad l. aquili. et ideo mittitur executio ni talis confessio sicut sententiā. vt. s. titulo. j. l. post rem. Si ve ro datus esset libellus. et ad ipsum respondendo confessus esset: tunc si aliud non apparet videtur confessus animo litem con testandi que potest fieri non solum per negationem sed etiam per confessionem. vt. l. j. C. de iuramento calūnie. et l. rē nō no uam. C. de iudicijs. Et ideo postq̄ lis est contestata debet sequi condēnatio iudicis: ita debet intelligi. l. iij. j. eo. et l. qui sicbū. in fi. et ideo sola confessio: tunc non haberet vim condēnationis nec posset mitti executioni. Tūc confessio vero extrajudicia lis non habet vim condēnationis: sed probationis. vt. l. publi. in fi. s. de positi. Non tñ est proprie pbatio: sed releuatio ab one re probandi. vt no. super rubrica. de probationibus. in nouella. et admittitur probatio in contrarium si confessus vult et potest contrarium probare. et non nocebit sibi confessio falsa etiam scienter facta. vt. l. cū falsa. C. de iur. et fac. igno. nisi fuisset facta ad liberandum: q̄ tunc habet vim dispositionis: idēst pacti de non petendo q̄ reuocari non potest. vt. l. tale pactum. in prin. s. de pactis. Tūc sic in confessione iudiciali falsa scienter emissā: quia non recipit probationem in contrarium. vt. j. eodem. l. iij. et l. qui sicbū. fm verum intellectum nisi esset facta cir ca preparatoria iudicio: et aduersario etiam sciente quod esset falsa: quia tunc etiam consenti falsum ex certa sciētia nō nocet confessio cum non decipiat aduersarium scienter: sed se ipsum decipiat. vt. s. de rei vendica. l. is qui se obtulit. cum seq. C. Tūc et alia differentia inter iudicalem confessionem: et extrajudicalem: quia in extrajudiciali requiritur causa quan do quis confitetur se debitorē: alias confessio non valet. vt. l. cum de indebito. in fi. de probatio. Sed in iudiciali non requi ritur causa: sed sufficit q̄ quis confiteatur se teneri dūmodo exprimat certam quantitatem. vt. j. eo. certum. in prin. coniun

ulterius in lit. sed sit preceptum de soluendo. vt in l. si debitori de iudi. Et tunc non est necessaria restitutio in integ. Sed si non soluit bz ppetuo exceptionem. Si vero soluitur per errorem bz conditiones indeb. similr. ppetuo vsq. ad. xxx. an. ¶ Ultimo glof. bec scda querit vtrum possit agi vel excipi ciuilitate de falsitate instrumenti anteq. criminaliter fuerit falsarius accusatus. Et de ista. q. quicqd. dicat glof. dic q. contra falsarium ipsius potest quis eligere quam viam vult. C. quando ciui. act. l. vni ca. sed contra personam diuersam: vt si notarius facit falsum instum. l. alius eo vitur ignorat tunc oportet illum primu. accusare de falso. l. facere illu. condnari q. ciuilitate agat vel excipiat. vt. l. si. l. ibi no. C. de instrum. l. argu. in l. i. C. vbi cause fissa. ¶ No. etiam gl. super verbo pscriptio. in fi. q. exceptio non competit nisi prohibita restitutione. qd. dicitur vt digi. s. l. exceptiones. in fi. l. diuus. de regu. iuris.

2 Qui opponit de litis pendencia debet eam probare.

Generaliter. ¶ In preiudicialibus actionibus vel exceptionibus ille bz necesse probare qui asserit. b. d. fm. ambas lectu. glof. 2. Certe et in preiudicialibus idem est. vt in l. ei qui de proba. ¶ Et no. glof. in fi. q. ille qui opponit de litis pendencia debet eas probare: ideo ista exceptio non potest opponi post conclusiones in ca. vel post lapsum terminu. datu. ad probandum.

Post litem. ¶ Post finitu. iudicium vniuersale non prohibetur moueri singularia iudicia vel inter eosdem vel inter alios. b. d. fm. prima. lec. glof. qua. tenet docet sic dicit post litem cōfess. suppleri d. 2. per sniam diffinituaz terminatam que tamen suppletio facit magnā violentiā litere. sed non potest aliter intelligi. Scda aut. lec. glof. cōfiter reprobat: q. si iudiciuz petitionis hereditatis anteq. sit motu impedit possessorē hereditatis mouere iudicium singulare cōtra tertium multo magis postq. est motum. Dic ergo q. siue nō sit motu. sed preparatur moueri siue sit motu. nō determinatum bz locum. l. si bonedei. s. de petito. here. vt nō impeditat moueri particulare iudiciu. p. possessorē si erat bonedei. l. si actio erat p. peritura alias secus si autem erat iudicium terminatum indistincte non impedit moueri per istam. l. fm. prima. lec. ¶ Not. etiam glof. in vna solu. ibi dum dicit vel aliter q. facit ad. l. si. C. de peti. here. q. illa. l. bz locum in tertio qui pendente iudicio super peti. here. vellet mouere singulare iudiciuz contra petitorē vel contra possessorē q. bodie possit p. illam. l. bz olim non possit. Non sic si ille idem qui mouit iudiciuz vniuersale vellet mouere particulare contra eundem qd. haberet de pendencia a primo. nam tunc nihil per illam. l. corrigitur de iure veteri fm. banc glof. quam no.

Glussfamilias. ¶ Si pater agit ex con. tracta filij pōt sibi obijci exceptio de facto eiusdem filij. b. d. in esse. qd. intelligi ge. vt in glo. q. illud factu. debuit fieri. als filius nō posset p. dicare patri et in actione sibi acq. sita. vt. C. de pactis. l. filius.

Duersus. ¶ Contra exceptionē iurifurantis per iurio. hoc dicit in effec. q. iuramentum decisum non debet retractari pretegetu. per iurij cum solum deum habeat vltorem. vt. l. i. q. C. de iur. sed bene posset retractari ex alia causa. puta quia non iurauit prout sibi fuit delatum vel ille qui delulit non habebat potestatem deferendi. Et hoc vult glof. vt. s. de iur. l. non erit.

2 Qui primo intētauit iudiciū rei ven. et postea eo pendente iudicium super confessoria q. repellatur et quid si prius egit confessoria.

3 Quid si deducatur in eodem libello.

4 Causa ciuilis causa criminalis an possint in eodem libello cumulari. 2 nu. 6.

5 Si vnus intentauit rei vēdicationem pro aliquo fundo an poterit conuenitus mouere iudicium super seruitute per modum reconuentionis. 2 nu. 6.

Undum titianum. ¶ Si duo se habet q. cōdēnatoria lata in scdo facit aliqd. preiudiciu. in primo nō admittit cumulatō scdi iuto reo sed o. primo inchoatum expediti. Secus si cōdēnatio lata in scdo nulla faceret preiudiciuz in primo. b. d. ista. l. cum duabus seq. que sunt vulgares et temp. allegant et habent materiā subtilē q. fm. Bar. facit bonozem aduocatis bz ipsam intelli gētibus. Et in ista. l. fundu. 2. l. fundi ponunt tres casus. l. v. in l. fundu. 2. duo in l. fundi. in quibus post inchoatu. vnum iudicium volebat. ideo actor inchoare contra eundē reum aliud iudicium ad aliud diuersum in quo tū veniebat disputanduz

incidenter illud qd. in primo iudicio fuerat deductu. principaliter. et in illis casibus reus pōt obijcere prudentiam p. m. iudiciū 2 q. actor non sit audiendus volēs mouere scdm. quousq. primum fuerit expeditu. q. si primo expedit scdm. 2 ferretur snia cōdēnatoria pro actore fieret preiudiciuz in primo 3 reum qui actor ex tali snia fundaret intentionem suā in primo. Et p. ter hoc illud scdm. 2. isto respectu maius q. primum 2 principale ad primum 2 nihilominus in ipso superfedet 2 procedit super primo minori. sic facit in cōtrariu. l. per minorem. s. de iudi. vbi dicitur totū oppositu. q. p. minorē litem non sit preiudiciu. maiori: q. procedit super maiori 2 preiudiciali. 2 hic bz contrarium q. superfedet. Sed dic q. illa. l. bz locum in alijs p. dicialibus q. alio respectu dicunt preiudiciales vt est qd. status vel petitio hereditatis q. est maior ratione auctoritatis ad que stiones particulares vel ca. criminalis ad ciuilem 2 tunc p. procedit super maiori 2 superfedet in minori. hic q. vna est p. dicialis ad alteram nō ratione rei: q. de minori in ea disputat q. in altera principaliter: sic cōplectitur duo. s. rem. minorē p. m. principaliter 2 maiore incidenter: sed in altera non continetur nisi vna. s. res maior. ¶ In. l. autem sed si ante ponitur casus econuerso q. si scdm. iudicium non est tale q. snia cōdēnatoria lata pro actore. nullu. facit preiudiciu. in lite primo inchoata quo casu non impedit cumulatō: sed amittitur 2 super vt. r. o. q. iudicio simul procedit 2 de quo primo liquidatum fuerit criminaliter. Et p. mitte ad euidētiā istius. l. fundum q. cōfessoria pro seruitute debita alicui fundo non competit nisi ei qui est dñs illius fundi. vt in l. si. q. i. s. si serui vendi. Si ergo dico fundum tuum debere seruitute fundo titiano quē dico esse meū. Si qui dem fundū titianum possideo presumo dñs 2 vincas in p. fello ria si probabo seruitutē nisi tu probes me non dñm: q. cu. 2 de ducas dñm fundi incidenter possesio facit me p. sūm dominū vt no. in l. scuti. s. si querat. si ser. ven. in glof. Si autē fundum non possideo sed tu: tunc ista. l. loquitur cum seq. q. nō presumo dñs nisi probem. habeo autē duplicem viā: vnam q. primo agā rei vendi. 2 faciam declarari me dñm 2 hoc facto agā confessoria. Alia est q. recta via agam confessoria 2 in hoc iudicio probem me dñm 2 feratur snia sup. seruitute adiecta ca. q. probaui me dominū. si autē primo inchoauit vnum de istis iudiciis 2 isto pendente velim inchoare aliud: reus autē excipiat de pendencia primi: dicat me non audēam quousq. primum sit expeditu. an audiat 2 ego repellar. ¶ Leges iste distinguuntur notabiliter q. aut inchoauit primo iudicium rei vendi. 2 postea iudicium super confessoria 2 repellor: q. in isto scdo venit disputandum de dominio incidenter de quo in primo disputat principaliter. 2 si ferret sententia in hoc scdo haberem intentionem meam fundatam in primo: q. non potest declarari seruitutem mihi deberi ad illū fundū nisi fm. dñs illius. Ne igit. reo fiat preiudiciu. in primo per hoc scdm. pōt me repellere 2 hoc feci dum bz maius: vt in glof. que est in l. sed si ante nō ex eo q. maior est in eo vertatur imo minor: q. principaliter disputatur de seruitute: 2 in primo de dñio qd. est malus. Sed ex eo q. in isto scdo non solum disputatur de seruitute principaliter sed etiam de dñio incidenter. 2 in primo nō disputatur nisi de dominio ¶ Contra v. si primo inchoauit iudiciū super confessoria pro seruitute 2 illo pendente velim inchoare super secundo dominio non possum repelli: q. posito q. ferret sententia pro me super dñio nullum fieret preiudiciū reo in primo: q. non sequit. sum dominus huius fundi ergo sibi debetur seruitus a fundo tuo. Sed bene sequit. obtinui p. seruitute debita huic fundo ergo sum dominus eius: quia nō potuissim obtinere nisi dñs essem vt. s. digi. Et sic aduerte qd. dico q. hoc solū considerat in istis legibus vtrū cōdēnatio que fieret in scdo dicere preiudiciu. reo. in primo vel non vt ex predictis p. 3. Sed doctores videntur ponderare aliud. s. q. in casu istius. l. fundum. absolutoria lata in primo pro reo faceret obitare exceptionem rei iudi. in scdo q. si reus absoluerit super dñio non possum obtinere in seruitute. Non sic in l. sed si ante. q. posito q. reus absoluerit in primo a seruitute non sequitur q. veniat absolueudus in secundo a dominio: quia ista possunt stare simul q. seruitus non debetur in fundo et tamen ego sum dominus eius. ¶ Adibi videt q. licet ista sint vera tamen non sunt ponderanda q. tūz ad effectum de quo hic. sed solum sit ponderandum id quod. s. digi. de cōdēnatoria lata in secundo et q. istud sit verum patet quia etiā in l. sed si ante. posset aliter ferri sententia absolutoria. in primo q. faceret obitare exceptionem rei indicatē in secundo vt si absolueretur reus a seruitute vel confessoria ex eo: quia suscipiat onus probandi se de dominio istius fundi et probauit et nihilominus ibi dicitur q. scdm. iudicium super dominio potest accumulari cum primo cuius non est alia ratio nisi q. cōdēnatoria lata in secundo nullum potest facere preiudiciu.

re preiudiciū in primo licet econuerso absolutoria lata in primo posset esse talis qd. faceret preiudiciuz in secundo 2 obitare exceptionē rei iudi. quicquid dicat Bar. q. videt banc oppositiōem esse i. s. l. q. soluit q. istud nō est scdm. cōm. cursum causarū qd. reus suscipiat in se onus p. badi vbi nō expedit: sed q. esset scdm. cōm. cursum causarū tūc loquit. l. fundū in qua ponderatur q. absolutoria lata in primo parit exceptionē rei iudi. in secundo. Tu dic melius vt digi. q. de hoc nō est curandū sed solum de eo qd. s. digi. Similiter in casibus qui ponunt in l. fundu. di. p. si peto diuidi funduz tanq. cōm. inter te 2 me si tu dicis non esse cōmunem: sed tuum proprium si quidem communiter possidemus habeo intentionē meam fundatā 2 obtineo in iudicio cōmuni diui. nisi probes te in solidū dñm per. l. i. s. fami. berci. si aut tu solus possides habere necesse probare me dñm pro parte anteq. obtineā 2 habeo duplicē viā vt in casu p. vendi. 2 lite pendēte reo iudiciū diuisionū cumulare repellor eadē rōne qua. s. q. si obtinere in eo presumere dominus pro parte. Sed econuerso si primo inchoassem iudiciū diuisionū nō prohiberē accumulare iudiciū proprietatis. ¶ Idem si primo egi rei ven. ad fundū. 2 postea vno accumulare aliud iudiciū super fructibus eiusdē eadem ratione qua. s. C. ¶ Recipiunt autē ill. tres limitationes. Et prima est quam ponit Dy. in. c. nullus pluribus. de reg. iur. lib. vi. q. loquant. q. diuersis temporibus vel libellis deducunt ista duo iudicia q. sunt inter se p. iudicialia si aut eodem libello quis intendat rei ven. pro fundo titiano 2 confessoriam pro seruitute eiusdē fundi debita. alias eiusdem fundo debita per alium fundum rei tunc tenet qd. admittitur cumulatō 2 procedit libellis. p. s. neq. in aut. de fide ius. vbi in eodem libel. cumulat. personalis 2 hypothecaria 2 tamen sunt inuicē preiudiciales modo quo hic Bar. cōtra bic 2 in l. edita. C. de eden. 2 per glo. que hic super verbo cause refolutionem 2c. in fine. que videtur velle contrarium qd. reijciatur lib. 2 dicatur actori qd. intendit solum rei vendi. 2 illā expediat. ¶ Item q. in ciuili 2 cri. etiam eodem libello ex eodem facto non possunt cumulari: vt. C. quan. ciui. actio. l. vnica. et ratio est fm. eundem Dy. q. snia lata in vna facit preiudiciū in altera. 2 sic Dy. sibi videtur cōtrariu. ¶ Nec ob. s. neq. q. speciale est in casu illo. 2 ratio specialitatis est: q. actor grauatur in vno qd. bz necesse egere p. principalem debitozē anteq. perueniat ad hypothecariam. ideo releuatur in altero qd. eodem lib. possit cumulare. ista ratio nihil valet: q. verum est qd. grauatur quādo vellet intendere hypothecariam contra tertium possessorē. nos loquimur quando contra eundem debitozē quo casu nō grauatur: sed potest intendere hypothecariā absq. personali. ergo non debet posse cumulare 2 tamen pōt. vt. d. s. neq. oic ergo q. Dy. dicit ipsam veritatem. ratio est. q. q. cumulat in eodē libello videtur intendere rei ven. per prius 2 confessoriam p. posterius si apparebit de dñio in fundo. constat autē qd. si diceret in libello expresse. peto me declarari dñm fundi. 2 hoc facto declarari seruitutem deberi talis libel. admitteretur: vt no. l. y. ex p. esse. in fi. cum quis intendat rei ven. pro fundo. ¶ Itz etiam p. vris que sunt inter se preiudiciales. dicit etiā q. in eodē libello possunt intentari modo predicto. facit qd. no. in l. qui de inof. fi. testa. in fi. magne glof. Sed ego dico qd. etiam si dicta verba non dicant expresse in libel. tacite videt hoc voluisse: q. videtur voluisse meliori modo quo pōt. ar. in l. miles q. destinauit. de test. mili. Non sic q. in diuersis libel. q. tunc non videt dare scdm. cū intētiōe qd. superfedetatur imo qd. procedatur. 2 si admitteretur posset procedi: et primo super eo ferri sententia q. super primo. Item hoc videmus quotidie fieri cum quis petit fundum. 2 etiam fruct. perceptos in eodē libello: vt hic no. per glo. in l. fundum. in glo. pe. Et ratio est illa qua. digi. q. videtur petere fundum per prius 2 fruct. per posterius facta declaratio ne sup. dñio fundi. 2 tunc videtur petiti res accessoria. ita intel lige illam glof. Sed q. in diuersis libellis. tunc non vt accessoria: sed vt principalis cum diuersa sit rei vendi. pro fru. ab illa que competit pro re. vt no. per gl. item in l. veniunt. s. fructus. de peti. here. Item hoc esse verum probatur per rationē. q. isti teg. considerant qd. istozum iudiciorū fuerit primo motum. sed si mouentur in eodem libello non potest perpendi quod prius moueatur. ideo debet fieri interpretatio pro actore cui fauendū est in primo iudicio. vt no. in l. de die. s. qui satisfida. cog. vt nō repellat 2 ista est ipsa veritas quicquid dicat Bar. 2 admittuntur articuli 2 probationes super vt. r. o. q. per prius tamen super dominio fundi: posterius super seruitute: 2 eadem sententia terminabuntur sicut dicimus in causa conuentionis 2 reconuentionis in. c. i. de mutuo peti. Secunda limitatio est qua. ponit Bar. qd. iste leges loquuntur quādo ab eadē persona mouentur

tur ista duo iudicia contra eandem personam. si vero vnū mouetur ab vna ipsarum alterum ab altera per modum reconuentionis: tunc non est seruanda distinctio. barum legū vt inspicitur quod prius fuerit intentatum: imo indistincte iudicium rei vendicationis super dominio fundi etiam si fuerit per posterius inchoatu. procedit 2 facit filere iudiciū super dominio fundi. per. l. i. C. qui accu. non pos. quia illud iudicium super dominio fundi censetur maius 2 preiudiciale ad iudicium super seruitute quod ab illa depēdet ergo 2c. vt in d. l. i. ¶ Et pro hoc adduco quod in fini. habetur in casu ciuili 2 criminali que non possunt ab eo simul intentari nec eodem libello nec in diuersis vt in l. i. C. quando ciui. acti. 2 tamen si vnum intentatur primo ab vno: puta ciuile postea ab altero intentatur criminale. istud secundum facit filere prius. vt in l. i. C. de ordi. iudi. 2 in l. per minorem. secundum vnum intellectum. s. de iudi. Tertia limitatio est que etiā colligitur ex dictis Bar. qd. iste leges loquuntur in actionibus preiudicialibus ad inuicem ex eo q. in vno venit disceptandum incidenter illud de quo in altero disceptatur principaliter. id est iudicium super confessoria vel super diuisione fundi vel super fructibus. ¶ Pam in quolibet istorum venit disceptandum incidenter de dominio fundi de quo disceptatur principaliter in rei vendi. 2 ideo alterum est preiudiciale ad alterum hoc modo: q. sententia lata pro actore super seruitute vel diuisione vel super fructibus facit preiudiciu. reo super dominio licet non sic econtra lata pro actore super dominio faciat preiudiciū reo super seruitute vel fructibus q. pōt actor esse dñs: 2 tamen seruitus non debetur nec fructus q. bona fide percepti 2 consumpti. Econuerso iudicium super dominio fundi est preiudiciale ad iudicium super seruitute 2 super fruct. alio respectu. non qd. sententia lata super eo preiudicat in illis vt digi. sed quia facit illa filere si fuit primo inchoatum sup. dominio vt hic p. 3. sic ergo diuersis respectibus vnum dicitur preiudiciale ad alterū ratione quam. s. digi. sed est dare aliud genus preiudiciale actionum vt sunt actiones que mouentur super statu de quibus loquitur instu. de actio. s. preiudiciales. 2 s. de rei vendi. l. i. s. per banc. 2 in illis non seruatur distinctio barum legum: imo questio sup. statu etiam si secundo loco moueatur facit filere omnes alias particulares que ab alia dependent etiā si primo loco fuerint mote. vt in l. ordinata. circa mediu. s. de libe. cau. est 2 aliud genus preiudicialiū rōne auctoritatis. vt est peti. here. que est vniuersalis 2 preiudicat particulibus. que fundantur in iure hereditario: 2 in istis similiter non seruatur distinctio barū legū. sed qd. iuris sit. dic vt in l. si qs. libertatem. s. de peti. here. 2 s. eo. si post litem. 2c. de peti. here. l. si. Nam etiam si non sit motum tale iudiciū sperat tamen moueri de progino facit filere particularia iudicia vt. d. l. si post prin. secus si fuerit motum 2 terminatum. vt. s. eo. si post litem. ¶ Est 2 aliud genus preiudicialium ratione maiozitatis vt est causa ciuilis 2 criminalis ex eodem facto descendens vel diuersis 2 in istis non seruatur distinctio barum legum: sed distinguuntur si vnum intentatur ab vno alterum ab altero preferuntur criminalia: etiam si sit posterius. vt. d. l. si de ordi. iudi. 2 d. l. per minorem. de iudi. 2 d. l. libello. 2 non admittitur libellus. Aut in diuersis. 2 tunc proceditur super primo libello etiam fuerit primo actum ciuilitate: 2 secundo agatur criminaliter: vt in l. inter. dum. de publi. iudi. 2 in d. l. vnica. C. q. ciui. actio. qd. dic vt in l. p. r. o. s. si dicatur. vt bo. rap. 2 qd. ibi no. per Bar. vbi ponit de ista materia.

De exceptione rei indicatae.

Rubrica.

2 An quis possit se defendere de iure tertij.

Am res inter. ¶ Sententia lata contra vnū super vna re nō parit exceptio. rei iudi. contra alterū super alia re. b. d. primo. ¶ Nec etiā contra eundem 2 super eadē re si causa propter quam fuit lata cessat. hoc secundo. Si vero non cessat tunc bene parit contra eundem. 2 etiam contra alium qui reputatur eadē persona si iterū agat pro eadē re 2 ex eadem causa: licet intētet actionē diuersā. hoc dicit in effectu iste leges vsq. ad. l. si qs. cū totū. Et de prima parte summarij loquit. l. i. de secunda loquitur. l. ij. de tertia loquuntur alie quatuor. 2 in bis que digi. consistit tota substantia bozum teg. ¶ In. l. i. pone casum quod vnus de legatariis egit contra heredem scriptum 2 heres fuit absolutus quia testamentum erat nullum. ista sententia non nocet alijs legatariis contra quos non fuit lata. glo. si. hoc dicit quod hoc est ideo quia ista fuit sententia declinatoria nullitatis: secus si fuisset rescissoria vt in querela: quia tunc noceret omnibus legatariis etiam qui non fuerunt in iudicio.

m m

tunc ipsi acquirunt etiam sine alia ratihabitione. vt hic iuncta l. seruis vt ante. f. de verbo. oblig.

2 **Sententia lata p me an profitur qui causam habuit a me titulo singulari.**

Siegero. **T** Sententia lata contra me nocet ei qui post ea causam habuit a me sup eo super quo lata est nisi rōne noni facti. Sed ei q causas habuit p prius non nocet. h. d. v. q. in f. l. Et primo loquitur in venditore et emptore postea in debitorē et creditore cui debitor pignoraui rem super qua lata erat sententia contra se. **Q**uid aut si snia sit lata pro me vtrum pfit ei q causam habuit a me ti. singulari vt adhibeda ea. distinctio. **E**n habuerit cam ante vel post. vt no. glo. s. eo. si a te. s. si. in glo. f. sed contrarium est veri: nā etiā si habuit cam ante sniam l. tē ante inchoatā si tū interest mea qd sibi pfit: quia tē netur sibi de emptione. pdest: p ea que plene habuit rō. in. l. cū vir pcedit. s. de v. sic. p. Bart. et facit. l. si tibi. s. pactum cōuentū. s. de pac. **I**tem qd hic dicitur q si lata est contra me postq ille habuit causam a me sibi nō nocet: vt in. d. s. item si rem. **I**tem pcedit qd ille habuit causam a me ante sniam et ante litem inchoatā. secus si post cam inchoatā l. ante sniam qd est res effecta l. tiglosa: tunc transit cū vicio: et hoc apparet hic glo. q incipit. qd ergo si ante. **E**n tē. ibi nocet. supple et prodest: nā nocet ei qui emit ab eo et obmittit. **E**n tē. ibi tenet si rem quā a te petierat titius supple. et succubuerat.

1 **Queritur.** **T** No. hic qd ad hoc vt dicitur eadez cā t sic obstat exceptioni requiritur triplex: idētitas. s. rei vt eadē res corporealis vel incorporalis petatur: nunc que fuit primo petita: et idētitas causae. **I**tem idētitas personarū et altero deficiente nō ob. exceptio. **A**dde qd etiā si petat res diuersa tū veniat in iudicio replicatiue illud qd fuit in iudicio primo terminatū ad huc dicitur eadem causa: vt. s. e. l. si quis cum totis. s. plane. et. s. si ancillam. et patet ex not. in seq. s. per glo.

2 **In actione reali non habeo necesse exprimere in libello causam remotam ex qua res mea sit sed bene proximā vt q mea sit et quid in prosecutione. et nū. 3.**

3 **Expresio causae remote pot fieri per verba preteriti tps sed causae proximae oportet fieri per verba presentis temporis.**

4 **Si actor egit ex aliqua causa que adhuc locū nō habebat sed in cepit habere locum lite pendente an possit obtinere sententiam ex illa.**

1 **An eadem.** **T** s. Actiones. Actio personalis simpliciter proposita restringitur ad causam in psecutione deductā. secus in actione reali. h. d. in effect. iste. s. subtilis et vulgaris fm intel. glo. et doc. **E**t ista differentia colligitur ex alia que ponitur in f. s. quia eadem res pot ab eodē et eadem debitor ex pluribus causis cōcurrentibus etiam diuersis tēporibus: vt etiā colligitur ex l. alleg. in glo. ij. et ideo si simpliciter vel generaliter egit actione personali ad tale rem mihi debitas nō exprimendo cam ex qua erat debita si postea in psecutione et in articulis exprimo: generalitas illa restringit ad illā cam expressam: quia per sequētia declarantur et restringuntur precedentia: vt. l. v. q. de leg. ij. in. s. si. et. l. q. non militabat. s. licio. de here. insti. et ista restrictio potest fieri cōmodē: qd ex illa cā expressa poterat debitor et si in ea succumbat actor poterit agere ex alia nō expressa qd etiā ex illa poterat debitor et ideo ad remotionem vnus non sequitur remotio alterius vt hic in ver. nec vlla. Sed eadē res non potest esse mea ex diuersis causis concurrentibus diuersis tēporibus: vt hic in f. et. l. iij. s. ex plurimis. de acquir. pos. et ideo si egit simpliciter et generaliter pro re tanq mea nō exprimendo cam ex qua erat mea videor sensisse de sola illa ex qua est mea et ideo si postea psequor vnā cam t succubio presumitur qd ex illa nō sit mea. **S**i ergo volo agere ex aliena nō admitto: quia pot mihi dici. **E**t ex ista quas nunc intendo es dñs et illā videris deduxisse in. l. lib. ideo imputatur tibi quare nō fuisti eam psecutus et nō probasti. **E**t ex ista non es dñs: s. ex illa quā fuisti psecutus et tūc similiter nō debes admitti nec illa q succubui: nec ex ista quia ex ea nō es dñs: ideo nō sic generalitas libelli isto casu restringit ad cam psecutā sicut in actione psonali in qua non sic pot mihi obijci: qd possum respondere qd ex illa quā fui psecutus erat mihi debita ex ista et q volui in libello deducere nisi illaz hoc apparet ex prosecutione mea p quā declaraf mea voluntas. in hoc fiat difficultas istius. s. in qua laborat glossa. mag. que incipit ratio est ista. **E**t tertia differentia: qd in actione reali non habeo necesse in libello exprimere cam remotam ex qua res sit mea puta contractum vel quasi: sed sufficit exprimere cam ppiā als proximam: puta qd est mea: vt est tē. hic in ver. at dñm dicit non ex pressa cā et l. in prosecutione debeam exprimere vt dicit. s. eo. si

mater. s. de m. q. si reus hoc petat: als procedit libel. sine expressione certe causae: sed in actione personali est totum e conuerfo: qd necesse habeo exprimere causam remotam puta contractum vel quasi sine qua reus non posset deliberare an vellet cedere vel contendere. vt in. l. edita. C. de eden. dñm dicit speciem future litis. et no. s. de eden. l. i. in princ. **N**on sic habeo necesse exprimere causam proximā: puta obligationem nam sufficit dicere q tibi mutui centum et petam te condēnari l. non dixerim qd illa sis obligatus cum hoc sequatur presumptio inris ex eo q pmo dicit ergo et. vt. l. o. s. s. lucius. s. que in fran. cred. l. 3. et sup hoc argu. multa dixerit et alleg. in contrarium qd requiratur expressio causae proximae in. d. l. edita. in. ij. q. sed tene qd dicit: illud est in vfu non tamen negatur quin possit exprimere. **E**t aduertendū qd expresseio causae remote potest fieri per verba preteriti temporis qd in preteritū locū habuit sed expresseio causae proximae debet fieri per verba presentis temporis tam in reali qd debeo dicere q res est mea hodie qd in personali qd si volo exprimere l. nō tenear debeo dicere q es mihi obligatus: si autem fieret per verba preteriti temporis puta qd semel fui dñs vel fuisti mihi obligatus volens inferre qd per consequens hodie presumor dñs et presumor obligatus si nō apparet cōtrarium talis libel. esset ineptus qd haberet vim cuiusdam exclusionis. **N**am asserendo de tempore preterito videor negare de presenti arg. in. l. pater filium. s. fundum. de leg. ij. et ita no. per Bart. solēnter in. l. certū. s. sed si fundum. s. de confel. et fuit originaliter dictum qd. vt re fert **E**n. in dicta. l. edita. in. ij. vel. ij. q. **E**t quid iuris sit in actione reali simpliciter proposita dicit in. l. si mater. s. eadem. Sed in actione personali simpliciter proposita quatuor sunt casus cōsiderandi. **P**rimus est quando etiam prosecutio fuisset generaliter vel simpliciter facta et etiam sententia fuisset generalis: et tunc nocet in omnibus causis que poterant sub illa petitione includi siue esset proposita vna actio generalis vel vniuersalis vt tute. pro sol. neg. gest. et similes. s. pro socio. l. pro socio arbit. qd tunc nocet in omnibus capitulis que possunt in illa administratione includi siue fuerit actū generaliter ad diuersas res vel sententias dicendo quod erat mihi obnoxius in diuersis summis et quantitatibus aut rebus ex diuersis causis nullam specificādo quo casu omnes videor in libel. deduxisse. vt in. l. fina. de an. na. excep. **N**am ex quo omnia sunt generalia tam libel. qd prosecutione quā etiam sententia nō est dare rationem quare debeat fieri restitutio magis ad vnam qd ad alterā: ideo si reus fuit absolutus non potest iterū cōueniri et ex aliqua causa pcedente. ingra not. in. l. in princ. de eden. et etiam in f. in transac. generali si pcessit petitio et prosecutio generalis. vt no. in. l. age. C. de transac. **S**ecundus casus est quando psecutio et sententia fuit specialis et tunc non nocet in alia qd generalitas libel. ad illam solā restringitur. vt in hoc s. et dicit qd non nocet ipso iure: etiam de rigore. Sed si vellet agere ex illa eadem bene noceret etiam si cūz adiectione none qualitatis vel etiam detractio: et ita loquitur in delictis. s. si. de no. alleg. hic in glo. ij. in f. pro cōtraria m. si ex beneficio restitutionis in integ. pcepter iustam ignorantiaz vt. l. habebat. in princ. de insti. **T**ertius casus est quando prosecutio fuisset specialis: sed sententia generalis sicut et libellus et tunc aut omisit prosecutio alia ex certa scientia et ex dolo: et perinde est ac si fuisset prosecutus: et sic nocet in omnibus. vt est casus qui nō est alibi fm **B**ar. in. l. de rebus. s. de arb. et aduertendum quia hoc non habet locum in casu precedenti quādo prosecutio et etiam sententia fuisset specialis sed solum quando prosecutio specialis et sententia generalis: et ita limita dictum **B**ar. **E**t omisit non ex certa scientia: et tunc mero iure nocet sententia in non prosecutus: sed de equitate non. et sic datur replicatio: et iste est casus. C. de iudi. l. 3. et isto modo itelligit glo. i. hic in f. dum allegat illam. l. et dicit non obstat sententia in effectu. q. d. de equitate: s. bene obstat de rigore. **N**am procedit hoc casu nō in precedenti quando prosecutio et etiam sententia fuit specialis quia tunc ipso iure non nocet vt dicit sicut nec transac. specialis si etiam prosecutio fuit specialis in. d. l. age. C. de transac. differt ergo iste casus in duobus a secundo casu: vt ex predictis patet. **Q**uartus casus est quādo libellus esset specialis: et etiam psecutio et sententia: et iste casus non habet dubium. quia non esset eadem causa: vt in princ. huius. l. et isto etiam modo potest intelligi primus casus huius. s. fm quosdam tamen tunc non esset bona comparatio de actione personali ad realem: ideo intelligit hic qd personalis fuit generaliter proposita fm intellectū glossae. **E**t tūc ista tē. loquitur quando actor succubuit. Sed queritur quid si adhuc non succubuit: et egit actione personali vel reali ex aliqua causa que adhuc locum non habet: sed incepit habere locum lite pendente vtrum possit obtinere sententiam ex illa: et breuiter est distinguendum: aut superuenit ex causa de preterito et potest. vt. l. si rem. s. finali. de pignora. acc. nam ibi

nam ibi egit ex contractu pcedente ex quo tamē nō erat adhuc orta actio: qd nō erat pena soluta: sed fuit soluta lite pendente: et ideo si qd ageret ex cōtractu cōditionali vel etiā ex legato pendente cōditione et lite pendente existeret cōditio deberet obtinere l. 3. male egerit a prin. **N**ec cūro trahat retro cōditio vel non: qd sufficit qd ex causa pcedente lit. cōtest. egerit. **S**i autem causa pcederet: sed incipit habere originem post lit. cōtest. et tūc aut fuit actū ex aliqua causa specialiter in libello deducta et expssa et non pot obtinere: l. 3. nona interpellatione opus est. vt in. l. nō pot videri. de iudi. **E**t generaliter nulla expresseio: qd dicit me dñm talis rei cū adhuc nō esset: sed lite pendente peruenit ad me dñm. et tūc fm legistas adhuc idē: qd sup isto dñm et super rei ven. que oītur ex illo non pot dici hū fuisse cōtest. cū tūc nō cōpeteret p. l. nō quēad. s. de iudi. et sententia non pot valere sup eo in quo lis nō est cōtest. cū sit de substantiālib. et no. in. l. pro lata. C. de sent. sed **I**nno. quartus de equitate cano. statuit contrariū in. d. c. abbate sane. de re iudi. lib. vi. qd ipse cōpilauit vt possit sequi sententia pro actore de cuius decisione pe. trussatur qd nō est fundata in aliqua ratione iuridica. et forte nō seruaret in terris imperij: iusta ea q in f. habent. in. c. si. de arb. lib. vi. de hoc per **E**n. in. l. vnica. C. de alie. in. mu. cau. fa. Cetera vide hic per **B**ar. qui multū solēnter istum. s.

1 **Si quis interdicto.** **P**ossessorio non pbi. beo agere petitorio. h. d. et ad hoc semp allegat q sententia lata in possessorio nō facit preiudicium in petitorio. **Q**uid econtra dic per **E**n. in regula quā ad agendū. circa si. de regu. inr. et per **B**ar. in. l. naturaliter. s. nihil cōmune. de acqui. pos. in. ij. colū. vbi distinguit inter possessorem recuperande et adipiscende vel retinende possessionis.

2 **Si egi contra rei vendi. peti. here. pro re vel rebus quas possidebas et nō probauit me dominū vel herede et sic poteras absolui: qd absolutoria nō declarat te esse dominū si caderes a possessione illarū et ad alium peruenirēt: qd non posses ex ea agere: l. 3. posses te defendere aduersus me si possideres an poteras non solum obtinere sententiam absolutoriam: sed etiā declaratoriam qd ad te pertineant.**

1 **Inter me.** **C**ontrarioz sequit destructio alterius. Sed ad destructionem vnus nō sequit alterius cōstructio. ad hoc pot subiliter allegari ista. l. et ad primū cōcordat qd habet. in. l. sed si pupillus. s. penul. de insti. in tē. et glo. nam sciendū est q ista duo sunt inter se cōtraria: s. qd vna et eadē res vel hereditas sit mea in solidū et etiā tua vt. l. si. certū. s. si duobus vebiculum. s. cōmo. **S**i ergo ponitur vnū quod sit mea sequitur destructio alterius quod sit tua: ideo si pronuntiatū esse mea censetur tacite pronuntiatū quod non sit tua vt hic. et. s. de procura. l. pompo. s. si is. in f. s. si destructio qd non sit mea: quia si sit pronuntiatū cōstrui mus aliud: quia non propterea sequitur qd sit tua nec hoc censetur tacite pronuntiatū. vt hic in f. istam. l. allegat **I**nno. et **Hosti** in. c. ex cōquestione. de resti. spo. qui fuerit inter se cōtrarij in eo q statim dicam. **E**n tē. ibi. qd si post supra locutus est quando adhuc nulla sententia erat lata inter te et me qui libet nostrum asserbat se heredem in solidū et quilibet possidebat aliquas res quo casu quilibet nostrum potest esse actor et reus: qd eodem tempore quilibet potest dare libellum cōtra alterum super pe. here. occasione rerum quas ille possidet et super vtroq libel. proceditur. **H**ic loquitur quādo primo egi et obtinui: quia fuit pronuntiatū hereditatem meam esse. **E**te tunc agere non poteris occasione rerū que per me possidentur qd illa sententia nō solū prodest mihi respectu rerū quas tu possides et rerum quarū respectu ego egi: imo etiam respectu rerum quas ego possideo: l. 3. earum respectu ego non egerim: qd nec habebā necesse agere. vt in. l. i. s. hoc interdictū. s. vti pos. qd illa sententia sit declaratoria super hereditate facit ius in oibus rebus hereditariis. et ideo datur mihi exceptio pro rebus quas possideo nō solum actio pro rebus quas possides. **S**i vero iudex pñtūit ad me non pertinere: non propterea pronuntiatū ad te pertinere. et ideo licet ista snia sit lata per te: qd videris absolutus p bec verba. vt no. in. d. c. ex cōquestione. qd est notandū. et sic potest tibi quantū ad res quas tu possides non propterea tibi prodest quātum ad res quas ego possideo vt illius virtute possis illa a me petere vel facere executione de mandari: bene tū posses agere et aliter probare ad te pertinere. et hoc vult ista. subtilis et male declarata per glo. et docto. Sed opp. contra primū dictū qd si adhuc nulla sententia sit lata nō propterea admittatur cumulario istorum libellorum: quia sic se habet q sententia lata sup vno pro actore facit preiudiciū sup altero contra alterū actore eundēq reū: vt hic p. 3. in versi.

quod si post ergo et. vt. s. ti. i. l. fundi. et. l. fundum. fol. leges ille loquuntur qd talia iudicia intendantur ab eadē persona contra eandē secus si vnum ab vna alterum ab altera ad inuicem vt hic fm **B**ar. **I**tem adhuc opp. qd nō procedatur sup vtroq: s. super altero tū. C. qui accu. nō pos. l. s. ibi qd alterum solum erat preiudiciale et maius altero. hic erat equalia et nullū altero maius fm eundē. **E**t tūc quero pone q egi cōtra te rei ven. vel pe. here. pro re vel rebus quas possidebas: et nō probauit me dñm vel herede. et sic poteras absolui ex eo: qd nō probauit: sed q ista sententia absolutoria non propterea declarat te esse dñm vel heredem. et propterea tibi non prodesset si caderes a possessione illarū et ad alium peruenirēt: qd nō posses ex ea agere: l. 3. posses te defendere aduersus me si possideres et assumpsisti in te onus probandi et probasti ad te pertinere qd sine dubio facere potes: licet non tenearis. vt in. l. circa. s. de proba. **Q**ueritur vtrū poteris propterea obtinere non solā sententiam absolutoriam: sed etiā declaratoriam qd ad te pertineant. et certe in causa status constat qd sic vt est tē. in. d. l. circa. Sed dubiū est qd in alijs causis glo. ibi tenet idem esse. **E**t idem sequitur **I**nno. in d. c. ex cōquestione. **H**ost. mirat tū de gl. quā de **I**nno. qd sic fm pliciter determinauerunt. et ipse tenet qd nō possit obtinere istā sententia nisi hoc petieris. et videtur sentire q debeas hic petere cōtrariū libellū sup quo fiat lit. cōte. qd cōtestatio facta sup meo lib. cōtest facta sup meo dñm nō sup tuo: ideo nō potes virtute illius obtinere sententiā declaratoriā: s. debes dare alium lib. sup tuo et fieri lit. cōte. **E**t ad hoc pbandū adducit multa et excipit certos casus in quib. potes obtinere declaratoriā p te sine nouo libello virtute libel. mei. vt si petij electionē de me factā cōfirmari: qd reperto q nō sit cōfirmada pot virtute eiusdē libel. infirmari: qd sunt inter se ista correlatina: sed dominium meū cum dominio tuo non sunt correlatiua: vel si petij sententiā pro me latā cōfirmari. **N**ā reperto q nō sit cōfirmada pot virtute eiusdē libelli infirmari: vt etiam plene tangitur per **I**nno. in. c. cū cōtingat. de offi. deleg. et egalat **H**ost. vocē suam cōtra **I**nno. et miratur q ita potuit asserere. **C**erte cum in causa status habeamus hoc expresseum in. d. l. circa. et glo. ibi dicit eandem esse rationē. **I**n alijs puto **I**nno. verius dicere: et qd non requirat nouus libel. Sed bñ puto q requirat petitio redacta in actis: qd reus postq pbanit se dñm debet saltem vna voce in calculo ferende sententie petere se absolui et declarari dñm: et facere istam petitionem in scrip. redigi per notarium cause et poterit absolui abiecta causa: qd est dñs et tantum proderit sibi ista sententia ad finem agendi quantum si ipse egisset et super suo libel. et dominio fuisset lis contestata. et ista opi. vtilior est quā opi. **H**ost. ideo magis amplectāda. arg. s. de dāno in fec. l. hoc amplius. in f. princ. dum dicit sententiam Juliani vtilitas comprobatur.

1 **Videntur.** **E**t si q egi et obtinui sit ite nū vult agere actione prima nō ob. exceptio rei iudi. h. d. **D**ic vt. s. e. si a te. in prima lec. in gl. ibi. s. p. tra. C. de vfu. rei iud. et. s. licet qd nō possit iterū petere vel agere actione prima: vt dixerat **gl.** in princ. qd illa videt sublatā iure nouationis. Sed dic qd imo nō est sublata et q ista dicit nouatio per accumulationē noue actionis ad veterem non per interemptionem veteris. vt plene no. in. l. i. C. de iudi. nonatur ergo ad cōmodum actoris non rei. **E**n glo. ibi. itē cōtra: s. qd imo nonatur ad cōmodū rei. vt in legibus allegatis. in glo. sed responde quicqd dicit **gl.** qd in illis actio prima nō nouatur ad cōmodū rei: s. bñ adiciit actio noua per sententiā que magis est cōmoda reo q prima: qd virtute prime quilibet tenebatur in solidū: sed ex virtute secundae quilibet pro parte. **E**n glo. ibi. itē cōtra. s. de iure an nullo. aureo. et. s. qd sententia prodest condēnato: s. rīde q non prodest principaliter: sed in cōsequentiā pot prodesse: vñ si aliq remouet ab administratione tute. ista sententia sibi prodest vt non teneat de periculo rerū administrationis. vt. l. decreto. de suspectato. **E**n glo. ibi. itē cōtra. C. de pos. l. iij. s. qd non possit iterū agi cuius cōtrariū dixerat **gl.** in princ. s. solue qd nō pot iterū agi officio iudicis mercenario terminato principi cum illud per se stare nō possit vt ibi. sed iure actionis vel officio nobilit: qd possunt per se stare: vt hic.

2 **Si nō cōstat ex qua causa sit facta absolutio psumit facta ex illa causa ex qua debet fieri et que colligitur ex actis.**

3 **Si iudex expresseio duas causas quarū vna erat magis dānosa actori q altera attenditur magis dānosa.**

Quando cōcurrunt duo quorum vnū nocet alterum prodest inspicitur id quod nocet.

1 **Rem meam.** **E**t absolutus ex eo qd nō possidebat nec dolo

m m iij

iterum conueniri. b. d. cum. l. seq. a cōcordat. l. si a te. in prin. s. eo. Ad cōtraria formata hic in prima gl. melius q̄ gl. responde vt habet. 2 no. in. c. pe. extra de excep. in teg. 2 glo. q̄ hoc d. intelligi q̄ rēns tēpore lit. cōtest. possidebat. vnde presumit possidere nisi probet cōtrariū. et etiā si cōtrariū probet presumit dolo defuisse possidere nisi cōtrariū probet. vt etiā no. in. l. non igno. rabat. C. ad egibē. p. l. 2. in. l. siue posside. de proba. C. l. l. i. mo no. glo. sing. q̄ est in. l. seq. que incipit. si q̄s ad egibē. q̄ si non cōstat ex qua causa sit facta absolutio. p̄sumit facta ex illa causa ex qua debeat fieri 2 que colligit ex actis que gl. semp allegat. 3 Itē q̄ si indeg. exp̄essit duas causas. quarū vna erat magis dānosa actori q̄ altera attēditur magis dānosa. ad quod facit illud bōcardum q̄ concurrunt duo quoz vni nocet alterum prodest inspicitur id quod nocet. q̄s dic. vt. l. si quis in grani. s. si. cum. l. seq. et ad filicia.

Globus diuersis. C. Quando est in iudicium deduci per modū agendi 2 per modū eḡcipiendi. si primo fuit deductū per modū eḡcipiendi. 2 sup illo succubuit reus nō pōt iterū deduci ab eodē p̄ modum agēdi si tendit ad eundē finē cū exceptione. b. d. ista. l. subtiliter intelligendo. Si autē tenderet ad diuersum finē bñ posset deduci per viā agēdi p. l. vendicantē. cū. l. seq. de iudicio. l. si primo fuisse deductū p̄ viā agēdi. 2 succubuisse. tūc etiā si tenderet ad diuersum finē nō posset deduci iterū per modum eḡcipiendi. q̄ in plus se b̄s actio q̄ exceptio. ideo si succubuit in agendo repellitur ab eḡcipiendo. 2 non econuerso. 2 hoc etiam voluit Inno. subtiliter in. c. si de ordi. iudi. q̄s etiā videt de mēte glo. magne. que hic post prin. ibi. respondeo ibi agendo 2c. Quando autem esset tale ius q̄s nō posset in iudiciū deduci nisi per viā eḡcipiendi. vt sunt exceptiones peremptorie. puta pacti et solutio. nisi tñ si semel fuerunt deducte 2 succubuit reus. deinde iterā to conuenit. 2 querit vtrū iterāto possit eas obijcere. distingue vt hic habet in gl. q̄ aut cōuenit eḡsentētia 2 nō pōt. q̄ contra sentētiā ille nō sunt acq̄site. Aut cōuenit actione prima. et tunc pōt obijci. ideo fatuus est q̄ actionē primā intētat cū habeat p̄ se sentētiā. vt no. s. eo. l. si a te. s. j. in gl. 2. b. d. gl. mag. hic. in ver. pone ergo q̄ est gl. no. 2 sing. Et dicit d. y. q̄ non est alibi. 2 vide d. y. in. l. peremptorias. C. sen. refcin. non pos. C. Quinimo isto casu etiā si nō fuisset exceptiones oppositae. 2 sic non posset dici q̄ in eis succubuerit adhuc non poterit eas opponere si iterū cōueniat ex ipsa sentētia. q̄ debuit eas opponere p̄tra sentētiā. vt. d. l. peremptorias. nisi sint tales que sentētiā nō impugnat. vt. l. nescimus. in. si. s. de re iudi. sed quādo est tale ius q̄ potest deduci etiam per viā agēdi. tunc si non fuisset deductum per viā eḡcipiendi posito q̄ sententia lata esset contra reum nō p̄hiberet deducere per viā agēdi. q̄ tunc demum prohibet quando ista cōcurrunt q̄ primo deduxerit per viā eḡcipiendi 2 q̄s sup illo fuerit plene cognitū. 2 in cōtrariū pronuntiatum. 2 q̄s tendit ad eundē finem cum exceptione. Nam si non fuisset cognitū sed exceptio repulsa non prohiberetur deduci per viā agēdi. vt in. l. si aut. s. si. de nego. gest. Idem si cognitū. sed non plene vt in iudicio summario. vt in. l. si indeg. de bis q̄ sunt sui vel alie. iur. 2. l. si quis a liberis. s. si vel parēs. de libe. agno. 2 vide q̄s circa hoc plene not. p. Bart. in. l. qui rom. s. duo fratres. in. l. iij. col. de verbo. obli.

2 In sententia 2 interpretatione verborum eius attenditur mens iudicis de qua si constat non debet vltra illam vel aliter extendi.

Ex testamento. C. Petitio generalis quo ad res restringit ad illas de quib⁹ facta est prosecutio tam in actione personali q̄ reali. b. d. cū prin. l. seq. s̄m intellectum gl. que est no. Et ista prima lex loquit q̄ actor obtinuit. sed prin. l. seq. q̄ succubuit. Adiebat autē esse distinguendū inter actionē personālē 2 realē. vt. s. eo. 2 an eadem. s. actiones. Sed certe illud pcedit q̄ est ḡnalis respectu cause vel causarū ex quibus agitur. sed hic est ḡnalis respectu rerū. q̄ petij oīa q̄ erant sibi legata 2 nō fuit p̄secutus nisi sup quibusdā quo casu nō censetur petijse nisi illa in quibus facta est p̄secutio nō distinctio inter actionē p̄sonālē 2 realē. 2 hoc vult in effectu gl. j. 2 no. ista limitationē. C. intelligit ergo glo. istos teg. q̄ petitio fuit generalis ad hoc vt habeat aliq̄ dubiū. Si cū fuisset specialis nullū dubiū haberet. C. Itē facit dubiū. q̄ ista lex in. si. videtur loqui solū quādo actor nō probat sibi legatū nisi illud super quo facta est prosecutio. nimirū si non videt petijse nisi illud. q̄ generalitas libelli nō pōt dici q̄ cōprehēdat illud de quo nō cogitauit. C. Innuat ergo q̄ si sciuit quantum erat sibi legatum. 2 tñ non fuisset p̄secutus nisi sup parte et obrinnisset q̄s ista sententia faceret p̄iudiciū in altera parte quasi videretur

ab illa absolutus reus q̄s videtur esse falsum. q̄ imo sententia videretur non valere in aliquo cum totū videat petijū ex quo de toto sentit. 2 ideo sententia lata super parte nō facta mēione de altera parte videt in totū nulla. vt. j. de doli. ecce. apud celsum. s. itē queritur. si c. i. eo. 2 ibi no. in. glo. 2. c. si aduer. re iudi. l. i. propter hoc glo. ij. mag. sup verbo putasset q̄ voluit senti re istud cōtrariū. dicit q̄ mero iure absolutus est ab altera parte isto casu q̄ sciuit quantum erat sibi legatum. licet secus q̄ igno. rante. tamen de equitate datur actori replicatio per. l. licet. C. de iudi. Sed certe p̄ hoc nō soluit cōtrariū. q̄ imo sententia videt nulla in totū. Preterea illa lex licet loquitur in actione vniuersali nos loquimur in nō vniuersali. tñ fuit generaliter p̄posita. ideo melius dicit q̄ cōtrariū loquit q̄ petitio fuit generalis. 2 etiā p̄secutio. 2 sic fuit cognitū de toto eo q̄s continebatur in libel. 2 tunc est verū q̄ sententia d. ferri sup toto per. l. de qua re. de re iudi. 2 si fieret cōdenatio in parte 2 de altera nihil diceret nō valeret etiā in illa parte. facit. l. in hoc iudicio. fami. her. Sed q̄n non fuit cognitū nisi de parte. valet snia in illa pte. ita no. Bar. in. l. terminato. C. de fru. 2 lit. eggen. circa mediū. 2 p̄t in. d. l. de qua re. d. dicit. de quo cognouit indeg. 2c. ergo si non cognouit sup toto q̄s erat deductū in libel. 2 de parte tantū valet sententia in illa parte. vnde si peterē a te. 2 postea nō p̄sequerer nisi in. v. valet sententia in. v. l. de alij. v. nulla faceret mēione. Et sic in isto teg. in. si. d. dicit nec actor petere putat. Supple magis. nā idē si putasset quantum esset sibi legatū tene mēi ista. C. Alitmo no. istū teg. in. si. in. princ. l. seq. q̄ in sententia 2 interpretatione verborū eius d. attendi mēs iudicis de qua si pōt cōstare nō d. vltra illam vel aliter extendi. et ad hoc multoties allegauit istos in consilijs.

Cum testamento. Si petiero gregem.

Qui peti gregē. 2 succubuit nō audis volēs iterū eūdem petere. 2 sit auct. 2 dimittit. q̄ hoc nō diuersificat substantiā eius. Nec etiā auditur si vult aliqua capita ipsius gregis petere. b. d. C. Et istud vltimū videt dubiū p̄pter cōtrariū formatū in gl. q̄ ista p̄t simul stare. q̄ greg vniuersaliter non sit mens. 2 tñ aliqua capita ipsius sint mea. ideo l. succubere in petitione gregis nō videt repellēdas a petitione capitū singulariū p̄pter hoc gl. intelligit vt in ea habet q̄ greg nō fuit petitus tāq̄ greg. 2 tāq̄ plura capita. 2 als pcederet d. y. d. y. aut distinguit inter totū q̄s p̄stet ex plurib⁹ capitib⁹ distinctis vt hic greg. 2 tūc succubēs in toto repellit a petitione partiū. vt hic. 2 in toto q̄s cōstet ex pluribus partiū. inuicē secū cōtingētib⁹ vt est domus. 2 tūc succubēs in toto non repellit a petitione partiū postq̄ totū est dissolutū. vt s. e. si q̄s cū totū ver. 2 in cēntēst. p̄ hoc nō tollit cōtrariū. s. signatū. 2 ideo prima sol. gl. videt securior. p̄dōr etiā dicit q̄ si volebat petere certa capita ex illa eadē cā ex qua petierat gregē. Cōtrariū procedit q̄ ex causa diuersa vt etiā habet in. si. ea. l. si fundum. 2. d. l. si quis cum totum. s. eo.

Si fundum. C. Qui petijt fundum 2 succubuit non admittit ad petēdū vsum fructū causale ei⁹. q̄ videt petere idē 2 ex eadē cā. Sed q̄ petijt vsum fructū formale 2 succubuit nō p̄hiberet petere vsum fructū causale vel p̄prietatē. q̄ nō dicit petere idē nec ex eadē causa.

Si pro seruo. C. Exceptio rei iudi. cōpetēs pa. tri sup actione de peculio cōpetēs ei q̄ fideiussit p̄ seruo. b. d. Videt cōtrariū. q̄ l. s. excep. p̄ cōpetēs principali trāseat ad fideiuss. vt. s. tit. j. l. exceptiones. s. rei. C. cōpetēs fideiussorij nō prodest alteri. Et pater in actione de peculio loco fideiussoris habet. vt in. l. cū filius. de ver. obli. propter hoc glo. hic intelligit q̄ pater fuit absolutus in actione de peculio ex causa q̄ si esset vera liberaretur principalē. 2 per consequēs 2 fideiussorē eius. als secus p. l. egi. j. de solu. Et hoc no. 2 tene mēti. q̄ per hoc videt q̄ si egi cōtra vniū ex fideiussoribus 2 fuit absolutus adiecta causa. q̄ principalis mibi solue rat talis absolutio prodest etiam principali 2 alijs fideiussoribus. 2 sic ob. q̄ alteri per alterū non pōt acquiri exceptio. q̄ istud est verū nisi sint p̄sone inuicē se cōtingētēs occasione eiusdem debiti. vt principalis 2 fideiussor. Nam pactum fideiussoris interdum prodest principali ratione cōtingentie quod non esset in penitus egrāto. q̄ istud q̄s habetur. s. de pact. l. si vnus. s. j. et. l. idem in duobus.

Cum vno. C. Sine mutē persona. huc causa petēdi censetur alia questio esse diuersa. 2 nō ob. excep. rei iudi. Et etiā si sit eadē causa defensionis. b. d. Glo. tñ videt dicere cōtrariū per. l. si quis separatim. de appel. Vel potest dici q̄s ibi ipsa

ibi in ipsa appel. que facta ab vno prodest alteri quādo est eadē causa defensionis. secus in cā principali. q̄ sententia lata p̄ vno ex heredibus non prodest alteri etiā si sit eadē causa defensionis p̄ istum teg. ibi dum dicit nā 2 si eadē q̄stio. Pone enim q̄ fuit ab solutus vnus ex heredibus ex eo q̄ defunct⁹ soluerat q̄s si esset verū prodestet cōheredi. tamen hoc habet pro vero solū quo ad illū qui fuit absolutus nō quo ad alios nec ob. q̄s dicit in pte ce. s. q̄ ibi se cōtingebat occasione eiusdē debiti cū oēs pro eodē debito tenerent. sed hic inter heredes debitoris diuisum est debitu 2 q̄libet teneat pro parte sua tantum. 2 sic nō se cōtingunt.

In iudicio. C. Absolutoria lata sup vris nō parit exceptionē rei iudi. super forte. hoc primo. nec etiam sup vris si lata sit ex eo q̄ inepte fuerint petite si postea apte petantur hoc se. cū dō. Et ita intelligo istū teg. sed glo. nō declarat. Secūda p̄t ibi. eadē erit. Et p̄ma pars pōt intelligi etiā quādo apte fuerit petite. q̄ erat deducte in stipulatione 2 sic poterant per se peti sine forte. 2 ita fuerunt petite 2 lata fuit absolutoria q̄ non debitemam non sequitur ergo fors nō est debita. Si autem fuisset lata ex eo q̄ vel q̄ fors nō erat debita. per cōsequēs non poterat deberi vrsurum. tunc dicendū esset cōtrariū. q̄ faceret p̄iudiciū in petitione fors eo q̄ replicaret in iudiciū illud q̄s semel fuit dectum 2 sic licet petatur res diuersa obstat excep. vt. l. si q̄s cū totum. s. si ancillā. s. eo. Cōtra vero absolutoria lata sup forte in distincte parit excep. rei iudi. super vris. sicut lata sup res sup fructibus eius parit. vt in. l. fundi. s. tit. i. sed cōdenatoria lata super forte nō facta mēione de vris faceret p̄iudiciū in vris si non poterat peti iure actionis sed officio iudicis mercenarij. vt. l. iij. C. de pos. 2 in. l. centū capue. de eo quod cer. loco. Secus si poterat peti iure actionis. vt in. l. i. C. de iudi. 2 in. l. centum capue. Secundam partem in ver. eadē intelligo quādo quis petijt de facto vrsuras ex cōtractu bone fidei non deductas in stipulatione. et succubuit ex eo q̄ inepte petijt. q̄ non poterat eas petere sine forte. vt. d. l. iij. C. de pos. si vult postea petere forte vna cum eiusdē vrsuris poterit. q̄ lata sententia propter ineptitudinem libel. non parit excep. rei iudi. vt not. s. eo. l. 2 an eandem. in prin. in prima glo. mag. nec facit illa sententia quominus cōtinue vrsurę currant et hoc dicitur hic. C. In teg. ibi velit vrsuras ante p̄sequi supple. et fuit p̄secutus de facto. et succubuit ex eo q̄ inepte petijt vrsuras sine forte. postea volebat petere sortem et eadē vrsuras.

Quis in rem. C. Possessor abso. l. ut. ex eo q̄ dñum rei ad ipsum pertineat si a possessione cadat 2 ad acto rem perueniat potest vrsuram dicte sententie ab eo recu perare nec ille auditur volens de dominio pbare q̄ veniret cōtra sententia. b. d. secundū vniū intellectū glo. quā etiā tenet doc. in. l. iul. post prin. s. de cōdi. inde. Non tñ in teg. exp̄imit qualiter fuerit absolutus sed glo. ita intelligit q̄ si fuisset simpliciter absolutus videret absolut⁹. q̄ actor nō p̄buit. 2 sic de iure ipsius possessoris nihil videret p̄nuntiatū vt. s. eo. l. si inter me. et ideo non posset virtute eiusdem sententie recuperare agēdo etiā contra eundē licet posset retinere eḡcipiēdo contra eundē. Et p̄fatus actor non p̄ offidens admittet ad probādum de dñio suo quod per illam sententiam nō perdidit. vt. j. eo. excep. cū ibi no. et probat in. l. sextate. s. latino. ver. q̄ si possessor. 2 d. i. s. eo. si mater. s. deniq̄ ista distinctio probat in. l. sed 2 si possessor. de iur. re iur. Aduertendū tamē q̄ etiā quando fuit absolutus ex eo quia erat dominus si non ita erat in veritate. imo actor erat dominus adhuc actor per illam sententia nō definit esse dñs q̄ nō est causa habilis ad translationem domini non secuta traditio. nec secus econtra quia si cōuentus rei ven. sit dominus 2 cōdem natus sit ad restituendum rem actori tanq̄ dñs cum non sit 2 illam restituit ipse definit esse dominus. 2 dominiū transferitur in actorem licet ei restituatur tanq̄ sua 2 non tanq̄ sit ipsius restitutus. vt no. glo. in. si. de offi. iudi. s. si. in. l. p̄mpto. s. qui iussu s. de acqui. her. Sicut in re que dimittit ex causa tran. vt in. l. si pro fundo. C. de transac. tamē tūc clauditur sibi os. vt nec agēdo nec eḡcipiēdo possit dicere cōtrariū vel probare. quia veniēt cōtra sententiam. licet secus in alio casu quādo simpliciter vixit ex eo q̄ nō p̄buit. Et si dicat quid p̄derit sibi hoc dñum ex quo ipsum allegare nō potest nec probare. respōdeo posset p̄desse si reus absolutus hoc fateretur q̄ ipse actor erat dominus q̄ licet sententia faciat p̄sumptionē iuris 2 de iure p̄tra quē nō admittitur probatio in p̄trariū. hoc est verum nisi per p̄fessionē partis vt not. in. an. sed iam necesse. C. de dona. ante nup. p. l. y. et in corpore vnde sumitur per glo. Poterit autē iste olim possessor 2 nunc agens triplici viā vt in recuperādo. vel quod intētet rei ven. 2 probat dominium per ipsam sententiam vel q̄ agat actione in factum. eḡ ipsa snia. vt. d. l. si possessor et sic inducta

ad eḡcipiendum proderit ad agendum. vt ibi no. sicut econuerso. vt d. i. s. eo. si a te. Vel poterit petere sententiam illam executioni mandari. quia licet a prin. aliam executionem non teneat ex quo ipse possidebat nunc. q̄ non possidet meretur. et hoc per ea que not. per doct. in. d. l. sed et si possessor. Legitur alio modo in glo. quod fuit absolutus ex eo quia actor non probauit vel simpliciter quod idem est. 2 tunc verum est q̄ non admittitur ad recuperādum virtute solius sententie per ea que dicta sunt. sed q̄ habebat titulum a nō dñio. etiā bonam fidē 2 cū his etiā habebat sententia absolutoria p̄tra verū dñm admittit ad agendū publici. etiā p̄tra verū dñm. nec ille poterit ei eḡcludere p̄ exceptionē dñij. nec ob. q̄ publici nō datur p̄tra verū dñm. sed per exceptio nem dñij eḡcluditur. vt in. l. si. s. de publi. q̄ istud esset verū si solū haberet titulu 2 bonā fidē 2 non habuisset hāc sniam absolutoria p̄tra verū dñm. vt hac. l. fin. istū intellectū. que tene mēti per hoc etiā p̄t non obstat ea que s. d. i. s. etia. l. si inter me 2 te. 2 in. d. s. latini ver. q̄ si possessor. q̄ pcederet q̄ possessor q̄ fuit absolutus principaliter. vel q̄ actor nō p̄buit nō haberet titulum a non dñio. tunc enim nō haberet publici. 2 ideo ex illa sententia nullo modo posset se iurare. 2 sic admittet ille qui non possidet 2 qui fuit originarius actor ad probādum de dominio suo non obstat dicta sententia. Sed q̄n habet titulu a nō dñio 2 bonā fidem illa snia sibi p̄dest saltē q̄ tunc ad hoc vt probet et fortissimē publicianā licet ex illa sententia agere nō possit 2 eḡstis remanet ista lex clara 2 vtilis 2 etiā gl. s. glo. declarata. C. In glo. ibi. vel forte aliud. Ista opi. est falsa. quia idem in snia q̄s in iurē iurā. vt d. l. extante. s. latini. ver. quod si pos. vbi est casus.

2 Si alius sine mandato egit nomine meo vel defendit causam et postea constituit eum procuratorem in eadem an videat per hoc ratificare prius gesta.

Is qui heres. C. Ex causade nouo superueniente qui prius succubuit admittitur ad agendū hoc primo. Item absolutoria lata in actione q̄to minoris facit p̄iudiciū in actione redhibitoria quatenus ad idem tendunt econuerso. hoc secundo. Item sententia lata contra falsum procuratorem non nocet ofio si factum illius non ratificauit etiā si postea ipsum eundem procuratorem constituit ad eandē litem. Et illa sententia non obstat te ille idem procurator admittitur. hoc tertio 2 vltimo dicit tota lex. 2 not. illum vltimum. s. per quem videtur q̄ si alius sine mandato egit nomine meo vel etiam defendit causam licet postea p̄cura. constitua in eadem causa nō videat per hoc ratificare prius gesta. 2 sic illa mibi nō noceret. 2 ea que postea fuerit. In cōtrarium facit. l. iul. s. qui satisfda. cog. De isto articulo tangitur in addi. Specu. in titu. de procura. s. j. in addi. que incipit de hoc 2 non clare ibi determinatur. Breuiter dic quod hic primo improbat gestā per illum 2 postea ipse s. constituit procuratorem ad agendū in eadem causa de nouo. 2 tunc nō est dubiū. Si autem exp̄esse nō improbat tūc distingue. Aut constituit ipsum ad agendū de nouo ad idē quia per hoc tacite videt improbare prius gesta. et ita etiā potest hic loqui. Aut constituit eum ad p̄sequēdam litem iam ceptā. tunc videtur approbare iam gesta propter necessariam p̄sequentiā. quia non possent valere sequētia nisi etiam valerēt p̄cedētia ergo 2c. arg. in. l. illud. de acqui. her. 2 ita loquit. l. iul. qui satisfda. cog. C. Antius tamen est q̄ exp̄esse ratificet prius gesta. 2 ita intelligo id quod not. Joā. and. in loco p̄allegato. Quātu ad hoc vt procurator admittatur ad p̄sequendū. q̄ propter dubiū posset reus obijcere nō lo te admittere nisi p̄cedētia ratificetur. C. In. s. j. in. teg. ibi eum qui alterutra earum egerit. supple ad si. redhibendi 2 succubuerit nam licet diuersificetur actio non diuersificatur causa ergo 2c. vt. s. eo. l. vnica. Sed si fuisset actum q̄to minoris non ad finem redhibendi. sed vt sequitur exp̄essio quanto minoris fuisset empturus 2 succubuit non videt repellendus a redhibitoria cum agatur ad diuersum finem. Et ita intelligitur cōtrarium formatum hic in glo.

Si tecum. C. Abi deficit fundamentum superedificari nō potest. ad hoc allegat Oldrad. istam. l. et etiam. l. nam origo. s. quod vi aut clam. C. In tegu ibi egi tecum scilicet negatoria. quia pretendebas domum meam debere tibi seruitutem altius tollendi. et dic quod succubui.

2 Qui succubuit in sorte nō admittitur ad petēdum vrsuras. 2 Qui succubuit in principa. l. non admittitur iterū ad agēdum pro accessorijs. b. d. Nota pro eo quod d. i. s. eo. si in iudicio quod ille qui succubuit in sorte non admittitur ad petēdum vrsuras. Et qui in fundo nō admittitur ad petēdū fruct. vt. s. eo. titu. l. fundi. Nec etiam insulam natam in flumine ratione cōbententie ipsius fundi vt hic.

Udicate.

Qui in libello expressit vnā causā puta intestati ⁊ suc-
cubuit. an prohibeatur agere ex alia. scilicet testati.

Ex sextante. ¶ Qui egit peti. heredi. simpliciter ⁊ succubuit licet causam intestati dūtagat fuerit psecur⁹ nō audīt vo lens iterum agere ex testamēto h d sin intellectum

Ius pignoris non extinguitur in effectum quādo creditor efficitur dominus rei pignorate renocabiliter.

Hypothecaria est istius nature q̄ nō tollitur nisi creditori sit solutum vel satisfactum.

92

et reuertatur ad actorez si reus agat nō prohibetur actor: et nō
possitior probare se dñm. Et obtinebit defendēdo se licet agen-
do si non possideret non deberet audiri propter sententiam vt
etiam digi. s. eo. si mater. q. deniqs. Sed si fuisse absolutus ex
eo quia probauit se dñm tūc esset secus vt digi. s. e. si inter me
et te. ¶ **A**ltimo nō. in. fi. q. ins pignoris non extinguit in effe-
ctu qñ creditor efficitur dñs rei pignorate reuocabiler tamē
quia res erat etiam alteri pignorata: sic poterit ab eo aduoca-
ri. Nam non debet efficitur deterioris conditionis ex eo q. p. domi-
nium acquisiuit. vt not. in. l. i. c. si antiquior credi. r. ibi vide bo-
glos. mero tamen iure extinguitur pignus: r. ita inuit hic te.
¶ **I**tem nō. q. bypo. eff. istius nature q. nō tollitur nisi credito-
r sit solutus vel satisfactum posito qñ ins pignoris ex quo ori-
tur mero iure tollatur. cōcordantie sunt. in. glos. penulti.

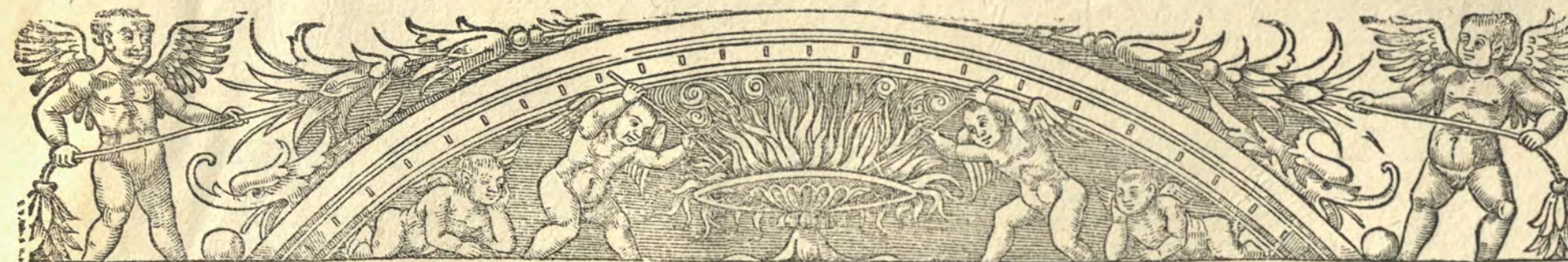
Erlutus. ¶ Qui egit rei ven. r succubuit non
sonali. b. d. no. Et istud est verū nisi succuberit eg aliis
 quia causa que concernat etiā actionem personalē: vt si legata
 rius egit rei ven. pro re legata r reus fuit absolutus: quia lega
 tum non fuerat factum vt inutiliter factum: nam non poterit
 agi actione et testamento fm docto. quod no. r tene menti.

Finis prime partis Cōmentariorum dñi Pauli de Castro
super Digesto nouo.

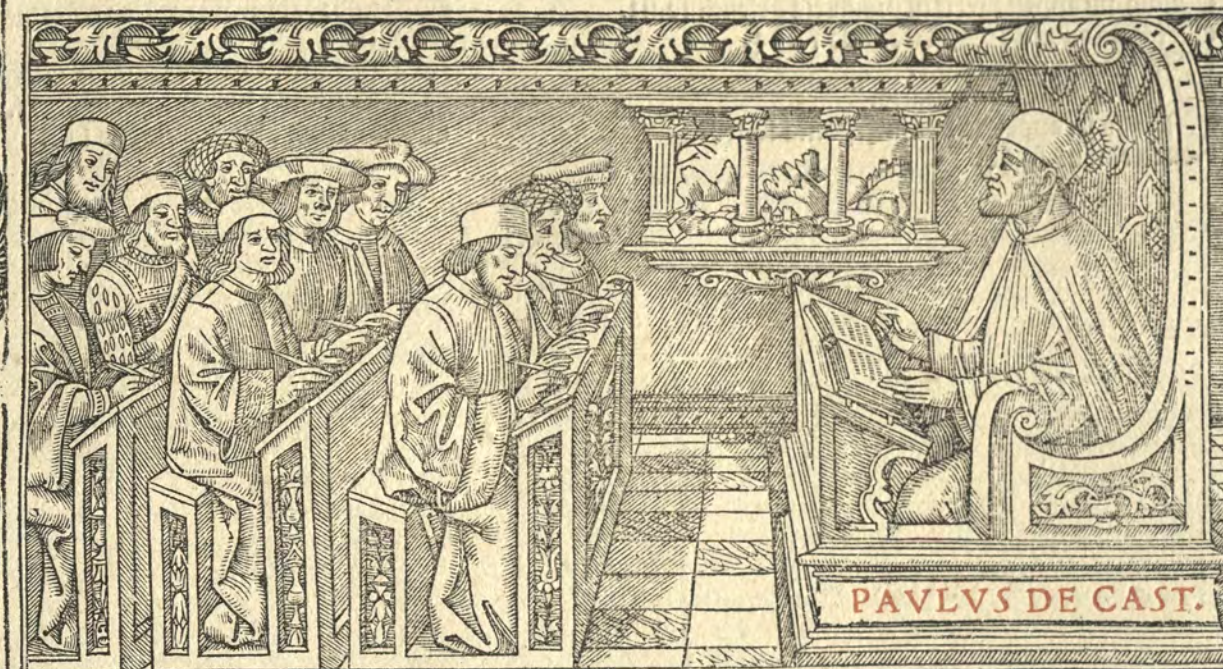
Ugduni apud Sebastianū Gryphem Germanum: Anno
a Christo nato vigesimo septimo super sesquimillesimum.

Index quaternionum.
aa.bb.cc.dd.ee.ff.gg.bb.ii.kk.ll.mm.ll.oo.um.ll.et.mm.ternio-
nes sunt: reliqui quaterniones.

iiij. Esdre. iiij.
Super omnia autem vincit Veritas.

PAVLI DE CASTRO
SECVNDA SVPER DIGESTO NOVO.

Habetur hoc in volumine Se-
cunda pars Cōmentarioꝝ Pauli de Castro iuriscōsulti cele-
berrimi: in Digestū Nouū: elegantissimus iuris vtriusq; do-
ctoris famosissimi Francisci de Curte: plurimq; alioꝝ Addi-
tionibus et Apostillis: Summarijs itē Hieronymi de Ascar-
liano Mediolanensis aucta et illustrata. Nunc demum accu-
ratissime et castigata et typis excusa: nihil eorū que in alijs ha-
bentur editiōibus pretermisso. Indice postremo: qui omnia
que notatu digna videbantur: et que sparsim Paulus noster
toto opere complexus est: serie alphabetica copiose continet:
in multo meliorem q̃s hactenus ordinem redacto.

M·D·XXVII·

Tabula rubricarum huius voluminis.

Acceptationibus. fo. 90.
an per alium cause appellationum reddi possint. fo. 111.
Appellationibus recipiendis. fo. 103.
Appellationibus recipiendis vel non. fo. 109.
Quobus reis stipulandi. fo. 50.
Cum qui appellaverit in provincia defendi. fo. 112.
Fideiussores et mandatoribus. fo. 54.
Judicatum solui. fo. 94.
Libellis dimissio. fo. 109.
An nonari appellatione interposita. fo. 110.
Rationibus. fo. 68.

Pretoris stipulationibus. fo. 90.
Quando appellandū sit. fo. 107.
Que sententie sine appellatione rescindantur. fo. 110.
Rem pupilli saluam fore. fo. 93.
Rem ratam haberi. fo. 97.
Si tutor vel curator vel magistratus creatus appellaverit. folio. 112.
Si appellatione pendente mors intervenierit. fo. 112.
Solutionibus et liberationibus. fo. 73.
Verborum obligationibus. fo. 2.

De verborum obligationibus.

2

Solennis et utilis lectura

clarissimi viri iuris doctoris dñi Pauli de Castro inter
modernos veri legū interpretis sup scda pte. ff. noui. cū Apo-
stilis et summarijs Hieronymi de Marliano Mediolanensi.

De verborum obligationibus. Rubrica.

- 1 Stipulatio requirit consensum cum forma verborum.
- 2 Stipulatio quare potius nominatur a verbis q̄ a consensu.
- 3 Stipulatio ad quid inducta. et nu. 4.
- 4 Stipulatio quare fiat cum solennitate verborum.
- 5 Stipulatio est contractus nominatus.
- 6 Queritur hic primo sup rubrica ista vtrū in stipulationi-
bus ad effectū obligandi requiritur cōsensu. vide q̄ nō suffi-
cit verborū forma; et sic verba postq̄ obligatio hñt verbis. vt
ptz in hac rub. ¶ In cōtrariū dñt vt regat cōsensu. vt. l. i. §.
pe. s. de pac. et ideo nascit civilis obligatio rōne verborū et natu-
ralis rōne cōsensu. l. quidā dñt q̄ nō oriat naturalis. sed cō-
trariū est. vt. l. fideiussores. de cōdi. inde. ¶ Cōsō q̄rit quare po-
tius nominatur a verbis q̄ a cōsensu. Rñdeo. q̄ cōsensu generali-
ter in oī cōtractu. vt. l. i. §. pe. vii. nō fit nōtiatio a cōsensu s̄ aver-
bis q̄ specialiter requirunt. sicut sc̄tus nō dñt nōtiatus q̄ stat
in gñali nōie vt trāfactio et pmutatio vt not. C. de rerū pmuta-
sup rub. nā et hō nō dñt nōtiat ex solo nōie s̄ ex p̄prio. ¶ Ter-
tio q̄ritur quo iure fuit inducta. Rñdeo a iure civili postmo-
ideo dñt sc̄tus iuris civilis cū ceteri sint de iure gentiū. vt. l. hoc
iure. de iustitia et iure. ¶ Quarto querit quare fuit inducta.
Rñdeo ppter necessitatē et utilitatē. nā erat necessariū interdū
obligationē cōtrahere in casib⁹ nō prouisis a iure gētiū vt in
pmissionib⁹ iudiciali⁹ et in pmissionib⁹ fideiussoz. Itē etiā
in casib⁹ a iure gentiū prouisis vtile est stipulationē interueni-
re. et dñt tūc cōditionalis. vt. l. e. l. p. in prin. iūcta. l. si stipulat⁹. s̄.
de vsur. Et an tūc impediat oriū obligationē ex originali sc̄tu.
dic vt plene et subtiliter no. Bar. in. l. si cer. pe. ¶ Quinto q̄-
rit quare cū solennitate verborū vt pcedat interrogatio et sequa-
tur responsio cōuertat ordo. Respondeo ne magis exprimat⁹
cōsensu ne interdū nō pcedere interrogacione multi pmit-
tat vel offerat nō in aīo se obligandi sed gratificandi credētes al-
teros non acceptare quo casu cessat si interrogatio pcedat. fm
hoc. ¶ Ultimo querit an sit cōtractus nōtiatus. Rñdeo sic cū
habeat speciale et elegas nōm vt pbat in. l. ex placito. C. de re.
permuta. nā ex cōtractu innōtiato nō oritur actio ante iplē-
tū. vt. l. iur. gentiū. post prin. s̄. de pac. et tñ si deducat in stipula-
tionē oritur licet obstat exceptio anteq̄ impleat pro pte sua qui
stipulatus est. vt. d. l. ex placito. in oib⁹ instrumētis apponāt in sti-
pulationib⁹ dicētes. et predicta oīa et singula p̄dicte partes pro-
miserūt sibi ad inuicē per solēne stipulationē raro em pōt pba-
ri cōtractus innominatus. q̄ transit in nominatum.
- 7 In his q̄ percipiunt p vsum an sufficiat percipi solo itel
lectu. et qd in his q̄ percipiuntur gestu vel auditu. nu. 3.
- 4 Juramentū q̄ requirit solennitatē vborū et an sufficiat ponere
manū supra librum. Quid in matrimonio.
- 5 An dñtus an possit cōtrahere vel vltimas voluntates facere seu
stipulari vel stipulatione obligari. Quid in infante. nu. 6.
- 7 Stipulatio an possit fieri inter absentes et qd in alijs sc̄tib⁹.

Stipulatio

non pōt. ¶ Lex ista vsq̄
ad fines ponit aliquos
casus in qbus stipula-
tio vitiat⁹ et est nulla. Et
prio p defectū p̄onev
q̄ ibi. p̄is. Sc̄do p̄p
internallū tēporis iter
interrogacionē et respō-
sionem vsq̄ ibi. si quis
ita. Tercio propter de-
fectū responsionis vsq̄
ad. §. si q̄ simpliciter.
Quarto propter diuer-
sitatē inter interrogacionē et responsionē. Et ista quarta subdi-
uiditur in tres. nā primo loquitur quādo est diuersitas in qua-
litate obligationis vsq̄ ibi. si stipulati. Secūdo quādo in sum-
ma vel rebus deductis in stipulatione vsq̄ ibi. eadem. Tercio
et vltimo quādo solū in verbis. q̄ diuersa sunt idiōmata. et tūc
nō vitiat⁹ et ista prima pars. b. d. Qui nō potest loqui vel nō po-
test audire vel intelligere nō potest stipulari nec per stipulationē
nē obligari per se vel per alium qui sit in sua potestate. b. d. Et

primo premitit vñ ad euidentiam vsq̄ ibi. si ideo. Secūdo in-
fert ad quatuor genera personarū vsq̄ ibi. si quis igitur. Ter-
tio et vltimo dat remedia circa illas quādo expedit per eas sti-
pulari. alias per stipulationē obligari. Redeamus ad casum.
¶ In teg. ibi. vtroq̄ loquente. subaudi et audiente vt sit bona
illatio que subijcitur de furdo qui potest interdū loqui et non a-
audire. et etiam de absente. ¶ Item subaudi et intelligente quod
igitur q̄ sit bona illatio de infante qui potest interdū loqui
audire. et tamen non egandire. i. intelligere. Et idem intelligas
in furioso. debet enim alter alterum intelligere per sensum au-
ditus qui est ad hoc appropriatus. nec sufficit intelligere p mo-
tum labiorū qui non est ad hoc appropriatus fm Bart. et erat
tēporis suo quidā mutus et furdus qui intelligebat homines p
motum labiorū. ¶ Et idem in omnibus vt debeant percipi et
intelligi per sensum appropriatum. vnde in his que percipiunt⁹
tur per vsum. puta per scripturam nō sufficit percipi solo in-
tellectu si scriptura erat cancellata poterat tamen comprehen-
di quid volebat dicere. vt. l. i. §. i. de his que in testa. de. l. qd nō
ad illos habētes rationem reddere per sensum corporeum: vt
l. testium. C. de testi. vt non sufficiat reddere per vnum sensum
si consuevit percipi per alium. ita colligitur hic not. per Bart.
qd nō. Contrarium tamen videtur in sensu visus qui est gene-
ralis. vnde etiam in his que percipiunt⁹ gustu vel auditu si ta-
lis interrogatus quomodo scit dicat. quia videt. videtur suffi-
ciēs ratio. et exponitur vidi. i. audiui vel gustauī. vt no. in. d. l.
testiū. ¶ Item subaudi precedente interrogacione et secuta respō-
sione. vt. s̄. tit. i. l. obligamur. §. verbis. C. de vsur. l. i. ¶ Item per
verba congrua: als secus: posito etiam q̄ se inuicem intelli-
gerent si communiter verba ad hoc non aptantur vt not. in l. i.
de inuti. stipula. §. sed hoc solennia. ¶ Item supple cum intentio
ne contrahendi obligationem. vt. s̄. tit. i. l. obligationū substan-
tia. §. si. ¶ Itē supple incontinenti sine intervallo. quod dñt. vt. j.
proximo. §. et predicta. in vera stipulatione i facta vero vel p̄e-
sumpta a iure non requiritur solennitas verborum. sed sufficit
q̄ fingatur interuenisse. vt. C. de rei vgo. actio. l. i. et cum ostē-
dimus. §. si. de fide instru. ¶ Adde alium casum in quo requiri-
tur. scilicet in iuramento. vt no. Bñ. de cuncto. et per Bart. in. l.
qui iurasse. de iureiurando. qui teg. mouetur. de manda. prin.
§. sed qui a. vnde non videtur sufficere cum iuramentum defer-
tur ponere manū supra librum nisi dicat. et ita iuro prout oī-
cis cōmuniter tamen contrarium seruatur. tene tamen hoc mē-
ti si quis vellet aliquem a peritio exculare qui non fuisset lo-
cutus. quia forte posset. Et si alius scilicet in matrimonio quā-
do possunt loqui contrahentes alias secus vt no. in. l. cū notis.
fimi. in prin. C. de prescri. xxx. anno. ¶ In teg. ibi neq̄ mutus
subaudi etiam si intelligat quid agitur: sed ceteros cōtractus
qui verbis non contrahunt⁹ bene potest tunc mutus facere. vt
in. l. nam quia dicta. §. si. s̄. de pac. et l. mutus. de iureiuran. ¶ Vi-
dit tamen Bart. hic vnum verbū de quo est mirandū quod ta-
lis mutus equiparatur pupillo: ideo requiritur auctoritas cu-
ratoris in alijs cōtractibus. Sed hic reprehenditur per Ang.
et Bal. quia cum intelligit equiparatur maiori nec requirit aū-
toritas et solus potest actum facere etiam obligatorium. vt idē
Bar. expresse no. in. l. mutum. de acqui. heredi. et in. l. i. §. de bo.
pos. infan. su. et. Sed quando nō intelligit equiparatur infan-
ti et furioso et requiritur auctoritas curatoris. et actus debent ex-
pediri per ipm curatōrē. vt. l. seruo inuito. §. si pupillo. in fin. s̄.
ad trebel. vbi est teg. sing. Sed do. Rappa. cu. saluat Bartol. vt
possit procedere dictum suū quando intelligit sed nō bene po-
test exprimere suum conceptum. sed miror de hoc q̄ potest ex-
primere nutu. nec cōprehendo q̄ possit esse mutus intelligens
qui poterit animum suum nutu exprimere. An autem poterit
facere vltimas voluntates. distinguitur aut loquimur de testa-
mento. et loquitur. l. discretis. C. qui testa. fac. pos. an in codicil-
lis et legatis. et dic vt no. Bar. in. l. iij. de leg. iij. ¶ In teg. ibi
furdus subaudi omnino alias sec⁹. vt. s̄. tit. i. l. i. §. si. ¶ In teg.
ibi. infans. hoc sine dubio procedit quādo nullo modo potest
vt si erat vñ vel duozū annorum vt si erat infans. Sed si erat
in. vij. anno. in quo plurimū loquitur expedit videtur secus
per. l. i. §. pe. s̄. tit. i. ver. sed quo ad hunc et. et ita videntur limita-
ri omnes. l. de hoc loquentes. et sic etiā potest intelligi. l. seruū.
re pupil. sal. fo. vt nō sit ibi specialis de qua opponit glo. Sed
an requiratur auctoritas tutoris. Respondeo sic si ipse obligat
alias non. et hoc patet in. d. l. seruo inuito. §. si pupillo. circa me-
dium. vbi infans potest hereditatem adire cum auctoritate tu-
toris. vt no. in. l. potuit. de iure delib. nec video q̄ poterit ibi in-
telligi nisi de illo qui poterit expedit loqui. et adde qd no. in. l.
donaturum. C. de acqui. pos. ¶ In teg. ibi. nec absens. et dñt
tur absens quantum ad propositum quando non posset audi-
re. als secus etiam si non esset in eodem loco. puta in diuersis
aaa ij

Sed averbis
melior ratio est
fm Alleg. q̄ cete-
ri sc̄tus melius
cōsensu sine ver-
bis cōtrahi pos-
sunt q̄ stipula-
tio q̄ verbis ces-
santibus confici
nō pōt. vt. l. i.

Judiciarijs
pōt etia agi ex
pacto facto i in-
dicio absq̄ stipu-
la. cū illud pactū
tēdit ad inuadū
iudiciū sc̄m cō-
clu. Bal. in repe-
ti. l. tale pactum
§. qd puocant i
gi. col. de pactis.

Pcedat. q̄
qñ aliqd sit ad i-
terrogacionē al-
teri⁹ dñt fieri ma-
gis deliberate.
gl. est in. l. i. emē-
tis. C. de p̄bend.
empt. ideo dñt
Aud. ro. 2. si. eccē.
gl. v. et si. eccē.
q̄ p̄fessio facta i
hoc positū ad
uersarij tāq̄ era-
ronea nō pōt re-
uocari. q̄ nō cē-
set erratū vbi p̄-
cessit liberatio
locut⁹ est an iu-
ramētū regrat
verba. vide abb.
in rub. de iureiu-
ra. l. i. autē. fa-
cramenta pube-
rum. C. si aduer-
vendi.

Sufficiēs rō.
vide gloss. iij. q.
vii. c. testes. bal.
i. l. nō oīm. s̄. de
leg. Bar. in. fi. C.
de pericu. no. li.
gi. cano. in fi. de
suc. ab intest.

In sing. s̄ qd
si statutus dicat
qd tacita hypo-
theca sit peride
ac si fieret exp̄ssa
an mulier p̄fere-
retur alij alijs
vide Au. ro. 2. si.
cc. l. vij. et de mate-
ria. l. cū offēdis
mus per eūdem
confi. cc. c. ij.

a **T**hentonica
Adde vt p Fed.
2li. c. liiij. incip.
leg dicit Ant. de
but. in. c. cū cau
sam. extra de tes
tibus.

Calidistis. adde
an mista p^{re}stine
turappel. simpli
cium Sig. cōsil.
glviii. Ancha. cō
sil. cccxxviii. lu
do. Roma. cōsil.
ccciiij. et. ccces
xvi.

des vt patet in .j. §. ex bis. ¶ In text. ibi cum .g. daret stipul. ac
scilicet stichum vel fundum. quia videtur stipulari dominus
quod est diuindum natura vt plures possint habere dominium
in eadem re pro parte. ideo contingit liberatio in parte si quis
soluatur. vt .j. de solu. si stipulatus. ¶ In text. ibi non recipiunt
subaudi nec natura nec effectum. quia si promissor deccat pluri
bus heredibus relictis non diuiditur obligatio inter eos sed
multiplicatur: quia quilibet tenetur in solidum. et sic vbi erat
vna efficiunt plures. vt .i. l. §. ex bis. facit. l. nā satis. §. i. quē
ad. fer. amit. nec cadit solutio pro parte. quia seruitudes sunt in
diuinde naturaliter. et non recipiunt nisi partem totam et inte
gralem. vt .l. stipulationes non diuiduntur. j. eo. r. s. de ser. l.
vie. et que sit ratio dic vt no. in d. l. stipulationes. Sunt etiā in
diuinde respectu contractus: quia non possunt in stipulationē
deduci pro parte. ¶ In text. ibi natura sui recipiunt. scilicet
quantum ad obligationem. nam obligatio generis et alterna
tiua diuiditur inter heredes pro hereditariis portionibus. ta
men sunt indiuidue respectu solutionis. quia si soluatur pars
per promissorem vel per vnum ex heredibus in vna re non cō
tingit liberatio etiam pro illa parte. etiam potest repeti vel cō
ditione ob causam. quia liberatio propter quā fuit soluta
nō fuit secuta. vel conditione indebiti. vt .l. si non forte. §. si. de con
di. inde. vel est in pendenti. vt .j. sequitur. ¶ In text. ibi in pen
denti est. hoc potest intelligi tribus modis. §. q. est in pendenti
repetitio partis solute de qua statim locutus est et tamen bene
sequitur donec alius detur. nec debet suppleri vel alia pars in
eodem. et tunc prima pars istius alternative vera est de rigore:
quia repetitio statim orta est postq. non peperit liberationē. se
cunda vero pars posset in pendenti. repetitio vera est de equi
tate: quia licet soluens mero tunc possit repetere illam partem
obstat tamen sibi exceptio quousq. aliam rem integrā soluat.
quia cū peruenit ad creditorē de volūtate debitoris et propter
debitū datur sibi retentio quousq. sibi integraliter soluat. vt .l.
si non forte. §. si. centū. de condi. inde. r. l. elegāter. §. qui repro
bos. in .f. de pig. ar. l. si cū aurū. j. de sol. Et isto modo intellige
duas glo. vna superius ibi repeti altera super ver. in pende
ti. nā retentio et exceptio vtitur equitate. ideo repetitio de equi
tate fiat in pendenti et non potest exerceri quousq. alia res sol
uatur. secūdo modo potest intelligi q. fiat in pendenti. si substā
tia obligationis. et tūc in eo sequitur donec alius detur supple
vel alia pars in eadē re. et tūc procedit glo. magna in prin. Sed
tunc fortiter opponit glo. q. substātia obligationis nō fit in
pendenti. nam illud dicitur flare in pendenti q. est in incerto. vt
l. sed r. i. quis. §. interdū. de vusu. sed statim ex substātia obli
gationis nō est in incerto. q. postq. non cōtingit liberatio sub
sistit liberatio et hoc est certū. glo. nesciunt soluere cōtrariū et lo
quuntur ob scurē si veritas est q. respectu presentis status nō
est in pendenti imo subsistit. sed respectu eius q. euenerit potest
est in pendenti. q. licet subsistat poterit cōtingere q. fingunt nō
subsistisse. vt si soluat altera pars in eadē re. nā tunc finget to
ta soluta obligatio a principio et sic liberationē a principio cō
tingit et per cōsequens nō subsistit ex obligatio: fuit fuisse a p
incipio sublata et hoc respectu d. flare in pendenti. facit. l. i. §. si p
deat. ad mace. et no. in .l. receptore. cōia pdi. in quib. habet q. ali
qua respectu presentis tps vel status nō sunt in pendenti. sed di
citur est respectu eius q. euenerit potest. Item potest intelli
gi q. est in pendenti. si exercitiū obligationis q. de presenti subfi
sit. nā postq. mero iure cōpetit repetitio et non cōtingit libera
tio q. creditor agere possit perinde ac si nihil sibi esset solutū.
sed hoc est verū in obligatione generis vt est casus in .l. stipula
tus. j. de solu. in prima charta. et nā si promittit hominē in ge
nere et soluīs mibi partem stichi possum agere ad integrū ho
minē ac si nihil recepissem vt ibi patet. nō tūc est verum in obli
gatione alternatiua. quia si promittit stichum aut .r. et soluisti
v. non possum petere stichum aut .r. sed debeo petere stichum:
aut alia. v. vt in .l. si non forte. §. si. de cōdi. inde. q. cū in alter
natiua vtraq. res fuit obligatiōne fuit soluta pars rei debite.
ideo nō potest amplius peti. licet de rigore soluēs nō sit libera
tus sed in obligatione generis nulla species fuit in obligatiō
ne merito nō d. soluta rei debite. ideo non potest tota alia res
peti. pcederet ergo hoc pēdētia in obligatione alternatiua: q. nō
possum petere illa quinq. que habui. vt .s. di. §. i. ¶ In glo.
illa ibi. que incipit per ergo ista glo. vult in effectum q. distinctio
que hic ponit locū habere etiā in stipulationibus facit. licet exem
pla que hic ponunt sint de stipulationibus dādi: q. licet regu
lariter oia facta dicantur in diuindua vt dicit sequēs glo. que inci
pit qui viā. aliquādo tūc hoc fallit et ponit exemplū primo in .§.
cato. r. istud est bonum exemplum: quia stipulatio rati et stipu
latio amplius non agi dicitur diuinde. Item ponit exemplū
in stipulatione operari per .l. in stipulationibus. §. operari. j.

¶ Et postea contra hoc ver. opponitur et solut. quod dicitur in glo. sed glo. non bene loquitur. nam stipulatio vnius opere non est diuina imo indiuidua natura. et effectus. et ita loquitur contra riu. gloss. Sed stipulatio plurius operari bene est diuina numero non natura. quia si decedat promissio pluribus hereditis relictis quilibet teneat pro hereditaria portione: vt qd promissio decem operas et sint duo heredes vnus teneatur in quinq. et alter ad alia quinq. hos vero loquimur in alia diuisione phrasi factoriu simili numero. sed diuini vnius facti. ponit etiam glo. exemplum in stipulatione facti et sic indiuidua et talis stipulatio fit stipulatio facti qd non est veru. imo stipulatio iuris: vt dicat in alia glo. que incipit. qui viam. In stipulationibus aliarum seruitutiu realium. dicat ergo veru esse quod ista distinctio habet locu etia in stipulationibus facti: quia sunt quedam facta diuina diuina natura et effectus. de quibus in. s. cato. quedaz vero in diuina vtroq. modo vt in sola fabricari fossam facti et rem tradidi. quia nec indiuiditur obligatio inter heredes. vt in. d. l. stipulationes non diuiditur. nec potest fieri pro parte vt contingat liberatio pro illa. quia non tantam vtilitate afferret pars respectu partis quantum totu respectu totius. et hoc patet ad sensum quod est in obligatione rem dari. Item sunt quedaz facta diuina diuina natura. i. respectu obligationis vt rem restitui. nam diuiditur inter heredes. vt l. iij. s. si heres. commo. et tamen est diuina effectus quia non potest fieri restitutio pro parte. vt l. si duo. de po. Et que fit ratio diuersitatis inter stipulationem rem tradi et rem restitui: quia prima non diuiditur inter heredes dic vt in. in. l. stipulationes non diuiditur. ¶ In glo. que incipit quia. ista glo. tenet in principi. qd stipulatio seruitutiu predialis fit stipulatio facti. idem sentit glo. i. in stipulatione vniuersalis que est seruitus personalis: vt mouetur ego eo. quia in eis non cadit alia traditio qd patientia. vt in l. quoties. de seru. patientia est facta habens causam successiuam: ista ratio nihil valet nec probat intentionem glo. nam licet ad constitutionem seruitutis requiratur traditio sicut ad translationem dominij. non tamen sequitur qd si stipulatus est seruitus videatur stipulatus traditionem seu patientiam per qua fit traditio sicut nec qui stipulatus est rem dari videtur stipulatus traditionem: alio stipulatio dandi dicitur etia continere factu qd est falsum: traditio enim venit officio iudicis mercenario: sed translatio dominij vel seruitutis venit iure actionis vel obligationis. et de hoc est tege. expressus in l. ij. in fi. de ser. vbi. pze. Sed Bar. dicit qd ibi loquitur quando agitur coessoria pro seruute constituta. sed qd agitur personalis ipsa constituta etia traditio venit iure actionis qd non placet postq. seruitus fuit tradita iam esset constituta. et ideo non agit amplius ad traditionem vnde propter verbu traditio qd ibi est patet qd loquitur magis qn agitur pro ipsa constituta. Sic ergo qd qui stipulatur seruitus stipulatur dari non fieri. na. s. ex bis. vsq. ad. s. item si in facto. loquitur in consensibus in dando: vt voluit glo. j. in fi. In hoc autem est differentia inter traditionem rei corporalis et seruitutis: qd pma potest fieri perfecte. et habet causam instantaneam. scilicet h. causam successiuam. patientiam sed postq. semel est facta traditio et acquisita seruitus. quia non censetur perfecte acquisita sicut nec est perfecta tradita quousq. potest prohibere durat ad huc actio personalis non ad patientiam vel traditionem. sed ad istam seruitutem non tamen qd amplius ea consequatur cu iam habeat sed si prohibeat vt agi potest vt constituitur et consequatur et patiatur. sicut in simili in. l. ij. s. si de diti. s. como. et ista actio personalis que durat post seruitutem constitutam tollitur longo tempore per non vsum sicut ipsa seruitus. et iste est casus in l. corruptione. c. de vsufru. Sed si non esset constituta qd nunq. fuisset tradita tunc actio personalis per ea constituta non tolleret longo tempore. sed longissimo. xxx. anno. per. l. si parte. que ad. ser. am. in prin. ista fuerunt de mente glo. in l. creatione. si bene inspicitur qua puto non bene fuisse ponderatam per. de. Bart. et alios Bar. autem est in op. qd qui stipulatur seruitus simpliciter stipulatur et factu et postq. seruitus est constituta per acquisita ad huc durat actio personalis ad ipsam patientiam. qd minime vera puto. et hoc qd alibi dixi hic reperio etia esse de mente do. Raph. qui videt Bar. respondere: etia glo. i. est ipsa veritas licet ipse non dicat ea que. s. dixi nec ponderauit glo. de l. corruptione. de ceteris que tanguntur hic per glo. vide per. l. stipulationes non diuiditur. ¶ In glo. super verbi liberatione ibi. als in diuersis hoiibus recte patet solutio. quia cum in obligatione generis et alternatiua electio fit debetis si soluetur parte in vna re per qua videtur ipsam eligisse in vna parte contingeret liberatio: posset quo ad aliam partem eligere aliam. qd debitor cu habeat electionem potest variare rem ante qd soluat. vt. j. e. qui ceterarum. s. si ergo in parte. et hoc redundat in magnu preiudiciu creditoris. ¶ Et hoc infero qd si electio esset debitoris non haberet locu quod hic dicitur imo per solutionem

lutionem partis facta creditori volenti contingeret liberatio: qd posset astringere soluentem ad soluedum aliam partem in eadem re postq habet electione nec posset vitare: qd creditor nō conceditur variatio: vt not. in d. l. eum qui certari. s. si. hoc etiam tenet do. rapha. in fi. et als hoc dici nec reperi aliquem alium dicentem^a limitatur etiam qd hic dicit: vbi appareat de voluntate creditoris q voluit debitorum liberare p illa parte. nam hoc cōceditur eius fauore q non contingat liberatio cui potest renuntiare. sed eo ipso q recepit partē in vna re videtur sibi p̄iudicare. respondeo non: q potest recipere cum spe q soluat alia pars in eadem re: vt in simili dicit in l. sed si non. s. i. de bo. libe. requirit ergo q dicat expresse q poterit soluere aliam partē in alia re ad hoc vt sibi p̄iudicet. ¶ Etiam notandum q in hoc casu creditor nō cogit recipere partē nec a principali debitorē nec ab vno eg heredi^b eius: sed in obligatione simplici licet nō cogatur recipere ab ipso debitorē: qd nō soluit totum qd debet. vt not. Cy. post Pe. in l. iij. c. de neg. gest. nam alia ratio est in simplici: alia alternatiua vel generis. ¶ In gl. mag. diuine eā in tres partes. Nam primo format duas oppos. contra tertiū membrū distinctionis huius. s. qd est de stipulatione generis p alternatiuā. r soluit vsqz ibi: si in genere. scōdo dicit aliqua que cōcernunt sequentē. s. vsqz ad ver. fed videtur. tertiō dicit aliqua que cōcernunt. s. si tamen hominem. de quo opponit ad dictū. s. r soluit trib³ modis. r istam partē reseruo in illo. s. in prima parte glo. arguit contra tertiū qui dicit esse in pendente q hoc non poterit procedere a partiū numeratione continet ergo duos casus cum tamen sint tres. ¶ Primus si debitor soluendo partē esset liberatus totaliter r tunc non pende ret: imo esset certū q obligatio esset extincta in illa parte. Secundo si nullo modo esset liberatus r tunc obligatio p̄stina remanet in suo effectu firma et cum eius effectu vt possit conueniri acsi nihil soluisset. Sz est dare tertiū casum in quo sumus de presenti: q non est liberatus eg totor vt obligatio sit sublatā nec remanet obligatus vt prius vt obligatio habeat effectum: sed remanet obligatus mero iure et sine effectu: quia si vellet agere pro illa parte obstat exceptio prius q recipit: vnde dicit obligatio cessare hoc casu non autem esse extinctā nec cum effi cacia remansisse. ¶ Ista glo. semper alleg. q aliquādo obligatio cessat r tamen non est sublatā. bene iter pro hoc non tollitur contrarium de p̄dentiā: ideo solue vt dixi super teg. nec est verum dicit glo. q cessat obligatio si loquitur in obligatione generis: imo si soluit partem in vna specie perinde potest conueniri ad integram speciem acsi mihi soluisset: vt l. si stipulatus. j. de solu. in l. c. barta. procederet tamen in stipulatione alternatiua: q si pmissi sitib³ aut decē r soluisi quin³: lz non sis liberatus in v. non tamen possum petere siticum aut quin³ q soluisi partem rei debite: vt l. si nō sortem. s. si. de condi. inde. nō sic in casu p̄cedēti: q in obligatione generis nulla species est debita. hoc tamen p̄cedit in principali debitorē: sed in hereditibus eius si vnus eg eis solueret partem in obligatione generis non esset liberatus nec tamē posset cōueniri si cessaret obligatio. r hoc vult glo. in scōda parte sui in ver. si in genere. vbi videtur sibi ipsi cōtrariari: lz reducas ad concordia modo p̄dicto. Item opponit glo. in ver. item not. q imo contingit liberatio pro solu. partis. vt in d. l. si stipulatus. r respondet q ibi in stipulatione certe quātitatis vel certe speciei simplici hic in stipulatione generis vel alternatiua.

2 ¶ Legatarius nō potest variare acceptando partem legati r partem repudiando.

Quid in heredibus legatarij.

3 Statutum q homicida decapitet nisi habeat pacē ab herede occisi r occisus habeat plures heredes: vnus solus facit pacē an euitabit penam capitis.

4 Si vnus eg heredibus agat pro constituenda seruitute r obtineat an hoc proffit coheredibus.

5 Quid in socijs.

¶ Ex his ergo. ¶ Stipulatio generis vel alternatiua: lz diuidatur sui natura inter heredes promissoris r stipulatoris: tamen vnus eg heredibus promissoris soluendo partē etiam creditor volenti non liberat in parte nisi certū soluant partes suas in eadem re sed stipulatio seruitutis p̄dialis inter heredes promissoris vel stipulatoris non diuiditur: sed contra quilibet r cui libet cōpetit actio in solidum. h. d. vsqz ad. s. si tamen hominem. r primo loquitur de stipulatione generis vel alternatiua vsqz ibi: r ideo. Secundo de stipulatione seruitutis quando promissor recessit pluribus heredibus relictis vsqz ibi: eg quo. Tertiō quādo decessit stipulator pluribus heredibus relictis. Item quilibet illarū subdiuiditur in duas. Primo em ponitur dictum vsqz ibi: nō enim l. postea eius ratio. In scōda ponitur primo dictū vsqz

ibi: sed quo casu. Ico determinatio cuiusdā dubij circa ipsum.
item in tertio ponitur primo dictū vsq; ibi: sed quidā secundo
tollit quandam obligationē que ad ipsum fieri poterat repositio-
bando quorūdam opi. ¶ In teg. ibi: ergo referat ad ter-
tium membrū. s. p. est de stipulatione generis vel alter-
natiua. 2. postea in versu. 3. igitur inferat ad tertium membrū qd est
de stipulatione seruitutis. ¶ In teg. ibi: liberari possunt sicut
ergo defunctus in obligatione generis vel alternatiua soluet
do partē creditori volenti non liberatur a parte. vt. s. progi. s.
ita nec aliquis de heredibus suis nisi alij soluant partes eorū
in eadem re: vt hic videbatur contrarium: qd defuncto poterat
imputari quare non soluebat totum vt tenebatur ad totū sed be-
redi nō videbatur imputandum cū nō in plus tenetur. 3. certe
ista nō erat ratio quare defunctus soluendo partem nō libe-
ratur a parte: sed alia nec contingat in diuersis rebus solutio
fieri: vt dixi in s. precedētī. Et ista ratio ita vitet in persona be-
redum multo magis qd in persona defuncti: qd facilius varia-
bunt plures qd vnus: 3. autē nō libererē soluendo partem nō
tamen teneat nisi in parte hereditaria: qd iste stipulations fuit
diuidue respectu obligationis 3. respectu solutionis. 2. hoc
vult gl. i. huius. s. 2. gl. vlti. precedē. s. in ver. quē dimisi ibi si in
genere 2. dices esse mirabile qd soluit qd debet 2. tamē nō libe-
ratur hoc tñ versū qd nō liberatur mero iure vt tollat substantia
obligationis: 3. liberet qd effectum nō possit cōueniri quouisq;
sit certū an alij soluet partes suas in eadē re: an rescilauit oīno
soluere. 2. hoc voluit ea. glo. in ver. qd ergo. vbi videt reuocare
in dubiū qd hic in teg. expresse dicit: sic fatue. Sz intellige modo
quo dixi 2. si cōtingit alios soluere in eadē re fingeret a princi-
pio liberatus in totū 3. re vera nō fuerit liberatus: 3. si recusat
soluere in eadē re fingit non fuisse in effectu liberatus 3. fuerit
2. poterit cōueniri tam ipse qd etiā alij: qd nō 2. concordat in eadē
re condēnabunt in estimatione: sic inspecto hoc futuro eūtm
dicitur obligatio fuisse in pēdenti: 3. respectu pēsentis status
nō esset in pēdenti: imo incerta: qd quo ad talē liberationē cla-
rum est qd nō erat liberatus inquantū ad effectū: qd clarū erat
qd erat liberatus. 2. hoc voluit gl. in effectu in illo v. vbi obcu-
re loquitur: qd recusauerūt in eadem re soluere partes sine iusta
cā qd expeiebatur oībus solui tenebunt alij ad interesse: qd nō
luerūt soluere: vt. s. fa. ber. l. heres. s. si certū. nec stabit maior
parti. 2. sic alij cogant velint nolint soluere in eadē re: qd in bis
que sunt 3.ia pluribus vt singulis nō statim maior parti. vt. l.
per fundū de ser. ru. pzed. 2. hoc voluit alia glo. sup. ver. immu-
tatur. in fi. sed qd discordat: se inuicē impediunt 2. deuenitur ad
estimationē: vt voluit eadē glo. in fi. ¶ In teg. nō em. nō istam
regulā ppter quā iste. s. semp. alleg. quā intelligi qd eadem vel
maior ratio subest in psona heredum: vt in casu precedētī: al-
2. secus: vt in l. legatarius. de leg. j. 1. qd legatarius nō potest va-
riare partē legati acceptādo partē 2. partē repudiādo: qd va-
rietas in eadē persona reprobatur: vt in l. nōnūm. de colla. bo.
Sed quid si decedat plurib; heredib; relictis potest vnus acce-
ptare: 2. alter repudiare: qd non sic reprobatur varietas in psonis
pluriū facit in l. causis. de pcur. 2. idem solue contrarium for-
matum in eadē glo. Pone etiam exemplū in obligatione sim-
plici certe quātūtatē vel speciei qd debitor: principalis non pot
soluere partē creditori inuito: vt. l. tutor. s. lucius. de vfur. 2. ta-
men vnus ex heredibus eius sit. vt no. ¶ Pet. post. l. in. l. iij. de
neg. gest. qd hic est diuersa ratio. nā debitor nō soluebat totum
qd debebat heres. et illa erat sola ratio. potest etiā poni exem-
plum in s. cato. in fi. qd in stipulatione facti diuidui si principa-
lis pmissor facit pro parte nō euitat cōmissionem sed quo ibi non
enumerat obligationem dotis vel actionem de dabatur per-
sone mulieris: ideo cū persona finit. Sunt enim quedā priui-
legia que dantur persone: quedā actioni de dote: quedā cōtra-
tenti: vt no. per Bar. in l. i. fo. ma. ¶ In teg. ibi: singuli insolidū
teneantur: tamē vnus sine consensu aliorū nō potest seruitutē
imponere in fundo hereditario cōmuni: vt. l. vnus ex socijs.
de seru. rufi. pzed. vnde hic cadit eadem oppositio que. j. sit
in ver. qd quidē qd stipulator: decessit pluribus heredibus
relictis vt stipulatio videatur enanescere ppter difficultatem
executionis eius. sed solue vt ibi soluitur qd difficultas siue sit
ex parte debitoris siue creditoris nō vitiat stipulationē a prin-
cipio: vt. l. continuus. s. illud. qd. nec ex post facto resoluit. Et
3. istum teg. inducit Bar. in s. cato. Ad quē statim dicentis qd
homicida decapitet nisi habeat pacē ab herede occisi: 2. si occi-
sus bz plures heredes 2. vnus solus facit pacē: an euitabit penā

CAliū dicentē.
Adde tex. cū gl.
fi. quam ibi not.
Ang. in l. cū de
bitore. in fi. j. rē
ra. babe.

ita contraria? atq; communis

capitis: nam dixerunt quidam qd si: quia vindicta pertinet ad quilibet ex heredibus in solidum ergo et facere pacē i in iuriam remittere. et ita fuit terminatum Bononie qd etia Oldra. tenuit sed Bar. contra. nam l3 ad quilibet in solidum pertineat vindicta nō tamen sequit qd vnus possit facere alius p iudiciū sicut hic quilibet tenet in solidum: tamen vnus sine alijs nō pot feruitute imponere in illoz p iudiciū. nā posset esse ille vn⁹ ribaldus qui p modica pecunia remitteret tāta iniuriā in dedecus alioz. tenet tñ Bar. qd stetur maiori parti p. l. suū herede. in fi. cū seq. s. de pac. nam si hoc est fauore liberationis a debito pecuniariorum potius a pena capitali. et de ista qōne vide per Bald. in l. ij. de libe. et eoz libe. vbi etia querit an sufficiat habere pacem a mortifere vulnerato cū statutum de solis heredibus loquatur. de hoc etia per Bar. in l. dām. s. fabini. de dam. in fec. C. In teg. ibi: sed quo casu. iste. s. congrue refertur ad primum casum. s. de obligatione generis: alternativa: si vnus ex heredibus volens liberari soluat vnam rem integrā vt repetat estimationem a coheredibus pro parte et hoc si vtiliter gessit: als secus. potest etiam referri ad primum pcedētē casum tantū ad subaudiū si vnus ex heredibus cōuentus ad seruitutem p standam: et condēnatus non potuit eam prestare: qd coheredes non cōfenserunt: ideo fuit deuentū ad officiū iudicis mercenarij ad estimationem totius seruitutis et eam soluit vt repetat a coheredibus si requisiti sine iusta causa non cōfenserūt. Sed tunc fortiter obit. qd licet obligatio ad ipsam seruitutem cōferat quilibet in solidum obligatio tamē ad estimationem qd non trahitur videtur concernere quemlibet p parte: vt not. glo. s. p. q. que incipit: qui viam. in fi. et j. eo. s. in glo. que incipit: contra. s. fam. l. bercif. et si ita est solutio totam estimationem soluit voluntarie. et sic videtur qd nō repetat per actionem fam. l. bercif. que datur quādo ex necessitate per actionem nego. gest. et hic dicit contrariū. Sol. dicit Bar. singulariter qd imo hic ex necessitate habuit solvere: qd actio fuit proposita ad seruitutē et sic in solidū et qd nō tradebat fuit necesse p officium iudicis mercenarij deuenire ad estimationem: et sic debuit effici mari tota seruitus sicut tota fuit petita. hoc probatur hic subtiliter intendo. Sed si estimatio peteretur iure actionis: pone exemplum in stipulatione facti in qua post morā succedit obligatio ad estimationē tunc habet locū cōtrarium: qd peteretur a quolibet pro parte: nō dico qd in stipulatione seruitutis hoc possit cōtingere: qd illa est stipulatio dandi in qua post moram non succedit obligatio ad interesse: vt l. vbi autē. in fi. j. eo. Et ex hoc infero vltra Bar. in stipulatione facti qd si post morā nō agatur ad interesse: sed ad ipsum factum ad qd potest agi licet succedit obligatio ad interesse non vt precise cogatur ad factū: sed vt deueniatur ad estimationē officio iudicis si non vult facere: vt vult glo. expresse. j. eo. l. s. item si in facto. in i. glo. mag. qd cum fiet estimatio ad soluendum interesse sicut fuit actū ad solidum factum per illum teg. ita intellectum sed si non agere ad factum sed ad executionem deberet agi pro parte hereditaria: et ita loquit glo. in contrariū alleg. tene menti singulariter: potest etia dici et ita als hic dicit. Sed nunc reperio Ange. etia sentire qd vnus de heredibus cū teneatur in solidum ex stipulatione defuncti potest inuitis coheredibus imponere seruitutem in fundo cōmuni vt liberetur sicut fideiussoz: condēnatus potest tradere rem principalis debitoris et transferre dominū l3 non habeat: vt no. in. s. cato. per. l. si pcura. s. si ignoranter. s. man. et per aut. si captiui. C. de epis. et cleri. hoc tamen casu non potest hic loqui: qd nihil repeteret a coheredibus: cuius contrariū hic dicitur: ergo et. C. In teg. ibi: in solidum heredes actionē. s. qd si vnus egit et obtinuit an hoc pnt coheredib⁹: videtur qd sic per. l. loci copus. s. usufructus. et s. si fundum. si serui. ven. Sed ibi loquit quādo agitur confessoria p seruitute cōstitutā hic agitur personali p ea constituenda: vñ nō pdest alijs fm oēs: sed an pnt sibi ipsi vt seruitute. in glo. magna. in fi. que incip. vbi enim sunt opi. cōtrarie l3 q. sic. Jo. cōtra vt aq. opi. est bona. Prima vt possit vt seruitute. i. commodo seruitutis: qd aduersarij qui succubuit nō potest ipsum pbiere ire per fundū: vt in fi. habet in l. per fundū. de serui. rusti. pcedi. Secunda est bona qd ad ius seruitutis: qd nō potest ipsam cōstituere fundo cōmuni sine volūate alioz: vt j. statim subicitur. C. In teg. ibi: acquiri seruitus nō potest: s. nec etia stipulari potest vnus ex socijs seruitutē ad fundū cōm postq ipse solam cōstituere nō potest nec ipso iure valet stipulatio: vt j. eo. l. pluribus. s. et si placet. et l. si vnus. de serui. rusti. pcedi. s. oēs simul sic nō diuersis tēporibus: bene possent diuersis tēporibus constituere seruitutē: vt l. receptum. cōia pcedi. Ratio diuersitatis est: qd stipulatio nō debet stare in pcedenti: sed aut statim valere aut nō valere: vt l. usufructus. de stipu. ser. vñ stipulatio vnus anteq interueniat stipulatio alterius est nulla

nec postea recondescit: nō sic in iure reali qd potest stare in pcedenti: vt d. l. recepta. circa fi. Sed videtur qd per mortē stipulatoz euanescat stipulatio: vt j. eo. si sub vna. s. si vbi si alienat fundum ad quē stipulatus est euanescit: sed heredis institutio loco alienationis est: vt l. peto. s. fratres. de leg. ij. Solu. aliud cū alienat inter viuos vt ibi: qd stipulatio non transit in illum singularē successore et sic si nō exstingueretur remaneret penes illū qui nō habet fundū qd stare nō potest cū seruitus requirit pcedium dominans et pcediū seruientis: vt in l. cōmunia pcedi. Sed cū alienat titulo vniuersali transit stipulatio in heredes: et ideo cessat ratio inualiditatis: et eadem ratione si alienans inter viuos eodem instanti cederet ius stipulationis vel ante traditionem fundi: et sic anteq esset extincta non euanesceret secus si post qd nō valeret cessio tamē facta de actione extincta. et hoc voluit Bar. in d. l. sub vna. s. fi.

Si tamen hominem. T. Glo. nō intellegunt istum. s. fm Pet. que oēs sequuntur. et b. d. in stipulatione generis vel alternativa l3 vnus ex heredibus soluēdo partē in vna re non possit liberari: vt s. p. q. in prin. per sniam tamē absolutōriā et acceptilationē bene potest liberari: et idē in principali debitorē fideiussoz: eius vt possit liberari p parte: l3 soluēdo nō possit b. d. qd illo casu cessat ratio que erat ne fiat solutio in diuersis rebus. nā istud hic nō potest cōtingere: qd liberatio fit sine solutione partis. et teg. dū dicit egero: expone: si succubueris. sed glo. intelligit. et obtinueris: mihi soluta est pars: ideo errauit qd tunc cōtrariet. s. pcedēt. et glo. nō dat aliquā bonā solutionē. C. In glo. qd incipit: liberatio contingat ibi vel erat duo hec vera. P. nā ibi quilibet est obligatus in solidum ad eandē rem: ideo acceptilatio facta vni liberat oēs: hic quilibet ex heredibus erat obligatus p parte: l3 nō possit liberari nisi soluerit totū: vnde videbat qd haberent: vt plures rei debendi et qd acceptilatio facta vni pdeset omnibus. cōtrarium tamen ptz hic in teg. dū dicit pars autē ceterozū supererit: qd inspicit obligatio non solutio vt operetur solū in parte. C. In glo. ibi: statim liberatur: qd si debes mihi boēm in genere nō teneris nisi ad speciem: si ergo libero te ab vna specie in g. videor illam elegisse: vt l. cū certis. de lega. j. et cū acceptilatio toleret obligationem ab illa specie tollit etia ab omnibus alijs. Sed si liberor te a dimidia vnius speciei remanes obligatus in alia dimidia: vt hic et ita vult glo. in effectu.

1. Fieri qd interdictum ponatur pro non fieri. Stipulatio mihi heredis: meo ire agere licere p fundū tuū: an transeat cōtra heredes stipulatoz vel eius singulares successores si de ipsis nō sit facta mentio.
2. Quando verba sonant in factum et stipulatoz habet pcediū nō dicitur stipulatio seruitutis nisi adiiciatur causa legis ne vtilitas pcedi deterioretur.
3. Si aliquis ppter debitum alterius fuit exactus per repesalias an ab illo recuperet.
4. In stipulatione facti a principio et ante morā an solum factum sit in obligatione et non interesse.
5. Quid post moram.
6. Licet succedat obligatio ad interesse: an tamen factum nō deest nat esse in obligatione.
7. Quod ad factū non possit quis precise compelli si vult soluere interesse et quid in obligationibus dandi.
8. Quod possit agi ad factū nō vt precise actor: ipsum consequat: sed vt consequat condemnationē ad interesse si non fiat.

Item si in facto. T. Si vnus ex heredibus pmissioz veniat contra in stipulatione facti in diuidui cōmittitur stipulatio ad solidum in interesse contra oēs: vt p hereditaria portione: et qd alij soluunt ab illo recuperant sed si vni ex heredibus stipulatoz fiat contra cōmittitur stipulatio ad interesse p parte illius tñ: sed ad penā cōmittitur in solidum quo ad oēs mero iure. tamen alijs obit. exceptio qm eozū non interest. b. d. vsq ad. s. cato. Et prima loquitur quādo decessit pmissioz pluribus heredibus relictis: et vnus solus venit contra quo casu indistincte cōmittitur stipulatio in solidum cum effectu: tam ad interesse vt hic: qd etia ad penam. vt in. s. cato. post prin. ibi ab omnibus et c. hoc vsq ibi: contra. Secūdo qd decessit stipulatioz pluribus heredibus relictis: et vni soli fiat contra per promissorem. nam tunc distinguitur aut non fuit cōmissa pena et queritur in quātum continetur ad interesse et non cōmittitur nisi pro parte illius etiam mero iure: aut fuit pmissa pena et cōmittitur mero iure in solidum non solum illi cōtra que ventum est sed etia alijs: tñ illis obstat exceptio de equitate cū non sint offensi. et hoc vsq ad. l. seq. in ver. sed bec. Tertio ponit rationē diuersitatis inter primum casum et scdm: quare in primo cōmittit indistincte ad solidum

lidum interesse vel pena: et tamē nō sic in scdo qd in primo vno tantū ex heredibus promissioz cōtra facientis aufert cōmodum stipulationis in solidū ipsi stipulatoz sicut si oēs cōtraherent: s. in scdo casu si fiat cōtra vnum tantū ex heredibus alijs nō aufert cōmodū stipulationis: ideo et interesse nō cōmittitur in aliquo etia mero iure postq eozū nō interest: non enim pnt habere actionē ad interesse ille cuius nihil interest: ista enim essent inter se cōtraria: sed pena bene cōmittitur quo ad oēs mero iure: quoniam in illa nō inspicit interesse: ideo etia vbi interesse deficit: consilii per. l. vt quis stipulet penā si vult posse agere. vt j. e. stipulatio ista. s. als. et equitate tamē obstat exceptio et hoc ibi tradit. C. In teg. ibi per te nō fieri. no. ex qd. s. dicit si in facto et tunc explicat de nō facto qd interdū fieri ponit pro nō fieri: vt etia dicit gl. in pñ. l. sed op. fortiter. nā si illa etiā alia stipulatio de qua sequit puta mihi heredis: meo ire agere licere per fundū tuum videt stipulationes seruitutis: et tamē dicit eas cōstitere in facto: ergo bene dicit gl. in. s. b. u. l. que incipit qui viā qui stipulat seruitutem stipulat factū cuius contrariū ibi dicit. Solu. negat primum qd iste sunt stipulationes seruitutis: imo simpliciter facti personales: et hoc voluit Bar. in l. stipulatio ista. s. si quis ita. et c. in l. si sub vna. s. si. circa fi. et in l. p. de serui. rusti. p. vbi dicit no. qd tūc est stipulatio seruitutis quādo verba referunt ad ius: puta ius interesse ire agere per fundū tuū: sed quādo merum factū vt erat hic tunc stipulatio est simpliciter facti personalis: et hic est magis effectus: qm hoc non transmittitur ad heredes promissioz vel stipulatoz nisi de ipsis fuerit facta expresse mentio: et ita fuit hic: et si alienaret fundus promissioz vel stipulatoz etia post qd stipulatoz incepisset vt cōmodo stipulationis nō trāfret in emptorem obligatio actiue vel passiue: qd res nō est affecta vii tūc reali. scilicet seruitutis: secus si esset stipulatio seruitutis: vt l. via cōstituit. s. si fundū. de serui. rusti. pcedi. sed idē Bar. in. s. cato. in. vi. q. vide de directo tenere contrariū qd imo iste sunt stipulationes seruitutis: alias nō procederet istud qd dicit in secunda parte qd si vnus ex heredibus stipulatoz prohiberet stipulatio penalis cōmitteretur oibus simul de rigorē solus prohibitus ageret ad partem pene: imo tunc prohibitus ageret ad totā penā: et sibi soli cōmitteretur: et sic ostendit: nā tunc de neutra sui non transmittitur stipulatio ad heredes: vt s. dicit: sed transmittitur: quia facta est de ipsis mentio quo casu censetur noua stipulatio in persona heredi: et licet in persona defuncti fuerit vna in personis heredum multiplicabitur et tot censetur quot sunt heredes per illū. s. si quis ita. quē ita intellegit Pet. qd si fuit stipulatus vñ fundū tuo mihi: et heredis bus meis quilibet heredum habebit vñ in solidum actū quilibet eozū fuisset stipulatus per se. Sed quando stipulatio est libet eozū fuisset stipulatus per se. Sed quando stipulatio est transitoria ad heredes de sui natura nō multiplicatur: sed est vna in persona omnium et ex his deciditur questio si duo fecerunt pacē: alter alteri per se: suos heredes promissit alteri recipienti pro se: suis heredibus non offendere sub certa pena et vnus de heredibus fuerit offensus cōmittitur sibi soli stipulatio penalis ad solidā penam mero iure: et cū effectu ac si ille fuisset solidam penam stipulatus: quia illa stipulatio est simpliciter facti personalis: et ad heredes nō transit nisi quando facta est mentio. Tunc ipse oppo. cōtra hanc decisionē de isto. s. in. ij. parte vbi cōmittitur penalī stipulatio oibus simul et offensus nō potest petere nisi partem ad qd ipse respondit qd iste erant stipulationes seruitutis: et sic transmittentur ad heredes etia si de ipsis nō fuisset facta mentio: et sic expresse eozū nihil operatur merito nō multiplicatur stipulationes in personis eozū. Sed illa que erat penes defunctū transit ad eos et diuidit inter eos cum sit de pecunia vñ de Bar. sibi contraria in dictis iuribus super intellectu huius. s. bene videtur mihi dicendum qd si stipulatoz habebat fundum: clarum est qd neutra istarum stipulationū potest dici stipulatio seruitutis: et tunc nō haberet locū istud qd dicitur l3 cōtra partē: qd multiplicarentur stipulationes in personis heredū: et ille prohibitus ageret ad solidam penam ipse solus fm ea que Barto. ibi dicit post Pet. in d. s. si quis ita. et hoc per. l. j. cōia pcedi. Sed si ponimus qd stipulatoz habebat fundum: et sic poterat esse stipulatio seruitutis: tunc aduocico qd non est seruitutis: sed simpliciter facti de stipu. ser. s. locutus est vnde hic dicit intelligitur qd iste nō sunt stipulationes seruitutis: sed facti: qd etia pater: qd in eis succedit obligatio ad interesse: de quo interesse hic loquitur quod non esset in stipulatione seruitutis: que est stipulatio dandi: nec ob l. heredes. s. an ea. fam. l. ber. et id quod dicit glo. in. s. j. et bis. in vlti. glo. mag. que incipit. vide licet in fi. qd nō puto eam verā: qd si nō potest seruitus agatur ad interesse: s. bene venit officio iudicis mercenarij sicut in oibus obli-

gationibus dandi: et ita intelligo. s. an ea. sed l3 nō sunt stipulationes seruitutis: et tamē cōtemplatione fundi stipulatis fuerunt interpositae habet similitudinē eam illa qdum ad hoc: vt transeat ad heredes sicut transit ipse fundus: et sic nō multiplicatur in personis heredū: ideo nō cōmittitur soli prohibito: sed oibus nō sic transeat in singularē successorem postq nō est acquisitū ius reale: et ista sunt de apicibus iuris: et latissime speculationis. T. Adde dicit Spe. qd qñ sonant in factū et stipulatoz l3 pcediū nō dī stipulatio seruitutis nisi adiiciat cā rez ne vtilitas pcedi deteriorē. ideo si habes domū tuam iuxta meā: et promittis nō facere fenestrā in tuo pariete non est stipulatio seruitutis nisi adiiceretur cā ne vsus domas mee deteriorē: vt ipse no. eleganter in ti. de emp. ven. s. j. ver. sed pone. que cauit vicino. C. In teg. ibi tenet. s. pro hereditarijs portionibus. vt in. s. cato. post prin. Sed quare tenet postq recuperant a prohibente vt sequitur nōne melius fuisset dicere qd nō tenetur vitetur circuitus respōdeo pro seruando iuris rigore: qd cum ista obligatio descendat ex contractu defuncti perinde est ac si defunctus prohibuisset etia vno tantū prohibēte qui personā eius representat quo casu fecisset cōmissa in solidum cōtra cū: postea trāsmissa ad oēs heredes pro hereditarijs portionibus sed vt saluet equitas recuperantis ab illo quozū factio fuerunt dānificati: vt l. iij. in fi. de cōdi. ob cām. Sed si obligatio non descendit ex contractu defuncti ille solus teneretur qui deliquit: vt l. de pupillo. s. si pluriū. de ope. no. nuntia. nunc idē hic ex contractu defuncti bonefidei. vt s. de po. l. in deposti. in fi. cum l. seq. et s. cōmo. l. in commotato. s. si ex facto. Et qd hic dicit in interesse idem in pena vt in. s. cato. post prin. Item hic loquitur quando factum erat in diuidui: sed si diuiduum contra solū prohibentem cōmittitur tam in pena quā in interesse: vt d. s. cato. et s. at si de eo. et hic in fi. glo. mag. et ad ipsum autē factum in dubiū agit cōtra quē l3 ex heredibus in solidum: vt in. s. j. et bis. ver. et idē. s. ea. l. C. In teg. ibi si fami. ber. alleg. iste teg. per Jac. de are. Si aliquis propter debitū alterius fuerit exactus per repesalias qd ab illo recuperet qd effectum si propter verum debitū illius: nam illū liberat: vt l. soluendo. de neg. go. gest. sed si propter pretensum et nō verū iniuria enim facta nō debet alteri nocere vt l. si per imprudentiā. de euc. nisi cām prestiterit: vt hic et l. exceptiones. de fideiuss. et pater l. l. nā et ser uis. de nego. gest. In scda parte. s. ibi in solidū cōmitteret stipulatio. l. quo ad oēs. etia nō prohibitos et quilibet acquiratur actio pro parte ad penā: s. si solus prohibitus agit ad partē suā ceteri repellunt exceptione: vt sequit et sic patet qd in penis cōmittendis nō inspicit interesse: quia cōmittitur etia ei cuius non interest: sed in eis exigendis inspicitur quia nisi interest mouetur exceptione. Sed cōtra qd nō remoueat vt j. eo. stipulatio ista. s. alteri. vbi pena cōmittitur: egigat ab eo cuius nō interest. So. ille erat ibi de directo offensus vnde et hic ipse prohibitus etia si sua non interesset posset agere: qd de directo offensus est per illū. s. hic vero alij nō sunt offensi. Sed contra ex quo nō sunt offensi nec etia ei debet cōmitti de rigorē vt l. aduersus. s. de arbi. loquit quādo offensus est fideiussoz qui com promissit: nā pena nō cōmittitur principali: mero iure. So. ibi nō est offensus principalis vere vel interpretatiue: hic licet nō vere saltē tamē interpretatiue: qd offensus coherede qui repesentat personā defuncti censet defunctus offensus quē alij etia representant. Distingue ergo tres casus. no. dum queris an in penis inspicatur interesse: dic aut ille cuius nō interest de directo offendit: et tūc pena cū effectu cōmittitur si fuit promissa sibi vel alteri cuius personā ipse representat vt d. s. alteri. et hic in qdum loquit de phibito. aut nō fuit offensus directo s. pro indirectū: tunc aut nō sentit dānum: cōmittitur mero iure nō cū effectu: vt hic prout loquit de nō prohibitis aut sentit dānum: tūc cōmittitur cū effectu vt si offendit fideiussoz: qui pot recuperare a principali nā per indirectū offendit principalis et sentit dānum vt d. l. aduersus. aut nullo modo offendit nec vere nec interpretatiue: tunc nec cōmittit nec egigat vt in ea. l. aduersus. et qd no. in glo. l. cum pena. eo. titu. in fi. C. ultimo Bart. limitat istum teg. nisi ille prohibitus iret per fundū nō mine oīm coheredū forte tamq factor vel negotiozū gestor aliozū absentiu: nam tunc oēs censent prohibiti: tunc obit. exceptio vt in l. si stipulatus fuero per te nō fieri. in fi. j. eo. et j. glo. mag. collige plura. Primo qd in stipulatione facti a principio et ante moram solum factū est in obligatione nō interesse tempore aut quo studebā dñs L. b. r. i. s. t. o. f. o. r. u. s. de castigatione. dñs mens videbat dicere contrariū qd qui promittit factū videtur promittere interesse si nō fiat. cōtra que alleg. l. si quid ab alio. de re iudi. in. s. j. vbi est reg. de directo in contrariū dñs dicit qd si facit illud factū dicit fecisse qd promissit ergo promissit ipm factū allegabat etia hāc glo. debes tñ scire qd anteq transeat tēpus

Apicibus. dicit. d. Alleg. qd dicta Pauli. cōtinent magnā dinationē: ideo ipse sequit opin. Ang. l. l. si seru⁹ s. si plurius. s. si qd can. et Ange. hic. Imo in. s. si qd vt. s. l. i. et ipse met ibidem Ly. post de in l. i. vteris. C. de hē. et cōmit. l. Buil. de cu. Jac. bu. in l. iuristgentiū. s. pactor. s. d. pac. l. i. si ficla. ij. eod. Si antez plures priuilegijs face rent eadē pmit teret quilibet in solidum: licet tūc de nō offendēdo an cōseantur correi vt vno offenso oēs agere possint. vī de p. Bar. i. aut. boc ita. C. d. vno. reis. in l. si. i. fi. Bal. in l. iij. C. de libe. et cois lib. ipm p Paul. i. l. si id qd. titu. j.

no.